

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

C A S A
CORPULUI
DIDACTIC
VĂLCEA

Nr. 2

PAIDÉIA

Simpozion Național

Promovarea egalității de șanse, prin educație

EDITURA NOVA DIDACT

Râmnicu Vâlcea
AUGUST 2020

Revista Paideia

Colectivul de redacție

DIRECTOR:

Prof. dr. Adrian LUCA

MEMBRI:

Prof. Valeria ȘANDRU

Prof. dr. Maria Aurelia DIACONU

Prof. Dumitru CIOBANU

Ec. Varinia DUMITRANA

Bibliotecar Georgeta PURANU

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

GRAFICĂ COMPUTERIZATĂ:

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

LAYOUT:

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

COPERTĂ:

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

Autorii articolelor sunt responsabili pentru conținutul articolelor din revistă.

Editura NOVA DIDACT

Revista apare anual, fiind editată și publicată de Casa Corpului Didactic Vâlcea

ISSN 2668-4586

ISSN-L 2668-4586

EDIȚIE CD-ROM

AUGUST 2020

ΠΑΙΔΕΙΑ

Cuprins

1.	<i>Componentele culturii organizaționale</i>	14
	Inspector Școlar General Vâlcea Prof. Mihaela Andreianu	
2.	<i>Evaluarea, moment esențial în procesul didactic</i>	16
	Director Prof. Luca Adrian Casa Corpului Didactic Vâlcea	
3.	<i>Respectarea drepturilor în Europa</i>	18
	Prof. Șandru Valeria Casa Corpului Didactic Vâlcea	
4.	<i>Considerații privind contabilitatea și fiscalitatea cheltuielilor de întreținere și reparații</i>	19
	Administrator financiar Dumitrana Varinia Casa Corpului Didactic Vâlcea	
5.	<i>Promovarea egalității de șanse</i>	20
	Prof. Mihăilescu Alina Colegiul Național de Informatică Matei Basarab Râmnicu Vâlcea	
6.	<i>Drumul de la stereotip la discriminare</i>	21
	Prof. Andrei Simona Colegiul Național de Informatică "Matei Basarab" Râmnicu Vâlcea	
7.	<i>Promovarea egalității de șanse prin educație</i>	23
	Antonie Ioana	
8.	<i>Promovarea egalității de șanse prin educație incluzivă</i>	24
	Prof. Armeanu Carmen-Florentina Școala Gimnazială Sat Popești, Comuna Golești	
9.	<i>Intervenția educativă pentru egalitatea de șanse</i>	25
	Prof. învă. primar Băeșu Alina Maria Școala Gimnazială Anton Pann, Râmnicu Vâlcea	
10.	<i>Integrarea copiilor cu cerințe educative speciale în învățământul de masă</i>	27
	Bălașa Andreea Raluca Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni 2-Râmnicu Vâlcea	
11.	<i>Promovarea egalității de șanse prin educație</i>	28
	Prof. învă. preșc. Băluță Mihaela Grădinița cu Program Prelungit Nord 1, Râmnicu Vâlcea	
12.	<i>Egalitatea de șanse în contextul învățării la distanță - Studiu de caz</i>	29
	Profesor Barbu Marcela Colegiul Național Mircea cel Bătrân, Râmnicu Vâlcea	
13.	<i>Promovarea egalității de șanse prin educație</i>	30
	Boartă Mihaela-Tatiana Liceul Teoretic „Ioniță Asan” Caracal	
14.	<i>Rolul educației interculturale</i>	31
	Prof. Dinu Mariana Școala Gimnazială Rusănești, Fântârești	
15.	<i>Educația și dezvoltarea personalității umane</i>	32
	Prof. învă. preșc. Bunescu Mihaela	

16. ***Diferiți dar cu șanse egale*** 33
Prof. învă. preșcolar: Borcoși Daniela
Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni 3, Râmnicu Vâlcea
17. ***O lume unită în diversitate*** 35
Prof. Burticioaia Dana Emilia
Școala Gimnazială “Luca Solomon”, Vaideeni
18. ***Promovarea egalității de șanse în școală*** 36
Prof. Căpățînă Maria Magdalena
Școala Gimnazială Nr.4, Râmnicu Vâlcea
19. ***Promovarea egalității de șanse integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale*** 37
Prof. Ciobanu Ana-Maria
Colegiul Energetic, Râmnicu Vâlcea
20. ***Predarea diferențiată o oportunitate pentru egalitatea de șanse*** 39
Prof. Ciucă Carmen Elena
Liceul Tehnologic Căpitan N. Pleșoianu Râmnicu Vâlcea
21. ***Egalitatea de șanse în educație*** 40
Prof. Înv. Primar Șorlei Elena
Școala Gimnazială Nr.13, Râmnicu Vâlcea
22. ***Învățământul Special promovează egalitatea de șanse prin educație*** 41
Prof. Clopoșel Mirela
Școală Profesională Specială, Ștefan cel Mare, jud Neamț
23. ***Egalitatea de șanse prin educație*** 42
Profesor Simona Constantin
Școala Gimnazială nr. 4 Râmnicu Vâlcea
24. ***Activitățile de predare - învățare în educația incluzivă*** 43
Prof. învă. primar Cotea Maria
Școala Gimnazială Nr.5 Râmnicu Vâlcea
25. ***Prietenie fără frontiere*** 44
Prof. învă. preșc. Dură Ana Maria
Prof. învă. preșc. Ivan Natalia
Grădinița cu Program Prelungit Cozia Râmnicu Vâlcea
26. ***Strategii de integrare a copiilor cu C.E.S.*** 46
Prof. Înv. Primar Cumpănășoiu Lavinia-Elena
Liceul „Preda Buzescu” Berbești, Jud. Vâlcea
27. ***Șanse prin educație*** 47
Prof. Învățământ primar Dan Maria-Nicoleta
Școala Gimnazială Nr. 13, Râmnicu Vâlcea
28. ***Egalități de șanse*** 49
Prof. Dăncău Monica-Adriana
Școala Gimnazială „Anton Pann” , Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea
29. ***Promovarea egalității de șanse prin educație a elevilor cu CES*** 50
Prof. Dănoiu Adriana
Școala Gimnazială ”Achim Popescu” Păușești Măglași Județul Vâlcea
30. ***Egalitatea de șanse din perspectiva accesului la educație*** 52

	Prof. Înv. Primar Delcea Elena Georgiana	
31.	<i>Egalitatea de șanse în contextul școlii online</i>	53
	Prof. Demetrescu Mihaela Liceul Charles Laugier, Craiova	
32.	<i>Școala, o șansa pentru fiecare</i>	54
	Prof. inv. Primar, Diaconu Gabriela Școala Gimnazială „Nicolae Iorga”, Focșani, Vrance Prof. Diaconu Manuel Liviu Colegiul Tehnic „Valeriu D. Cotea”, Focșani, Vrancea	
33.	<i>Discrepanțe în educație</i>	56
	Prof. Diaconu Liudmila-Elena Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea	
34.	<i>Egalitatea de șanse în învățământul românesc</i>	57
	Dicu Ramona	
35.	<i>O șansă în viață</i>	58
	Prof. dr. Sevastia Dicu Școala Profesională Specială Bistrița, Costești, Vâlcea	
36.	<i>Adoptarea interculturalității</i>	59
	Profesor, Dimoiu Luminița, Liceul Preda Buzescu, Berbești, Jud. Vâlcea	
37.	<i>Școala incluzivă</i>	61
	Profesor, Dincă Doina Mariana Colegiul Național „Octav Onicescu”, București	
38.	<i>Combaterea discriminării în școli</i>	62
	Prof. Dorina Dincă Școala Gimnazială”I. Gh. Duca“ Râmnicu Vâlcea	
39.	<i>Grădinița este benefică tuturor copiilor</i>	64
	Prof. inv. Presc. Dinica Elena Ramona Grădinița cu Program Normal Colonie Râmnicu Vâlcea	
40.	<i>„Promovarea egalității de șanse prin educație”</i>	65
	Dobre Mihaela	
41.	<i>Egalitatea de șanse din perspectiva educației</i>	66
	Prof. învă. primar Dogaru Nicuța Aura Colegiul Național de Informatică “Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea	
42.	<i>Modalități de integrare a copiilor cu cerințe educative speciale</i>	67
	Prof. învă. primar: Drăghicescu Ionela Școala Gimnazială Anton Pann Râmnicu Vâlcea	
43.	<i>Egalitatea de șanse</i>	69
	Prof. învă. pimar Drăguț Ramona Școala Gimnazială Ionești, Vâlcea	
44.	<i>Dezvoltarea creativității la școlarul mic</i>	70
	Profesor Învățământ Primar Drumeși Adriana-Elena Liceul George Țârnea Băbeni Vâlcea	
45.	<i>Motivarea personalului didactic</i>	71
	Prof. Dumitrache Elena	

46. <i>Educația Interculturală</i>	73
Profesor învățământ primar Dumitrașcu Bianca- Ionela Școala Gimnazială Rusănești, Fântărești	
47. <i>Egalitatea de șanse din perspectiva accesului la educație</i>	74
prof. inv. primar Dumitrescu Corina Elena Școala Gimnazială Budești, județul Vâlcea	
48. <i>Diferiți, dar egali</i>	75
Prof. Dumitriu Laura Ionela Colegiul Național Vasile Alecsandri, Galați	
49. <i>Egalitatea de șanse în școala românească</i>	78
Prof. Enescu Elena Simona Școala Gimnazială Colonie Râmnicu Vâlcea	
50. <i>Educația pentru toți și pentru fiecare</i>	80
Prof Giuran Adriana Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea	
51. <i>Egalitatea de șanse a copiilor cu ces în educația timpurie</i>	82
Prof. Grigorescu Ramona Elena Școala Gimnazială „Anton Pann”, Râmnicu. Vâlcea, Jud. Vâlcea	
52. <i>Tratarea diferențiată a elevilor în ciclul primar</i>	83
Prof. învă. primar Iordan Lucreția Școala Gimnazială nr. 13, Râmnicu Vâlcea	
53. <i>Educația incluzivă, necesitate a sistemului educațional modern</i>	85
Prof. învă. primar Lăcraru – Vârzaru Cristina-Gabriela Școala Gimnazială nr. 4 Râmnicu Vâlcea	
54. <i>Egalitatea de șanse în educație</i>	87
Prof. Manea Mariana Cornelia Școala Gimnazială Anton Pann, Râmnicu Vâlcea	
55. <i>Responsabilitatea parintilor, a profesorilor si a elevilor-un tot unitar”</i>	88
Marilena Matei Colegiul Energetic Râmnicu Vâlcea	
56. <i>Sunt diferit. Vreau o șansă!</i>	90
Prof. Udrescu Mihaela Școala Gimnazială Budești	
57. <i>Egalitatea de șanse în context european și național</i>	91
Prof. Miulescu Florina-Oana Școala Gimnazială „I.Gh.Duca” Râmnicu Vâlcea	
58. <i>Educație pentru toți</i>	93
Prof. Nicuț Nadia Costina Grădinița cu Program Programn Ostroveni 1, Râmnicu Vâlcea	
59. <i>Principiul accesibilității conținutului în educație fizică și sport</i>	94
Profesor Onogea Rodica-Maria Liceul Sanitar „Antim Ivireanu” Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea	
60. <i>Grupul și socializarea individului in sport</i>	96
Prof. Orza Elena Luminita	

	Liceul Tehnologic Bratianu Dragasani	
61.	<i>Interesul și avantajele socializării în sport</i> Prof. Orza Olimpiu Cristian Liceul Tehnologic Brătianu Drăgășani	97
62.	<i>A fost odată... Nicolae Bălcescu</i> Prof. Popescu Florina Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, com. N. Bălcescu, Vâlcea	98
63.	<i>Jocul în dezvoltarea conduitei preșcolarilor</i> Prof. înv. preșc. Popescu Magdalena Școala Gimnazială Tomșani, Vâlcea	99
64.	<i>Asigurarea accesului egal la educație a minoritatilor etnice</i> Prof. Stanciu Elvira Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu,, Loc. Drăgășani Jud. Vâlcea	100
65.	<i>Cum îmbunătățim metodele de aplicare a abordării diferențiate a elevilor cu cerințe educative speciale?</i> Prof. În. primar Tudoran Ana-Maria Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea	102
66.	<i>„Promovarea egalității de șanse prin educație”</i> Fița Ionela Narcisa Grădinița Cu Program Prelungit Nord 1 Râmnicu Vâlcea	104
67.	<i>„Sansa la educație și promovarea egalității”</i> Profesor Flondor Iuliana -Svetlana	105
68.	<i>Asigurarea egalității de șanse în sistemul educațional</i> Profesor înv.primar Gheorghe Elena Cristina Școala Gimnazială ”Șerban Vodă Cantacuzino”, Călimănești	108
69.	<i>Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc</i> Prof. Gherghinoiu Mihaela Școala Gimnazială Nr. 13 Râmnicu Vâlcea	109
70.	<i>Promovarea egalității de șanse în școala mea</i> Prof. inv. preșcolar: Ghioculescu Elena Denisa Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni 2 Râmnicu Vâlcea	110
71.	<i>Egalitatea de șanse în educație</i> Prof. înv. preșc. Băluță Adriana Grădinița cu Program Prelungit Nord 1, Râmnicu Vâlcea	111
72.	<i>Contribuția proiectelor europene la promovarea egalității de șanse în educație</i> Prof. Violeta Marilena Grecea Colegiul Național de Informatică “Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea	113
73.	<i>Șanse egale pentru toți copiii</i> Prof. înv. primar Bălțatu Laura Școala Gimnazială Comuna Fânțești Comuna Frânțești, Județul Vâlcea	114
74.	<i>Promovarea egalității de șanse în școală</i> Prof. înv. primar – Iliescu Aurora Liceul „Preda Buzescu” Berbești – județul Vâlcea	117
75.	<i>Practică pedagogică – factor determinant al învățământului european</i> Profesor Ioana Lidia Paula	118

	Colegiul Economic, Râmnicu Vâlcea	
76.	<i>Egalitatea de șanse în învățământul românesc</i> Profesor Ionescu Maria Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea	121
77.	<i>Rolul școlii și necesitatea asistenței sociale în societatea contemporană</i> Ispas Elena Simona Școala Gimnazială, Comuna Budești, Județul Vâlcea	122
78.	<i>Promovarea activității fizice la nivel european</i> Prof. Lakotos Ilie Ionuț Școala Gimnazială „Take Ionescu”+C.N.I „Matei Basarab”din Râmnicu Vâlcea Prof. Andrei Adrian Mihai Școala Gimnazială, sat Bodești, comuna Bărbățești	124
79.	<i>Egalitatea de șanse prin educație fizică și sport</i> Prof. Lakotos Ilie Ionuț Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea	126
80.	<i>Asigurarea șanselor egale în educație</i> Prof. Lazăr Șchiopu Ionela Mădălina Școala Gimnazială, sat Valea Mare, oraș Băbeni - G.P.P. , sat Tătărani, Rm. Vâlcea, Jud. Vâlcea	128
81.	<i>Egalitatea de șanse în educația românească</i> Prof. Liviu Lazăr Școala Gimnazială „Teodor Bălășel” - Ștefănești	129
82.	<i>Promovarea egalității de șanse prin educație</i> Mănescu Mihaela Daciana Liceul „Preda Buzescu”, Berbești, Vâlcea	131
83.	<i>Egalitatea de șanse pentru elevii cu dificultăți de învățare</i> Profesor Manolache Andreea Dorina Școala Gimnazială Colonie, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea	132
84.	<i>Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc</i> Mareș Mirela Raluca Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Sfântul Stelian – Costești	134
85.	<i>Modalități de optimizare a comportamentului comunicativ în sala de clasă</i> Prof. Marinescu Jeanina-Mihaela Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea	136
86.	<i>Copii diferiți, abordări diferite, șanse egale</i> Înv. Martin Laura Betinia Școala Gimnazială ”I. Gh. Duca” Râmnicu Vâlcea	138
87.	<i>Principiile drepturilor și șanselor egale</i> Prof. Maria Mecu Liceul Tehnologic Băile Govora	144
88.	<i>Programe educaționale pentru grupuri dezavantajate</i> Prof. Mihai Andra Mihaela Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea	145
89.	<i>Educația și egalitatea de șanse</i> Profesor Mihai Sorina Gabriela Liceul Tehnologic Ferdinand I Râmnicu Vâlcea	147

90.	<i>Egalitatea de șanse prin educație</i>	148
	Prof. Mihalcea Lidia Școala Gimnazială "Take Ionescu" Râmnicu Vâlcea	
91.	<i>Promovarea egalității de șanse prin educație</i>	149
	Prof. inv. preșcolar Munteanu Daniela Alexadra Grădinita cu Program Prelungit Căsuța Piticilor, Horezu Jud. Vâlcea	
92.	<i>Educația interculturală</i>	151
	Prof. înv. primar Munteanu Mihaela Sorina Școala Gimnazială Achim Popescu, Păușești Măglași	
93.	<i>Promovarea egalității de șanse prin educație strategii de integrare a elevilor cu C.E.S.</i>	154
	Prof. Munteanu Gheorghita Școala Gimnazială Sat Popești Com. Golești	
94.	<i>Egalitatea de șanse – o provocarea a sistemului de învățământ</i>	156
	Prof. În. Preșc. Mușat Ioana Roxana Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu , loc Nicolae Bălcescu , jud Vâlcea	
95.	<i>Egalitatea de șanse în educație – mit sau realitate</i>	158
	Prof. Mustățeanu Alina Georgeta Școala Gimn. Acad. Marin Voiculescu, Giurgiu	
96.	<i>Organizarea contabilității instituțiilor publice, principii și tratamente contabile</i>	160
	Negoita Melania	
97.	<i>Stereotipurile și intervenția educativă a profesorului pentru combaterea lor</i>	162
	Prof. Ochia Florin Cristian Colegiul Național de Informatică "Matei Basarab" Râmnicu Vâlcea	
98.	<i>Egalitatea de șanse prin educație</i>	165
	Prof. Ochia Mădălina Camelia Liceul Tehnologic "Ferdinand I" Râmnicu Vâlcea	
99.	<i>Educația incluzivă</i>	167
	Prof. Oprea Carmen Elena Școala Gimnazială I.Gh.Duca, Râmnicu Vâlcea	
100.	<i>Instruirea diferențiată a preșcolarilor</i>	169
	Prof. În. Preșc. Oteșanu Ioana Școala Gimnazială Nr.13/G.p.p.nr.14 Loc. Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea	
101.	<i>Promovarea egalității de șanse prin programe alternative de educație -studiu-</i>	170
	Prof. Păușescu Ioana Consuela Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea	
102.	<i>Egalitatea de șanse -studiu de caz</i>	171
	Prof. Gheorghe Pavelescu Camelia Liceul Tehnologic Băile Govora	
103.	<i>Socializarea copiilor cu dizabilități în cadrul activităților extracurriculare</i>	173
	Prof. înv. primar Pietraru Denisa Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu” Drăgășani, Jud. Vâlcea	
104.	<i>Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc</i>	174
	Popa Diana Florentina Școală Gimnazială „I. Gh. Duca” Râmnicu Vâlcea	
105.	<i>Educația incluzivă</i>	176

	Prof. Pureca Elena Emanuela Grădinița cu Program Prelungit Nr1 Căsuța Piticilor, Horezu	
106.	<i>Asigurarea egalității de șanse pentru copiii defavorizați</i> Prof. Radu Laura-Elena Colegiul Economic, Râmnicu Vâlcea	177
107.	<i>Educația incluzivă în școala românească</i> Prof. învă. primar: Roman Elena-Bianca Școala Gimnazială Nr.13, Mun. Rm.Vâlcea, Jud. Vâlcea	179
108.	<i>Educația nonformală – un promotor al egalității de șanse în educație</i> Prof. Roman Nicoleta Liceul Tehnologic “Decebal” Loc. Drobeta Turnu Severin	180
109.	<i>Implicarea părinților în educarea elevilor cu C.E.S.</i> Rotea Anca Maria Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu Drăgășani, Jud. Vâlcea	182
110.	<i>Formarea cunoștințelor geografice în ciclul primar</i> Prof. învă. primar Șerban Mariana Liliana Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea	183
111.	<i>Abordarea problematicii egalității de șanse în învățământul primar</i> Prof. Inv. Primar Smărăndoiu Ilie Școala Gimnazială Nr. 5, Râmnicu Vâlcea	185
112.	<i>Abordarea bunelor practici privind egalitatea de șanse în învățământul primar</i> Prof. Inv. Primar Smărăndoiu Tamara Școala Generală „Take Ionescu”, Râmnicu Vâlcea	186
113.	<i>Egalitatea de șanse în învățământul românesc</i> Prof. Stănescu Adela-Florentina Școala Gimnazială nr. 280 București, sector 5	187
114.	<i>Asigurarea șanselor egale pentru copiii defavorizați</i> Profesor învățământ preșcolar Stani Florentina-Mihaela Grădinița cu Program Prelungit Nord 1, Râmnicu Vâlcea	189
115.	<i>Integrarea prin educație a copiilor cu CES</i> Înv. Stoian Adela Școala Gimnazială „I. Gh. Duca” Râmnicu Vâlcea	191
116.	<i>Educația integrată și incluzivă în grădiniță</i> Prof. învă. preș. Stroie Nicoleta-Alina Grădinița cu Program Normal Cârstănești, Școala Gimnazială Cârstănești Comuna Oteșani	193
117.	<i>Egalitatea de șanse prin educație</i> Prof. Samoilă Mirela Andreea Școala Gimnazială „Anton Pann”, Râmnicu Vâlcea	195
118.	<i>Sprrijinul copilului cu CES integrat în învățământul de masă</i> Prof. itinerant/de sprijin Tănăsescu Maria Minodora C.S.E.I. Băbeni, jud. Vâlcea	197
119.	<i>Egalitatea de șanse</i> Prof. Tănăsie Daniela Valeria Liceul Tehnologic „Ferdinand I”, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea	199
120.	<i>Paradigma egalității de șanse în învățarea online și offline</i>	200

	Prof. dr. Mihaela Cătălina Tărcăoanu Colegiul Național „Calistrat Hogaș”, Piatra-Neamț, Neamț	
121.	<i>Educație pentru toți într-o școală pentru toți</i> Prof. Popescu Cameluța Colegiul Național „Gib Mihăescu” Drăgășani, Vâlcea	202
122.	<i>Rolul cadrelor didactice și familiei în vederea integrării copilului în școală</i> Țircomnicu Daniela Simona Școala Gimnazială Vulpeni, Județul Olt	203
123.	<i>Egalitatea de șanse- concept și exemple</i> Prof. Tița Anda Rodica Școala Gimnazială Amărăști, jud. Vâlcea	206
124.	<i>Educație fără discriminare</i> Secretar Toma Georgeta Liceul Teoretic Videle	207
125.	<i>Integrarea școlară a copiilor cu deficiențe mintale</i> Prof. Trandafir Filofteia Școala Gimnazială Budești, județul Vâlcea	208
126.	<i>Egalitatea de șanse: provocări și lacune</i> Prof. învă. primar Trușcă Maria Școala Gimnazială „Costea Marinoiu” Ocnele Mari, Jud.Vâlcea	211
127.	<i>Formele integrării copiilor cu CES existente în școala românească</i> Prof. învă. primar Truță Ana-Maria Școala Gimnazială Colonie Râmnicu Vâlcea	212
128.	<i>Caracteristici ale copilului hiperactiv</i> Prof. Tudor Mădălina Maria Grădinița cu Program Prelungit Căsuța Piticilor, Horezu, Vâlcea	215
129.	<i>Importanța egalității de șanse în educație</i> Tudora Sorin Gabriel Liceul Gheorghe Surdu, Brezoi	216
130.	<i>Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc</i> Tudora Ramona Mădălina Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea	217
131.	<i>Educația și egalitatea de șanse</i> Prof. Ungureanu Elena Aurora Școala Gimnazială Sat Măgura, Comuna Mihăești	218
132.	<i>Școala incluzivă</i> Prof. Ungureanu Carmina Școala Gimnazială Budești	220
133.	<i>Egalitatea de șanse între teorie și practică, între realitățile educaționale și realitățile societății actuale</i> Prof. Ungureanu T. Floarea Școala Gimnazială „Șerban Vodă Cantacuzino” Călimănești	222
134.	<i>Egalitatea de șanse-prioritate majoră în învățământul românesc</i> Prof. Văduva Anca-Elena Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni 2 Râmnicu Vâlcea	223

Prof. Zamfir Adrian

Liceul de Arte „Victor Giuleanu” Râmnicu Vâlcea

Componentele culturii organizaționale

Inspector Școlar General Vâlcea
Prof. Mihaela Andreianu

Contextul care ne-a influențat și ne-a marcat întreaga existență, aproape tot ceea ce ni s-a întâmplat sau am înfăptuit de-a lungul vieții este cel generat și realizat prin intermediul organizațiilor. Am fost educați, instruiți, modelați în organizații, pregătiți să lucrăm toată viața în interiorul lor.

Majoritatea oamenilor își petrece o treime din viață în cadrul organizațiilor. Felul în care muncim, învățăm, ne relaxăm, ne îmbrăcăm, mâncăm și nu în ultimul rând, cum gândim, se află sub semnul acțiunii și influenței *organizațiilor*. Influențându-ne viața, organizațiile ajung să o și controleze. În acest context, o întrebare legitimă ar fi cum controlăm organizațiile?

- » încercând să înțelegem comportamentul organizațional;
- » descoperind reperele personale privind implicarea în organizații;
- » înțelegând valorile, principiile organizațiilor.

Cultura este definită ca totalitatea ideilor și activităților unui grup de oameni cu tradiții comune, care sunt transmise și întărite de către membrii grupului. Reprezintă un «program mental colectiv al unui grup de oameni» sau «modul în care un grup de oameni rezolvă problemele».

Cultura organizațională este un concept o extensiune mai redusă fiind un complex specific de valori, credințe, reprezentări, înțelesuri, modalități de gândire împărtășite de membrii unei organizații, care determină modurile în care aceștia se vor comporta în interiorul organizației și în afara ei și care vor fi transmise drept corecte și recunoscute. Ea reprezintă un adevărat «mod de viață» pentru membrii unei organizații.

Un punct *tare* a unei *culturi puternice* este modul de rezolvare a conflictelor - când cultura sprijină misiunea, strategia și obiectivele organizației. Punctul *slab* poate fi rezistența la schimbare.

O organizație nu trebuie să fie neapărat mare pentru a avea o cultură puternică. Cultura tinde să fie stabilă în timp, ea poate persista în ciuda fluctuației personalului.

Cultura organizațională poate fi asemuită unui ghețar. Ea are o parte “vizibilă”, ale cărei componente sunt secundare, derivate, “cu pondere mică” și o parte “ascunsă”, care cuprinde “elementele primare”. De asemenea, descrierea și analiza unei *culturi organizaționale* se poate face numai pe baza elementelor vizibile, de suprafață, din care, în funcție de criterii și presupuziții teoretice și ideologice este reconstituită partea invizibilă.

Ca și în cazul unui ghețar real, există posibilitatea de a reconstrui partea profundă a culturii organizaționale pornind de la ceea ce se vede «deasupra apei». Putem sublinia următoarele *elemente secundare, vizibile ale culturii organizaționale*:

- simboluri, sloganuri;
- ritualuri, ceremonii;
- mituri, eroi;
- modele comportamentale, jargon.

La alt nivel putem evoca următoarele *elemente principale, invizibile*:

- norme, valori, credințe;
- înțelesuri, reprezentări, modele de gândire.

Ritualuri și ceremonii:

➤ *Ritualurile și ceremoniile de întărire* sunt elemente importante ale culturii organizaționale. Exemplu: acordarea publică a premiilor și a gratificațiilor întărește statutul persoanei respective în organizație.

➤ *Ritualurile și ceremoniile de integrare* au ca scop creșterea coeziunii în interiorul organizației. Ele sunt prezente numai acolo unde aceasta este considerată, în mod conștient sau nu, o *valoare – cheie*. Exemple: «mesele» cu diferite prilejuri (8 Martie, zilele onomastice, Crăciun, Paște etc). excursiile sau petrecerea în comun a Revelionului. «Petrecerile de vineri după-amiază» pot fi un ritual obișnuit, ele consolidează atmosfera «muncim puternic, dar ne distrăm la fel!» și reafirmă ideea că trebuie uitate conflictele din timpul săptămânii. Petrecerile la iarbă verde indică o

cultură orientată spre colegialitate și tinerețe.

➤ *Ritualurile și ceremoniile de reînnoire* sunt importante pentru clădirea identității unei organizații, a sentimentului de apartenență la «ceva» comun. Exemplu: participarea la activități de formare continuă.

Mituri și eroi

Miturile (povestirile) și eroii acestora sunt alte elemente ce pot furniza informații relativ la cultura unei organizații. Este foarte interesant de văzut ce întâmplări sunt relatate noilor veniți, cine sunt personajele lor principale și cum sunt ele relatate (apreciativ sau denigrator) pentru a putea detecta valorile, reprezentările și celelalte elemente «adânci» ale culturii. Putem descoperi, astfel, dacă predomină interdicțiile sau permisivitatea, conformismul față de normele externe sau autonormarea, spiritul inovator sau conservatorismul, dacă sunt urmărite performanțe înalte sau se merge pe linia «minimei rezistențe».

Norme și valori

Normele reprezintă modul în care un grup sau o organizație definește ceea ce este “drept” / “corect” și “nedrept” / “greșit”. Ele pot fi dezvoltate la nivel formal - ca sisteme legislative sau informal coduri morale, profesionale. *Normele* stabilesc “cum trebuie să mă port”, neexistând alternative admise la comportamentul prescris. *Valorile* definesc ceea ce este «bun» și «rău» pentru membrii organizației, fiind strâns legate de idealurile sau aspirațiile grupului respectiv.

În concluzie, pentru ca o organizație să funcționeze în parametri normali, va fi necesar să se realizeze o analiză a organizației, să se identifice elementele culturale care constituie o piedică și ameliorarea acelor componente.

Bibliografie

1. Andrei Cosmovici, *Psihologie generală*, Editura Polirom, Iași, 1996;
2. Constatin Cucuș, *Pedagogie, ediția a II-a revizuită și adăugită*, Editura Polirom, Iași, 2006;
3. Diana Csorba, *Managementul educațional. Studii și aplicații*, Editura Universității, București, 2012;
4. Șerban Iosifescu coordonator, *Management educațional pentru instituțiile de învățământ*, București, 2001;

Evaluarea, moment esențial în procesul didactic

*Director Prof. Luca Adrian
Casa Corpului Didactic Vâlcea*

Una din finalitățile unui sistem educațional este aceea de a asigura succesul în instrucție și în devenirea individului, iar pentru ca acesta este o condiție necesară, dar nu și suficientă pentru integrarea în viața de adult, din punct de vedere social și profesional.

Însă pentru a atinge acest obiectiv trebuie să existe un cadru formal consistent din punct de vedere logic și juridic, iar acesta lucru este asigurat prin intermediul sistemului educațional național care prefigurează un traseu procedural și legal contextualizat și articulat. De asemenea, acest sistem oferă și furnizează instrumente, mijloace și resurse, demersuri acționale și operaționale mai mult sau mai puțin flexibile, cu ajutorul cărora se produc, ori sunt subsumate, schimbărilor care trebuie realizate în personalitatea copiilor și tinerilor, iar aceștia practic sunt pregătiți pentru viața profesională și socială de adult.

În cadrul acestui proces amplu de schimbare, de transformare, dacă vreți cu semnificații paideice, o secvență extrem de importantă este aceea a evaluării, care constituie un demers esențial, fundamental al întregului demers didactic.

În prezentul articol nu se intenționează realizarea unor clasificări extrem de analitice, multe dintre ele prezentate într-o manieră eclectică în tratatele de pedagogie, dar pornind de la o perspectivă holistică a acestui demers reflexiv, rețin atenția punctele de vedere ale lui Benjamin Bloom și De Landsheere. Primul vorbește de o evaluare formativă, iar cel de-al doilea despre o evaluare normativă. Ținând seama de particularitățile fiecărui tip de evaluare, principiile acestora trebuie integrate în toate strategiile didactice, cele două dimensiuni ale evaluării trebuie să fie constitutive oricărui abordări strategice a activității didactice.

Activitatea didactică este una organizată, ea se desfășoară într-un cadru formal-normativ, iar profesorul realizează o proiecție și o planificare a resurselor necesare și a mijloacelor cu ajutorul cărora va produce schimbările în personalitatea propriilor elevi. Momentul primordial și esențial în acest demers proiectiv îl constituie amplexarea, profunzimea și dimensiunea schimbărilor asumate, nivelul competențelor și al achizițiilor care urmează a fi create elevilor. O asemenea țintă devine un pattern care va ghida și regiza toate celelalte demersuri acționale subsecvente, strategiile didactice, metodele pentru care optează cadrul didactic, modul de organizare a activităților didactice, toate se subsumează profunzimii achizițiilor cognitive care sunt preconizate că le vor obține elevii.

În concepția lui Benjamin Bloom, evaluarea formativă se realizează pe tot parcursul unui demers pedagogic, este frecventă din punct de vedere temporal și are ca finalitate remedierea lacunelor sau a erorilor săvârșite de elevi. Acest mod de a evalua nu vizează stabilirea unei clasificări, ea este orientată spre a ajuta elevul în direcția depășirii unor obstacole cognitive pe care le întâlnește în procesul de învățare. În schimb, De Landsheere descrie ce se înțelege prin evaluarea normativă, aceasta verifică ceea ce au însușit elevii, stabilește o clasificare, o ierarhizare a acestora după nivelul de performanțe atins prin raportarea la un standard minim prestabilit, are loc de pildă cu ocazia examenelor naționale.

Având în vedere aceste particularități ale evaluării, atunci un cadru didactic creează un test de evaluare, acesta trebuie să îndeplinească următoarele calități:

A. Validitatea este acuratețea cu care un test măsoară ceea ce intenționează să măsoare. Astfel sunt măsurate comportamente, latura atitudinal afectivă fiind extrem de dificil sau chiar imposibil de măsurat. La rândul ei validitatea poate fi:

- de conținut, adică testul acoperă uniform întregul conținut predat;
- de construct exprimă acuratețea cu care se măsoară un construct psihic specificat. De pildă, dacă testul măsoară nivelul de inteligență abstractă, sau creativitatea, succesul școlar, etc
- validitatea concurrentă vizează concordanța dintre rezultatele de la test și unele criterii de comportament similare. Mai exact, este avut în vedere măsura în care scorurile înregistrate la test relaționează cu alte măsuri realizate asupra aceluiași abilități.
- validitatea predictivă face prognoza cu rezultatele performanțelor viitoare ale elevilor.

- validitatea de fațădă exprimă relevanța testului, dacă acesta cuprinde conținuturi de dimensiuni și grad de dificultate diferite.

B. Fidelitatea reprezintă calitatea unui test de a produce rezultate constante în urma aplicării repetate a testului. Mai exact, un test este fidel dacă el este aplicat, în condiții identice, aceluiași grup de elevi, dar în ocazii diferite va conduce la obținerea acelorași rezultate, sau diferențele sunt minime.

C. Obiectivitatea reprezintă gradul de concordanță între aprecierile făcute de evaluatori independenți în ceea ce privește răspunsurile corecte pentru itemii unui test.

D. Aplicabilitatea reprezintă calitatea unui test de a fi aplicat și interpretat cu ușurință.

Reușita școlară este un rezultat care confirmă eficiența și eficacitatea unei organizații școlare, iar elevilor le asigură o rețetă a succesului, activitatea didactică trebuie în așa fel proiectată încât să formeze competențe de nivel înalt cu ajutorul cărora elevii ajung la o înțelegere profundă și exhaustivă a realității. Iar profesorii pentru a fi siguri de calitatea achizițiilor realizate de elevi, sau pentru a ști nivelul acestor achiziții, vor trebui să conceapă și să aplice teste de evaluare care să îndeplinească cerințele precizate, iar itemii construiți să se afle în corelație cu nivelul competențelor care urmează a fi măsurate și evaluate.

Bibliografie

1. Andrei Cosmovici, Psihologie generală, Editura Polirom, Iași, 1996;
2. Constatin Cucuș, Pedagogie, ediția a II-a revizuită și adăugită, Editura Polirom, Iași, 2006;
3. Constatin Cucuș, Teoria și metodologia evaluării, Editura Polirom, Iași, 2008;
4. Ghid de evaluare la disciplinele Socio-Umane, Editura Prognosi, București, 2000;

Respectarea drepturilor în Europa

Prof. Șandru Valeria
Casa Corpului Didactic Vâlcea

În principiu, ideea de drepturi ale omului și de respectare a acestora este pusă în relația individ – stat, dar au început să apară discuții și privind respectarea drepturilor omului de către organizații, companii și chiar la nivel individ – individ. Deși, drepturile omului sunt intrinseci oamenilor cu caracteristicile menționate, sunt și drepturi codificate în convenții, coduri, legi etc. Și aici apare o delimitare care, cel puțin în limba română este mai greu de redat. Vorbim atât de „drepturile omului – human rights”, dar și de drepturile omului în sensul legilor și anume „drepturile omului – human rights law sau internațional human rights law”.

Pentru că nu există această delimitare lingvistică în limba română, oarecum dată și de sistemul nostru legal care tinde să nu se refere foarte mult la „drepturi naturale”, nu avem o separație clară între concept și dreptul internațional al drepturilor omului.

Drepturile substanțiale ale omului sunt: dreptul la viață, libertatea de la tortura, libertatea de sclavie, dreptul la un proces corect, libertatea de expresie, libertatea gândului, conștiinței și religiei, libertatea de mișcare, identitatea de gen și orientarea sexuală, accesul la apă, comerțul, drepturile reproductive, tehnologia informației și comunicației.

Încălțările drepturilor omului au loc atunci când actori statali sau non-guvernamentali încalcă, ignoră sau neagă drepturile fundamentale ale omului de orice tip ar fi acestea. Cele mai grave încălcări ale drepturilor omului sunt genocidul, crime împotriva umanității, crime de război și războaie de agresiune. Acestea sunt și grave încălcări ale dreptului internațional umanitar, de unde și putem vedea originea drepturilor omului în Convențiile de la Geneva.

Conceptul de drepturile omului este relativ nou (raportat la istorie umană), dar au fost încercări de-a lungul timpului de creare a unor „drepturi” care să aparțină doar oamenilor prin virtutea faptului că sunt oameni, să fie universale și aplicate în mod egal tuturor oamenilor.

Din cauza structurii istoriei de până acum – războaie, cuceriri, sclavie – este greu de definit acele încercări ca începuturile conceptului de drepturile omului, dar pot fi luate în considerare astfel. Unele dintre primele idei de conferire a unor drepturi egale sau a unor drepturi pe care azi le denumim drepturile omului au apărut în lumea islamică, odată cu sharia.

Astfel, unul din primele documente despre care putem spune că a inclus drepturi ale omului a fost **Magna Carta**, urmate de declarațiile de drepturi din Anglia, Statele Unite ale Americii și Franța. Un mobil puternic ce a dus mai departe ideea de drepturile omului legiferate au fost convențiile din domeniul dreptului umanitar - Convențiile de la Geneva și protocoalele adiționale.

Cel mai important document în istoria drepturilor omului este Declarația Universală a Drepturilor Omului, un document ce promovează o serie de drepturi umane, civile, sociale și economice ce ar trebui să reprezinte baza stabilității și libertății în lume.

Documentele importante pentru protecția drepturilor omului la nivel internațional sunt: Carta Națiunilor Unite, Declarația Universală a Drepturilor Omului, tratate internaționale ca: Convenția Internațională asupra Drepturilor Civile și Politice, Convenția Internațională asupra Drepturilor Economice, Sociale și Culturale, Convenția asupra Eliminării Tuturor Formelor de Discriminare Rasială, Convenția asupra Eliminării Tuturor Formelor de Discriminare împotriva Femeilor, Convenția Națiunilor Unite împotriva Torturii, Convenția asupra Drepturilor Copilului, Convenția asupra Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, Convenția Internațională asupra Protecției Drepturilor tuturor Lucrătorilor Imigranți și ai Membrilor Familiilor Acestora.

În afara de ceea ce am menționat până acum, mai avem și actori non-guvernamentali în sistemul internațional al drepturilor omului ce trebuie luați în considerare. Aceștia sunt: organizațiile non-guvernamentale, apărătorii drepturilor omului și corporațiile.

Printre organizațiile non-guvernamentale importante la nivel internațional menționăm Amnesty Internațional, Human Rights Watch, International Service for Human Rights și FIDH.

Bineînțeles, sunt mult mai multe organizații care operează la nivel internațional, regional, local și

național. Corporațiile sunt privite mai mult prin prisma rolului lor negativ în cadrul sistemului drepturilor omului, ca abuzatori ai acestor drepturi, mai ales în condițiile în care corporațiile tind să devină din ce în ce mai puternice și mai răspândite pe glob.

Europa și Uniunea Europeană sunt o excepție importantă de la ceea ce am menționat până acum prin existența sistemului intern al Uniunii Europene și a Curții Europene a Drepturilor Omului. Membrii Uniunii Europene, odată cu aderarea, adoptă automat și un set de norme și regulamente existente deja în acest sistem. Odată cu acestea, țările membre UE se angajează să respecte anumite drepturi ce trebuie ratificate în legea internă (națională) a statului, astfel aceste norme fiind aplicate și respectate, orice încălcare a lor atrăgând după sine „pedeapsa”, fie ca vorbim de amenzi, anumite restricționări sau închisoarea.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului are la baza, ca și UE, tot un tratat – Convenția Europeană a Drepturilor Omului, prin care statele semnatare s-au angajat să respecte anumite drepturile și au acceptat jurisdicția Curții, astfel acceptând și dând voie Curții să se implice în treburile interne ale statului („jurisdicția statului”) prin asigurarea de către aceasta ca drepturile din Convenție sunt respectate.

Bineînțeles, alta diferență importantă față de o jurisdicție națională este faptul că sesizarea trebuie să provină de la victima, neexistând autosesizarea sau sesizarea din partea procuraturii. La nivel internațional mai putem vorbi Curtea Inter-Americană a Drepturilor Omului și Curtea Penală Internațională.

Drepturile omului sunt drepturi pe care oamenii le au în virtutea faptului că sunt oameni, indiferent de sex, rasă, naționalitate etc., fiind separate de drepturile pe care oamenii le au prin lege. De aceea, drepturile fundamentale ale omului sunt inalienabile, neputând fi retrase sau restricționate. Astfel, drepturile omului sunt intrinseci ființelor umane, inalienabile (unele dintre ele în limita legilor) și aplicabile în mod legal.

Sunt drepturi pe care oamenii le au în virtutea faptului că sunt oameni, indiferent de sex, rasă, naționalitate etc. De aceea, *drepturile fundamentale ale omului sunt inalienabile*, neputând fi retrase sau restricționate.

Bibliografie

1. Ana Budeanu - Totul despre Drepturile Omului - foarte scurtă introducere, blog, 2014

Considerații privind contabilitatea și fiscalitatea cheltuielilor de întreținere și reparații

*Administrator financiar Dumitrana Varinia
Casa Corpului Didactic Vâlcea*

Legislația în vigoare încearcă astfel, ca din punct de vedere financiar să rezolve la modul general problema deductibilității cheltuielilor de exploatare, prin specificarea efectuării lor numai pentru realizarea veniturilor dintr-un exercițiu financiar. Aceasta este de fapt o consecință a aplicării principiului general al impozitării, în virtutea căruia autoritatea fiscală recunoaște doar cheltuielile care au participat la realizarea veniturilor impozabile.

La nivelul activităților desfășurate de agenții economici apar aspecte subtile de rezolvare și încadrare a cheltuielilor de exploatare în regimul de deducere fiscală.

Un exemplu îl pot cheltuielile de întreținere și reparații a căror deductibilitate fiscală este condiționată de rezultatul alegerii dintre două variante posibile, capitalizarea unor astfel de elemente sau recunoașterea lor în costurile perioadei. În ambele cazuri facem apel la raționamentul profesional și decidem, în funcție de efectele obținute, că unele dintre acestea sunt reprezentate de îmbunătățirea parametrilor tehnici inițiali ai activelor supuse lucrărilor de întreținere și reparații.

Când examinările conduc la adoptarea deciziei de capitalizare, costul lucrărilor se atașează valorii activelor, iar cheltuielile efectuate sunt recunoscute în contul de profit și pierdere prin alocare sistematică,

într-un anumit interval de timp, sub forma amortizării. Intervalul de timp este durata de viață utilă revizuită și desemnată pentru asigurarea conectării cotelor părți din costul majorat cu beneficiile economice viitoare, ambele asociate imobilizărilor respective. Resursele destinate onorării obligațiilor față de prestatorii serviciilor afectează masa profitului impozabil, întreprinderea datorând impozit pe profit din prima lună a efectuării lucrărilor, iar începând cu perioada următoare impozitul se diminuează în funcție de cotele de amortizare recunoscute în costurile de exploatare. O astfel de situație poate să concorde sau nu cu interesele echipei manageriale.

Coincidența de interese apare în cazul în care se dorește îmbunătățirea indicatorilor de performanță analizați prin prisma contului de profit și pierdere. La polul opus conflictul de interese, atunci când echipa de conducere urmărește minimizarea impozitelor.

În cea de-a doua situație, când lucrările de întreținere conduc la menținerea activelor în starea lor de funcționare, cheltuielile contribuie la diminuarea masei profitului impozabil pentru perioada curentă, dacă întreprinderea încheie activitatea cu profit sau pentru perioadele următoare, avându-se în vedere că pierderea se recuperează din beneficiile viitoare.

Această rezoluție poate fi promovată sau nu de către echipa de conducere, în funcție de criteriile similare cazului anterior, însă interpretate în sens favorabil atunci când se urmărește minimizarea impozitelor și nefavorabil când se dorește îmbunătățirea indicatorilor de performanță.

Concilierea dintre cele două variante este influențată în mare măsură de divulgarea cu sinceritate a efectelor lucrărilor examinate, în sensul că acestea conduc sau nu la îmbunătățirea parametrilor tehnici inițiali.

Accesul la documentația de specialitate și la cadrele tehnice, cărora li se încredințează misiunea de a urmări periodicitatea intervențiilor și încadrarea lor în lucrări de investiții sau de întreținere curentă. Din sectorul tehnic al întreprinderii sunt emise informațiile ce stau la baza fundamentării deciziei economice, decizie care devine opozabilă fiscului.

Uneori, transparența suportului informațional este îndoielnică, mai ales în situațiile de învechire a dotării tehnice, cumulată cu absența documentației specifice imobilizărilor corporale.

Pentru eliminarea acestor curențe, ar trebui să se reglementeze obligația întreprinderii de a ține registrul activelor, în care să se consemneze parametrii tehnici inițiali ai fiecărui activ. De asemenea, ar fi necesară elaborarea graficelor privind numărul de ore de funcționare / numărul de kilometri parcurși, planificați și realizați, între reparațiile consecutive.

Considerăm că transpunerea în practică a măsurilor propuse ar conduce la delimitarea obiectivă a lucrărilor de reparații curente cu cele capitale, la departajarea costurilor capitalizate de cele suportate direct din rezultat, sau de cele imputabile persoanelor care se fac vinovate de utilizarea necorespunzătoare a activelor imobilizate.

Promovarea egalității de șanse

Prof. Mihăilescu Alina

Colegiul Național de Informatică Matei Basarab Râmnicu Vâlcea

Din perspectivă filosofică, educația este o componentă a existenței, în speță, a existenței socio-umane, un proces în desfășurare, un dat nemijlocit, intrinsec al acesteia, un fenomen antic ce ființează în cadrul sistemului social, care nu se „topește” în conținutul celorlalte elemente ale sistemului ci se implică activ în transformarea și evoluția lor, având totodată o relativă autonomie prin funcțiile specifice pe care le îndeplinește.

Elevii capabili de performanțe ridicate demonstrează achiziții și/sau abilități potențiale, precum: capacitate intelectuală generală, aptitudine academică specifică, gândire creativă sau productivă, capacitate de lider, preocuparea pentru arte vizuale și reprezentative, capacitate psihomotorie. Educația lor nu este una elitistă, nu se adresează unui procent redus din educația școlară, ci, prin programele de acumulare, accelerare și îndrumare, sunt promovate, formate și dezvoltate abilitățile naturale și potențiale ale tuturor categoriilor de

copii. O alternativă educațională poate și trebuie să fie orientată către principii de dotare intelectuală, respectiv emancipare, și nu manipulare. Educația acestor copii nu vine în contradicție, ci se suprapune și respectă sistemul de învățământ existent, însă se bazează pe un curriculum, programe și metodologii de învățământ și practică ce pot îmbogăți oferta grădinițelor, școlilor, liceelor și universităților, la alegerea acestora.

Școala și familia sunt unanim considerate cei doi factori esențiali ai educației, iar între aceștia și comunitate, mediul extrașcolar și extrafamilial, activează elevul, obiect și subiect al educației. Dacă aceste două medii educaționale se completează și se susțin, ele asigură într-o mare măsură buna integrare a elevului în activitatea școlară și, pe plan general, în viața socială. Școala trebuie să aibă contacte cu toate instituțiile sociale interesate direct sau tangențial de domeniul educației copilului de vârstă școlară și să stabilească relații de cooperare și colaborare. Ea contribuie la transmiterea moștenirii culturale, facilitează învățarea individuală și colectivă, face posibilă participarea grupurilor și colectivităților la viața publică, elaborarea și luarea deciziilor. Valoarea educației crește într-o lume în care schimbările s-au accelerat simțitor, într-o societate a opțiunilor individuale și sociale multiple, marcată de o multitudine de tranziții, de naturi diferite. Educația este solicitată să răspundă provocărilor unei lumi a societăților și indivizilor în derută, o lume în care s-au pierdut și se pierd repere, sisteme de referință, iar sistemele etice se află în criză. Școala este chemată să contribuie la redefinirea unor noi sisteme de valori, la reconstrucția spirituală a omului. În prezent, România cunoaște o redefinire a rolului social al formării, în contextul unui ”parteneriat pentru educație”, care se dorește a fi un dialog deschis, lucid, responsabil, între toți factorii educaționali familie, biserică, școală, comunitate local).

Familia este prima școală a copilului. Ea este cea care răspunde de trebuințele elementare ale tânărului și de protecția acestuia, exercitând o influență atât de adâncă, încât urmele ei rămân, uneori, întipărite pentru toată viața în profilul moral-spiritual. De asemenea, ocupă un loc aparte în sistemul instituțional al educației. Acțiunea ei pe întreaga perioadă a dezvoltării include și toate laturile formării personalității. Ea reprezintă unul din mediile de socializare și educare dintre cele mai complete datorită posibilităților ce le are de a-l introduce pe copil în cele mai variabile situații și de a acționa asupra lui prin cele mai complexe și firești mijloace.

Modelele de conduită oferite de părinți – pe care copiii le preiau prin imitație și învățare – precum și climatul socioafectiv în care se exercită influențele educaționale - “cei șapte ani de acasă” - constituie primul model social cu o influență hotărâtoare asupra copiilor privind formarea concepției lor despre viață, a modului de comportare și relaționare în raport cu diferite norme și valori sociale. Este recunoscut faptul că strategiile educative la care se face apel în familie, mai mult sau mai puțin conștientizate, determină în mare măsură dezvoltarea personalității, precum și rezultatele școlare ale copiilor, comportamentul lor sociomoral.

Drumul de la stereotip la discriminare

Prof. Andrei Simona

Colegiul Național de Informatică “Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea

Observăm că sunt mai vulnerabile la discriminare categoriile de persoane care sunt totodată ținta unor stereotipuri negative. Constatarea a alimentat interesul pentru căutarea unei relații de cauzalitate între stereotip și discriminare. Răspunsul la această ipoteză a fost formulat în urmă cu mai multe decenii, în urma unor experimente sociale. Unul dintre cele mai citate este cel realizat de cercetătorul american Richard La Piere în anul 1920. Studiul a fost efectuat într-o epocă în care, după un val de imigrație masivă a chinezilor în SUA, se dezvoltase un stereotip negativ puternic față de această etnie. La Piere, însoțit de un cuplu de chinezi, a traversat Statele Unite, oprindu-se într-un număr de peste 60 de moteluri, hoteluri etc. și în peste 180 de restaurante. Cei trei au notat cu meticulozitate felul în care au fost tratați în fiecare loc dintre cele menționate. Într-un singur local au fost refuzați („nu primim chinezi”). Ulterior, La Piere a expediat chestionare tuturor localurilor vizitate, întrebând dacă ar servi clienți chinezi. Au răspuns 128 dintre cei chestionați, iar dintre aceștia 92% au spus că nu ar servi chinezi 7 (Merton, 1986).

Discriminarea are efectele imediate, de termen mediu și de durată:

Scăderea self-esteemului / imaginii de sine - este un cumul de sentimente de inferioritate, pe care copilul îl interiorizează, atunci când aude că nu e în stare, că nu e bun, atunci când i se arată că e în plus în clasă. Copilul începe să se perceapă mai prejos decât ceilalți și nu-și mai apreciază progresul. În funcție de cât de frecvent e supus discriminării, este posibil să ajungă la izolare în grup și chiar la abandon școlar.

Agresivitatea - discriminarea este, în toate condițiile, un act de agresiune împotriva celui discriminat. Este foarte posibil ca un copil să răspundă cu agresivitate, la rândul lui, în încercarea de a se apăra. Agresivitatea se poate extinde, ca reacție de răspuns, la orice tip de interacțiune cu profesorii sau colegii, dar și în alte contexte.

Anestezia sentimentelor - poate fi determinată de prejudecățile celorlalți. Dacă, orice ar face, copilul rămâne "țiganul tot țigan", dacă oricât ar fi progresat el este "un handicapat" sau "nebunul", se va obișnui să ignore feedback-ul, să își blocheze sentimentele pe care acesta le generează, astfel încât să blocheze suferința.

Negarea apartenenței la identitate - fie că vorbim de identitatea etnică, fie că vorbim de identitatea dată de orientarea sexuală, copilul va tinde întâi să ascundă cine este, apoi poate să își nege lui însăși această apartenență și va căuta alte identități, ceea ce îi poate provoca tristețe, frustrare sau furie.

Depresia - suspus stigmatului, copilul poate dezvolta o stare de tristețe profundă. Poate deveni apatic ("ce sens are să învăț"), dezinteresat de orice se întâmplă în jur, pesimist, exagerat autocritic ("nu știu să fac nimic bun"), își poate ignora orice succes și, în final, fără a primi asistență, se va auto-izola de restul grupului.

Dependența de substanțe (alcool, tutun, droguri) - în cazul elevilor de gimnaziu sau de liceu, lipsa de recunoaștere a eforturilor, a progreselor și etichetarea lor continuă îi poate determina să-și satisfacă nevoile emoționale prin consum și abuz de substanțe, mai ales în condițiile în care el devine cool, capătă noi prieteni, poate părea mai "matur" în ochii colegilor. Tulburările de alimentație (bulimia, anorexia) Un alt efect care poate să apară este anxietatea.

Putem realiza incluziunea copiilor dezavantajați sau din grupurile vulnerabile prin intervenții / acțiuni de tip: - Comportamental. De exemplu, prevederi de tip "cod de conduită" în regulamentul clasei, dacă există, sau al școlii; acestea ar trebui să se refere la comportamentul acceptat față de copiii care fac parte din grupurile vulnerabile, la utilizarea sau neutilizarea unor termeni considerați jignitori ("nebun", "handicapat", "poponar", "bozgor") și ar trebui să se aplice atât cadrelor didactice și personalului auxiliar, cât și elevilor.

Orice copil din grupul vulnerabil va fi în mod obligatoriu implicat în activitățile clasei, în rezolvarea sarcinilor de grup, în jocuri, iar rezultatele sale vor fi valorizate în fața grupului. Învățătorul, dirigintele, psihologul școlii, profesorii de civică, dar și orice alt profesor sau angajat din personalul auxiliar poate propune exerciții de creștere a coeziunii de grup, menite să ducă la mai bună înțelegere între membrii grupului clasei. - Comunicational: În timpul interacțiunii cu elevii din grupuri vulnerabile sau în interacțiuni cu terți profesorii vor evita orice elemente de limbaj sau termeni care ar putea răni sau jigni copilul, precum și orice categorisire în funcție de sex, rasă, etnie, clasă socială, nivel de venit, religie sau orientare sexuală, astfel încât copilul să se simtă valorizat pentru ceea ce realizează, nu pentru ceea ce nu a ales și nu poate controla. Colegilor tipici nu trebuie să li se ascundă problema unui copil atipic (de pildă, cu dizabilități), se va discuta deschis cu ei, li se va răspunde la întrebări, însă ideal este să nu se insiste asupra problemelor și profesorul / dirigintele, de comun acord cu părinții, să mute accentul de pe problemă pe progrese și realizări. În cazul unor copii care provin din medii sărace, de pildă, se poate accentua progresul, în ciuda unor condiții dificile de viață.

Promovarea egalității de șanse prin educație

Antonie Ioana

Pentru o educație sănătoasă și în conformitate cu cerințele actuale de pe piață muncii ,trebuie să existe o corelație perfectă între pregătirea,adaptarea la schimbare a celor ce oferă educație și cei ce primesc educație.În decursul zecilor de ani educația a suferit schimbări,societatea și interesele societății au schimbat pozitiv sau negativ educația. Este cunoscut faptul că educația a condus la reușită și odată cu încetarea tuturor discriminărilor de rasa,sex,etnie,religie,apartenență politica,clasa sociala,etc ,elevii deveniți majori au reușit .

De la cea mai simpla funcție ocupată din învățământ până la cea mai înaltă, se promovează oferirea prin educație de șanse egale în societate, tuturor elevilor.În practică lucrurile sunt total diferite, acest lucru a fost demonstrat din nou în perioada învățării on-line când diferențele dintre școli, elevii au fost majore, toți actorii educației (profesori,părinți, copii),au întâmpinat probleme majore ,educația on-line numai șanse egale nu a oferit. Însăși educația se realizează diferit chiar la aceeași disciplină, deși toți profesorii lucrează după aceeași programa ,planificare sau manual.Nu toate școlile sunt situate în municipii de județ ,nu toate au aceleași dotări,sunt clase omogene doar pentru performanța,își selectează elevii ,sunt școlii în mediul rural care au clase cu procente mari de elevii aflați în plasament sau/și cu CES, care trebuie integrați în învățământul de masă,în mediul rural sunt foarte multe familii monoparentale,părinții cu educație precară care la rândul lor nu pun accent pe educația copiilor,consumatorii de alcool,asistați sociali,oamenii care în mod normal ar trebui să continue,să susțină acasă, educația oferită de școală.

Pentru acești elevii care provin din medii defavorizate este nevoie de programe, politici,masuri care să înceapă cu educația părinților ,cu conștientizarea acestora cât este de importanta pentru copiii lor educația,trebuie aduse în practica cele trei elemente ale reușitei în educație,familia,elevul și școală.

Școală trebuie să vina cu exemple de buna practica,să insiste pe educație,să colaboreze cu instutii ale statului ,ONG ,firme care pot suporta școlarizarea,urmând angajarea elevului ,să atragă fonduri atât pentru îmbunătățirea bazei materiale a școlii, pentru ofeirea unei educații de calitate ,cât și pentru a evita abandonul școlar și a-i determina,ajuta pe elevii să continue studiile,elevul dezavantajat trebuie ajutat să ajungă egal tuturor,desi în foarte multe cazuri moștenirea familiei este un obstacol major .

Lipsa de șanse egale în educație dezvolta inegalității și pe piață muncii,tineri care nu se pot adapta cerințelor actuale,care nu fac fata schimbărilor permanente,care refuza să se autoeduce,desi în mod normal,acești tineri care ar trebui să contribuie la dezvoltarea societății, devin grupuri vulnerabile.

Elevii care provin din medii defavorizate trebuie antrenați ,în mod egal cu ceilalți în activitățile de grup ale clasei,să fie abordate activități,exerciții care măresc coeziunea grupului,se evita folosirea unui limbaj care ar putea jigni elevul ,astfel încât acesta să se simțã apreciat pentru ceea ce a realizat el ,nu pentru ceva ce a moștenit de la familie(rasa,etnie,religie,gen),se accepta și se oferă sprijin educațional elevilor cu dizabilități,astfel încât acestia să poată ocupa în viitor,un loc de munca pe măsură nevoilor și a priceperii lor.

Deși se discută de egalitate în educație,este necesar să aibă în vedere educația diferențiată și accesibilizarea,nu toți elevii sunt egali ,nu toți trebuie să obțină aceleași rezultate și meserii.Elevii sunt unici ,trebuie ajutați să ajungă la rezultate cât mai ușor prin tot felul de mijloace accesibile nevoilor .Pentru copii cu posibilități materiale scăzute ,profesorii trebuie să evedențieze progresele ,implicarea în activitatea clasei ,creativitatea și mai puțin componentele materiale.

Bibliografie

1. Oameni diferiți, șanse egale ghid de bune practici pentru profesori

Promovarea egalității de șanse prin educație incluzivă

*Prof. Armeanu Carmen-Florentina
Școala Gimnazială Sat Popești, Comuna Golești*

“Dacă un copil nu poate învăța în felul în care îi predăm, atunci trebuie să îi predăm în felul în care el poate învăța.” (Ivan Lovaas)

Sistemele educaționale anterioare au plasat copiii care sunt diferiți și au dificultăți de învățare într-o secțiune separată “specială”. Înainte, cadrele didactice care nu erau implicate în mod specific și concret în educația specială au fost formate plecând de la premisa că elevii cu nevoie speciale nu reprezintă preocuparea lor. Pentru ei există școli speciale cu profesori formați special. Abordarea educației incluzive susține că elevii cu nevoie speciale trebuie educați împreună cu cei de vârsta lor în școlile de masă.

Astfel, educația incluzivă reprezintă un sistem educațional în care toate școlile năzuiesc să ofere “educație pentru toți”. Este un sistem care recunoște dreptul tuturor copiilor de a fi educați împreună și consideră că educația tuturor copiilor este la fel de importantă.

Principiile pe care se axează educația incluzivă sunt următoarele:

- principiul dreptului egal la educație;
- principiul egalizării șanselor;
- principiul interesului superior al copilului;
- principiul nondiscriminării, toleranței și al valorificării tuturor diferențelor;
- principiul intervenției timpurii;
- principiul individualizării procesului educativ și al dezvoltării maxime a potențialului fiecărui copil;
- principiul asigurării serviciilor de sprijin;
- principiul flexibilității în activitatea didactică;
- principiul designului universal, adică al accesibilității tuturor la un mediu adecvat de educație;
- principiul managementului educațional participativ;
- principiul dreptului părintelui de a alege;
- principiul cooperării și al parteneriatului.

Funcțiile educației incluzive sunt următoarele:

- satisfacerea necesităților educaționale ale tuturor membrilor comunității;
- adaptarea personalității la condițiile vieții cotidiene și integrarea acesteia în societate;
- schimbarea de atitudini, comportamente, conținuturi educaționale acceptând diversitatea copiilor, tinerilor, adulților;
- aplicarea practicilor nondiscriminatorii în procesul de educație;
- prevenirea și combaterea excluderii și/sau marginalizării în educație;
- reformarea școlii și a societății, în ansamblu, întru satisfacerea necesităților educaționale ale tuturor copiilor, tinerilor și ale adulților;
- orientarea strategică spre trecerea de la adaptarea elevului la diferențele dintre școli la adaptarea învățământului la diferențele dintre elevi;
- ameliorarea continuă a calității educației.

Pentru a realiza o evaluare complexă și multidisciplinară e necesar: să se stabilească nivelul de dezvoltare al copilului; înțelegerea și stimularea dezvoltării copilului și stabilirea serviciilor și programelor de intervenție și sprijin care răspund necesităților de dezvoltare a copilului. Un rol foarte important e deținut de: abordarea multidisciplinară; echipa de evaluare (necesită a fi calificată și bine intenționată); participarea părinților. O evaluare complexă și multidisciplinară cuprinde: evaluarea psihologică, evaluarea pedagogice, evaluarea logopedică, evaluarea medicală și evaluarea socială. Astfel, în urma acestor evaluări se va întocmi un raport care să cuprindă: rezumatul concluziilor, categoria CES, recomandările de asistență și forma incluziunii.

Modalitățile de evaluare incorecte sunt: evaluarea pentru descoperirea dizabilității; evaluarea concepută ca diagnostic; evaluarea tardivă și evaluarea părtinitoare.

Pentru a evalua eficiența educației incluzive putem analiza următorii indici: implicarea părinților în educația copiilor lor (implicarea în activitățile școlii, pentru a se creea legături puternice cu comunitatea), modalitățile de a face școlile mai primitoare (accesibilizarea lor pentru persoanele cu dizabilități de vedere, cu rampa de acces pentru fotoliul rulant, etc., precum și organizarea fizică a claselor – de exemplu: aranjarea băncilor în semi-cerc astfel încât elevii să aibă contact vizual unii cu alții), obținerea de rezultate mai bune în rândul elevilor (reducerea absenteismului în rândul elevilor, utilizarea unor metode inovative de predare, interesante și accesibile elevilor), transformarea școlii într-o comunitate (schimbarea atitudinilor discriminatoare față de persoanele cu dizabilități, față de persoanele din altă etnie). Pentru o derulare eficientă pe termen lung, consider că e necesară monitorizarea activității, cât și suportul sistemic oferit. Monitorizarea se poate realiza prin chestionare (elevi, părinți, profesori) aplicate semestrial, cât și prin verificarea prin diverse metode a indicilor enumerați mai sus, din partea unei comisii formate special pentru acest lucru. Foarte important este suportul sistemic oferit școlii. E necesar ca acesta să fie real, atât din punct de vedere financiar (de exemplu: alocarea unor fonduri speciale școlilor care nu sunt accesibile persoanelor cu dizabilități vizuale, auditive etc.), cât și din punct de vedere al resurselor umane (profesorii să poată participa gratuit la cursuri de formare tematice, realizate în cadrul școlii, de către traineri specializați).

Sistemul educațional din România, deși se schimbă și evoluează, mai prezintă încă elemente de discriminare, în sensul că nu toți copiii ajung la școală sau, atunci când merg, nu se bucură de toate oportunitățile posibile de dezvoltare maximală a potențialului lor. În mod deosebit vorbim aici de elevii cu CES. În situații de dezavantaj se pot afla și copii romi sau din familii foarte sărace, din localități izolate și alții. Deși au fost inițiate programe și proiecte pentru a deschide mai ușor ușa școlilor pentru copiii cu cerințe educative speciale, iar rezultatele sunt, de cele mai multe ori, îmbucurătoare, diseminarea rezultatelor și a bunelor practici nu constituie un exercițiu permanent. În concluzie, putem menționa că instituțiile de învățământ preșcolar, primar, secundar, dar și superior, trebuie să includă în procesul de învățământ toți copiii, indiferent de condițiile fizice, intelectuale, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură.

Bibliografie

1. Gherguț Alois. 2006, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale- Strategii diferențiate și incluzive în educație. Editura Polirom. Iasi
2. Verza, E. , Păun, E. 1998 „Educația integrată a copiilor cu handicap”, Unicef
3. Vărăjmaș Ecaterina, 2001, Strategiile educației incluzive, Editura Polirom

Intervenția educativă pentru egalitatea de șanse

*Prof. înv. primar Băeșu Alina Maria
Școala Gimnazială Anton Pann, Râmnicu Vâlcea*

România este încă la început în privința abordării la clasă a educației în spiritul egalității de șanse. Deocamdată, acest lucru se traduce mai ales la nivelul reglementărilor (interzicerea segregării etnice, dreptul copiilor cu dizabilități de a participa la învățământul de masă, drepturile egale ale ambelor sexe la educație, legislația non-discriminare etc), însă, în procesul educativ, rareori sunt prezente elemente care realizează, zi de zi, procesul unei educații în spiritul diversității și al egalității de șanse.

Pentru cadrele didactice gestionarea relației cu copiii din grupuri vulnerabile poate fi foarte dificilă și poate însemna un efort considerabil, mai ales în condițiile în care școlile dispun de puține resurse (umane

și materiale). De aceea, unul dintre cele mai eficiente moduri în care profesorul poate acționa este apelarea la actori externi care să îl sprijine sau să îl ghideze în situațiile în care are dificultăți. În afara școlii, în cele mai multe cazuri există expertiză și disponibilitate. De aceea, este recomandată colaborarea profesorului/învățătorului cu specialiști din domeniul educației speciale, cu O.N.G.-uri care au ca scop integrarea copiilor cu dizabilități sau a copiilor romi, sau a celor specializate pe teme de drepturile omului, egalitate de gen. În același timp, de cele mai multe ori familia poate fi cel mai important sprijin, la fel, în cazul copiilor cu dizabilități, specialiștii (asistenți personali, psihologi, medici) care îi au în grijă.

Câteva lucruri pot fi eficiente în a gestiona situații dificile care apar în cazul unor copii din grupurile vulnerabile:

A. Parteneriat cu elevul

Implicarea elevilor ca parteneri în luarea unor decizii se poate dovedi mai eficientă decât a impune deciziile. Exemplu: Exact ca în cazul regulilor clasei, elevii pot fi implicați ca parteneri uneori în managementul timpului într-o oră de curs. Reușesc astfel să contextualizeze informația, să găsească corespondențe cu ceea ce trăiesc și nu se vor simți doar “neștiutorii” ci cei “în curs de învățat mai multe”.

B. Intervenție, nu fugă

Dacă un elev are un comportament problematic (plânge, strigă, deranjează colegii) reacția de tip pedeapsă sau de a-l da afară din clasă reprezintă mai degrabă o fugă din calea problemei apărute. Este, dimpotrivă, recomandată intervenția cât mai rapidă și cu tact pentru corectarea comportamentului, pentru a evita producerea lui pe viitor.

C. Definirea corectă a comportamentelor, nu etichetare

Orice comportament este învățat și orice comportament se menține atâta timp cât produce efecte de natură fie să producă ceva pozitiv (“dacă îl întreb pe colegul de bancă, aflu răspunsul”), fie să înlăture ceva negativ (“dacă arunc cărțile pe jos, profesorul mă va lăsa în pace / nu mă va întreba despre...”), fie pentru că persoana nu are instrumentele să comunice ceva. Exact după cum comportamentele se învață, se învață și renunțarea la un comportament. Pentru a înlătura un comportament, este important să înțeleg ce îl produce și ce efecte are el, conștiente sau inconștiente, pentru copil. Dacă reușim înlăturarea cauzelor, sau dacă lucrăm în zona efectelor produse, comportamentul poate să dispară. Înțelegerea de către copil a propriilor mecanisme care declanșează și întăresc comportamentul este importantă pentru a-l schimba. De multe ori, comportamentele au la bază emoții, iar copiii pot beneficia de ajutor pentru a-și exprima emoțiile altfel decât prin comportamente problematice.

D. Prevenție, nu combatere

Cele mai multe dintre problemele de comportament sau dintre stările copiilor au cauze care se pot defini. Comunicarea cu familia și o relație bună cu părinții, bazată pe încredere și parteneriat, poate ajuta să fie identificate, de îndată ce se întâmplă, evenimentele neplăcute de acasă sau de la școală.

E. Acțiune conform unor obiective rezonabile

Fiecare copil este diferit, iar copiii din grupurile vulnerabile resimt cu atât mai acut aceste diferențe. De aceea, abordarea egalitaristă (toți sunt la fel, toți trebuie să progreseze la fel, toți trebuie să-și însușească aceleași cunoștințe, în același grad) îl va face pe copil să simtă diferența ca pe o țară, un stigmat. Diferențele pot fi însă utilizate pentru a depista cele mai bune căi pentru ca un elev să progreseze. A lucra diferențiat cu un copil cu dizabilități, de pildă, luând în calcul posibilitățile lui, și a fixa obiective rezonabile, de termen scurt, este o soluție mai bună decât a aștepta ca el să fie “ca ceilalți”.

Bibliografie

1. Managementul Clasei. Ghid pentru învățători și profesori, D.E. Tudose (coord.), B. Bursuc, A. Popescu, UNICEF, Centrul Parteneriat pentru Egalitate 2007

Integrarea copiilor cu cerințe educative speciale în învățământul de masă

Bălașa Andreea Raluca

Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni 2-Râmnicu Vâlcea

Școala, ca instituție publică de formare și socializare umană trebuie să răspundă cerințelor tuturor elevilor, atât celor care au un ritm de învățare și un potențial intelectual și aptitudinal peste medie, dar și celor care manifestă deficiențe de învățare. Ambele categorii pot fi considerate cu cerințe educative speciale și necesită un program individualizat de învățare.

În calitate de profesor, am fost pusă în situația de a avea la clasă elevi cu cerințe educative speciale și, în astfel de situații, am încercat să găsesc cele mai bune metode de predare-învățare pentru a-i determina pe toți participanții la actul educațional să se implice conștient în activitățile derulate.

Am ținut cont de faptul că elevii integrați au nevoie de sprijinul nostru, al cadrelor didactice și de sprijinul colegilor de clasă. Ei nu trebuie marginalizați în niciun fel, nu trebuie „uitați” în clasă pornind de la ideea că nu vor putea ajunge niciodată ca și ceilalți elevi.

Obiectivul principal al școlilor de masă în care învață elevii cu CES este asigurarea integrării acestora în mediul școlar. Școala trebuie să aibă în vedere transformarea elevului într-o persoană capabilă să-și creeze propriile procese și strategii de raționament utile pentru rezolvarea problemelor reale și apropiate.

Adaptarea curriculum-ului la nivelul clasei reprezintă una dintre soluțiile propuse de către factorii abilitați. O calitate esențială a curriculum-ului școlar actual este aceea că vizează un grad mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Astfel, în urma analizei amănunțite a evaluărilor inițiale, am proiectat conținuturile individualizat și diferențiat, astfel încât să poată fi înțelese de către elevi, am avut în vedere faptul că învățarea trebuie văzută ca un proces la care elevii participă în mod activ, își asumă roluri și responsabilități.

Planificarea individualizată a învățării presupune adaptarea educației la nevoile individuale din perspectiva diferențelor dintre elevi. Diferențierea curriculumului, atât pentru copiii cu dizabilități, cât și pentru cei cu potențial de învățare ridicat se întemeiază pe aceleași premise: sistemul de învățământ se poate adapta unor abilități și trebuințe diferite; aceleași scopuri educaționale pot fi atinse prin mai multe tipuri de programe adaptate.

Toți elevii care participă la procesul de educație trebuie să beneficieze de o diferențiere educațională pentru că: au abilități diferite, au interese diferite, au experiențe anterioare de învățare diferite, provin din medii sociale diferite, au diferite comportamente afective (timiditate, emotivitate) au potențial individual de învățare, învață în ritmuri diferite, au stiluri de învățare diferite.

Adaptarea curriculum-ului realizat de cadrul didactic la clasă pentru predarea, învățarea, evaluarea diferențiată se poate realiza prin:

-adaptarea conținuturilor, având în vedere atât aspectul cantitativ, cât și aspectul calitativ, planurile și programele școlare fiind adaptate la potențialul de învățare al elevului prin extindere, selectarea obiectivelor și derularea unor programe de recuperare și remediere școlară;

-adaptarea proceselor didactice având în vedere mărimea și gradul de dificultate al sarcinii, metodele de predare (metode de învățare prin cooperare, metode active-participative, jocul didactic), materialul didactic (intuitiv), timpul de lucru alocat, nivelul de sprijin (sprijin suplimentar prin cadre didactice de sprijin);

-adaptarea mediului de învățare fizic, psihologic și social;

-adaptarea procesului de evaluare, având ca finalitate dezvoltarea unor capacități individuale ce se pot exprima prin diverse proiecte și produse (scrise, orale, vizuale, kinestezice).

Tratarea diferențiată exprimă necesitatea ca organizarea, desfășurarea și evaluarea activităților instructiv-educative să stimuleze dezvoltarea copilului. Sarcinile care se dau copilului să fie în concordanță cu

însușirile de personalitate, care se află în permanent devenire și transformare, astfel asigurându-se o amplificare a efortului psihic și fizic al copilului.

Cadrul didactic trebuie să pună un accent pe abordarea pozitivă a comportamentului copiilor, ameliorarea practicilor educaționale, cum ar fi: evitarea discriminărilor, a favorizării sau etichetării copiilor, evitarea reacțiilor impulsive neadecvate, a amenințării și intimidării copiilor, exprimarea încrederii în posibilitățile fiecărui copil de a reuși.

Promovarea egalității de șanse prin educație

Prof. înv. preșc. Băluță Mihaela

Grădinița cu Program Prelungit Nord 1, Râmnicu Vâlcea

Educația specială este concept fundamental utilizat în cadrul procesului instructiv-educativ al copiilor cu deficiențe și care se desprinde tot mai mult de conținutul învățământului special.

Principiile care stau la baza educației speciale:

-Toți copiii trebuie să învețe împreună indiferent de dificultățile pe care le întâmpină aceștia sau diferențele dintre ele;

-Societatea și școala trebuie să le acorde tot sprijinul suplimentar de care au nevoie pentru a-și realiza educația în școala publică;

-Formarea și dezvoltarea școlilor incluzive atât în mediul urban cât și în cel rural prin asigurarea resurselor umane cât și a celor materiale;

-Educația egală se realizează prin acordarea sprijinului necesar pentru fiecare copil cu deficiențe în funcție de cerința individuală.

Activitatea de incluziune și de integrare a copiilor cu deficiențe în școala publică trebuie făcută cu mult simț de răspundere de către specialiștii care acționează la diferite nivele structurale.

Integrarea școlară a copiilor cu handicap mintal

Se poate realiza, prin integrare individuală în clasele obișnuite, integrarea unui grup de 2-3 copii cu deficiențe în clase obișnuite. Pentru a favoriza integrarea copiilor cu deficiență mintală în structurile învățământului de masă și ulterior în comunitățile din care fac parte, are nevoie de aplicarea unor măsuri cu caracter profilactic, ameliorativ sau de sprijinire.

O problema cu totul specială apare în cazul integrării copiilor cu deficiențe mintala în clasele mai mari sau în finalul procesului de școlarizare, atunci când solicitările depășesc cu mult capacitatea lor de utilizare a gândirii formale, iar dezideratul unei calificări și al integrării sociale, prin participare la activitățile productive, depășește limitele ergoterapiei, prioritară în etapele anterioare. O posibilă soluție ar fi integrarea acestor copii în școlile obișnuite de ucenici, unde pot învăța o meserie cu cerere pe piața muncii, urmată de angajarea și integrarea în unități productive. În aceste situații, absolvenții respectivi, fără experiență și fără abilitate în planul relațiilor sociale, pot beneficia de supraveghere și îndrumare din partea părinților, tutorilor sau altor persoane calificate.

Integrarea copiilor cu deficiențe de vedere

Un elev cu deficiențe de vedere trebuie privit la fel ca oricare dintre elevii clasei, fără a exagera cu gesturi de atenție și fără a fi favorizat mai mult decât ar cere gradul și specificul deficienței sale. Elevii cu handicap de vedere trebuie încurajați să se deplaseze prin clasa, școala, pentru a învăța să evite obstacolele și să identifice cu mai multa ușurință locurile unde trebuie să acorde o atenție deosebită, să fie apreciați mai ales cu ajutorul expresiilor verbale sau cu atingeri tactile.

În cazul elevilor nevăzători, intervin o serie de particularități care afectează procesul didactic, deoarece aceștia folosesc citirea și scrierea în alfabetul Braille, este necesară intervenția unui interpret și alocarea unui timp suplimentar de lucru.

Integrarea copiilor cu deficiențe de auz

Reprezintă o problemă controversată în mai multe țări din lume, deoarece pierderea auzului la vârste mici determină imposibilitatea dezvoltării normale a limbajului și, implicit a gândirii copilului, cu consecințe serioase în planul dezvoltării sale psihice. Din acest motiv, diagnosticul precoce al pierderii de auz, urmat de protejarea auditivă timpurie, este cea mai eficientă cale de compensare a auzului și garanția reușitei integrării școlare a copilului cu tulburări de auz.

Integrarea copiilor cu handicap fizic

Manifestările din sfera motricității trebuie privite în relație stransă cu dezvoltarea intelectuală, expresia verbală și grafică, maturizarea afectiv-motivațională și calitatea relațiilor interindividuale ca expresie a interindividuale ca expresie a maturizării sociale.

Bibliografie

1. Casantra Abrudan, Psihopedagogie specială, Ed Imprimeriei de Vest, Oradea, 2003

Egalitatea de șanse în contextul învățării la distanță - Studiu de caz

Profesor Barbu Marcela

Colegiul Național Mircea cel Bătrân, Râmnicu Vâlcea

Atunci când vorbim despre egalitatea de șanse în educație, ne gândim imediat la elevi, dar eu consider că în acest context dificil pe care îl traversăm începând cu data de 11 martie, ar trebui să luăm în considerare și diverse situații de...inegalitate de șanse apărute în rândul cadrelor didactice. Mă refer aici atât la dificultăți de ordin tehnic cât, mai ales, la diferențe notabile în ceea ce privește așa numita “digital literacy” sau alfabetizarea digitală, adică acea capacitate a unei persoane de a găsi, evalua și compune informații prin scriere și alte suporturi de pe diverse platforme digitale. O dublă provocare, deci : pe de o parte profesorul a fost pus brusc în situația de a crea conținut digital, pe de altă parte în situația de a-l transmite prompt și eficient elevilor care, la rândul lor, nu au beneficiat de aceleași condiții din punct de vedere al accesului la tehnologie, al sprijinului familiei, etc., căci echipele câștigătoare în această perioadă au fost cele în care au conlucrat profesori, elevi, familie, echipele manageriale, consilierul școlar, inginerul de sistem și personalul didactic auxiliar.

Revenind la cadrele didactice, aș dori să enumăr câteva aspecte ale activității instructiv-educative pe care a trebuit să o desfășoare în această perioadă :

1. Primii...pași, în majoritatea cazurilor, au fost făcuți cu ajutorul telefonului, mai precis a unor aplicații sau a unor rețele de socializare : Instagram, WhatsApp, Facebook. Din punct de vedere practic, a fost nevoie de o conexiune bună, de date mobile nelimitate, de un gadget performant; S-au creat grupuri, grupulețe, s-au trimis mesaje mult prea multe, derutante uneori, teme, ordine de ministru. Evident, nu toate cadrele didactice au dispus de toate acestea, prin urmare a fost mai greu să ia legătura cu elevii. În plus, profesorii care nu erau adepții acestor căi de comunicare, s-au văzut nevoiți să se adapteze, să creeze conturi, să ceară ajutor, chiar să își cumpere un alt telefon.
2. În unele școli, continuitatea pedagogică la distanță a fost facilitată de faptul că exista deja o platformă pe care lucrau toți profesorii; dar aceste cazuri au fost rare și, probabil, mai ales în școlile private. În școlile de stat, reunirea pe o platformă comună s-a produs prin luna aprilie, după ce profesorii au experimentat Zoom, Discord, Webex, Kinderpedia sau Google classroom. Au fost situații fericite în care cadrele didactice au beneficiat de sprijin și îndrumare din partea colegilor care predau informatica sau/și a inginerului de sistem, dar și cazuri în care profesorii au avut doar sprijinul familiei și al unor tutoriale de pe youtube. Pentru unele cadre didactice cu norma în mai multe școli, s-a întâmplat să lucreze pe două platforme diferite, ceea ce a presupus un efort de acomodare sporit.

3. În ceea ce privește programul de lucru, au existat, de asemenea, diferențe de la o școală la alta, în sensul că în unele dintre ele a fost respectat orarul de dinainte de suspendarea cursurilor, în timp ce în altele a fost generat un alt orar care să îi țină mai puțin timp pe elevi în fața ecranelor. Au fost profesori care au lucrat în schimburi, deci activitatea s-a întins pe parcursul întregii zile, precum și profesori cu norma în mai multe școli care s-au confruntat cu suprapuneri destul de greu de gestionat, în contextul în care conceperea unui curs la distanță, a instrumentelor de evaluare și corectarea lucrărilor cer mult mai mult timp decât în cazul învățării face to face. Din acest punct de vedere, profesorii de limba franceză au beneficiat de multiple resurse puse la dispoziție de editurile prestigioase : Clé International, Hachette, Maison de Langues, precum și de TV5, secțiunea Apprendre avec TV5. Astfel, ei s-au putut concentra pe transmiterea conținuturilor, iar elevii au avut și ei la dispoziție un instrument de lucru accesibil printr-un singur click, cu activități și exerciții multiple și diverse, vizând progresul pentru cele cinci competențe CECRL, cu posibilitatea de înregistrare a progresului și de autoevaluare.
4. De un real folos pentru profesorii care și-au dorit să se familiarizeze cât mai repede și aprofundat cu tehnicile și posibilitățile învățământului la distanță, au fost webinarele organizate de diferiți furnizori de formare : Editura Didactică și Pedagogică, Fundația Voiculescu, Ministerul Educației și Cercetării, Case al Corpului Didactic. Din nou, profesorii de franceză au avut acces la formări nenumărate și gratuite oferite de Espace virtuel/Français dans le Monde, Alianțele franceze, Clé International, CREFECO, Cavilam, Editura Litera. Datorită acestui generos elan de solidaritate, profesorii au avut șansa să devină din ce în ce mai autonomi, mai siguri pe ei în folosirea instrumentelor informatice și în organizarea cursurilor, conferindu-le acestora interacțiune, atractivitate și dinamism, pe lângă un feed-back esențial.

În concluzie, consider că egalitatea de șanse a elevilor în acest context a depins foarte mult de modul în care diferiți actori ai învățământului au reușit să se mobilizeze și să colaboreze la realizarea claselor virtuale, alegerea resurselor și, nu în ultimul rând, transmiterea entuziasmului, a motivației și a încrederii în sine. O colaborare reușită creează încredere reciprocă și sentimentul de apartenență la un proiect comun. Se impune continuarea în această direcție, prin cursuri de formare și schimburi de bune practici astfel încât, elevi și profesori să fie pregătiți pentru eventuale provocări ale vieții care ne-ar aduce din nou în situația de a practica învățarea hibridă și/sau la distanță.

Sitografie

1. <https://www.edweek.org/ew/articles/2016/11/09/what-is-digital-literacy.html>

Promovarea egalității de șanse prin educație

*Boartă Mihaela-Tatiana
Liceul Teoretic „Ioniță Asan” Caracal*

Egalitatea de șanse înseamnă a trata oamenii în mod corect, fără prejudecăți, dar și a crea condițiile care să încurajeze, să aprecieze diversitatea și să promoveze demnitatea în mediul de lucru și în societate. Conceptul de egalitate de șanse s-a dezvoltat în contextul transformărilor sociale, culturale și economice specifice secolului al XX-lea, fiind corelat cu o serie de alte concepte, importante în contextul promovării drepturilor omului și a principiilor moderne privind dezvoltarea economico-socială.

În primul rând, educația influențează în mod semnificativ șansele vieții unei persoane în ceea ce privește succesul pe piața muncii, pregătirea cetățeniei democratice și dezvoltarea generală a omului.

Sunt trei factori cheie care subliniază importanța tratării egalității de șanse în educație ca o preocupare independentă, în afară de teoriile egalității de șanse mai general. Acești factori sunt: locul central al educației în societățile moderne și numeroasele oportunități pe care le oferă, deficitul de oportunități educaționale de

întâlnă calitate pentru mulți copii și rolul critic al statului în furnizarea de oportunități educaționale. Acești factori diferențiază educația de multe alte domenii.

De asemenea, egalitatea presupune corectarea dezechilibrelor din trecut și certitudinea că relațiile cu partenerii și clienții decurg într-un mod constructiv, susținând incluziunea și evitând discriminările nejustificate.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu rămâne una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

În societatea contemporană, dezvoltarea și progresul nu pot fi concepute fără asigurarea egalității tuturor membrilor, fără deosebire de rasă, naționalitate, religie, gen. Una din prioritățile politicilor promovate de către administrația publică o constituie asigurarea egalității de gen. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii, ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în promovarea acestor șanse.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială.

Realizarea idealului egalității de șanse prin intermediul educației poate fi frustrată de concepțiile concurente despre ceea ce înseamnă ea însăși egalitate și de alte valori importante care sunt în tensiune cu egalizarea oportunităților în educație. Aceste cunoștințe permit factorilor de decizie să direcționeze intervențiile către domenii care vor avea cel mai mare impact, de exemplu, recunoașterea tot mai mare a importanței educației timpurii.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – *Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II*, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.

Rolul educației interculturale

Prof. Dinu Mariana

Școala Gimnazială Rusănești, Fântâțești

Multiculturalitatea înseamnă înțelegerea, acceptarea și recunoașterea diferențelor dintre indivizi din culturi diferite care interacționează unii cu alții și în ultima instanță trăiesc în același spațiu. În ceea ce privește unele orașe din țara noastră este vorba în primul rând despre cultura română și cea maghiară și, la o altă dimensiune, de cea romă, germană sau evreiască. Ne expunem de altfel altor culturi, altor mentalități, oferindu-ne reculul necesar față de cultura și identitatea noastră.

Educația interculturală constituie o opțiune ideologică în societățile democratice și vizează viitorii cetățeni să facă cea mai bună alegere și să se orienteze în contextul schimbărilor intervenite în sistemul de valori. Ea trebuie să devină o constantă a pregătirii noastre, viitoarelor cadre didactice, și să-și pună amprenta asupra programelor școlare și materiilor de învățământ, asupra priorităților educative, asupra criteriilor de evaluare a competențelor și comportamentelor, asupra relațiilor cu părinții și comunitatea, permițând formarea comportamentelor creative în comunicare, cooperare și încredere în cadrul grupului; respect reciproc, toleranța față de opinii diferite.

C. Cucoș precizează, la nivel global, că educația interculturală vizează o abordare pedagogică a

diferențelor culturale, strategie prin care se iau în considerare specificitățile spirituale sau de gen, evitându-se, pe cât posibil, riscurile ce decurg din schimbările inegale dintre cultură, sau, și mai grav, tendința de atomizare a culturilor. Acesta își nuanțează punctul de vedere asupra existenței educației în spiritul recunoașterii diferențelor ce există în interiorul aceleiași societăți.

În opinia lui C. Bennett, educația interculturală este o abordare a procesului de predare- învățare bazată pe valori și credințe democratice, care încearcă să promoveze pluralismul cultural în contextul unei societăți diverse și al unei lumi interdependente. Analiza acestui tip de educație include o abordare din patru unghiuri complementare: mișcare interculturală, curriculum intercultural, procesul de educație interculturală și angajamentul intercultural.

Parteneriatul educațional este un astfel de concept care devine tot mai prezent în relațiile de colaborare ce se stabilesc între unități de învățământ, între acestea și diferite segmente ale societății. Inițierea și derularea de activități în parteneriat reprezintă o provocare pentru educatorul de astăzi, necesitând multă creativitate în concepere, dinamism în derulare, responsabilitate în monitorizare, flexibilitate în luarea deciziilor.

Programa trebuie să conțină și ea o abordare interculturală bazată pe valori ca : solidaritatea, egalitatea și respectul față de diversitate, din acest punct de vedere educația interculturală, constituind baza luptei împotriva rasismului.

Pot afirma faptul că nouă, cadrelor didactice, ne revine un rol extrem de important în crearea unei atmosfere prietenoase, plină de respect între copii și între părinți, pentru a se evita unele neînțelegeri, să învățăm să ne respectăm unii pe alții..

Așadar educația interculturală promovează atitudini tolerante, deschise, de acceptare și înțelegere firească a raportului eu- celălalt și a noțiunii de străin, recunoașterea și respectarea diferențelor culturale relații de egalitate între oameni, și nu prin aplicarea polarității inferior- superior.

Bibliografie

1. Buzera, E. Dimitrova, O. Kaiter, N. Panea, J. Popova, J.Roth, A. Țenescu, „Bazele comunicării interculturale”, Editura Faber, 2012.
2. Hofstede, Geert, „ Managementul structurilor multiculturale”, Editura Economică, București, 1996.

Educația și dezvoltarea personalității umane

*Prof. înv. preșc. Bunescu Mihaela
Școala Gimnazială Rotărăști, Com. N. Bălcescu*

„Educația este cea mai puternică armă pe care voi o puteți folosi pentru a schimba lumea.” Nelson Mandela

Caracteristica definitorie a omului este aceea de a fi nu numai un produs al evoluției biologice naturale, ci - în primul rând - al unei modelări sociale și culturale a personalității. Astfel că, în viața individului își face simțită prezența educația, acel „ansamblu de măsuri aplicate în mod sistematic în vederea formării și dezvoltării însușirilor intelectuale, morale sau fizice ale copiilor și ale tineretului sau, ale oamenilor, ale societății etc.; este rezultatul acestei activități pedagogice; bună creștere, comportare civilizată în societate”, căruia, de-a lungul vremii, oamenii de știință au încercat să îi ofere acestui termen o nouă viziune, transformându-l într-un concept cheie ce stă la bazele formării umane.

Astfel educația devine o integrare, integrarea forțelor vieții în funcționarea armonioasă a corpului, integrarea aptitudinilor sociale în vederea adaptării la grupuri, integrarea energiilor spirituale, prin mijlocirea ființei sociale și corporale, pentru dezvoltarea completă a personalității individuale. Educația este o componentă

a existenței sociale, fiind în fapt o întâlnire de factură informațională între individ și valorile de orice natură ale societății.

În ziua de astăzi, educația trebuie privită dincolo de școală, deoarece, din punct de vedere al celor trei componente ale acesteia (educația formală, educația nonformală și educația informală), acesta joacă un rol deosebit de important pentru reușita în viață . Prin educație, ca fenomen social, înțelegem transmiterea experienței de viață de la o generație la alta, cunoașterea bunelor maniere și comportarea în societate conform cu aceste deprinderi.

Importanța educației se poate vedea și prin faptul că orice guvern, din orice stat (cât ar fi el de sărac), are un minister sau un departament al învățământului căruia îi alocă un procentaj din buget. Educația copiilor și a tinerilor este o misiune delicată la care trebuie să participe cu eforturi susținute atât școala, cât și familia; cu alte cuvinte, educația se formează într-un mediu mai puțin formal cum este familia, iar apoi se continuă în mediul instituționalizat cum sunt școala și biserica.

Educația se referă atât la însușirea unor cunoștințe teoretice, cât și la un anumit comportament etic acceptat de societate. În primă instanță vorbim despre o persoană care are o educație bună, posedă un set important de noțiuni teoretice, este educat prin formarea profesională și printr-o cultură generală impresionantă. Accentul pe care îl pun în acest articol este pe educația morală, pe un comportament sănătos între oameni.

Pentru ca procesul de educare să funcționeze bine , trebuie regândite demersurile în primul rând de la nivelul social, prin facilitarea colaborării între școală și comunitate.Deschiderea școlii către comunitate presupune și responsabilizarea comunității pentru procesul de dezvoltare al elevilor, viitori actori ai comunității. Un management eficient al spațiului verde devine astfel o primă prioritate atât pentru educație, cât și pentru comunitate. Spațiul verde devine un spațiu de parteneriat ce facilitează prevenirea apariției handicapului, în accepțiunea de relație deficitară între persoana cu dizabilități și comunitate.

Se poate afirma că personalitatea copilului este rezultatul acțiunii conjugate a factorilor ereditari , de mediu și de educație , că ea nu se poate configura adecvat prin considerarea și acțiunea lor paralelă . „Cel mai important punct al acordului științific rezidă în faptul că nicio trăsătură sau calitate nu este exclusiv ereditară și niciuna nu este exclusiv ambientală la origine” - subliniază unul dintre cei mai remarcabili specialiști în problema personalității .

În toate timpurile sociale a existat o atitudine favorabilă de încredere în forța și rolul educației . Astfel Democrit afirmase ca în fiecare individ educația poate crea „o a doua natură”.

Bibliografie

1. Cucos, C. (1998). Psihopedagogie – pentru examenele de definitivat și grade didactice, Editura Polirom, Iași.
2. Vlăsceanu, L.,(1988), Curs de pedagogie,Ed. Univ. București, București

Diferiți dar cu șanse egale

Prof. înv. preșcolar: Borcoși Daniela

Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni 3, Râmnicu Vâlcea

Stimularea toleranței și acceptarea necondiționată a diversității într-un grup este o adevărată provocare pentru noi, educatorii.

Desigur că rezultatele nu se văd imediat, ci în urma multor activități educative având la bază obiective clar precizate și accesibile copiilor. Ei trebuie să încurajeze cooperarea, lucrul în perechi sau formarea de grupuri eterogene, cunoașterea și discutarea diverselor obiceiuri, tradiții, valori. La nivelul vârstei preșcolare, incluziunea presupune găsirea și implementarea unor strategii coerente de dezvoltare a conștiinței și formare a comportamentelor copiilor în sprijinul toleranței și nediscriminării, al acceptării și oferirii de șanse egale pentru toți.

Aceasta urmărește pregătirea celorlalți copii, pentru a nu face diferențe în manifestarea comportamentală sau verbală, în vederea acceptării copiilor cu cerințe educative speciale și de alte etnii.

Noi, cadrele didactice, prin evaluarea inițială avem oportunitatea de a analiza nivelul de cunoștințe al copiilor precum și modul de socializare al lor la grupul respectiv, în vederea elaborării unei optime strategii de intervenție.

Astfel, am încercat să fac un inventar al cunoștințelor copiilor preșcolari despre colegii lor „diferiți”, despre problemele acestora și cum reacționează ei în situațiile „diferite” întâlnite.

Am observat că, anumiți copii știu din familie că nu au voie să se joace cu semenii lor, de altă etnie, spunând despre ei că nu știu să se comporte civilizată luându-le jucăriile, să vorbească frumos și că au un altfel de comportament sau nu au voie să stea să se joace cu „handicapați” că pot imita comportamentul lor, îi agită și tensionează, bruschează, etc

În urma discuțiilor individuale cu părinții am reușit să-i determin să înțeleagă faptul că, la grădiniță, trebuie să se respecte unii pe alții și să se comporte civilizată. Cei doi copii pentru care s-a făcut atâta caz, respectiv, un băiat de etnie romă și o fetiță cu deficiență de intelect sunt acum acceptați în grupul lor de joacă: cooperează, relaționează și se ajută reciproc.

Prin activitățile educative, folosind diferite strategii, punând accent pe metodele și tehnicile interactive, am reușit să-i învăț pe copii ce înseamnă toleranța.

Prin tema de discuție „**Diferiți dar cu șanse egale**”, care a avut drept suport intuitiv: reviste, cărți, albume ilustrând viața copiilor din alte țări, am reușit să-i familiarizez pe copii cu diversitatea oamenilor (de culoare, de aspect, de deficiență) în general.

Pin povestirea diferitelor întâmplări din viața de zi cu zi, am urmărit să-i pun în situația de a spune și ei alte întâmplări auzite și cum ar fi procedat în astfel de ipostaze. Am rămas foarte surprinsă când am sesizat că anumiți copii pornesc de la anumite prejudecăți învățate în familie.

Am încercat să-i antrenez pe copii în povestiri create de ei cu tema: „Fapte bune pentru prietenii noștri aflați în dificultate” pe care le-am analizat împreună: În ce a constat fapta bună?, Tu cum ai fi procedat?, Ce alte fapte bune se mai pot face?, Consideri că ... a procedat bine?. Tot împreună cu ei am tras următoarele concluzii: indiferent de aspectul fizic, de rasă, deficiențe, copiii sunt diferiți, dar au aceleași drepturi, deci șanse egale.

Poveștile reprezintă un izvor de rezolvare a situațiilor conflictuale și abordare a lor din perspectiva „câștig-câștig”. În acest sens am ales povești cunoscute de copii, cu personaje pozitive și negative aflate într-un conflict permanent. Lucrând tot pe grupuri, copiii trebuiau să identifice conflictul personajelor negative. Ajutați de întrebările: Cine este fericit/nefericit la sfârșitul poveștii? De ce? Au fost încălcate drepturile vreunui personaj? De către cine?

Le-am cerut copiilor să recreeze povestea din punctul de vedere al personajului negativ care este pedepsit de obicei de către autor. I-am încurajat să explice atitudinea și comportamentul personajelor negative (de exemplu, toate animalele râdeau de vocea groasă a lupului, bunicuța sforăia tare și de aceea s-a hotărât lupul să-i pedepsească). Copiii trebuie să găsească întotdeauna soluții de rezolvare pașnică a tuturor situațiilor conflictuale astfel încât toate personajele să fie mulțumite.

În același timp, copiii constată că oricine are dreptul la o a doua șansă și are dreptul să se apere. Astfel liderul grupului comunică rezumatul discuțiilor și soluția pașnică adoptată de grup. De exemplu: Lupul citește iezilor o poveste cât timp mama lor este plecată după mâncare; o ajută pe Scufița roșie să culeagă flori și ciupercuțe pentru bunica, etc.

Desigur că acestea sunt câteva exemple din activitatea noastră. Modelând copiii de la cea mai fragedă vârstă avem avantajul că anumite prejudecăți învățate în familie pot fi diminuate, iar ideea de apartenență etnică nu este încă formată. Putem afirma că, munca noastră a avut succes, dacă se implică și familia în propria formare a copiilor.

O lume unită în diversitate

*Prof. Burticioaia Dana Emilia
Școala Gimnazială "Luca Solomon", Vaideeni*

De-a lungul timpului, oamenii au obținut drepturi și libertăți, care astăzi ar trebui să fie oferite tuturor încă de la naștere. Pornind de la Declarația de Independență a SUA din anul 1776, ce statua faptul că toți oamenii se nasc egali și ajungând la Declarația Universală a Drepturilor Omului adoptată de Organizația Națiunilor Unite în anul 1948, care stabilește că toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și drepturi, vedem interesul permanent al oamenilor politici și al activiștilor pentru drepturile omului, fapt ce a dus la progrese importante în ultimii 50 de ani. Dar aceste drepturi nu există în toate societățile sau nu sunt respectate, așa cum stabilesc legile internaționale, naționale sau locale.

Legislația românească promovează șanse egale pentru copii, cu scopul de a-și găsi locul în societate. Egalitatea de șanse presupune asigurarea participării depline a unei persoane la viața economică și socială, indiferent de originea etnică, sex, religie, orientarea sexuală, vârstă, dizabilități.

Însă realitatea este diferită de aspirații și în domeniul social ne confruntăm cu discriminarea anumitor categorii de persoane, între care se regăsesc romii, considerați a doua minoritate etnică din România și prima din Europa. Romii sunt văzuți în general, ca un grup omogen identificat exclusiv după etnie, însă trebuie să crească gradul de conștientizare a societății majoritare, pentru a-i vedea ca oameni egali lor, dar cu tradiții și obiceiuri diferite. Procentul mic de copii romi care reușesc să continue studiile la nivel liceal și universitar, împiedică incluziunea socială, fiind determinată în mod clar de segregarea teritorială, mediul familial și având un impact evident asupra oportunităților de angajare. În rândul copiilor romi, există o rată mare de abandon școlar, și sunt mulți dintre ei neînscrși la școală. Adesea, copiii romi se confruntă cu bariere lingvistice sau pur și simplu sunt supuși discriminării în clasă. Există mediatori școlari care pot oferi asistență substanțială profesorilor, însă nu se văd încă rezultatele așteptate în majoritatea comunităților. Este important ca profesorii din școlile obișnuite să fie instruiți pentru a lucra cu elevii și cu părinții romi. Părinții trebuie convinși că educația este calea spre o viață mai bună și încurajați să își trimită copiii la școală. Părinții au nevoie uneori de stimulente alimentare și articole de îmbrăcăminte pentru a-și trimite copiii la școală, și nu la muncă.

În lupta lor pentru combaterea discriminării și a excluziunii sociale, romii trebuie să perceapă educația ca soluție pe termen îndelungat. Aceasta nu numai că le oferă oamenilor posibilitatea de a participa la viața normală de muncă, asigurându-le competențele și calificările necesare acestui scop, ci contribuie și la formarea liderilor educați și a modelelor de succes de care va avea nevoie comunitatea romă în viitor. Din acest motiv, este esențială promovarea educației ca o cale spre succes în rândul copiilor și al părinților de etnie romă.

Discriminarea în educație și pe piața muncii creează indivizi neadaptați condițiilor sociale, care nu fac față cerințelor, fie că este vorba despre femei, romi, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile. Pentru un stat, asta înseamnă că, în loc să formeze cetățeni care să contribuie la dezvoltare, formează cetățeni care devin cazuri sociale. Așadar, există un avantaj economic al aplicării principiilor egalității de șanse. Pentru copiii care vin din familii cu analfabetism, primii 4 ani de școală sunt fundamentali în a recupera distanța cognitivă. Implicarea familiilor în actul educațional este foarte importantă pentru succesul școlar al oricărui copil. Părinții romi trebuie să ia act de comportamentele negative sau rezultatele proaste ale copiilor, dar în egală măsură și de rezultatele bune. Doar așa pot deveni încrezători în profesori și în mediul școlar, iar apoi vor reuși să dea ei înșiși feed-back pozitiv copiilor.

Instituțiile statului, UNICEF și anumite ONG-uri lucrează constant la eliminarea discriminării, însă au nevoie de ajutorul tuturor. O măsură legislativă care sperăm că va avea efecte pozitive pe termen lung este obligativitatea absolvirii a 10 clase pentru toți cei care doresc să obțină permisul de conducere. Pentru a consolida încrederea și înțelegerea reciprocă în societăți diverse, este necesar să se investească timp și resurse în activități destinate construcției de relații interculturale și comunicării interculturale.

Oamenii sunt diferiți de la naștere, dar trebuie să lucrăm la crearea unei lumi unite în diversitate, capabilă să promoveze politici publice ce oferă tuturor șanse egale în societate.

Bibliografie

1. https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/rum.pdf
2. https://www.opensocietyfoundations.org/uploads/7bd060da-e61c-416f-9387-0e0d46919063/romania3_20070329_0.pdf
3. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2016-eu-minorities-survey-roma-selected-findings_ro.pdf
4. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000221282_rum
5. Dobrică, Petronel, Jderu, Gabriel, Educația școlară a copiilor romi: determinări socio-culturale, Editura Vanemonde, București, 2005.

Promovarea egalității de șanse în școală

*Prof. Căpățînă Maria Magdalena
Școala Gimnazială Nr.4, Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Școala se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Valorificarea diversității permite toleranța, recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în

această lume diversă.

Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea că nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008

Promovarea egalității de șanse integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale

*Prof. Ciobanu Ana-Maria
Colegiul Energetic, Râmnicu Vâlcea*

Din punct de vedere legislativ, toți cetățenii români au dreptul la educație, în mod egal, indiferent de gen, naționalitate, religie, status economic, afiliere politică, conform Legii învățământului nr. 84/1995. În cazul persoanelor cu anumite cerințe există un segment de învățământ special, bazat pe programe educaționale specifice, pentru a asigura integrarea eficientă a acestor persoane.

În funcție de gradul nevoilor speciale pe care le manifestă un copil, acesta poate fi înscris în învățământul special sau în învățământul de masă. În mod practic, copiii cu nevoi speciale medii, precum dificultăți de limbaj, dificultăți socio-afective sau dificultăți comportamentale sunt acceptați în învățământul de masă, pentru a facilita integrarea lor socială. De cealaltă parte, învățământul special este organizat în funcție de nivelul deficienței, precum de auz, de vâz, deficiență motorie sau deficiență mentală, pentru a răspunde nevoilor de acceptare a acestor copii, în condiții de normalitate, în cadrul societății.

Durata de școlarizare din învățământul special poate fi prelungită față de norma din învățământul de masă, pentru a răspunde cât mai bine cerințelor educative speciale prin resurse psihopedagogice de reabilitare și incluziune. Există programe școlare pentru elevii cu nevoie speciale la toate nivelurile învățământului preuniversitar, începând cu grădinițele, incluzând de asemenea școli postliceale. De regulă, clasele din învățământul special au număr redus de elevi, fiind organizate în grupe sau în unele cazuri, profesorii aplică activități educaționale individuale. Conținutul educațional poate fi de asemenea predat în limba minorităților.

Potrivit normelor europene existente în sensul integrării eficiente a copiilor cu cerințe educative speciale, statul român a stabilit un proces de expertizare, diagnosticare și evaluare a deficiențelor pentru o intervenție timpurie și astfel a crește gradul de integrare. În mod practic, este recomandat ca un copil cu cerințe educative speciale să învețe la cea mai apropiată școală de domiciliu, pentru a stimula sentimentul de siguranță, dacă elevul are deficiențe medii sau ușoare poate fi transferat într-o școală publică, pentru a eficientiza integrarea acestuia.

Începând cu anul 2009, școlarizarea exclusiv segregată este constant înlocuită cu un nou tip de abordare, educația incluzivă, pentru a compensa, reabilita sau recupera impactul nevoilor speciale prezentate de un elev. Astfel, școlarizarea unui elev cu nevoi speciale include activități, cooperare strânsă cu familia sau grupul social din care face parte, pentru o abordare adecvată a situației sale, în scopul integrării armonioase în societate.

România, drept stat membru UE, se raportează la recomandările Consiliului Europei din 2006, privind stimularea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități prin intermediul unei abordări educative juste. Astfel este încurajată participarea elevilor cu nevoi speciale la școlarizarea obișnuită, pentru a-i stimula de o potrivă pe aceștia, în sensul depășirii sentimentului de segregare, pe de altă parte pentru a-i determina pe cei fără dizabilități să accepte și să suporte dezvoltarea armonioasă a celor dintâi. În egală măsură, în interiorul sistemului de învățământ este recomandat ca structurile școlare de masă și cele specializate pe nevoile speciale ale elevilor să conlucreze, pentru a oferi perspective de incluziune eficientă, în virtutea dreptului egal la educație

Incluziunea din punct de vedere al școlarizării este o abordare globală a potențialului reprezentat de elevi, astfel toți elevii, fie cu nevoi speciale sau marginalizați social, prezentând risc de excludere sau abandon școlar, să primească șanse egale pentru a învăța în școli. De cealaltă parte, viziunea tradițională asupra educației presupune o simplă acceptare a acestor elevi în cadrul școlilor, fără a pune accent pe recuperarea lor și valorificarea abilităților, în scopul asimilării ulterioare pe piața muncii. O dată integrați într-o formă de învățământ adecvată, copiii cu nevoi speciale trebuie să li se ofere constant atenție, în sensul elaborării de activități școlare care să răspundă necesității de incluziune, spre deosebire de perspectiva tradițională în care acestor copii li se oferă acces parțial la educație.

Incluziunea eficientă a copiilor cu nevoi speciale debutează progresiv, după cum urmează:

Integrarea fizică, în sensul de acceptare a prezenței unor elevi cu nevoi speciale în cadrul claselor obișnuite, pentru a reduce gradul de distanțare socială între normalitatea elevilor fără deficiențe și deosebirea pe care o prezintă acești elevi. Deși este un nivel primar de incluziune, bazat pe folosirea comună a unor spații, echipamente școlare, este un prim pas spre obținerea aspirației de incluziune eficientă.

Integrarea pedagogică presupune participarea elevilor cu nevoi speciale la activități comune de învățare alături de colegii fără deficiențe, pentru a asimila cunoștințe și abilități, împreună cu ceilalți colegi. Este urmărit ca un elev cu nevoi speciale să atingă un nivel relativ egal de participare cu ceilalți elevi, pentru a-i fi stimulată evoluția personală și astfel mărite șansele de incluziune.

Integrarea socială presupune pe lângă rezultatele obținute în stadiile anterioare, includerea elevilor cu nevoi speciale în activități extrașcolare sau în afara cadrului lecțiilor, cum ar fi pauze, jocuri recreative. La acest nivel, elevul cu nevoi speciale participă activ la viața grupului școlar din care face parte, fiind inclus în relațiile sociale ale clasei și totodată pregătit, pentru a socializa în afara contextului școlar.

Pentru ca orice program școlar dedicat copiilor cu nevoi speciale să obțină rezultate pozitive, este necesar ca fiecare cadru didactic care interacționează cu un astfel de elev să înțeleagă pe deplin însemnătatea rolului său. În școlile de masă, cadrele didactice care predau au sarcina de a organiza clasă, proiectând strategii didactice, care să faciliteze accesul la informație pentru elevii cu nevoi speciale. Constant, cadrul didactic trebuie să ofere sprijin pentru ca acest tip de elev să poată obține rezultate bune, comparativ cu colegii săi, pentru a evita sentimentul de inferioritate, care duce la ideea de auto-izolare.

În concluzie, școlarizarea elevilor cu nevoi speciale este încă un subiect în plină dezvoltare la nivelul unităților de învățământ din România, fiind promovată pe cât posibil strategii didactice de normalizare, pentru a oferi șanse egale acestor elevi, comparativ cu colegii lor. În acest sens, statul român se aliniază standardelor europene care vizează integrarea eficientă a acestor elevi, în sensul valorificării abilităților existente, stimularea sentimentului de apartenență, pentru o dezvoltare armonioasă.

Bibliografie

1. Grasu Ciobanu, Mihaela, „Provocări și dileme în educarea copiilor cu dizabilități”, în *Calitatea Vieții*, XXIII, nr. 1, 2012.
2. Raport „Politici în educație pentru elevii în situație de risc și pentru cei cu dizabilități din Europa de Sud Est”, Paris, Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare, 2007.
3. Vrăsmaș, Traian (coord.), „Incluziunea școlară a copiilor cu cerințe educative speciale”, București, Editura Vanemonde, 2010.

Predarea diferențiată o oportunitate pentru egalitatea de șanse

Prof. Ciucă Carmen Elena

Liceul Tehnologic Căpitan N. Pleșoianu Râmnicu Vâlcea

Societățile moderne au ales să acorde copiilor șanse egale de a atinge orice poziție în societate. Această nobilă opțiune este, încă, un deziderat ideal, ea nu este suficient instalată în practică. Dar, până la a identifica natura obstacolelor care se interpun șanselor unor copii în societatea contemporană, este important să reamintim faptul că, raportat la istoria civilizației, aspirația către egalitatea de șanse este ea însăși o achiziție relativ recentă. Această idee s-a născut din prea multă inechitate socială, apărută încă din cele mai vechi timpuri – tipul societății gentilice. Dar poate cel mai mult este vizibilă inegalitatea socială în India Antică, în sistemul castelor, accesul în ierarhia socială la care putea spera un nou venit pe lume era limitat la cel predefinit pentru casta căreia îi aparțineau părinții. Mult mai târziu, la doar câteva decenii de societatea contemporană, s-a petrecut tragedia holocaustului. Încă și mai aproape – atât în timp cât și geografic – fosta Iugoslavie a explodat într-un război stârnit prin exploatarea unor conflicte interetnice și interconfesionale.

O atât de lungă istorie de persecuție, discriminare și stigmatizare a lăsat la nivelul mentalităților urme pentru ștergerea cărora actele normative – legile - sunt un instrument necesar dar nu suficient. Egalitatea, în acest sens, înseamnă că indivizii au șanse egale de acces la ceea ce își doresc: loc de muncă, profesie, statut decizional și economic. Discriminarea în educație și pe piața muncii creează indivizi neadaptați condițiilor sociale, care nu fac față cerințelor, fie că este vorba despre femei, romi, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile. Pentru un stat, asta înseamnă că, în loc să formeze cetățeni care să contribuie la dezvoltare, formează cetățeni care devin cazuri sociale. Așadar, există un avantaj economic al aplicării principiilor egalității de șanse. Egalitatea de șanse apare atunci când dispar stereotipurile, se manifestă comportamental, educațional, fizic sau comunicațional.

Într-o sală de clasă dintr-un liceu tehnologic cu 30 de elevi veniți din medii diferite, copii cu nevoi educaționale speciale, copii de etnie rromă, copii cu un părinte sau cu ambii părinți plecați în străinătate, copii din comunități sărace, copii din mediul urban sau rural la prima vedere pare imposibil să-i determini să fie atenți și să învețe noțiuni noi. Am spus la prima vedere, pentru că experiența mi-a dovedit că nu este imposibil, ci este doar o provocare profesională. Am considerat că egalitatea de șanse prin educație o pot face printr-o abordare diferențiată a elevilor în funcție de particularitățile lor cognitive, sociale sau etnice. Printr-o abordare diferențiată a lecției am devenit partener în învățare pentru elevi, am ajustat conținutul în funcție de disponibilitatea, interesul și profilul de învățare a elevului și am devenit mult mai flexibilă față de nevoile elevilor.

Deși la prima vedere ar apărea discriminări, învățarea diferențiată se bazează pe acele aptitudini personale, pe dezvoltarea lor, astfel încât șansele elevilor la o carieră profesională să crească și să nu apară abandonul școlar atât de prezent în aceste categorii sociale vulnerabile. În primul rând elevii au lucrat grupați, ceea ce le-a permis unora dintre ei să comunice (până atunci comunicarea se oprise la situații în care fuseseră agresivi verbal unii față de alții, datorită faptului că nu se cunoșteau, dar nici nu doreau acest lucru), să fie nevoiți să lucreze împreună sarcinile de lucru, practic să colaboreze.

Astfel copii de etnie rromă au lucrat în echipă cu copii cu C.E.S., cu copii veniți din medii rurale sărace sau cu cei veniți din „școlile de la oraș“ (cum sunt numiți cei care provin din mediul urban), spre surprinderea lor s-au înțeles și au rezolvat cu succes sarcinile de lucru trasate. Prin ora aceasta predată diferențiat am reușit să le captez și să le mențin atenția, să-i determin să colaboreze și la finalul lecției schema acesteia au completat-o toți împreună cu informațiile dobândite. Scopul final al abordării diferențiate a fost atins, întrucât elevii au renunțat să mai fie agresivi verbal unii cu alții, să colaboreze și să se cunoască și să se aprecieze ca entități umane, diferențele care existau între ei au dispărut, preț de o oră au fost toți la fel, indiferent de culoarea pielii, de etnia de care aparțineau, de posibilitățile financiare sau mentale.

Egalitatea de șanse în educație

Prof. Înv. Primar Șorlei Elena

Școala Gimnazială Nr.13, Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse înseamnă a trata oamenii în mod corect și fără prejudecăți, dar și a crea condiții care să încurajeze, să aprecieze diversitatea și să promoveze demnitatea în mediul de lucru și în societate. Mai mult, egalitatea presupune corectarea dezechilibrelor din trecut și certitudinea că relațiile cu partenerii și clienții decurg într-un mod constructiv, susținând incluziunea și evitând discriminările nejustificate.

Este interzisă orice formă de discriminare bazată pe criteriul de sex în ceea ce privește accesul fetelor/femeilor și băieților/bărbaților la toate nivelurile de instruire și de formare profesională, inclusiv ucenicia la locul de muncă, la perfecționare și, în general, la educația continuă. Instituțiile de învățământ de toate gradele, factorii sociali care se implică în procese instructive-educative, precum și toți ceilalți furnizori de servicii de formare și de perfecționare, autorizați conform legii, vor include în programele naționale de educație teme și activități referitoare la egalitatea de șanse între femei și bărbați.

Ministerul Educației și Cercetării are obligația să asigure instruirea, pregătirea și informarea corespunzătoare a cadrelor didactice, la toate formele de învățământ, public și privat, pe tema egalității de șanse pentru femei și bărbați; trebuie să promoveze acele manuale școlare, cursuri universitare, ghiduri pentru aplicarea programelor analitice care să nu cuprindă aspectele de discriminare între sexe, modele și stereotipuri comportamentale negative în ceea ce privește rolul femeilor și al bărbaților în viața publică și familială; prin inspectoratele școlare teritoriale trebuie să asigure includerea în planurile de învățământ și în alte instrumente curriculare, precum și în activitatea curentă a unităților de învățământ a măsurilor de respectare a principiului egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați. Instituția la care se pot face plângeri în cazurile în care apar discriminări în sistemul de educație este Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării.

Discriminările de gen din domeniul educațional nu se manifestă preponderent prin limitarea accesului la sistemul de învățământ pe criteriul de gen, ci, mai ales, prin intermediul anumitor mesaje pe care le transmite școala. Studiile arată că manualele și programele școlare sunt construite astfel încât modelele masculine sunt mult mai prezente și mai bine valorizate, rolurile femeilor reducându-se la cele din sfera vieții private

Potrivit unui studiu realizat de către Institutul de Științe ale Educației, majoritatea fetelor vor să devină învățătoare sau profesoare. Alte profesii pentru care mai optează fetele sunt cele de avocat, economist, ziarist, asistent medical sau secretară. În schimb, băieții vor să ajungă informaticieni, cadre militare, ingineri, preoți sau antrenori. Diferențe în alegerea meseriei, între fete și băieți, se constată și în cazul unor profesii manuale: spre deosebire de băieți, care vor să devină dulgheri, zugravi, șoferi, fetele au în vedere meserii precum

croitoria. Potrivit aceluiași studiu, există profesii care, prin excelență, “aparțin” fetelor, cum ar fi cea de asistentă medicală și de secretară.

Învățământul Special promovează egalitatea de șanse prin educație

Prof. Clopoțel Mirela

Școală Profesională Specială, Ștefan cel Mare, jud Neamț

Având în vedere faptul că Învățământul Special este o formă de promovare a egalității de șanse prin educație a elevilor pentru care soarta nu a fost prea generoasă din varii motive (diverse afecțiuni, dizabilități sau condiții materiale precare în familiile defavorizate din care provin), vom încerca să identificăm în cele ce urmează măsurile la nivel comunitar capabile să stimuleze competențele cheie în cadrul sistemului de educație specială.

Plecând de la cele opt competențe-cheie stabilite la nivel european pentru învățare de-a lungul întregii vieți și anume: *aptitudini și competențe lingvistice, în limba maternă; aptitudini și competențe lingvistice, în limbi străine; aptitudini și competențe matematice; aptitudini și competențe științifice și tehnologice; aptitudini și competențe de învățare (learning to learn); aptitudini și competențe civice, interpersonale, interculturale și sociale; aptitudini și competențe antreprenoriale; aptitudini și competențe de exprimare culturală*, se pune problema: ce șanse au elevii care absolvă o școală profesională specială să se adapteze la piața forței de muncă ce este într-o permanentă schimbare, și ce competențe, cunoștințe și aptitudini digitale au acești elevi?!

Potrivit acestor orientări, Mariya Gabriel, comisarul UE pentru economie digitală și societate digitală a afirmat: „Comisia Europeană (CE) a adoptat, la 17 ianuarie a.c [2018], trei inițiative privind îmbunătățirea competențelor-cheie și a celor digitale ale cetățenilor europeni, în scopul promovării valorilor comune și al sensibilizării elevilor cu privire la modul de funcționare a Uniunii Europene. „Era digitală se extinde în toate domeniile vieții noastre, și nu doar cei care lucrează în domeniul IT vor trebui să fie la curent în ceea ce privește transformarea digitală. Deficitul de competențe digitale este real. Deși 90% dintre viitoarele locuri de muncă necesită deja un anumit nivel de competențe digitale, 44% dintre europeni nu dețin competențe digitale de bază. Planul de acțiune în domeniul educației digitale pe care îl propunem acum va ajuta cetățenii europeni, instituțiile de învățământ și sistemele de educație să se poată adapta mai bine la viața și munca în societăți din ce în ce mai digitale.“¹

«Inițiativele propuse de Comisia Europeană sunt următoarele:

(i) o propunere de recomandare a Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, ce prezintă actualizări importante în concordanța cu evoluțiile rapide din procesul de predare și învățare din ultimul timp;

(ii) un Plan de acțiune în domeniul educației digitale care evidențiază modul în care UE poate ajuta cetățenii, instituțiile de învățământ și sistemele de educație să se adapteze mai bine la viață și muncă într-o era a schimbărilor digitale rapide;

(iii) o recomandare a Consiliului privind promovarea valorilor comune, a educației favorabile incluziunii și a dimensiunii europene a predării, având ca obiectiv consolidarea coeziunii sociale și combaterea creșterii mișcărilor care instigă la dezbinare și a răspândirii știrilor false; în acest sens, Comisia urmează să ia măsuri pentru intensificarea schimburilor virtuale între școli, prin rețeaua de succes e-Twinning (link is external), și sporirea mobilității școlare, prin programul Erasmus»².

Dezvoltarea personală în dinamica lumii contemporane nu poate fi concepută fără acces la educație, informare, digitalizare/ tehnologizare. De aceea se impune dotarea Școlilor/elevilor din Învățământul Special

1 Revișta Business Magazine, nr 2, 23-29 Ianuarie 2018, «Prim Plan Decizional»

2 www.legislatiamuncii.manager.ro

cu aparatură care să le faciliteze accesul la informație în noile condiții de predare-învățare online. Cât de deschisă este comunitatea locală pentru a susține financiar dotarea cu tablete/computere/telefoane smart a elevilor lipsiți de resurse financiare și sprijin material din partea familiilor, (acolo unde admitem că acestea există)?!

Ce e drept, Comisia Europeană a preconizat evoluția socială și trendul în materie de mentalități culturale, etice, economice și educaționale și a stabilit câteva inițiative importante pentru implementarea unor măsuri pe termen mediu, dar și cu bătaie mai lungă: „*Este un aspect important în a-i ajuta mai mult pe oameni să se pregătească mai bine pentru piețele forței de muncă aflate în schimbare și pentru cetățenia activă în societăți mai diversificate, mai mobile, digitale și globalizate*”, precizează CE, într-un comunicat.

Dacă urmărim Recomandările Consiliului Europei din 22 mai 2018 pentru învățarea pe tot parcursul vieții către statele membre privind alfabetizarea, dobândirea aptitudinilor digitale de bază, a competențelor tehnologice, a încurajării spiritului de inițiativă, vedem cu ușurință că ele se regăsesc și în încercarea anevoiasă a învățământului românesc de a ține pasul cu evoluția la scară universală, dar resursele noastre sunt prea modeste pentru un salt imediat și uriaș în învățământul special.

Egalitatea de șanse prin educație

Profesor Simona Constantin

Scoala Gimnaziala nr. 4 Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale

între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Reformele secolului nostru, îndeosebi cele contemporane, urmăresc să asigure învățământului, o democratizare autentică, în care educația să nu fie întreruptă pe baza unor criterii formale, iar barierele sociale, regionale, religioase etc. să nu mai opereze o selecție care de fapt frustrează o mare parte a indivizilor de dreptul lor natural la instruire. Bogdan Suchodlski notează că noul concept de egalitate în pedagogie reprezintă de fapt trecerea de la „democrația formală” la „democrația reală”, reformele constituind, după concepția sa, mijlocul pertinent de îndeplinire a acestei treceri. „Această chestiune este o formă particulară a unei probleme mai generale, care, în istoria democrației, a fost formulată de mai mult timp și care rămâne totdeauna deschisă, cu toată dezvoltarea sa. Este chestiunea referitoare la diferența dintre democrația formală și cea reală. Faptul că toți copiii au aceeași posibilitate formală de a studia în toate tipurile de școli nu este încă o dovadă a existenței egalității în educație. Este adevărat că egalitatea reală a șanselor este peste tot în lume mai mult estimată decât accesibilă, pentru că se disimulează frecvent realitatea școlară, prezentându-se căile formale deschise ale instruirii publice precum și căile accesibile în mod real pentru toți.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004. Verza E.,
3. Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Activitățile de predare - învățare în educația incluzivă

Prof. înv. primar Cotea Maria

Scoala Gimnazială Nr.5 Râmnicu Vâlcea

Copiii cu dificultăți de învățare au nevoie de organizarea învățării în funcție de cerințele lor educative. Acest tip de problemă cere educatorilor și profesorilor în primul rând următoarele acțiuni complexe care se referă la întreaga clasă, deci la toți copiii: · cunoașterea copiilor, a particularităților lor și a diferențelor dintre ei; · individualizarea învățării; · folosirea strategiilor flexibile și deschise; · amenajarea corespunzătoare a mediului educațional (ambientului) în așa fel încât el să devină factor de intervenție în învățare și în remedierea problemelor de învățare; · valorizarea relațiilor sociale de la nivelul clasei și al școlii în favoarea procesului de învățare și promovarea învățării prin cooperare și a parteneriatului educațional.

Principala cerință față de învățare este individualizarea metodelor folosite pentru copiii cu dificultăți de învățare. Este necesar ca profesorii să cunoască și să poată folosi o serie de strategii didactice cu care să identifice și să sprijine rezolvarea dificultăților de învățare în clasă. Învățătorul /Profesorul trebuie să respecte următoarele cerințe: · să cunoască bine dificultățile de învățare a fiecărui elev; · să adapteze materialul didactic folosit la fiecare temă; · să procure material de sprijin atunci când este nevoie; · să-și rezerve un timp necesar

în fiecare oră pentru a evalua eficacitatea activităților de învățare și de predare.

Trebuie să se realizeze un mediu de învățare stimulat și adecvat pentru toți copiii inclusiv și pentru cei care primesc o intervenție suplimentară și specializată în afara clasei. Există o serie de cerințe generale față de organizarea predării și învățării în clasa obișnuită în care se întâlnesc copii cu dificultăți de învățare:

- acești copii au nevoie de o învățare multisenzorială explicită care să-i facă să avanseze;
- copiii cu dificultăți de învățare au nevoie de inițiere adecvată în lectură și scriere, ceea ce presupune de cele mai multe ori, alte metode și mijloace decât cele folosite în mod obișnuit de învățătorul clasei respective;
- este nevoie de structurarea cunoașterii și de o doză bună de orientare pentru a se duce la bun sfârșit învățarea școlară. Acestor copii trebuie să li se furnizeze un cadru adecvat și structurat de învățare în clasă, fiind mereu preveniți de ceea ce urmează;

- construirea unei imagini pozitive despre sine este o altă nevoie a copiilor cu dificultăți de învățare. Aceasta se poate realiza pe fondul unor activități de grup orientate spre valorizarea posibilităților fiecăruia și pe un sistem de relații pozitive între profesor și elev și între elevi. Relațiile respective trebuie să ofere terenul încrederii reciproce, al empatiei cu trăirile fiecăruia, împărtășirii emoțiilor, sentimentelor, preocupărilor ca și a experienței de cunoaștere și învățare;

- însușirea unor metode și tehnici de învățare, memorare, de redare a ideilor unui conținut constituie o altă cerință pe care învățătorul o poate rezolva în clasa obișnuită;

- elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de profesori care înțeleg modul lor de învățare, se pot adapta ritmului acestora și îi pot orienta să-și depășească dificultățile fără a-i desconsidera.

Fiecare elev este unic și are valoarea sa indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Învățarea la fiecare elev este în funcție de: stilul, ritmul, nivelul său de învățare și dezvoltare, caracteristicile și particularitățile sale, aptitudinile, așteptările, experiența sa anterioară. Elevul vine la școală cu un anumit stil de învățare, propriu experienței sale anterioare.. Rolul profesorului este de a identifica stilul eficient, care se potrivește cel mai bine elevului și să-l sprijine să-l folosească. El poate realiza acest lucru ținând cont de faptul că reținem acele informații care au o relevanță afectivă și reușesc să ne suscite atenția. Pe de altă parte, deprinderile deja formate trebuie să sparte și este nevoie de construirea altor deprinderi.

Bibliografie

1. Mara, D. Abordarea dificultăților de învățare din perspectiva educației incluzive ,AMT,vol II ,Sibiu ,2011;
2. Gherguț, A. Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrate , Polirom ,Iași ,2001;
3. Popovici, D. V. Elemente de psihopedagogia integrării. Pro Humanitate ,București ,1999 ;

Prietenie fără frontiere

Prof. înv. preșc. Dură Ana Maria

Prof. înv. preșc. Ivan Natalia

Grădinița cu Program Prelungit Cozia Râmnicu Vâlcea

Într-o societate egocentristă omul uită că trăiește în comuniune cu alți oameni și că alături de el se află semenii ce au nevoie de înțelegerea și sprijinul său. Astăzi, mai mult ca oricând trebuie să învățăm să ne acceptăm, să învățăm să respectăm principiile democrației autentice, pentru că numai împreună vom reuși să coexistăm într-o societate democratică europeană.

În diversitatea etniilor și categoriilor sociale de pe pământ constă frumusețea universului uman, fiecare dintre acestea contribuind la patrimoniul cultural cu specificul său. Istoria, tradițiile, cultura fiecărei etnii reprezintă un capitol important al universalității. Trebuie să învățăm să ne respectăm reciproc, să comunicăm,

să ne tolerăm, să cooperăm cu ceilalți, deoarece doar așa nu vor mai exista diferențe între noi cei care suntem diferiți, dar totuși egali.

Educația interculturală constituie o opțiune ideologică în societățile democratice și vizează viitorii cetățeni să facă cea mai bună alegere și să se orienteze în contextul schimbărilor.

Ea trebuie să devină o constantă a pregătirii cadrelor didactice și să-și pună amprenta asupra programelor școlare și materiilor de învățământ, asupra priorităților educative, asupra criteriilor de evaluare a competențelor și comportamentelor, asupra relațiilor cu părinții și comunitatea, permițând formarea comportamentelor în comunicare, cooperare și încredere în cadrul grupului; respect reciproc, toleranța față de opinii diferite.

Dorința de progres real, afinitățile profesionale, aspirațiile și preocupările comune au constituit premisele proiectelor interșcolare la care conlucrează partenerii. Din experiența acumulată considerăm că, cele mai eficiente demersuri didactice menite să integreze copiii în activitatea școlară sunt cele prin care le prilejuim cât mai multe ocazii să acționeze împreună, să se joace laolaltă, să descopere lucruri noi împreună, oferindu-le copiilor o multitudine de experiențe de învățare, înlesnind astfel integrarea în învățământul de masă .

Toți suntem diferiți, dar în același timp, egali. Semnul de egalitate care s-ar pune în relațiile pe care le împărtășim cu cei din jurul nostru nu vine din spațiul pe care-l ocupăm și nici de la ceea ce considerăm că ceilalți așteaptă de la noi. Semnul de egalitate este dat de respectul față de cei de lângă noi și de posibilitatea de comunicare pe care trebuie să o valorificăm. Posibilitatea care ne este oferită necondiționat și care trebuie valorificată cu grijă pentru a identifica oportunitățile oferite de conviețuirea cu ceilalți.

Acest sentiment al toleranței și al acceptării celorlalți trebuie cultivat de la vârste foarte fragede, încă de la intrarea în grădiniță a celor mici. În acest sens, noi am derulat de-a lungul anilor la clasă, parteneriate educaționale cu CSEI Băbeni. În cadrul activităților comune, preșcolarii au înțeles ce înseamnă a colabora, a oferi ajutorul și a face o mică bucurie celor mai puțin norocoși decât ei. Am desenat împreună **„Dincolo de cuvintele rostite!”**

(obiectivele atinse fiind: să evidențieze efectele activităților de voluntariat din cadrul SNAC, prin exprimarea grafică a sentimentelor copiilor defavorizați referitor la activitățile cu preșcolarii voluntari;

- să stimuleze creativitatea plastică a copiilor), dând frâu liber propriilor sentimente, am împodobit bradul cu ornamentele create de ei, lucrând în echipă, am dansat pe acordurile muzicii populare, **„Împreună pentru viitor!”**(cimentând sentimentele de solidaritate și toleranță în rândul preșcolarii voluntari ,implicarea copiilor defavorizați în dans, construirea și exersarea unor competențe sociale și de relaționare), dovedind că suntem un tot. Cu ocazia diverselor sărbători(Crăciunul, Paștele), am învățat să oferim, dar să ne și bucurăm de frumusețea momentului. Produsele obținute împreună au fost încununarea muncii, a ambiției și a bucuriei , dar și a timpului valitativ petrecut împreună. S-au legat prietenii frumoase, sincere, iar activitățile derulate au avut ca prim obiectiv (îndeplinit) dezvoltarea relațiilor interpersonale.

Activitățile desfășurate au avut drept obiective:

- dezvoltarea la copii a sentimentelor de afecțiune și de întraajutorare a copiilor defavorizați;
- construirea și exersarea unor competente sociale și de relaționare;
- includerea copiilor defavorizați în activitățile desfășurate;
- responsabilizarea prin implicarea în acțiuni cu un accentuat caracter umanitar; -promovarea și exersarea propriilor cunoștințe și talente în diverse tipuri de activități educaționale
- includerea copiilor defavorizați în activitățile desfășurate;
- eliminarea prejudecăților și a toleranței;

Și la sfârșitul proiectului am constatat cu încântare și satisfacție ca am reușit atingerea acestora. Unitatea de măsură pentru efortul depus de toți a reprezentat-o zâmbetul de pe chipul fiecăruia(voluntar sau beneficiar), precum și relațiile de prietenie.

„Descoperirea celorlalți înseamnă descoperirea unei legături și nu a unei bariere” .

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.

2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Strategii de integrare a copiilor cu C.E.S.

*Prof. Înv. Primar Cumpănășoiu Lavinia-Elena
Liceul „Preda Buzescu” Berbești, Jud. Vâlcea*

Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe. Ei sunt percepuți diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constantă, variind de la societate la societate, furnizând semnificații diferite, în funcție de cultura și de valorile promovate. Mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie însă să înțelegem că sunt niște oameni la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului.

Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite.

Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa.

În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea.

Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii.

Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat. Copiii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică.

Copiii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consilierea elevului și a familiei.

Abordarea incluzivă susține că școlile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depășească barierele din calea învățării și că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilitățile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reușească acest lucru. Pentru aceasta școala trebuie să dispună de strategii funcționale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educație.

Adesea, când explorăm universul ființei umane, ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care ne trec pragul claselor ne pun în situația de a căuta mereu noi soluții la problemele ridicate. De cele mai multe ori găsim soluțiile cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puși în dificultate de complexitatea problemelor.

Educația incluzivă (după definiția dată de UNESCO) este un mod de educație adaptat la și individualizat în funcție de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor și claselor echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacități și nivele de competență foarte diferite.

Educația incluzivă este o mișcare mondială bazată pe drepturile umane de bază. Conform principiilor drepturilor omului, fiecare copil, indiferent de apartenența sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate, care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială. Diferențierea școlară pe baza apartenenței la o anumită categorie socială sau a nivelului de dezvoltare individuală este nedreaptă și nu justifică excluderea din școala de masă. Al doilea argument care susține necesitatea mișcării integraționiste este acela că școala de masă este cea care asigură mediul, precum și nivelul de calitate cel mai propice învățământului și însușirii aptitudinilor sociale și cognitive. Pentru a ușura copiilor cu dificultăți de asimilare integrarea în școlile de masă, este necesar ca în aceste școli să se asigure o atmosferă mai primitoare și de acceptare.

O caracteristică specială a acestor copii „în pericol de excludere” o constituie faptul că posibilitățile lor nu sunt în concordanță cu nivelul obișnuit al așteptărilor față de copii. Ei nu se adaptează cu ușurință și nu pot obține succese în cadrul sistemului educațional tradițional. (Nu reușesc la examenele de capacitate sau bacalaureat, nu reușesc să obțină diplome). În spatele acestor probleme, stă desigur și nivelul lor ineficient de funcționare a proceselor cognitive, agravat de faptul că nici în cadrul familiei și nici în școală, ei nu beneficiază de o stimulare cognitivă corespunzătoare. Deficitul cognitiv apărut în urma educației necorespunzătoare este totuși reversibil și poate fi compensat chiar și în cazul unor tulburări organice, cu condiția ca potențialul copilului să fie activat în mod corespunzător. Toate aceste corecturi se pot realiza în cadrul școlii de masă și al familiei, cu ajutorul programelor de dezvoltare cognitivă.

Recunoscând faptul că orice proces de readaptare a unei persoane cu cerințe educative speciale ar trebui să țină cont de măsurile care favorizează autonomia sa personală și asigură independența sa economică și integrarea sa socială, cea mai completă posibil, trebuie incluse și dezvoltate programe de readaptare, măsuri individuale și colective care să favorizeze independența personală, care să-i permită să ducă o viață cât mai normală și completă posibil, ceea ce include dreptul de a fi diferit. O readaptare totală presupune un ansamblu de măsuri fundamentale și complementare, dispoziții, servicii de facilitare care ar putea garanta accesibilitatea la confortul fizic și psihologic.

Bibliografie

1. Verza F “Introducerea în psihopedagogia specială și asistența socială”, Ed Fundatiei Humanitas, 2002.

Șanse prin educație

*Prof. Învățămint primar Dan Maria-Nicoleta
Școala Gimnazială Nr. 13, Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Persistența inegalităților de șanse, chiar în țările cu cea mai puternică politică de susținere financiară a școlii, constituie un fapt care a moderat mult optimismul manifestat în anii '50-'60; succesele au fost doar parțiale, iar țelul final – o societate fără inegalitate de șanse, inclusiv în domeniul educației – este departe de a fi atins. Mai mult decât atât, s-au formulat argumente cum că anumite măsuri, aparent foarte democratice, cum este gratuitatea învățământului, sunt profitabile pentru categoriile sociale privilegiate.

Stimularea procesului de democratizare a învățământului presupune acționarea asupra cauzelor care întrețin fenomenul de inegalitate atât în planul (ne)reușitei școlare individuale, cât și în planul instituției școlare.

Nereușita școlară depinde astfel în mare măsură de sărăcia moștenirii culturale preluată de elev de la familia sa. Această moștenire este obiectivată în valorile care orientează viața de familie, condiționate de clasa socială sau de grupul social de apartenență, precum și în practicile educaționale promovate (relațiile între părinți – copii, climatul familial, atitudinea de școală, modul de organizare a vieții cotidiene etc.).

Nereușita școlară depinde, în același timp, de ceea ce se petrece în mod obiectiv și subiectiv la nivelul instituției școlare. Există, pe de o parte, inegalitatea generată de o relație profesor – elev concepută în termenii „teoriei etichetării” care, ignorând premisele instruirii diferențiate, nu operează distincțiile necesare între performanță și comportament, între obiectivele de conținut și cele de ordin formativ. Pe de altă parte, nereușita școlară este generată de acele „disparități școlare” instituționalizate prin:

- selecția timpurie care perturbă evoluția normală a structurilor aptitudinale și atitudinale ale personalității elevului;
- clasele/grupele de nivel care creează în mod artificial anumite statusuri pedagogice, dezechilibrând procesul de formare-dezvoltare echilibrat al personalității elevului;
- creșterea necondiționată a efectivelor de elevi până la limita imposibilității realizării unui învățământ diferențiat, individualizat.
- promovarea unei didactici a competiției, raportabilă la standarde abstracte și inflexibile care ignoră resursele proprii unei pedagogii a succesului școlar, bazată pe valorificarea deplină a potentialului pedagogic general, particular și individual.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de **opțiuni multiple** pentru **capacități și aptitudini diferite**, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele **egalității șanselor de acces în viața socială**. Această opțiune a fost susținută de **politicile de egalizare a șanselor** care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

Egalități de șanse

Prof. Dăncău Monica-Adriana

Școala Gimnazial „Anton Pann”, Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dezabilități sau orientare sexuală. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, indiferent de criteriile enunțate mai sus. Uniunea Europeană promovează drepturile fundamentale, nediscriminarea și egalitatea de șanse pentru toți.

Conform Regulamentului 1083/2006 al Consiliului Uniunii Europene, egalitatea de șanse constituie unul dintre principiile de intervenție ale Fondurilor Structurale. Pentru Anul European al Egalității de Șanse pentru Toți au fost stabilite patru obiective, care sunt urmărite prin acțiunile și programele care se vor desfășura în acest cadru, și anume: drepturi (creșterea gradului de conștientizare asupra dreptului la egalitate și nediscriminare, precum și asupra problemei discriminării multiple), reprezentativitate (stimularea dezbatelor asupra mijloacelor de creștere a participării în societate a grupurilor care sunt victime ale discriminării și a participării echilibrate a femeilor și bărbaților), recunoaștere (facilitarea și celebrarea diversității și egalității) și respect (promovarea unei societăți bazate pe o mai mare coeziune). Anul European al Egalității de Șanse pentru

Toți vizează combaterea stereotipurilor și rolurilor atribuite femeilor și bărbaților indiferent de etnie, religie, dizabilități, vârstă și orientare sexuală, precum și necesitatea modificării comportamentelor, atitudinilor, normelor și valorilor care aduc atingere demnității umane.

Acțiunile prevăzute în această direcție se referă la înlocuirea modelelor culturale, care reflectă stereotipurile de la nivelul societății și la integrarea principiului egalității și diversității mai ales în educație, cultură și mass-media. Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențelor de gen, de vârstă constituie premise pentru dezvoltarea societății și, totodată, asigură un cadru în care relațiile sociale au la bază valori ca toleranța și egalitatea. Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențierilor de gen, de vârstă constituie premisele pentru dezvoltarea societății și, totodată, asigură un cadru în care relațiile sociale au la bază valori ca toleranța și egalitatea. Anul European al Egalității de Șanse pentru

Toți își propune să lanseze campanii de creștere a gradului de conștientizare privind dreptul la tratament egal și respectarea drepturilor și libertăților fiecărui cetățean. Ideea de egalitate de șanse prezintă totodată și o serie întregă de dificultăți și limitări. Astfel, aplicabilitatea sa este limitată la sfera vieții publice, și nu o include pe aceea a vieții private, iar o dificultate majoră vine din faptul că limita dintre public și privat este o chestiune controversată.

Este evident că deciziile private (alegerea prietenilor, ori a partenerului de viață) nu se fac după principiul egalității de șanse și se bazează adesea pe prejudecăți. Deși acest lucru este discutabil din punct de vedere moral, se admite că ideea egalității de șanse reglementează doar acea parte a vieții individului pe care el o împărtășește cu toți membrii societății, și nu fiecare aspect al comportamentului său privat. În aceste condiții, au fost neglijate în practică o serie de surse ale inegalității, identificate cu domenii ale vieții private: familia, căsătoria, religia. O altă limitare privește faptul că principiul egalității de șanse se oprește adesea la granițele unităților politice, cum ar fi statele naționale sau diferitele asocieri dintre acestea (cum ar fi Uniunea Europeană ori Spațiul Schengen), care tind să își favorizeze proprii cetățeni în dauna celorlalți.

Anumite drepturi și oportunități, cum ar fi dreptul la muncă, ori la liberă circulație, sunt rezervate cetățenilor acestor state sau uniuni. Spre exemplu, accesul la sistemul public de educație poate fi gratuit pentru cetățenii unui stat, dar poate fi limitat ori lipsit de gratuitate pentru cei care nu sunt cetățenii aceluși stat.

O altă dificultate vine din faptul că respectarea principiului egalității de șanse introduce restricții de natură morală în luarea deciziilor economice în contextul pieței. Deciziile privind angajările, investițiile, achizițiile ori vânzările nu trebuie să fie influențate de prejudecăți religioase, rasiale, sexuale, ori de altă natură, care ar putea dezavantaja pe unii din agenții economici. Dacă, spre exemplu, patronul unui mic restaurant angajează preferențial pe membrii familiei sale, acest lucru este considerat mai degrabă o chestiune privată,

decât un caz de încălcare a principiului egalității de șanse. Dacă însă el refuză să servească anumiți clienți, în funcție de criteriile rasiale, de exemplu, ori de alte criterii, reale ori fanteziste (cum ar fi lungimea părului, ori culoarea ochilor) atunci chestiunea devine publică și e considerată o încălcare a principiului menționat.

Principiul egalității de șanse trebuie, de asemenea, să facă față unei alte provocări serioase, care vine din faptul că în general el nu ține seamă de modul în care circumstanțele care se află în afara controlului unui individ îi influențează acestuia abilitatea de a intra în competiție pentru accesul la anumite resurse limitate.

De exemplu, atunci când se insistă că pentru ocuparea unui post sau a unei poziții sociale dezirabile trebuie ca toți candidații să participe la o testare a aptitudinilor în condiții riguros egale, care să le evalueze cât mai corect performanțele, nu se ține cont de faptul că situația socio-economică diferită a candidaților le-a creat unora condiții de a fi mai bine pregătiți pentru testare, astfel că în realitate șansele nu sunt niciodată riguros egale, ci doar se accentuează niște inegalități sociale preexistente.

Dacă într-o societate în care accesul la pozițiile privilegiate este rezervat unei categorii ereditare de tehnocrați cum ar fi preoții, se introduce principiul egalității formale de șanse, aceasta nu înseamnă automat egalizarea reală a oportunităților. Prin reformă, se permite accesul oricui în categoria preoților și apoi în pozițiile privilegiate, cu condiția susținerii unui examen care să evalueze competențele necesare, însă este evident că nu toți au competențe egale pentru a intra în această categorie, adică nu toți candidații dispun de șanse egale în competiție. Unii dintre ei, care provin din categoria socială superioară, au beneficiat de o educație mai elevată și de un antrenament adecvat pentru competiția în care urmează să intre, în timp ce aceia care provin din categorii sociale defavorizate nu au acest avantaj.

Din acest motiv, este foarte posibil ca numai cei care provin din categoria privilegiată să îndeplinească toate condițiile prevăzute de examenul de competențe, și astfel să acceadă în clasa preoților, deși formal vorbind toată lumea are aceleași șanse. În consecință, chiar dacă toți indivizii sunt candidați eligibili pentru o poziție superioară, iar meritele lor sunt evaluate corect, egalitatea substanțială sau reală de șanse pretinde ca toți să aibă aceleași oportunități de a deveni calificați pentru ocuparea prin concurs a poziției respective.

Bibliografie

1. Sergiu Bălan „Egalitatea de șanse”
2. Laura CETEAN-Voiculescu „Suport de curs – Egalitatea de șanse”,
3. Cornel Liviu Popescu, ”Protecția internațională a drepturilor omului”, editura All Beck, București, 2004;

Promovarea egalității de șanse prin educație a elevilor cu CES

Prof. Dănoiu Adriana

Școala Gimnazială "Achim Popescu" Păușești Măglași Județul Vâlcea

Obiectivul principal al școlilor de masă în care învață elevii cu CES este asigurarea integrării acestora în mediul școlar. Școala trebuie să aibă în vedere transformarea elevului într-o persoană capabilă să-și creeze propriile procese și strategii de raționament utile pentru rezolvarea problemelor reale și apropiate.

Adaptarea curriculum-ului la nivelul clasei reprezintă una dintre soluțiile propuse de către factorii abilitați. O calitate esențială a curriculum-ului școlar actual este aceea că vizează un grad mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca alegerea competențelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Diferențierea curriculară necesită astfel selecționarea sarcinilor de învățare după criteriul maturității intelectuale, ritmul de lucru și nu după criteriul vârstei cronologice. Este nevoie de o adaptare a procesului

instructiv educativ la posibilitățile intelectuale, la interesele cognitive, la ritmul și stilul de învățare al elevului.

Adaptarea curriculum-ului realizat de cadrul didactic la clasă pentru predarea, învățarea, evaluarea diferențiată se poate realiza prin:

- adaptarea conținuturilor, având în vedere atât aspectul cantitativ, cât și aspectul calitativ,
- planurile și programele școlare fiind adaptate la potențialul de învățare al elevului prin extindere, selectarea competențelor și derularea unor programe de recuperare și remediere școlară;
- adaptarea proceselor didactice având în vedere mărimea și gradul de dificultate al sarcinii,
- metodele de predare (metode de învățare prin cooperare, metode activ-participative, jocul didactic), materialul didactic(intuitiv), timpul de lucru alocat, nivelul de sprijin (sprijin suplimentar prin cadre didactice de sprijin);
- adaptarea mediului de învățare fizic, psihologic și social;
- adaptarea procesului de evaluare, având ca finalitate dezvoltarea unor capacități individuale ce se pot exprima prin diverse proiecte și produse (scrise, orale, vizuale, kinestezice).

Modalitatea de evaluare poate fi adaptată în funcție de potențialul individual. Evaluarea trebuie să vizeze identificarea progresului realizat de elev, luând ca punct de plecare rezultatele evaluării inițiale.

Cadrul didactic trebuie să pună un accent pe abordarea pozitivă a comportamentului copiilor, ameliorarea practicilor educaționale, cum ar fi: evitarea discriminărilor, a favorizării sau etichetării copiilor, evitarea reacțiilor impulsive neadecvate, a amenințării și intimidării copiilor, exprimarea încrederii în posibilitățile fiecărui copil de a reuși (cam în același fel cum procedează profesorul, așa vor proceda și elevii în tratarea unui coleg cu CES).

În activitățile didactice destinate elevilor cu CES se pot folosi metodele expozitive (povestirea, expunerea, explicația, descrierea), dar trebuie respectate anumite cerințe: să se folosească un limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării verbale, prezentarea să fie clară, precisă, concisă, ideile să fie sistematizate, să se recurgă la procedee și materiale intuitive, să se antreneze elevii prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor de către aceștia și pentru a interveni cu noi explicații atunci când se impune acest lucru.

Plan de acțiune pentru crearea unui mediu de învățare incluziv, în vederea integrării în școala de masă a copiilor cu CES:

1. Exemple de activități: jocuri de integrare în colectiv; formularea sarcinilor de lucru într-un mod accesibil; activități comune cu invitați de specialitate - psihologi, profesori de sprijin, consilieri școlari; consolidare și exersare frecvente.
2. Strategii de învățare: învățarea individualizată;tratarea diferențiată; metode activ-participative (jocul de rol, jocul didactic, ciorchinele, copacul cu idei , turul galeriei etc.); învățarea prin cooperare: în perechi, în echipă; valorizarea activității în fiecare oră.
3. Resurse: material didactic adecvat; mijloace IT (calculator, videoproiector, CD-uri etc.);cărți/ reviste cu imagini; planșe tematice.
4. Evaluare: observarea sistematică a comportamentului; evaluări orale și scrise diferențiate; autoevaluarea; aprecieri verbale; portofolii cu produsele activităților.

Bibliografie

1. Suport curs CRED

Egalitatea de șanse din perspectiva accesului la educație

Prof. Înv. Primar Delcea Elena Georgiana

Conceptul de egalitate de șanse s-a dezvoltat în contextul transformărilor sociale, culturale și economice specifice secolului XX. Acest concept este corelat cu o serie de alte concepte, importante în contextul promovării drepturilor omului și a principiilor moderne privind dezvoltarea economico-socială. Egalitatea privind oportunitățile de dezvoltare, referitoare la educație, egalitatea în fața legii – toate acestea sunt la rândul lor concepte care completează și inter-relaționează cu egalitatea de șanse.

O problematică specifică egalității de șanse se referă la egalitatea de gen – necesitatea ca aceasta să se manifeste pe toate palierele vieții sociale și economice. În cadrul vieții sociale, femeilor și bărbaților nu li se acordă aceleași roluri, nu li se dezvoltă aceleași nevoi și interese. Nevoile, interesele și rolurile vor fi influențate de apartenența la o anumită clasă socială, de vârstă, cultură, orientare religioasă, sistemul politic sau economic din care fac parte indivizii.

În ciuda diferențelor enunțate, într-o societate modernă, bazată pe principii democratice este necesar ca egalitatea de șanse să se manifeste în mod firesc, indiferent de diferențele de gen, toate ființele umane având dreptul să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă folosirea oportunităților fără a fi limitate de roluri impuse, cu alte cuvinte, atât femeile cât și bărbații să aibă libertatea de a-și realiza în mod echitabil aspirațiile fără ca o categorie de gen să fie avantajată în detrimentul celeilalte.

Astfel, promovarea conceptului de egalitate de șanse presupune eliminarea discriminărilor de orice fel, posibilitatea ca fiecare membru al societății să își poată utiliza liber potențialul uman pe care îl deține.

Educația reprezintă un proces complex care este destinat să ofere membrilor societății dezvoltarea și utilizarea potențialului intelectual și vocațional propriu la cele mai înalte nivele posibile. Egalitatea de șanse între genuri din perspectiva accesului la educație reprezintă o condiție esențială pentru progresul social actual, pentru afirmarea unor valori democratice.

Accesul la educație trebuie să se poată face liber, nerestricționat pentru diferiți indivizi și diferite grupuri sociale. Acest acces nu trebuie să fie îngrădit de nici un fel de bariere, problematica egalității în educație a fost văzută din perspectiva efortului de a diviza resursele educaționale în așa fel încât acestea să fie utilizate rațional și corect de către toți membrii societății.

Problematica accesului la educație poate fi analizată din perspectiva a 5 factori esențiali care influențează accesul efectiv: egalitatea din perspectiva resurselor, accesul la respect și recunoaștere, îngrijire, dragoste și solidaritate, putere.

Accesul la educație este strâns corelat în cadrul societății cu posesia resurselor economice necesare. Privarea de resurse economice, împiedică accesul la aceleași forme de educație, ulterior capitalul cultural oferit de către instituțiile de învățământ transformându-se în capital economic. Un individ care nu are acces la resurse economice nu poate accede la nivelurile cele mai înalte de educație și astfel nu poate achiziționa capital cultural care ulterior să îl transforme în capital economic. Dacă inegalitățile de gen sunt profunde și sunt puse în evidență pe piața forței de muncă, acest lucru poate afecta veniturile familiale și automat poate conduce la situații în care copii nu vor avea un acces neîngrădit la forme superioare de educație.

Eliminarea disparităților economice grave și intervenția statului prin asigurarea unui acces liber la servicii educaționale de bază poate oferi soluții pentru prima cauză a inegalităților în educație – accesul la resurse.

Un al doilea aspect important în gestionarea egalității în educație este reprezentat de oferirea în termeni echidistanți a respectului și a recunoașterii. Unele sisteme educaționale nu oferă posibilitatea recunoașterii diversității. Astfel, pot apare tratamente diferite în funcție de criterii referitoare la gen, religie, clasă, rasă, etnie, vârstă etc. Aceste tratamente se concretizează în programe de învățământ diferite, stiluri pedagogice diferite. Din perspectiva inegalităților de gen, acestea se pot manifesta și în domeniul educațional, începând cu lipsa de atenție acordată în clasă, până la stimularea inegală a inteligenței personale a copiilor cu diferențieri

pe genuri.

Soluțiile la aceste fenomene grave sunt date de intervenția în forță atât a instituțiilor statului abilitate să organizeze sistemele de învățământ, cât și a societății civile prin intermediul reprezentanților săi. Educarea copiilor și a tinerilor, precum și promovarea în rândul cadrelor didactice a ideilor referitoare la acceptarea diversității culturale și de gen reprezintă baza pentru soluționarea acestor situații.

Egalitatea de șanse în contextul școlii online

*Prof. Demetrescu Mihaela
Liceul Charles Laugier, Craiova*

Grupurile vulnerabile devin și mai vulnerabile, din păcate, în situațiile de criză. În această perioadă lovită de pandemia de noul coronavirus, toți constatăm cum situația reală care până mai ieri era ignorată sau minimalizată, iese la suprafață în privința copiilor care nu aveau ce mânca ori nu aveau acces la electricitate, adesea, nu au beneficiat nici de acces la educație.

Asta și pentru că educația presupune inclusiv investiții și eforturi materiale din partea părinților care nu văd câștigul adus de educație și nu știu cum să sprijine progresul copiilor. Pentru acești copii, înainte de a ne gândi cum continuă educația pentru ei, trebuie să ne gândim cu ce trăiesc ei acum când părinții nu mai au nici acel mic venit obținut ca zilieri sau ca necalificați, ca urmare a restricțiilor de circulație sau a disponibilizărilor. Pentru ei problemele principale sunt cele legate de supraviețuire și cu totul ne semnificative sunt problemele legate de școală. Pentru acești copii, școala trebuie să vină către ei, să existe o legătură telefonică a profesorului cu familia de câteva ori pe săptămână, pentru ca acești copii să nu se simtă abandonați de școală. Societatea civilă a jucat un rol esențial în această perioadă. Tot mai multe inițiative locale și-au găsit sprijinul în eforturile făcute de ONG-uri și fundații și au donat familiilor nevoiașele telefoane, tablete, calculatoare sau abonamente la Internet.

Reprezentanții elevilor au considerat că instituirea obligativității participării la orele de curs desfășurate în mediul online, ținând cont doar de elevii ce detin un dispozitiv ce se poate conecta la Internet, a fost o dovadă clară a interesului scăzut pe care autoritățile îl acordă problemelor din mediile dezavantajate în care se afla sute de mii de elevi.

Asociațiile de elevi au precizat că în Legea Educației Naționale scrie că accesul la învățare se realizează fără discriminare și este prevăzut principiul asigurării egalității de șanse. În această situație putem vorbi de o discriminare indirectă, pentru că pentru elevii proveniți din mediile dezavantajate, rurale, sau din familii cu posibilități materiale reduse nu au avut parte de acces la educație.

În contextul continuării cursurilor în mediul online, egalitatea de șanse pentru categoriile de elevi menționate anterior nu este asigurată, performanțele acestora la examenele naționale fiind afectate din cauza pauzei determinate de lipsa accesului la educație”, au mai spus asociațiile de elevi. Acestea relatează că au propus întocmirea unei evidente a numărului de elevi fără acces la internet și demararea unei achiziții directe de dispozitive conectate la internet, astfel încât toți elevii să aibă acces egal la învățătura în această perioadă, precizând că Ministerul Educației și Cercetării a uitat de cei care au nevoie de cel mai mult sprijin.

Dacă vrei să ajuți copiii din medii defavorizate, nu poți să le dai un laptop și să te aștepti să se descurce. Nu le poți spune: „Măine începi teleshcoala, ne vedem pe internet“. Ei au nevoie de cineva care să-i încurajeze. Și atunci legătura profesorului cu copiii rămâne cea mai importantă.

Școala, o șansa pentru fiecare

*Prof. inv. Primar, Diaconu Gabriela
Școala Gimnazială „Nicolae Iorga”, Focșani, Vrancea
Prof. Diaconu Manuel Liviu
Colegiul Tehnic „Valeriu D. Cotea”, Focșani, Vrancea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea

sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor multiculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004. Verza E.,
3. Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Discrepanțe în educație

Prof. Diaconu Liudmila-Elena
Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea

Perioada prin care am trecut recent a fost adesea caracterizată ca fiind fără precedent, toți participanții la educație din România și din atâtea alte țări confruntându-se cu situații cu totul deosebite, provocatoare, solicitante, inimaginabile chiar cu puțin timp în urmă, dar în același timp revelatoare a diferitelor aspecte sau probleme cu care se confruntă, iată, sistemul de educație și factorii angrenați în desfășurarea activităților specifice lui în situații critice sau limită.

În decursul a câtorva zile inițial, apoi săptămâni, elevi, studenți și profesori a trebuit să se instruiască, dar cel mai adesea autoinstruiască, pentru a se muta cu predarea/evaluarea în mediul virtual. Evident, acest lucru nu se putea face fără dificultăți, eșecuri chiar, uneori duse până la refuzul unor participanți de a aborda o asemenea soluție de învățare.

Trecând peste perioada de tranziție și de acomodare la noile metode/instrumente de lucru avute la dispoziție pentru activitatea didactică online, au ieșit la lumină diverse aspecte pe care nu le știam sau nu le sesizasem în cadrul activității desfășurate în sala de clasă.

În cel mai fericit dintre cazuri, am remarcat elevi care au demonstrat atenție deosebită și activitate în cadrul orelor online mult mai intensă decât ar fi avut în sala de clasă. Aș pune acest aspect pe seama stimei de sine. Cred că acești copii se simt oarecum ca sub lupă sub ochii colegilor, devenind timizi și temători de a răspunde în contextul profund concurențial uneori din clasă. În mediul de acasă s-au simțit mai siguri pe ei, mai apreciați poate și mai lipsiți de inhibiții, ajungând la performanțe personale superioare. Pentru această categorie de elevi aș putea spune că lucrul online a fost și poate fi în continuare benefic. Urmează categoria cea mai privilegiată de elevi, care prin natura genetică, prin educație și familie sunt întotdeauna respectuoși, atenți, interesați de dezvoltare personală prin orice mijloace, elevi care urmează cale asigură și bătută spre succes în carieră și în viață.

La polul opus există elevi care ar face orice să se eschiveze de orice efort legat de educația prin intermediul școlii, elevi care găsesc soluții ingenioase și nenumărate pentru a nu se pute conecta la activitatea online sau care se conectează numai, desfășurând ulterior cu totul alte activități, gen jocuri online sau somn de voie. Când este să îl numești să răspundă, fie nu primești niciun răspuns, fie te trezești cu el mai târziu că a fost la baie sau să bea apă etc. Pentru această categorie de elevi lucrul online nu face decât să le accentueze diversele deficiențe de atenție sau de motivație, reprezentând pentru dezvoltarea lor personală un pas înapoi. Familiile elevilor de vârstă mică au fost supuse unui stres inimaginabil, ele încercând să facă față torentului de teme/fișe de lucru. În ultimă instanță, în acest caz nici nu mai putem contabiliza *cât din rezultatele obținute* în această perioadă este rodul muncii copiilor și cât al părinților. Familia nu poate ține loc de școală pe termen lung.

Ar fi de menționat că și cadrele didactice, ca și elevii, se confruntă cu aceleași tipologii. Unii colegi au abordat imediat formarea claselor online, beneficiind sau nu de cursuri de formare gen CRED (beneficiind de formare la domiciliu sub îndrumarea propriilor copii, elevi la rândul lor sau a altor colegi), pe când alții fie au refuzat inițial să coopereze, motivând că nu e obligatoriu, sau au refuzat să abordeze învățarea/predarea online din diverse alte motive (mai e puțin până la pensie, nu se descurcă, nu are randament etc.)

Nu în ultimul rând este de menționat discrepanța tehnologică între diverse categorii de elevi, respectiv părinți. În urma statisticii realizate de autoritățile locale, mulți elevi care nu dispuneau de tehnologia/resursele necesare activității online au fost ajutați sau urmează să fie ajutați.

În concluzie, învățământul online a scos la iveală și mai multe discrepanțe din sistemul de educație, favorizând accentuarea acestora prin faptul că cine este interesat cu adevărat de dezvoltarea personală găsește resurse materiale și motivaționale să continue învățarea prin orice mijloace, în timp ce persoanele mai puțin interesate, delăsătoare sau cu o motivație slabă decad și mai mult. Din observațiile mele personale, crește diferența între elevii buni și ceilalți elevi. Este de dorit pentru creșterea egalității de șanse în educație să se revină cât mai repede la normalitatea pe care o vehiculează toată lumea în ultima vreme, la activitatea în sala

de clasă, la lucrul față-în-față. Din spusele elevilor mei, majoritatea se concentrează mai bine în clasă, având acolco mai puține surse de distragere a atenției și fiind finalmente nevoiți să fie atenți.

Egalitatea de șanse în învățământul românesc

Dicu Ramona

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative special. Conceptul de „egalitate“ înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Copiii cu deficiențe au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii.

De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare.

Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă

o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluiași principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
2. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

O șansă în viață

Prof. dr. Sevastia Dicu

Școala Profesională Specială Bistrița, Costești, Vâlcea

Proiectul de mobilitate „**Stagii de practică pentru incluziunea socială a elevilor cu cerințe educaționale speciale**” 2019-1-RO01-KA102-061910 implementat de Școala Profesională Specială Bistrița, coordonat de prof. dr. Sevastia Lizuca DICU a ajuns la o altă etapă importantă, în care promisiunile au devenit realitate și un număr de **9 de elevi bistrițeni** de la *Școala Profesională Specială Bistrița, Vâlcea* au avut oportunitatea de a experimenta realitățile unui loc de muncă la Lisabona, Portugalia pentru a-și dezvolta o carieră viitoare în domeniul construcțiilor.

Stagiul de practică a fost unul internațional și nu a fost deloc ușor, pentru că elevii au trăit într-un loc nou, au întâlnit alți oameni, au adoptat responsabilități diferite și au trebuit să comunice în limba engleză sau cu ajutorul unor aplicații, chiar în limba oficială portugheză. Însă, în același timp, o astfel de experiență a adus destul de multe satisfacții: contribuția reală pe care o aduce elevul practicant companiei în care lucrează, lucrul într-un mediu multicultural, crearea de prietenii, experiența cumulată în urma intrării în contact cu

Sunt destul de multe lucruri noi care vor fi deprinse, dar tinerii participanți au, din start, nenumărate avantaje: interacțiunea cu profesioniștii din domeniu, posibilitatea de a participa la training-uri și sesiuni de formare teoretică și practică, lucrul în cadrul unor echipe competitive și orientarea către rezultate. Toate aceste experiențe le-au trăit de-a lungul a celor 26 de zile pe care le-au petrecut la angajatorii din Lisabona.

Stagiile de practică în Portugalia au fost efectuate la următorii agenți economici: FRAGATA, CASA ON, GLOBAL CHANCE, REMODELIMPA.

9 elevi/tineri bistrițeni, așa cum îmi place să-i numesc și să-i rasfăț, au pornit la drum cu entuziasm, nerăbdare, încredere, dornici să descopere oameni noi, tradiții, sisteme de sănătate, nu să descoperim și coranovirusul ...

Parcursul stagiului de practică de către elevii din școală a fost și este un beneficiu pentru dezvoltarea instituțională și interinstituțională, încurajând participarea elevilor la mobilități pentru îmbunătățirea calității și eficienței educației și formării, promovarea echității, unității în diversitate, a incluziunii sociale și europene, creșterea calității serviciilor educaționale furnizate beneficiarilor.

Mă bucur că am implementat acest proiect în școală, pentru că va produce schimbări pozitive în stilul de predare și de management al profesorilor, beneficiari sau nu de mobilități. Cred că acest lucru se va întâmpla pentru că noua generație de proiecte Erasmus+ din cadrul Acțiunii-cheie 1 «Mobilitatea în învățare a persoanelor» (KA1) va forma la nivelul școlii o masă critică, un nucleu puternic care va produce, va susține și va dezvolta schimbările vizate de obiectivele educației europene.

Adoptarea interculturalității

*Profesor, Dimoiu Luminița,
Liceul Preda Buzescu, Berbești, Jud. Vâlcea*

Comisia Internațională de Educație pentru Secolul XXI a UNESCO a lansat ideea de a învăța să trăim împreună cu ceilalți, aceasta devenind o necesitate în toate țările lumii, dată fiind complexitatea crescândă a problemelor cu care se confruntă societatea umană.

Programul ICE optează pentru interculturalizarea educației și pentru educația interculturală, care recunoaște, respectă și valorifică diversitatea ca pe un dat natural al vieții umane, în toate manifestările ei.

Multiculturalitatea este o stare de fapt, interculturalitatea – o stare de spirit. De aceea, multiculturalitatea trebuie atestată și acceptată, iar interculturalitatea – educată, trăită.

Educația, în esență, trebuie să fie interculturală.

Educația informală se referă la procesul pe tot parcursul vieții, prin care fiecare individ își formează sau dobândește atitudini, valori, abilități și cunoștințe prin intermediul influențelor educaționale ale mediului în care se află, cât și prin experiența de zi cu zi (familie, magazine, bibliotecă, mass-media, loc de activitate/muncă sau joacă, etc).

Educația formală se referă la sistemul de educație/învățământ organizat, de la învățământul primar la cel superior și care include programe specializate de formare profesională și tehnică.

Educația nonformală se referă la orice program planificat de educație personală și/sau socială, destinat ca să îmbunătățească anumite abilități și competențe, în afara curriculumului educațional formal.

În atingerea obiectivelor sale, această pedagogie apelează la același ansamblu de metode specifice educației moderne, bazate pe comunicare, cooperare, echitate. Pot fi nominalizate metodele activ – participative, învățarea bazată pe proiect, pe descoperire, învățarea prin cooperare, tehnicile de muncă individualizată (care iau în calcul specificul elevilor, stilul lor de învățare și relaționare). Astfel, indiferent de tipurile sau denumirile metodelor utilizate, acestea sunt eficiente dacă, împreună cu întreg ansamblul educațional, reușesc să-i ajute pe elevi să-și atingă maximul de potențial, să fie încrezători în propria lor identitate culturală și în interacțiunile cu ceilalți, dacă au o bună imagine de sine și o percepție echilibrată a lumii în care trăiesc. Educația interculturală nu trebuie limitată la bune intenții, la o acțiune special, demonstrativă, prezentată doar în cazul unor schimburi

de experiență. Ea este mai mult decât o activitate extrașcolară, mai mult decât o măsură tranzitorie, temporară, o nouă activitate introdusă în orar, o nouă disciplină școlară, o extensie a programei pentru predarea culturilor, care începe la ora 10 și se termina la 11. Interculturalismul trebuie să fie o constantă a lumii școlii, un mod de viață permanent.

Câmpul educației interculturale presupune ca cei implicați în proces să lucreze permanent asupra sa, pentru a asigura schimbarea pozitivă în context social mai larg. Dialogul intercultural înseamnă o mai bună cunoaștere reciprocă, ca și învingerea prejudecăților, care stau la baza lipsei de comunicare sau a interpretării eronate a faptelor. Fiecare participant este un agent al schimbării, iar adulților le revine cea mai mare responsabilitate, pentru că ei sunt acei care transmit valorile culturale și formează atitudinile și sistemul de valori al generațiilor viitoare prin educație și creștere.

Cultura este un sistem fundamental ce înglobează viziunea asupra lumii în care trăim, valorile și normele conform cărora acționăm, limba pe care o vorbim, modul în care ne îmbrăcăm, ne alimentăm, comunicăm și relaționăm cu alți indivizi... – un întreg program care stabilește comportamentul nostru de zi cu zi.

Este important de menționat că unele asemănări culturale vizibile pot ascunde diferențe profunde, de care ar trebui să fim conștienți în egală măsură, pentru a nu le exclude.

Fiecare, la naștere, devine parte a unei culturi și învață despre ea pe parcursul primelor etape de dezvoltare, proces numit socializare. Acesta constituie, de fapt, o transformare continuă a individului în subiect al culturii. Copilul (după ce a venit pe lume slab și dependent) trece prin mai multe metamorfoze succesive, interacționând continuu cu alte persoane. Această interacțiune, de intensitate diferită, oferă ființei umane posibilitatea de a-și construi o identitate, un ansamblu de idei, de a-și dezvolta o gamă de deprinderi, care o vor ajuta mai târziu să participe activ la viața comunității. Prin socializare copilul este ajutat să înțeleagă regulile de viață, obișnuințele, modurile de a gândi, credințele și idealurile mediului în care trăiește. Fără acestea el nu va fi capabil să existe într-o cultură dată, iar familia, școala, mass-media, prietenii contribuie la integrarea sa socială. În viziunea lui M. Bennett, culturile oferă variate moduri de percepere și interpretare a realității. Dezvoltarea competenței interculturale înseamnă, în esență, să înveți să recunoști, să compari și să accepți aceste diferențe.

Adaptarea este un proces de dezvoltare, de preluare la nivel individual și de grup a valorilor și perspectivelor reprezentanților altei culturi. Cea mai întâlnită formă de adaptare este empatia – încercarea de „a te pune în locul altcuiva”. Privind lumea din această perspectivă, vei avea posibilitatea să înțelegi valorile altor culturi. Cea de-a doua formă de adaptare este pluralismul cultural sau posibilitatea identificării cu două sau mai multe culturi, cu sistemele de valori, normele și viziunile lor asupra lumii. Într-o societate interculturală diversitatea este văzută ca un lucru pozitiv pentru dezvoltarea socială, politică și economică. Este o comunitate în care persistă un înalt grad de interacțiune socială, respect reciproc pentru tradiții, valori și norme. Prejudecățile și stereotipurile conduc adeseori la generalizări eronate (atât pozitive, cât și negative). Atunci când realitatea nu corespunde stereotipurilor noastre, este mai ușor să schimbăm modul de interpretare a realității decât să modificăm felul de a gândi.

Prejudecata este un fenomen complex, care nu apare după un algoritm precis și repetabil, deci combaterea acesteia trebuie să se bazeze, la fel, pe o abordare complexă. Una dintre pârgii este educația, care va fi mult mai eficientă dacă procesele desfășurate în școală vor fi congruente cu influențele pozitive exercitate de părinți, grupul de prieteni, massmedia, societate.

Expresia comunicare interculturală este una lansată relativ recent. Firește, în toate epocile, exponenții unor culturi diferite au comunicat între ei. Dar această relaționare purta un caracter limitat. Actualmente, comunicarea interculturală este un fenomen generalizat, o experiență pe care, într-o anumită măsură, o trăiește fiecare om. Întâlniri cu o cultură străină sau, cel puțin, cu anumite manifestări ale ei le au chiar și persoanele care nu preferă să se deplaseze. E suficient să dai drumul la radio sau la televizor ori să navighezi pe internet pentru ca lumea, cu diversitatea ei culturală, să te copleșească. Comunicarea interculturală constituie interacțiunea directă între oameni de diferite culturi. Interacțiunea interculturală implică mult mai mult decât înțelegerea normelor unui grup, ea presupune acceptarea și tolerarea diferențelor.

Interculturalitatea nu trebuie „predată” în școală ca o disciplină de învățământ. Întreaga viață școlară trebuie să poarte amprenta acesteia. Activitățile organizate cu copiii și adulții trebuie să comporte un caracter nonformal și să completeze lecția.

Bibliografie

1. Nedelcu D. Ghid pentru cadrele didactice, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
2. Petre Răzvan Alexandru, Identitatea de sine – nucleu al personalității, Universitatea Spiru Haret, Brașov, 2008.
3. Repere, Manual de educație pentru drepturile omului, Consiliul European, Institutul Intercultural, Timișoara, 2004.
4. Enciclopedie. citatepedia.ro - Enciclopedie alcătuită din citate. <http://enciclopedie.citatepedia.ro/index.php?c=prejudecat%E3>

Școala incluzivă

*Profesor, Dincă Doina Mariana
Colegiul Național „Octav Onicescu”, București*

“Eu sunt copilul. Tu ții în mâinile tale destinul meu. Tu determini în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață! Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire. Educă-mă, te rog, ca să pot fi obinecuvântare pentru lume”. (Din Child’s Appeal, Mamie Gene Cole)

În Declarația Universală a Drepturilor Omului se menționează că toți oamenii se nasc și rămân liberi și egali în drepturi. Declarația Universală a Drepturilor Omului, recunoaște fiecăruia apartenența egalității drepturilor grupului în care el trăiește: națiune, comunitate, școală.

Din acest motiv, putem aprecia că principiile necesare pentru a construi o societate incluzivă, se aplică și la o școală incluzivă, și anume: nediscriminare, egalitate în drepturi, egalitate de șanse, evaluarea nevoilor unei persoane, dreptul la înțelegere, accesibilitate.

Cuvântul educație provine din limba latină, și derivă din substantivul „educatio” care înseamnă creștere, hrănire, cultivare. Cu alte cuvinte, educația are sarcina de a pregăti o persoană ca cetățean activ al societății.

Din punct de vedere pedagogic, educația, presupune stabilirea unor repere metodologice necesare pentru activitatea de formare și dezvoltare a personalității copilului.

Începând cu anii 90, apare noțiunea de educație incluzivă. Aceasta, promovează egalitatea de șanse, se oferă sprijin pentru învățare, copiilor cu cerințe special care nu reușesc să se adapteze la exigențele școlii, care întâmpină dificultăți în învățare Școala, prin misiunea ei de instituție formatoare de personalități, reprezintă un mediu prioritar pentru începerea și implementarea educației incluzive. La Conferința de la Salamanca, în anul 1994, a fost adoptată viziunea asupra educației incluzive și au fost făcute recomandări care au rămas de referință pentru UNESCO și întreaga comunitate internațională, în toată perioada ulterioară: „școlile trebuie să includă în procesul de învățământ toți copiii, indiferent de condițiile fizice, intelectuale, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură ale acestora”. Declarația de la Salamanca, precizează că: „Persoanele cu cerințe educaționale speciale trebuie să aibă acces în școlile obișnuite, care trebuie să se adapteze unei pedagogii „centrate pe copil”, capabile să vină în întâmpinarea acestor cerințe”.

Școala incluzivă, este o unitate de învățământ în care se asigură o educație pentru toți copiii și reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare. Copiii din aceste unități de învățământ beneficiază de toate drepturile și serviciile sociale și educaționale.

Activitatea instructiv –educativă să fie accesibilă pentru toți elevii, de aceea, aceasta trebuie să se realizeze diferențiat. Educația diferențiată vizează adaptarea activității de instruire la posibilitățile elevilor, la capacitatea de înțelegere și la ritmul de lucru propriu fiecărui elev în parte. Este necesar, un curriculum școlar flexibil care să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său propriu și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta e nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat. Metodele de învățământ sunt

selectate în raport cu scopul și obiectivele activității didactice, conținutul lecției, particularitățile copiilor și stilul de lucru al profesorului.

În loc de concluzie, considerăm că educația incluzivă, include:

- Educație pentru toți
- Drepturi egale
- Unicitate
- Compensare
- Adaptare curriculară
- Terapii specifice
- Integrare
- Egalizarea șanselor
- Individualizarea instruirii
- Normalizare
- Cerințe educative speciale
- Lucrul în echipă
- Urmărirea progresului
- Zâmbet de copil
- Interesul superior al copilului
- Varietatea materialelor didactice
- Accesibilitate.

Bibliografie

1. Vrăjmaș, Ecaterina, Introducerea în educația cerințelor speciale, Editura Cedis, București, 2004
2. Vrăjmaș, Traian, Învățământul integrat și/sau incluziv, Editura Aramis, București, 2001
3. <https://didactform.snsr.ro/>
4. <https://www.educatiepentruviata.ro/2017/scoala-incluziva/>

Combaterea discriminării în școli

Prof. Dorina Dincă

Scoala Gimnazială "I. Gh. Duca" Râmnicu Vâlcea

"Tăbește-ți aproapele ca pe tine însuși"

Discriminarea este un termen sociologic, care se referă la atitudinea față de persoanele dintr-un anumit grup ce ține cont de clasă sau categorie. Comportamentul discriminator are multe forme, dar toate implică excluderea sau negarea socială. Deosebiri, restricțiile, excluderile sau preferințele, legate de caracteristicile unei persoane, sunt discriminatorii dacă scopul sau efectul lor este diminuarea drepturilor și libertății acesteia. Discriminarea este nu numai o acțiune sau un comportament, ci și intenția de a promova inegalitățile sociale. Discriminarea presupune a trata în mod diferit indivizii care, în aparență, se abat de la ceea ce se consideră "normă". Acceptarea diferenței celorlalți implică faptul că egalitatea nu este sinonimă cu omogenitatea sau plafonarea la același nivel. Recunoașterea acestui fapt este esențială dacă dorim să dezvoltăm o atitudine pozitivă față de cei care sunt diferiți. E important să înțelegem că diferențele nu sărăcesc societatea, ci dimpotrivă, sunt un adevărat izvor de îmbogățire.

În fiecare zi suntem martorii discriminărilor de tot felul. Asistăm la discriminarea pe etnie, a copiilor cu dizabilități, discriminarea pe criterii de gen (atunci când sunt lezate drepturile de angajare), discriminarea pe criterii de vârstă, pe baza statutului social, pe baza orientării sexuale și altele.

Legislația și acordurile internaționale susțin punctul de vedere conform căruia segregarea impusă în

educație este o violare a drepturilor fundamentale ale copiilor și tinerilor.

O nouă dimensiune care începe să se contureze în peisajul învățământului românesc este aceea de democratizare și egalizare a șanselor fiecărui copil în parte. În acest scop a fost înființată și școala incluzivă – un răspuns la redimensionarea educației.

Educația incluzivă înseamnă că toți copiii și tinerii învață împreună în structuri obișnuite ale învățământului preșcolar, școlar și superior. Incluziunea implică ca toți copiii să participe în viața și activitățile școlii, indiferent de nevoile pe care le au.

Peste tot în lume persoanele care au fost incluse într-un proces de segregare sunt primele care solicită eliminarea segregării, ele vorbesc din proprie experiență atunci când afirmă că, pentru ele, oferta educațională segregată înseamnă o ofertă educațională sub-standard. Segregarea îi învață pe copii să fie temători și ignoranți și determină apariția prejudecăților. Educația trebuie să îi pregătească pentru a trăi și munci într-o societate diversificată. Numai incluziunea poate reduce temerea și poate construi relații de prietenie bazate pe respect și înțelegere.

Educația împotriva discriminării trebuie să înceapă din perioada preșcolară. Chiar înainte de a putea vorbi, copiii încep să observe diferențele legate de culoarea pielii, forma ochilor, etc.

Ei absorb repede informații despre discriminare și stereotipuri de la televizor, de la cei de o vârstă cu ei și, mai ales, din ceea ce spun și fac adulții (părinții, educatorii). Copiii mici au un model în copiii mai mari și-n adulții importanți. De aceea, mesajele pe care adulții le transmit despre oameni care sunt de etnie diferită, care au o dizabilitate, sau care vorbesc o limbă diferită sunt foarte importante.

Copiii încep să conștientizeze diferențele și să pună întrebări despre ele încă de la vârsta de doi ani. Între patru și șapte ani, copiii sunt conștienți că sunt diferiți de adulți și de alți copii și se întreabă ce este constant și ce se va schimba. Aceasta este vârsta când un băiețel probabil că își întreabă mama „când voi crește voi fi mămică sau tătic?” Începe să înțeleagă că unele lucruri privind identitatea sa s-ar putea schimba (va deveni adult), iar altele ar putea rămâne neschimbate (va fi întotdeauna bărbat). Realizând că alți oameni sunt la fel sau diferiți de ei, copiii încep să aibă opinii despre acest lucru și ar putea începe să aibă sentimente negative față de oamenii care sunt altfel decât ei. Copiii care sunt diferiți de majoritate în vreun fel pot chiar începe să aibă sentimente negative față de ei înșiși și, dacă simt că deosebirea aceasta este percepută ca ceva „mai puțin normal” sau „mai puțin bun”. De aceea este important ca adulții să aibă atitudini pozitive față de diferențe, așa încât, în loc să dezvolte sentimente negative, copiii să crească fiind conștienți că și oamenii care sunt diferiți de ei sunt interesanți, atractivi, sunt colegi de joacă plăcuți etc.

Este de asemenea important, în cazul în care copiii se află într-o comunitate unde nu au ocazia să cunoască oameni de alte naționalități și culturi, oameni care au dizabilități sau care sunt deosebiți altfel decât majoritatea, să li se ofere imagini, povestiri și informații despre tipuri diferite de oameni, astfel încât copiii să primească mesaje pozitive despre deosebiri din acest stadiu timpuriu de formare a opiniei. Putem învăța copiii de la o vârstă fragedă să abordeze critic stereotipurile și prejudecățile.

În activitățile de predare-învățare trebuie pus accentul pe progresul individual și mai puțin pe comparațiile cu alți elevi, utilizarea metodelor activ participative care încurajează învățarea prin cooperare, astfel încât elevii să-și poată ajuta colegii, să-și dezvolte spiritul de echipă. Elevii trebuie învățați să se comporte democratic acceptând pluralismul de opinii și idei, diversitatea modalităților de exprimare, limitele și diferențele individuale.

Prin toate activitățile desfășurate în școli trebuie să urmărim ca școala să fie:

- atractivă pentru membrii comunității;
- să aibă ca scop dezvoltarea prin educație a comunității;
- un observator al nevoilor educaționale ale comunității, dar și a pieței muncii;
- un furnizor de servicii educaționale către comunitate;
- una care nu blochează accesul la educație a nici unui grup, nu limitează nivelul de educație pentru nimeni, dar nici nu impune condiții care să lezeze demnitatea umană.

Lumea de azi evoluează într-o direcție nouă: Învățăm că nu trăim într-un univers al “excluderii”, ci într-o lume a “includerii”, nu într-o lume a “scindării” ci într-o lume a relației simbiotice între interacțiune și interdependență. Fiecare persoană posedă o abilitate deosebită de a urca culmile sau de a cădea în disperare, dar ni se oferă tuturor șansa de a putea încerca? Toți avem “daruri” și “talente”. Toți suntem identici și, totuși, deosebiți. Un suflet inocent ca cel al unui copil este ca o pasăre care dorește să își ia zborul. Zborul spiritului

nu poate fi îngădit sau restricționat, el dorește să fie liber să poată să atingă imensitatea albastrului de o claritate orbitoare. Îndată ce un copil este dezavantajat, marginalizat, zborul este compromis, nu mai poate să atingă înălțimi nemărginite, este reprimat, iar aripile îi vor fi frânte, la fel și spiritul. Egalitatea între copii ar trebui să reprezinte un mod de viață existent.

O societate dezvoltată poate să întreprindă mai multe acțiuni pentru diminuarea problemei discriminării în orice sferă.

Nu e complicat să oprim discriminarea, avem nevoie doar de voință, perseverență și cel mai mult de dorința de a nu trăi într-o societate bolnavă de prejudecăți.

Bibliografie

1. Popovici Doru, „Elemente de Psihopedagogia Integrării”, Editura Pro Humanitate, 2000
2. Vărășmaș, T., Școala și educația pentru toți, Ed. Miniped, București, 2004
3. Introducere în educația incluzivă-ghid pentru cadrele didactice, 2005
4. Laura Surdu, Monitorizarea aplicării măsurilor împotriva segregării școlare în România, 2008, MarLink.

Grădinița este benefică tuturor copiilor

Prof. inv. Presc. Dinica Elena Ramona

Grădinița cu Program Normal Colonie Râmnicu Vâlcea

La prima vedere, grădinița poate părea doar un loc de joacă, un spațiu unde părinții își pot lăsa copiii. Cu toate acestea, grădinița contribuie la dezvoltarea psihică a micuților și se concentrează pe diverse abilități necesare pentru viitor. Vârsta prescolară este un moment important pentru dezvoltarea copilului. Micuții devin conștienți de lumea înconjurătoare, manifestă curiozitate față de ceea ce observă sau nu cunosc și ajung să imite comportamentele celor din jur.

Această perioadă reprezintă temelia întregii vieți de mai târziu. La grădinița, copiii își însușesc noțiunile de bază în ceea ce privește scrierea, limbajul și numerele. De asemenea, acest mediu este perfect pentru a învăța conceptul de relaționare și pentru o primă integrare în sistemul de învățământ. Copilul prescolar încă este la vârsta la care totul este un joc. Astfel, grădinița este instituția care îi învață pe micuți cum să respecte anumite reguli, un orar, o muncă structurată și egalitatea șanselor în ceea ce privește educația. Specialiștii în educație recomandă ca cei mici să meargă la grădinița, în loc să rămână acasă cu bunica sau bunicii.

Pe lângă un mediu care oferă un grad de socializare ridicat, micuții învață și anumite deprinderi precum: implicarea în activități, puterea de concentrare la un anumit lucru, memoria, atenția, răbdarea și cooperarea. Un bun exemplu îl constituie serbarile de la grădinițe. Copiii învață poezii, interacționează unii cu ceilalți și cu publicul și respectă o anumită coreografie sau regie.

Un alt element este faptul că micuții învață să își castige o anumită poziție socială în familie, copilul se află în centrul atenției. Cu toate acestea, într-o instituție de învățământ, acesta este nevoit să se afirme printre colegii săi de aceeași vârstă.

Grădinița oferă un program comun pentru copii proveniți din mai multe medii (familii cu venituri foarte mici care nu își permit să își ducă copiii după program la alte activități, dar și copiii care merg la cursuri de balet, canto, desen sau activități sportive), astfel prin activitățile desfășurate în grădinița educatoarea își planifică în așa fel încât tot copiii să aibă acces la informații, la activități cât mai variate și plăcute, adaptate la nivelul vârstei ținând cont de pasiunile și dorințele acestora culese de către educatoare din diverse surse și cu diferite ocazii.

Deși nu există un șablon, în general, copilul care nu a trecut prin grădinița se adaptează mai greu în clasele primare. Bineînțeles, acest lucru este strâns legat și de flexibilitatea micuților.

Școala presupune un program mult mai strict, o competitivitate mai acerbă și un efort mult mai mare.

Fara o perioada de pregatire – gradinita – copiii se pot trezi intr-o lume noua, cu reguli multiple si greu de aprofundat.

Educatia din familie – cei sapte ani de acasa – reprezinta suportul pe care se sprijina intregul viitor al copilului. Gradinita si familia ar trebui sa se completeze reciproc, sa se sustina una pe alta si impreuna sa lucreze pentru binele copilului.

Familia ar trebui sa il ajute pe copil sa aprofundeze cunostintele de la gradinita. Parintii ar trebui sa ia in calcul informatiile date de educatoare, fie ca sunt pozitive sau negative si sa le treaca prin propriul filtru. Familia va confirma sau infirma informatiile primite in unitatea scolara. La gradinita exista un singur evaluator pentru mai multi copii, iar micutii petrec relativ putin timp aici.

Cum procedam, pentru a avea o buna colaborare gradinita- familie, cand parintii sunt de etnie rroma, analfabeti si de cele mai multe ori total dezinteresati de parcursul educativ al copiilor, singura grija fiind de a le oferi hrana zilnica?

Educatorea care intra pentru prima data in contact cu copiii si parintii rromi, trebuie sa cunoasca faptul ca acestia au un alt orizont de asteptare cel putin din perspectiva emotionala in comparatie cu ceilalti copiii, tebuie sa se informeze despre specificul comunitatii respective in ceea ce priveste cultura, traditiile, obiceiurile acestora, pentru a evita orice fel de conflicte sau discutii contradictorii.

De cele mai multe ori, prescolarul rrom provine dintr-o familie care se confrunta cu probleme sociale si financiare, nu a frecventat pana la acea data o alta institutie sociala, avand de cele mai multe ori dificultati legate de integrarea in colectiv, de comunicare si comportament social(salutul, modalitati de adresare, relatii cu ceilalti copii). De asemenea lipsa unor deprinderi igienico-sanitare, a deprinderilor specifice de manuire a instrumentelor de scris si a deprinderilor practice , precum si fatul ca provin din comunitati compacte, inchise , in care se vorbeste doar limba materna rromani, fac ca integrarea acestora in colectiv sa fie mai greoaie si necesita o atentie sporita din partea educatoarei.

Educația din gradinita, în comunitățile de romi, sărace, cu părinți analfabeti , în mare masura, dă rezultate spectaculoase. În aceste grădinițe a învăța un copil că trebuie să spui „te rog” sau „mulțumesc” este o reușită. Pentru acești copii cei șapte ani de-acasă înseamnă de fapt educația primită la grădiniță. Când micuții sunt întrebati ce au învățat la gradinita sunt bucuroși și mândri să arate ce știu: denumesc culorile, număra, picteaza si multe alte lucruri minunate ca să ne arate că și ei știu ceea ce învață semenii lor de la alte grădinițe.

„Promovarea egalității de șanse prin educație”

Dobre Mihaela

Egalitatea șanselor este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă

să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie romă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse din perspectiva educației

*Prof. înv. primar Dogaru Nicuța Aura
Colegiul Național de Informatică “Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea*

Ce prevede legislația în domeniu?

Este interzisă orice formă de discriminare bazată pe criteriul de sex în ceea ce privește accesul fetelor/femeilor și băieților/bărbaților la toate nivelurile de instruire și de formare profesională, inclusiv ucenicia la locul de muncă, la perfecționare și, în general, la educația continuă.

Instituțiile de învățământ de toate gradele, factorii sociali care se implică în procese instructiv educative, precum și toți ceilalți furnizori de servicii de formare și de perfecționare, autorizați conform legii, vor include în programele naționale de educație teme și activități referitoare la egalitatea de șanse între femei și bărbați.

Este interzis să se solicite candidatelor, la orice formă de învățământ, să prezinte un test de graviditate și/sau să semneze un angajament că nu vor rămâne însărcinate sau că nu vor naște pe durata studiilor.

Care sunt instituțiile cu responsabilități în domeniu?

Ministerul Educației și Cercetării, care:

- are obligația să asigure instruirea, pregătirea și informarea corespunzătoare a cadrelor didactice,

- la toate formele de învățământ, public și privat, pe tema egalității de șanse pentru femei și bărbați;
- trebuie să promoveze acele manuale școlare, cursuri universitare, ghiduri pentru aplicarea programelor analitice care să nu cuprindă aspectele de discriminare între sexe, modele și stereotipuri comportamentale negative în ceea ce privește rolul femeilor și al bărbaților în viața publică și familială;
- prin inspectoratele școlare teritoriale trebuie să asigure includerea în planurile de învățământ și în alte instrumente curriculare, precum și în activitatea curentă a unităților de învățământ a măsurilor de respectare a principiului egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați.

Instituția la care se pot face plângeri în cazurile în care apar discriminări în sistemul de educație este Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării.

Discriminările de gen din domeniul educațional nu se manifestă preponderent prin limitarea accesului la sistemul de învățământ pe criteriul de gen, ci, mai ales, prin intermediul anumitor mesaje pe care le transmite școala. Studiile arată că manualele și programele școlare sunt construite astfel încât modelele masculine sunt mult mai prezente și mai bine valorizate, rolurile femeilor reducându-se la cele din sfera vieții private.

Bibliografie

1. Ghid egalitate de șanse - Ministerul Integrării Europene
2. Legea nr.202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați
3. Fii europene: promovează și susține egalitatea de gen! Ghid de educație civică pentru susținerea și promovarea egalității de șanse pentru femei și bărbați (2004). Centrul Parteneriat pentru Egalitate.

Modalități de integrare a copiilor cu cerințe educative speciale

*Prof. înv. primar: Drăghicescu Ionela
Școala Gimnazială Anton Pann Râmnicu Vâlcea*

Școala, ca instituție publică de formare și socializare umană trebuie să răspundă cerințelor tuturor elevilor, atât celor care au un ritm de învățare intelectual și aptitudinal peste medie, dar și celor care manifestă deficiențe de învățare. Ambele categorii pot fi considerate cu cerințe educative speciale și necesită un program individualizat de învățare.

În calitate de profesor, am fost pusă în situația de a avea la clasă elevi cu cerințe educative speciale și, în astfel de situații, am încercat să găsesc cele mai bune metode de predare-învățare pentru a-i determina pe toți participanții la actul educațional să se implice conștient în activitățile derulate.

Am ținut cont de faptul că elevii integrați au nevoie de sprijinul nostru, al cadrelor didactice și de sprijinul colegilor de clasă. Ei nu trebuie marginalizați în niciun fel, nu trebuie „uitați” în clasă pornind de la ideea că nu vor putea ajunge niciodată ca și ceilalți elevi. Obiectivul principal al școlilor de masă în care învață elevii cu CES este asigurarea integrării acestora în mediul școlar. Școala trebuie să aibă în vedere transformarea elevului într-o persoană capabilă să-și creeze propriile procese și strategii de raționament utile pentru rezolvarea problemelor reale și apropiate.

Adaptarea curriculum-ului la nivelul clasei reprezintă una dintre soluțiile propuse de către factorii abilitați. O calitate esențială a curriculum-ului școlar actual este aceea că vizează un grad mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Astfel, în urma analizei amănunțite a evaluărilor inițiale, am proiectat conținuturile individualizat și diferențiat, astfel încât să poată fi înțelese de către elevi, am avut în vedere faptul că învățarea trebuie văzută

ca un proces la care elevii participă în mod activ, își asumă roluri și responsabilități.

Planificarea individualizată a învățării presupune adaptarea educației la nevoile individuale din perspectiva diferențelor dintre elevi. Diferențierea curriculumului, atât pentru copiii cu dizabilități, cât și pentru cei cu potențial de învățare ridicat se întemeiază pe aceleași premize: sistemul de învățământ se poate adapta unor abilități și trebuințe diferite; aceleași scopuri educaționale pot fi atinse prin mai multe tipuri de programe adaptate; realizarea scopurilor educaționale este facilitată de selecția și organizarea obiectivelor educaționale conform diferențelor individuale; diferitele trebuințe educaționale pot fi întâmpinate prin oportunități educaționale variate.

Toți elevii care participă la procesul de educație trebuie să beneficieze de o diferențiere educațională pentru că: au abilități diferite, au interese diferite, au experiențe anterioare de învățare diferite, provin din medii sociale diferite, au diferite comportamente afective (timiditate, emotivitate) au potențial individual de învățare, învață în ritmuri diferite, au stiluri de învățare diferite.

Adaptarea curriculum-ului realizat de cadrul didactic la clasă pentru predarea, învățarea, evaluarea diferențiată se poate realiza prin:

- adaptarea conținuturilor, având în vedere atât aspectul cantitativ, cât și aspectul calitativ, planurile și programele școlare fiind adaptate la potențialul de învățare al elevului prin extindere, selectarea obiectivelor și derularea unor programe de recuperare și remediere școlară;
- adaptarea proceselor didactice având în vedere mărimea și gradul de dificultate al sarcinii, metodele de predare (metode de învățare prin cooperare, metode active-participative, jocul didactic, materialul didactic (intuitiv), timpul de lucru alocat, nivelul de sprijin (sprijin suplimentar prin cadre didactice de sprijin);
- adaptarea mediului de învățare fizic, psihologic și social;
- adaptarea procesului de evaluare, având ca finalitate dezvoltarea unor capacități individuale ce se pot exprima prin diverse proiecte și produse (scrise, orale, vizuale).

Modalitatea de evaluare poate fi adaptată în funcție de potențialul individual. Evaluarea trebuie să vizeze identificarea progresului realizat de elev, luând ca punct de plecare rezultatele evaluării inițiale. Tratarea individualizată a școlărilor facilitează adaptarea acestora la cerințele și obiectivele procesului instructiv-educativ și presupune corelarea între cerințele programei și posibilitățile copiilor. Tratarea diferențiată exprimă necesitatea ca organizarea, desfășurarea și evaluarea activităților instructiv-educative să stimuleze dezvoltarea copilului. Sarcinile care se dau copilului să fie în concordanță cu însușirile de personalitate, care se află în permanent devenire și transformare, astfel asigurându-se o amplificare a efortului psihic și fizic al copilului.

Cadrul didactic trebuie să pună un accent pe abordarea pozitivă a comportamentului copiilor, ameliorarea practicilor educaționale, cum ar fi: evitarea discriminărilor, a favorizării sau etichetării copiilor, evitarea reacțiilor impulsive neadecvate, a amenințării și intimidării copiilor, exprimarea încrederii în posibilitățile fiecărui copil de a reuși.

În activitățile didactice destinate elevilor cu CES se pot folosi metodele expositive (povestirea, expunerea, explicația, descrierea), metodele de simulare (jocul didactic, dramatizarea) pot fi aplicate cu succes atât în ceea ce privește conținutul unor discipline, cât și în formarea și dezvoltarea comunicării la elevii cu deficiențe mintale și senzoriale, metoda demonstrației ajută elevii cu dizabilități să înțeleagă elementele de bază ale unui fenomen sau proces, exercițiul constituie o metodă cu o largă aplicabilitate în educația specială, mai ales în activitățile de consolidare a cunoștințelor și de formare a deprinderilor, învățarea prin cooperare.

Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive și comportamentale, mult mai solide, pentru ca desfășurându-se în afara cadrului tradițional al sălii de clasă, ele permit contactul direct cu realitatea socială.

Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea, sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu, formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic adecvat.

Concursurile cu tematică diferită (sportive, artistice, pe discipline de studiu, etc.) dezvoltă la elevii cu CES, spiritul de competiție, de echipă, încrederea în forțele proprii, îi mobilizează la cooperare. Educația

integrată va permite copiilor cu CES să trăiască alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune, dobândind abilități în vederea adaptării, integrării și devenirii lor ca și ceilalți.

Bibliografie

1. Gherguț, A. (2006), Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și inclusive în educație, Editura Polirom, Iași
2. Popovici, D. (1998) – Învățământul integrat sau incluziv, Editura Corint, București

Egalitatea de șanse

*Prof. înv. pimar Drăguț Ramona
Școala Gimnazială Ionești, Vâlcea*

Egalitatea de șanse, la nivel educațional înseamnă oferirea de “opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare” (Reuchlin, 1991), o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice - evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea - care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială (Husén, 1975)³”.

Educăm elevi dezavantajați sau care fac parte din grupuri vulnerabile (familii monoparentale, familii dezorganizate, părinți pleși în străinătate, familii cu venituri mici, părinți care au cel mult 4 sau opt clase etc). Cum putem interveni pentru a le asigura aceleași șanse la educație? Voi prezenta câteva exemple sau acțiuni:

1. La nivel comportamental – este necesar ca, în regulamentul clasei sau al școlii, să existe norme specifice de comportament: mod de adresare (fără jigniri, cuvinte urâte), acceptarea în diferite grupuri. Cadrul didactic are obligația de a crește coeziunea de grup astfel încât să rezulte o mai bună înțelegere între membrii grupului clasei. Orice copil din grupul vulnerabil va fi în mod obligatoriu implicat în activitățile clasei, în rezolvarea sarcinilor de grup, în jocuri, iar rezultatele sale vor fi valorizate în fața grupului.

Exemplu: Elevii care sunt supraponderali, cei care poartă ochelari, cei care sunt mai scunzi sau mai înalți față de media clasei sunt adeseori ținte ale jignirilor din partea celorlalți copii. Atunci când sesizăm sau ne sunt sesizate astfel de comportamente, este necesar să luăm atitudine ori pe loc, ori în cadrul orei de educație civică. Astfel, vom ruga elevii să spună prin ce se deosebesc ei față de ceilalți, cum cred ei că ar fi dacă toți oamenii ar fi la fel. Cu siguranță că vom conchide împreună că diferențele sunt peste tot și că, dacă nu ar fi așa, ar trebui să arate toți la fel, să le placă exact aceleași lucruri, să aibă aceeași voce, același sex etc, că ar fi plictisitor, sau că ar fi “urât”.

2. La nivel comunicațional este potrivit să se discute despre problemele fiecărui copil, dar fără a se insista pe acest lucru. Fiecare pas înainte al copilului trebuie accentuat, în ciuda condițiilor dificile. Sunt copii cu anumite aptitudini pe care nu le arată pentru că nu găsesc momentul potrivit. Discutând cu fiecare copil, încercând să aflăm cât mai multe lucruri despre el, observându-i atent activitatea, reușim să descoperim punctele tari pe care le putem valoriza în diferite activități. Astfel, ei vor primi mai multă atenție de la colegii lor, se vor putea integra mai ușor în colectivul clasei.

3. La nivel educațional este importantă consultarea specialiștilor în probleme comportamentale, utilizarea resurselor specializate. Utilizarea materialelor educaționale, metodelor de intervenție școlară, tehnicilor de testare și urmărire a evoluției, în cazul copiilor care provin din medii sărace, ai căror părinți / aparținători sunt analfabeți. Acești copii au nevoie de îndrumare suplimentară de la școală pentru a recupera “handicapul cultural” și au nevoie de o predare atractivă, de metode creative de transmitere a informațiilor.

Unul dintre cele mai frecvente motive care poate fi considerat dezavantaj este nivelul veniturilor dintr-o familie sau comunitate. La școală, un nivel foarte scăzut al veniturilor se traduce prin haine moștenite de la frați mai mari / părinți, uzate, lipsa banilor de buzunar, lipsa unor gadget-uri de multe ori nelipsite

adolescenților (telefonul mobil, aparate de ascultat muzică), rechizite de proastă calitate. Hainele, gadget-urile sunt valorizate puternic mai ales de adolescenți și, în consecință, lipsurile devin foarte evidente și motiv de ocolire a copiilor mai săraci din partea colegilor din familii mai înstărite sau cu venituri medii. De asemenea, lipsa resurselor financiare generează accesul scăzut la cărți și informație, iar unii copii întâmpină dificultăți în a-și procura culegerile pe care profesorii le cer, manualele alternative, cărțile sau alte materiale didactice. Ideal ar fi să nu se pună presiune pentru achiziționarea auxiliarelor ci să se găsească soluții. Spre exemplu, se pot copia paginile din culegeri, caiete de lucru sau elevul poate transcrie sarcinile de lucru pentru tema pentru acasă.

Cadrele didactice pot da un exemplu prin propriul comportament elevilor, dacă valorizează progrese, comportamente pozitive, creativitatea, în locul bunurilor materiale.

Abordarea egalitaristă (toți sunt la fel, toți trebuie să progreseze la fel, toți trebuie să-și însușească aceleași cunoștințe, în același grad) îl va face pe copil să simtă diferența ca pe o țară, un stigmat. Diferențele pot fi însă utilizate pentru a depista cele mai bune căi pentru ca un elev să progreseze.

Bibliografie

1. Managementul Clasei. Ghid pentru învățători și profesori, D.E. Tudose (coord.), B. Bursuc, A. Popescu, UNICEF, Centrul Parteneriat pentru Egalitate 2007

Dezvoltarea creativității la școlarul mic

*Profesor Învățăământ Primar Drumeși Adriana-Elena
Liceul George Țârnea Băbeni Vâlcea*

Aspirația spre dezvoltarea spiritului creativ a dus la conceperea unor metode care să favorizeze asociația cât mai liberă a ideilor, considerându-se că astfel se pot utiliza la maximum resursele inconștientului. În acest scop, unele metode se bazează pe o stare de relaxare, pe îndepărtarea criteriilor rationale și a spiritului critic.

1. Una dintre cele mai populare metode este **Brainstorming**-ul sau *asaltul de idei*. Este o metodă de rezolvare creativă a unor probleme, care a fost elaborată de Osborne. Ea are la bază pricipiul asocierii libere a ideilor și constă în emiterea de către membrii unui grup, fără inhibiții și evaluări de vreun fel, a unor posibile soluții la o problemă enunțată anterior de către moderator. Ideile enunțate sunt înregistrate și evaluate apoi de către participanți sau de către o comisie formată în acest scop. Este o metodă de grup care caută să creeze atmosfera stimula-toare, favorizantă unei imaginații fără restricții; ea se poate realiza însă și individual.

Scopul acestei metode este de a produce un fond de idei ce poate fi apoi evaluat și utilizat ca sursă pentru soluții creative. S-au făcut cercetări pentru a se răspunde la întrebarea dacă este mai bine ca indivizii să lucreze după această metodă separat, iar ideile lor să se adune laolaltă, ca și cum ar fi lucrat împreună (grup nominal), decât să se lucreze împreună ca un grup real. Rezultatele indică faptul că grupul nominal produce mai multe idei decât grupul real, dar, când se are în vedere calitatea ideilor produse, aceasta este superioară uneori la grupul real, alteleori la cel nominal.

2. **Sinectica** este o metodă concepută de W. Gordon și constă din asocierea unor elemente diverse, aparent fără legătură între ele, în vederea elaborării unor idei noi.

Etimologia cuvântului **sinectica** este greacă și înseamnă *a pune împreună lucruri distincte, elemente aparent irelevante*. Metoda pune accentul pe folosirea metaforelor și a similitudinilor, de obicei inspirate din natură, urmărind folosirea conștientă a unor mecanisme psihice preconștiente prezente în activitatea creativă. În cadrul acestei metode se face mai întâi *străinul familiar*, adică se clarifică bine dificultățile unei probleme, apoi se transformă familiarul în ceva străin, adică se caută metafore, comparații și personificări. După ce se formulează circa 20 de analogii metaforice, se studiază soluționarea optimă a problemei împreună cu specialiști (în cazul școlii împreună cu învățătorul sau profesorul), problemă sugerată de una sau mai multe

dintre metaforele găsite. Aceasta este partea cea mai dificilă. Metafora și analogia trebuie văzute ca mecanisme operaționale ce intervin în procesul creativității în interacțiune cu factorii de personalitate. Sensibilitatea față de probleme, care este trăsătura importantă a creatorilor, unanim recunoscută în literatura psihologică, nu se poate explica în afara unui nivel ridicat de dezvoltare a gândirii metaforice și analogice. Dezvoltarea aspectului operațional al gândirii creează condiționează creația și constituie o bază de plecare, o condiție favorizantă a dezvoltării aspectului orientativ-atitudinal al personalității și al capacităților creatoare.

3. Metoda 6-3-5. Este vorba de împărțirea unei adunări în grupuri de câte 6 persoane, în care fiecare propune trei idei într-un timp de maxim 5 minute. Primul grup discută problema și, pe o fișă, sunt trecute trei idei, fiecare formând capul unei coloane sub care se vor trece ideile celorlalte grupuri. După cinci minute, fișa este trecută la alt grup care adaugă alte trei idei (câte una în fiecare coloană) sub celelalte ș.a.m.d., până ce fiecare fișă trece pe la toate grupurile. Conducătorul strânge foile, le citește în fața tuturor și discută pentru a se hotărî care dintre propuneri să fie luată.

4. Philips 6-6 este tot o metodă menită să consulte un număr mare de persoane (30 până la 60). Această mulțime se grupează în câte 6 persoane, urmând a discuta problema în 6 minute. Mai întâi animatorul explică metoda și avantajele ei, după care expune problema. Se urmărește ca grupurile să fie cât mai eterogene. Fiecare își alege un coordonator și se discută timp de 6 minute. La urmă, grupurile își anunță opiniile. Urmează o discuție generală, după care se trage concluzia. În felul acesta, într-un timp scurt, se consultă părerea mai multor persoane.

5. Panelul este o metodă interactivă prin care, în fața unei audiențe avizate, sunt invitați un număr de specialiști reprezentând diverse puncte de vedere asupra problemei puse în discuție. După prezentarea de către fiecare dintre specialiști a propriei poziții, urmează o serie de discuții între ei, pentru clarificarea punctelor de apropiere și a elementelor care diferă în fiecare abordare. În final se oferă participanților posibilitatea de a pune întrebări și de a formula propriile lor poziții cu privire la problema care a ocazionat dezbateră.

Pedagogul, creator el însuși, va stimula mereu spiritul inventiv al discipolilor săi, uneori chiar *cu riscul* de a contrazice canoanele și normele didactice, metodice. Căci elevul devine o personalitate ce respectă și este respectat doar atunci când e în stare să-și manifeste *eul* propriu, să se proiecteze în conștiința de sine, în sentimentul demnității valorii personale.

Bibliografie

1. Ursula Șchiopu E Verza, PSIHLOGIA VÂRSTELOR CICLURILE VIEȚII-EDP București 1997

Motivarea personalului didactic

Prof. Dumitrache Elena

Școala Gimnazială nr. 117, București, sector 6

Procesul de management constă într-un ansamblu de acțiuni prin care managerul prevede, planifică, organizează, coordonează, ia decizii, controlează și evaluează dezvoltarea organizației, implicit și activitatea angajaților în vederea realizării obiectivelor organizației. Managerul eficient este cel care a înțeles că o organizație pentru a funcționa și a fi viabilă într-o lume competitivă trebuie să își motiveze angajații.

Motivul este acel fenomen psihic ce are un rol esențial în declanșarea, orientarea și modificarea conduitei, iar motivația este reprezentată de ansamblul motivelor sau mobilurilor care-l determină pe individ să adopte un anumit comportament.

Din punct de vedere organizațional, motivația este măsura în care un efort persistent este dirijat pentru realizarea unui scop. Astfel, *motivația se poate defini prin patru aspecte:*

- **Efortul** – forța comportamentului legat de munca unei persoane;
 - **Perseverența** – stăruința cu care realizăm efortul pentru realizarea sarcinilor de muncă;
- Efortul și perseverența definesc cantitatea de muncă depusă de individ.

- **Direcția** – definește calitatea muncii; fiind direcționat către calitate, efortul depus cu perseverență se va transforma în rezultate acceptate organizațional;

- **Scopul/obiectivele** – ținta spre care este dirijat efortul; obiectivele pot fi altele pentru angajați și altele pentru organizație, dar managerul trebuie să orienteze efortul angajaților spre obiectivele organizației, trebuie să găsească acea modalitate de a apropia obiectivele angajaților de cele ale organizației.

Pentru a funcționa și a fi viabile într-o lume competitivă, organizațiile prin managerii săi trebuie să își motiveze oamenii să facă următoarele lucruri: să se alătore organizației și să rămână în ea, să îndeplinească sarcinile pentru care au fost angajați, să adopte un comportament creativ, spontan și inovativ.

Motivațiile pot fi: *intrinseci* și reprezintă stimulente proprii individului sub forma conștiinței sau plăcerii de a muncii și *extrinseci* și reprezintă totalitatea determinanților care influențează randamentul și interesul muncii unui individ. Aceștia pot fi pozitivi sub forma premiilor, primelor, prestigiului, laudelor, promovărilor etc., sau negativi sub forma sancțiunilor, penalizărilor, retrogradărilor, criticilor etc.

În motivarea angajaților managerul trebuie să fie preocupat de următoarele aspecte: înțelegerea principalelor necesități umane, organizarea eficientă a muncii, obținerea performanței, menținerea motivației.

Psihologul american *Abraham Maslow* a creat ierarhia nevoilor, el considerând că unele nevoi interne sunt mai stringente decât altele, și că este nevoie de satisfacerea nevoilor de bază (de pe nivele inferioare) înaintea eliberării energiei necesare împlinirii nevoilor de ordin mai înalt.

O variantă mai recentă a teoriei nevoilor a fost enunțată de *Clayton Alderfer* a cărei abordare reduce ierarhia nevoilor a lui Maslow la trei categorii de nevoi (ERD): existențiale (*E-existence*), relaționale (*R-relatedness*) și de dezvoltare/progres (*G-growth*). Modelul lui Alderfer reprezintă o încercare de creștere a gradului de aplicabilitate a teoriei nevoilor la condițiile organizaționale.

Nevoile existențiale – include nevoile de pe primele nivele ale ierarhiei nevoilor a lui Maslow, traducându-le în termenii cadrului organizațional, și se referă la nevoia de a fi plătit, de a primi beneficii și de a beneficia de condiții de muncă decente.

Nevoile relaționale – sunt similare nevoilor sociale definite de Maslow, iar în mediul de lucru se referă la nevoia de interacțiune socială și de a intra în contact cu alții.

Nevoile de dezvoltare – reprezintă combinarea nevoilor de stimă și auto-depășire definite de Maslow și se referă la nevoia de a fi creativ și de a experimenta creșterea și dezvoltarea prin activitatea derulată în organizație.

Organizarea eficientă a muncii, în unutatea de învățământ presupune repartizarea fiecărui angajat a sarcinii care i se potrivește cel mai bine, care să-l facă să se simtă util și valoros, condiții de muncă potrivite, cât și satisfacție profesională.

Managerii trebuie să aibă în vedere următoarele aspecte: să repartizeze sarcini diferite, să fixeze standarde clare și realiste, să ceară angajatului să finalizeze acțiunile începute, să ofere angajaților libertate de acțiune și putere de decizie, să planifice regulat ședințe, critica să fie constructivă, informarea permanentă a angajaților despre munca lor.

Pentru a putea obține performanțe trebuie să ținem cont de asigurarea competenței – managerul să identifice domeniile în care angajații nu dau rezultate suficient de bune și să-i ajute să capete cunoștințe/abilități prin: forme externe de instruire (cursuri, seminarii) sau interne (ucenicia lângă o persoană experimentată), adaptarea muncii la nevoile individuale, stimularea angajaților prin acordarea diverselor recompense, aprecierea angajaților cu rezultate bune.

Pentru menținerea motivației în actul de predare – învățare, trebuie să ținem cont de: menținerea standardelor de performanță la nivel înalt, cât și de menținerea motivării angajaților la un nivel ridicat prin: informare și menținerea performanței.

Ca orice muncă, motivația presupune și niște avantaje, precum munca la standardele fixate și la termen, munca efectuată cu plăcere, moralul ridicat al angajaților furnizează o atmosferă de lucru excelentă, rezultate monitorizate și mai puțin supervizate, competiția cu sine însuși și cu ceilalți, ceea ce va duce la progresul angajaților și al organizației.

Bibliografie

1. ȘERBAN IOSIFESCU - Manual de management educațional, 1997
2. EMIL PĂUN – „note de curs”, 1996-1997

Educația Interculturală

*Profesor învățământ primar Dumitrașcu Bianca- Ionela
Școala Gimnazială Rusănești, Fântâțești*

Problematica politicii contemporane a generat în sfera politicii, culturii și educației un număr de imperative, cum ar fi: apărarea păcii, salvarea mediului, etc. Este un altruism, afirmația că societatea noastră actuală devine din ce în ce mai accentuat pluriculturală, deoarece, se știe, de asemenea, că educația este în principal o activitate de transmitere și difuzare a culturii.

După părerea mea lumea contemporană se caracterizează printr-o evoluție rapidă și imprevizibilă a științei și a tehnicii, generând o gigantică mișcare de idei, de invenții și descoperiri, o creștere exponențială a informației și a tehnologiilor de vârf, acestea având drept consecință informatizarea societății, restructurarea și reînnoirea unor demersuri epistemologice pluridisciplinare, din toate sectoarele vieții sociale.

Educația interculturală trebuie să țină cont de diferitele stiluri de viață, să se adapteze la nevoile și interesele fiecăruia, să fie elaborată și configurată pe principiul participării egale a tuturor celor implicați în procesul educativ. În acest scop trebuie să existe spații în care imigranții și oamenii cu diferite culturi să aibă posibilitatea de a se implica. Egalitatea diferențelor trebuie să fie baza educației interculturale, pentru dezvoltarea fiecărei culturi și identități, pentru a acorda oportunități și posibilități egale tuturor culturilor, respectând diferențele și promovând egalitatea.

Școala este principalul spațiu al învățării pluralității culturale prin prețuirea diversității, a notei distincte aduse de cultura fiecărui actor social participant. Ea trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, neexistând valori superioare și inferioare, ci doar valori specifice care trebuie judecate. În școală, noi, cadrele didactice trebuie să „modelăm” orgoliul etnic al majorității și întărirea încrederii în sine a minorității.

Școala are misiunea de a permite fiecărui copil să crească, să-și dezvolte spiritul, corpul și inima, inteligența, sensibilitatea, creativitatea, să le permită copiilor să învețe să trăiască împreună, unii cu alții, cu persoane diferite, să-și poată ocupa progresiv locul în societate, să poată deveni cetățeni activi.

Interculturalitatea este înainte de orice respectul diferențelor, noi, cadrele didactice, fiind garanții acestor rigori ale spiritului care veghează asupra diferențelor pentru a învăța, a cunoaște și a înțelege ceea ce ne leagă, ceea ce ne face asemănători, ceea ce ne apropie. Cu toții avem o cultură asemănătoare, dar în același timp și culturi diferite, acestea ținând de grupul nostru etnic, de religia noastră, de valorile politice, sociale, de familiile noastre.

Noi cadrele didactice trebuie să stabilim relații pozitive în interacțiunea dintre semeni, să favorizeze dezvoltarea persoanei, cât și a relațiilor constructive în grup, pentru a trăi sentimentul propriei identități. Venind din culturi diferite avem șansa să ne integrăm într-o societate diferită, multiculturală, care favorizează sentimentul de a fi în realitatea cotidiană, o individualitate care nu seamănă cu nimeni și nimic.

Trebuie să învățăm să ne respectăm unii pe alții, să comunicăm, să ne tolerăm, deoarece în acest fel nu vor mai exista diferențe între noi care suntem diferiți, dar totuși egali.

Se remarcă și o schimbare a rolului nostru, de profesor, care depășește funcția de a comunica modele, programe, fiind nevoiți să acordăm o mai mare atenție a spiritului de inițiativă și creativității, centrarea întregii acțiuni fiind pe elev. Școala are misiunea de a permite fiecărui copil să crească, să-și dezvolte spiritul, corpul și inima, inteligența, sensibilitatea, creativitatea, să le permită copiilor să învețe să trăiască împreună, unii cu

alții, cu persoane diferite, să-și poată ocupa progresiv locul în societate, să poată deveni cetățeni activi.

Interculturalitatea este înainte de orice respectul diferențelor, noi, cadrele didactice, fiind garanții acestor rigori ale spiritului care veghează asupra diferențelor pentru a învăța, a cunoaște și a înțelege ceea ce ne leagă, ceea ce ne face asemănători, ceea ce ne apropie. Cu toții avem o cultură asemănătoare, dar în același timp și culturi diferite, acestea ținând de grupul nostru etnic, de religia noastră, de valorile politice, sociale, de familiile noastre.

Noi cadrele didactice trebuie să stabilim relații pozitive în interacțiunea dintre semeni, să favorizeze dezvoltarea persoanei, cât și a relațiilor constructive în grup, pentru a trăi sentimentul propriei identități. Venind din culturi diferite avem șansa să ne integrăm într-o societate diferită, care favorizează sentimentul de a fi în realitatea cotidiană, o individualitate care nu seamănă cu nimeni și nimic.

Deci educația interculturală promovează atitudini tolerante, deschise, de acceptare recunoașterea și respectarea diferențelor culturale prin valorificarea pozitivă a relațiilor de egalitate între oameni.

Bibliografie

1. Ciolan, Lucian, „Pași către școala interculturală”, Editura Corint, București, 2000;
2. Cucos, Constantin, „Educația. Iubire, edificare, desăvârșire”, Editura Polirom, Iași, 2000 ;

Egalitatea de șanse din perspectiva accesului la educație

*prof. inv. primar Dumitrescu Corina Elena
Școala Gimnazială Budești, județul Vâlcea*

Educația reprezintă un proces complex care este destinat să ofere membrilor societății dezvoltarea și utilizarea potențialului intelectual și vocațional propriu la cele mai înalte nivele posibile. Egalitatea de șanse între genuri din perspectiva accesului la educație reprezintă o condiție esențială pentru progresul social actual, pentru afirmarea unor valori democratice.

Egalitatea de șanse înseamnă a trata oamenii în mod corect și fără prejudecăți, dar și a crea condiții care să încurajeze, să aprecieze diversitatea și să promoveze demnitatea în mediul de lucru și în societate.

Accesul la educație trebuie să se poată face liber, nerestricționat pentru diferiți indivizi și diferite grupuri sociale. Acest acces nu trebuie să fie îngrădit de nici un fel de bariere, problematica egalității în educație a fost văzută din perspectiva efortului de a diviza resursele educaționale în așa fel încât acestea să fie utilizate rațional și corect de către toți membrii societății.

Problematica accesului la educație poate fi analizată din perspectiva a 5 factori esențiali care influențează accesul efectiv: egalitatea din perspectiva resurselor, accesul la respect și recunoaștere, îngrijire, dragoste și solidaritate, putere.

Accesul la educație este strâns corelat în cadrul societății cu posesia resurselor economice necesare. Privarea de resurse economice, împiedică accesul la aceleași forme de educație, ulterior capitalul cultural oferit de către instituțiile de învățământ transformându-se în capital economic. Un individ care nu are acces la resurse economice nu poate accede la nivelurile cele mai înalte de educație și astfel nu poate achiziționa capital cultural care ulterior să îl transforme în capital economic. Dacă inegalitățile de gen sunt profunde și sunt puse în evidență pe piața forței de muncă, acest lucru poate afecta veniturile familiale și automat poate conduce la situații în care copiii nu vor avea un acces neîngrădit la forme superioare de educație.

Eliminarea disparităților economice grave și intervenția statului prin asigurarea unui acces liber la servicii educaționale de bază poate oferi soluții pentru prima cauză a inegalităților în educație – accesul la resurse.

Un al doilea aspect important în gestionarea egalității în educație este reprezentat de oferirea în termeni

echidistanți a respectului și a recunoașterii. Unele sisteme educaționale nu oferă posibilitatea recunoașterii diversității. Astfel, pot apare tratamente diferite în funcție de criterii referitoare la gen, religie, clasă, rasă, etnie, vârstă etc. Aceste tratamente se concretizează în programe de învățământ diferite, stiluri pedagogice diferite. Din perspectiva inegalităților de gen, acestea se pot manifesta și în domeniul educațional, începând cu lipsa de atenție acordată în clasă, până la stimularea inegală a inteligenței personale a copiilor cu diferențieri pe genuri.

Soluțiile la aceste fenomene grave sunt date de intervenția în forță atât a instituțiilor statului abilitate să organizeze sistemele de învățământ, cât și a societății civile prin intermediul reprezentanților săi. Educarea copiilor și a tinerilor, precum și promovarea în rândul cadrelor didactice a ideilor referitoare la acceptarea diversității culturale și de gen reprezintă baza pentru soluționarea acestor situații.

Diferiti, dar egali

*Prof. Dumitriu Laura Ionela
Colegiul Național Vasile Alecsandri, Galați*

Ne aflăm într-o perioadă în care clima se schimbă, obiceiurile se schimbă, inclusiv generațiile de copii se schimbă. Aproape în fiecare an întâlnim o nouă clasă de elevi plină de copii. Elevii noștri sunt și vor fi diferiți. Deși aceștia sunt diferiți în gândire, atitudine, comportament, diferiți ca aspect sau înfățișare, în sistemul educațional aceștia ar trebui să aibă șanse egale. De multe ori se întâmplă ca un elev care are posibilități reduse acasă sau care are probleme de sănătate să fie marginalizat de către colegii lui sau de alte persoane din jurul său.

Fig. 1

Școala ar trebui să fie locul în care elevii se simt bine, vin de plăcere pentru a învăța, pentru a deveni mai buni și pentru a evolua. Cadrele didactice au un rol foarte important în sistemul educațional și au capacitatea de a trata toți elevii în mod egal.

Fig. 2

Pe parcursul unei ore de curs, accentul cade pe transmiterea și asimilarea cunoștințelor, elevii trebuie să fie atenți pentru a putea oferi răspunsuri la întrebările cadrului didactic. Atunci când în cadrul unei lecții se adresează mai multe întrebări elevilor profesorul trebuie să fie atent astfel încât să nu numească un același elev de foarte multe ori și să opteze pentru selecționarea a unui număr cât mai mare de elevi, prin această abordare se pun în evidență abilitățile elevilor, le crește stima de sine și motivarea pentru învățare.

Fig. 3

Pe de altă parte, cadrul didactic trebuie să fie atent la elevii care au o situație materială redusă, care au o situație la învățătură mai deosebită sau care au probleme de sănătate. Dacă un astfel de elev dorește să răspundă de mai multe ori, dar nu i se oferă ocazia, acesta se va simți marginalizat de către cadrul didactic sau se va simți inutil, nepriceput.

Este o responsabilitate a profesorului de a trata în mod egal toți elevii unei clase, de aceea trebuie să acordăm o atenție deosebită acestor elevi și să le permitem să participe activ la ore. Atunci când un elev care are diferite probleme vrea să ofere răspunsuri și i se permite să răspundă, pentru acest elev este o bucurie să participe. Când elevii oferă răspunsuri corecte sunt mai entuziasmați, vor ști că în ciuda situației în care se află pot face ceva bun și cresc șansele ca ceilalți colegi să îi accepte în grupul lor. Atunci când elevii oferă răspunsuri greșite, aceștia nu trebuie pedepsiți, ci trebuie încurajați să mai încerce și altă dată.

Fig. 4

De exemplu, la disciplina matematică prin aplicarea metodelor de lucru pe grupe se pot împărți elevii astfel încât în fiecare grupă să fie elevi cu medii diferite. Datorită acestei distribuiri fiecare grupă are aceeași șansă de a rezolva sarcinile în același timp. Atunci când fișa de lucru are un premiu la sfârșit, prima grupă care termină va fi probabil cea mai fericită. Fiecare elev din acea grupă se va simți apreciat, important, mândru.

Fig. 5

Dacă nu împărțim corect grupele riscăm ca la o grupă să avem doar elevi cu medii de 9 și 10, iar în altă grupă să avem elevi cu medii sub 6. În această situație este foarte probabil ca grupa cu cei mai buni elevi să câștige, iar ceilalți să se simtă inutili. Atunci când într-o grupă avem distribuiți elevi cu medii diferite, aceștia își vor împărți sarcinile de lucru după posibilități, aceștia vor putea alege gradul de dificultate al exercițiului pe care îl vor rezolva. Este firesc ca grupa să nu aleagă exercițiul cel mai greu pentru un elev cu o medie mică la matematică și cel mai ușor exercițiu pentru elevul cu media cea mai mare. Dacă elevii nu își împart corect sarcinile de lucru, aceștia nu vor termina la timp și nu vor câștiga. Prin distribuirea corectă a exercițiilor elevii le vor putea rezolva, grupele vor avea șanse egale de câștig, iar elevii vor fi mai motivați.

Fig. 6

Pe de altă parte, avem posibilitatea alegerilor unor fișe de lucru pentru care accentul nu cade pe câștig, ci pe însușirea de noi cunoștințe. Dacă elevii vor fi așezați în același mod ca în exemplul precedent, cei care termină primii pot primi ca sarcină suplimentară ajutorarea colegilor de echipă. Astfel, coeziunea grupului crește, elevii cu dificultăți vor fi acceptați mai ușor de către grup, iar elevii se ajută reciproc pentru a deveni mai buni la disciplina matematică.

Fig. 7

Este important ca școala să nu devină un spațiu închis, rigid, întunecat, în care elevii se simt forțați să fie prezenți, se simt respinși, fără șanse sau fără importanță. Deși cu toții suntem diferiți putem avea grijă ca elevii noștri să se simtă egali.

Fig. 8

Bibliografie

1. <https://www.e-wow.ro/job/discriminarea-la-locul-de-munca/>
2. http://dpus.usv.ro/docs/A6/A6.4_continut_egalitatea_de_sanse.pdf
3. <https://cpe.ro/ce-facem/educatie/>
4. <https://www.facebook.com/pages/category/Charity-Organization/Centrul-pentru-Drepturi-Europene-Egalitate-si-Justitie-303329977208291/>
5. <https://www.farmaciaortomoleculara.ro/castigatori-concurs-a489>
6. http://gymservice.ro/index.php?route=blog/article&article_id=20
7. <https://diana-kundalini.blogspot.com/2017/01/egalitate-de-sanse-si-de-tratament.html>
8. <https://www.facebook.com/pages/category/Community/Diferi%C8%9Bi-dar-Egali-1659480347644108/>

Egalitatea de șanse în școala românească

*Prof. Enescu Elena Simona
Școala Gimnazială Colonie Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități, etc.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile

de cadre competente ale societății.

Acest nou principiu de politică școlară a căpătat o expresie practică la începutul secolului al XX-lea când în Franța și în Germania s-au creat acele școli unice („Ecole unique“, respectiv „Einheitsschule“) în care obiectivul principal era acela ca toți copiii să treacă printr-o școlarizare minimă, comună și identică, care să asigure, pentru cel puțin 4-6 ani, un trunchi general de instruire. Din păcate, acestei școlarizări inițiatorie îi urma o școlarizare postgenerală specializată spre care trecerea era marcată de un riguros examen de selecție și de aspre bariere birocratice, astfel încât învățământul general obligatoriu, marea speranță a secolului trecut „nu oferea decât o egalitate aparentă“.

Persistența inegalităților de șanse, chiar în țările cu cea mai puternică politică de susținere financiară a școlii, constituie un fapt care a moderat mult optimismul manifestat în anii '50-'60; succesele au fost doar parțiale, iar țelul final – o societate fără inegalitate de șanse, inclusiv în domeniul educației – este departe de a fi atins. Mai mult decât atât, s-au formulat argumente cum că anumite măsuri, aparent foarte democratice, cum este gratuitatea învățământului, sunt profitabile pentru categoriile sociale privilegiate.

Stimularea procesului de democratizare a învățământului presupune acționarea asupra cauzelor care întrețin fenomenul de inegalitate atât în planul (ne)reușitei școlare individuale, cât și în planul institutiei școlare.

Nereușita școlară depinde astfel în mare măsură de sărăcia moștenirii culturale preluată de elev de la familia sa. Această moștenire este obiectivă în valorile care orientează viața de familie, condiționate de clasa socială sau de grupul social de apartenență, precum și în practicile educaționale promovate (relațiile între părinți – copii, climatul familial, atitudinea de școală, modul de organizare a vieții cotidiene etc.).

Nereușita școlară depinde, în același timp, de ceea ce se petrece în mod obiectiv și subiectiv la nivelul instituției școlare. Există, pe de o parte, inegalitatea generată de o relație profesor – elev concepută în termenii „teoriei etichetării“ care, ignorând premisele instruirii diferențiate, nu operează distincțiile necesare între performanță și comportament, între obiectivele de conținut și cele de ordin formativ. Pe de altă parte, nereușita școlară este generată de acele „disparități școlare“ instituționalizate prin:

- selecția timpurie care perturbă evoluția normală a structurilor aptitudinale și atitudinale ale personalității elevului;

- clasele/grupele de nivel care creează în mod artificial anumite statusuri pedagogice, dezechilibrând procesul de formare-dezvoltare echilibrat personalității elevului; – creșterea necondiționată a efectivelor de elevi până la limita imposibilității realizării unui învățământ diferențiat, individualizat.

- promovarea unei didactici a competiției, raportabilă la standarde abstracte și inflexibile care ignoră resursele proprii unei pedagogii a succesului școlar, bazată pe valorificarea deplină a potențialului pedagogic general, particular și individual.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de **opțiuni multiple** pentru **capacități și aptitudini diferite**, „o educație pentru toți și pentru fiecare“, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele **egalității șanselor de acces în viața socială**. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă“ pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

Persoane care au parasit timpuriu școala/nu au absolvit învățământul obligatoriu menținute și reintegrate în educația obligatorie prin elaborarea și aplicarea de metode și instrumente specifice educației remediale de tip A doua șansa la nivelul comunității locale precum și prevenirea și combaterea abandonului școlar și reintegrarea socială a 800 de copii aflați în dificultate, cu vârste între 5 și 16 ani (copii proveniți din familii cu venituri reduse, familii monoparentale, copii ai caror părinți sunt decedați, necunoscuți, decazuți din drepturi, plecați la munca în strainătate, copii abuzați sau neglijati, cu comportament predelinvent, cu dizabilități sau cu probleme de integrare în societate).

Educația pentru toți și pentru fiecare

Prof Giuran Adriana

Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea

Accesul la educație și calitatea acesteia pentru toți copiii reprezintă un obiectiv care presupune asigurarea posibilităților participării la educație a tuturor copiilor, indiferent de cât de diferiți sunt ei și se abat prin modelul personal de dezvoltare de la ceea ce societatea consideră a fi „normal”.

Dreptul la educație al fiecărei persoane a fost decis încă din 1948, prin Declarația Universală a Drepturilor Omului și apare dezbătut în multe studii de pedagogie.

Șansa la educație presupune implementarea condițiilor și oferirea de posibilități capabile să asigure corespondența între potențialul nativ și sistemul de influențe educative în procesul formării personalității în diferite etape de dezvoltare ale copilului.

Egalizarea șanselor de reușită în învățământ nu înseamnă promovarea unui egalitarism, a unui “tratament identic pentru toți în numele egalității”, ci din contră, egalizarea înseamnă “a oferi fiecărui individ un ritm și forme de învățământ care să i se potrivească, crearea condițiilor psihopedagogice necesare pentru valorificarea potențialului său. Astfel discutăm despre deosebita misiune a tuturor celor implicați în actul educațional în individualizarea deplină a procesului educativ, pentru ca „fiecare persoană să poată dobândi – prin toate formele de instrucție - cel mai înalt nivel posibil de autorealizare.”

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor „normali”, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; utilizarea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși

În procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate, școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii să conștientizeze și să valorizeze culturile elevilor; să utilizeze interacțiunile etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; să creeze un mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; să înlăture prejudecățile legate de rasă, clasă socială sau etnie; să elimine practicile care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână un obiectiv major al reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, în acest sens educația fiind instrumentul fundamental. Aceasta viziune privind „educatia pentru toți” presupune toleranță, încredere și respect fata de individualitatea elevului.

Bibliografie

1. Vrasmas, E. – “Școala pentru toți” – materialul pentru studenți.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse a copiilor cu CES în educația timpurie

Prof. Grigorescu Ramona Elena

Școala Gimnazială „Anton Pann”, Râmnicu. Vâlcea, Jud. Vâlcea

Egalitatea de șanse-este un concept des vehiculat. Există însă două aspecte ale acestuia care trebuie avute în vedere: la nivel formal, se vorbește despre egalitatea în drepturi a indivizilor - egalitate garantată prin Constituție, de multe ori însă este nevoie de un alt concept menit să asigure că toți cetățenii unei țări beneficiază de șanse egale pentru a-și putea atinge potențialul maxim. Aici intervine conceptul de egalitate de șanse pornind de la constatarea că societatea este formată din segmente diverse, cu poziții mai mult sau mai puțin favorizate de societate. Ideea de a asigura egalitatea de șanse pentru toți înseamnă crearea contextului necesar astfel încât și cei aparținând unor grupuri defavorizate să ajungă să beneficieze dreptat de aceeași linie de start în competiția dintre indivizi.

Educația pentru toți copiii este o cerință fermă și clară a epocii noastre, determinată de nevoile acute ale timpului prezent. În filosofia lumii moderne materializată în politicile educaționale, internaționale și naționale, se caută răspuns la întrebări firești care doresc să exemplifice îngrijorarea față de viitorul lumii. Procesul educativ trebuie să se adreseze tuturor și să se concentreze pe soluții rapide și adecvate la adaptarea față de diversitatea și unicitatea umană.

Egalizarea șanselor sprijină toți copiii, inclusiv pe cei cu CES, pentru a-și atinge standardele propuse de programul de educație, prin asigurarea accesului egal la curriculum, utilizarea adecvată a unor strategii de instruire, activități de învățare, materiale educaționale și mediul grupei.

Noțiunea de CES desemnează necesitățile educaționale complementare obiectivelor generale ale educației formale, necesități care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale sau caracteristicile unei deficiențe ori tulburări de învățare, precum și o intervenție specifică, prin reabilitarea, recuperarea corespunzătoare. CES exprimă o necesitate evidentă de a se acorda anumitor copii o atenție și o asistență educațională suplimentară, fără de care nu se poate vorbi efectiv de egalizarea șanselor, de acces și participare școlară și socială.

Pentru un cadru didactic este un adevăr evident că fiecare copil este în felul său .Fiecare copil este unic și nici un copil nu este identic cu altul. Sunt diferențe pe care le vedem cu ochiul liber și altele pe care le observăm mai greu sau avem nevoie de metode speciale ca să le evidențiem.

Mai mult decât în orice perioadă de viață copiii la vârste mici sunt foarte diferiți. Împărțirea lor în grupuri de vârstă cronologică nu corespunde în fapt cu nivelul lor de dezvoltare. Așa cum este cunoscut fiecare copil se dezvoltă în ritmul și stilul său. Dezvoltarea este determinată de ereditatea biologică și de influența mediului, într-o combinație specifică fiecărui individ, dezvoltarea se realizează prin procesul de învățare. Învățarea presupune achiziții, adaptări succesive, reveniri, bariere și factori de facilitare, particularități. Abordarea copiilor la vârstele timpurii în funcție numai de vârsta cronologică poate să împiedice tratarea corectă individualizată și personalizată a copilului. Copiii sunt diferiți prin particularitățile de vârstă și prin particularitățile individuale. Chiar la aceeași vârstă unii sunt mai scunzi sau mai înalți; mai slabi sau mai grași, mai sensibili sau mai puternici, învață mai repede sau mai încet, etc. Putem spune că există multe diferențe date de particularitățile de vârstă, altele de trăsăturile lor fizice, de reacții emoționale, de temperament, de ritmul de dezvoltare, de stilul învățării, de preocupările predilecte, de aptitudini și de comportamente pe care și le manifestă fiecare.

Toate aceste diferențe se traduc în activitatea școlară, de aceea se impun și cerințe educative. Acest lucru este valabil pentru toți copiii, fie că sunt obișnuiți, fie de excepție, aflați la extremele superiorului și ale problemelor serioase ale dezvoltării (deficiențe, tulburări).

Copiii care sunt diferiți și au CES, cer atenție specială și necesită sprijin pe parcursul dezvoltării lor.

Identificarea inițială a copiilor care prezintă riscuri în dezvoltare este delicată, dar nu de netrecut. Ea se realizează prin evaluarea inițială cu atenție a copiilor și a naturii dificultăților pe care ei le pot avea.

Este imperios necesar ca în activitatea cu preșcolarii educatoarea să dea dovadă de flexibilitate și creativitate în abordarea situațiilor didactice, pentru a evita rutina și a acționa pentru transformarea învățământului care încă se bazează pe informație, pe reproducerea ei, într-un învățământ global, integrat și creativ, bazat pe educație, pe formarea copilului a dezvoltării sale.

Tratarea diferențiată a elevilor în ciclul primar

*Prof. înv. primar Iordan Lucreția
Școala Gimnazială nr. 13, Râmnicu Vâlcea*

Promovarea egalității de șanse trebuie să devină un obiectiv primordial al învățământului românesc. Acest lucru devine posibil prin punerea în central atenției al copilului, printr-un învățământ diferențiat, prin muncă independentă. Învățământul diferențiat vizează adaptarea activității de învățare îndeosebi sub raportul conținutului, al formelor de organizare și al metodologiei didactice la posibilitățile diferite ale elevilor, la capacitatea de înțelegere și ritmul de lucru propriu lor, unor grupuri de elevi sau chiar fiecărui elev în parte.

Munca independentă oferă posibilități nelimitate pentru dezvoltarea și cunoașterea capacităților intelectuale individuale ale elevilor, pentru nivelul lor de dezvoltare și, totodată, poate servi ca mijloc de cultivare a acestora. Munca independentă la lecții “prin definiție” are valoare formativă deoarece îi impune elevului să investească un anumit efort intelectual, exersându-și operațiile gândirii, dar eficiența formativă deosebită i-o imprimă faptul că prilejuiește un contact strâns cu clasa (cu colegii) și cu profesorul în momentul verificării imediate, comentate a temei efectuate independent, cu beneficiul precizărilor și completărilor ce se impun. Printre efectele deosebite menționăm că munca independentă transformă atitudinea de “teamă” față de lucrările scrise (extemporale, teze) într-o atitudine plăcută de “așteptare” a prilejului de a se afirma sau de a-și descoperi lipsurile, greșelile în timp util corectării lor. Astfel “greșeala” (în sens larg inclusiv lipsuri, goluri), comisă de către elevi în procesul cunoașterii, intră în drepturile ei legitime, dobândindu-și funcția didactică de semnalare a contradicțiilor dintre cerințe externe și capacitățile reale ale elevilor de a le satisface.

Când elevii și profesorii ajung în posesia unor astfel de convingeri, raporturile între ei sunt dominate de calm, încredere reciprocă și sollicitudine, ceea ce contribuie la intensificarea informației inverse bilaterale și prin acestea, implicit sporește eficiența mai ales formativă a învățământului. Compararea rezultatelor muncii proprii cu rezultatele obținute de ceilalți colegi contribuie la dezvoltarea spiritului critic obiectiv, la dezvoltarea capacității de autoevaluare și apreciere obiectivă a elevilor, la dezvoltarea motivației în activitatea școlară. Ca să i se confere un pronunțat caracter formativ, munca independentă trebuie să fie productivă, relativ originală nu imitativă, deci, creativ-productivă.

Munca independentă este considerată ca formă de învățare sau metodă, îmbinarea ei cu munca colectivă, luând forma individualizării sau diferențierii, desfășurându-se în clasă sau acasă, prin exerciții, lecturi, citire în gând, observații, compuneri, rezolvări variate, activități practice, etc. Ca organizare, mai puțin sunt corelate momentele ei: precizarea și comunicarea obiectivelor, reactualizarea cunoștințelor și deprinderilor, precizarea algoritmilor, a tehnicilor, îndrumarea, diferențierea sarcinilor, controlul raportat la obiective, aprecierea și integrarea în contextul lecției sau urmărirea în timp, progresiv, pentru formarea deprinderilor cerute. Pornind de la aceste constatări, considerăm că, dacă, în condițiile echilibrului predării-învățării, munca elevilor s-ar circumscrie acestor obiective, atunci ea trebuie să fie prezentă constant în toate elementele structurale ale lecției combinate ca sistem, unitate de învățare.

În etapa verificării domină încă concepția tradițională a controlului prioritar al temei față de învățare, ceea ce deformează relația între învățare și aplicarea ei, mai ales prin munca independentă. În acest context al atenției acordate verificării temei și valorificării timpului afectat ei, elevii primesc spre rezolvare diferite sarcini.

Fie se dau sarcini frontale, cu o dozare după timpul afectat controlului temei sub formă orală (citiți în gând, analizați..., revedeți...) sau prin comunicarea sarcinilor pe tablă ca exerciții, întrebări sau prin fișe de

sarcini unitare sau conform celor trei mari categorii de elevi.

Alte procedee constatate în timpul verificării temei întrunesc parțial cerințele eficienței: fie că se distribuie pe două-trei grupe, dar neclarificate ca bază psihopedagogică, dovadă fiind verificarea lor globală; fie se dau fișe “de dezvoltare” pentru elevii rapizi, dar în fond cu sarcini de completare, de aceeași natură, ca multiplicare cantitativă.

Dar munca independentă este prezentă și după verificarea numai a învățării, cu sesizarea rolului acestuia în eficiența rezolvare ulterioară a sarcinilor noi.

Reținem ca procedee: formularea de sarcini de aplicare cu totul noi, formularea de sarcini de creație în acord cu algoritmi verificați, îmbinarea verificării acestora parțial oral, parțial independent sau sinteza independentă a cunoștințelor învățate și la alte lecții.

Activitatea autonomă apare și după verificarea clasică a temei, cu sarcini comune, ca exerciții, dar fără a se conștientiza rolul lor în contextul verificării, prin corelarea cunoștințelor cu tema avută. Deși nu se evidențiază scopul, învățătorul dorește o trecere către noile cunoștințe, prin reactualizarea experienței empirice, anterioare a elevilor.

În etapa comunicării și asimilării noilor cunoștințe varietatea muncii independente este mai evidentă, având în vedere timpul acordat, complexitatea sarcinilor noi, concepția mai conturată asupra participării. Deși toți elevii caută să rezolve sarcinile date, intervin capacitățile individuale și atunci procedeul de a utiliza tocmai elevii slabi în valorificare, sinteză nu face decât să ilustreze necesitatea recuperării anterioare, dar și a diferențierii sarcinilor chiar în predare, moment în care să fie angajați elevii buni. Formarea deprinderilor de muncă independentă se poate realiza și prin angajarea elevilor în activitatea directă pentru ultimele sarcini ale lecției. După o pregătire prealabilă învățătorul urmând restul în clasă sau acasă, dar apare necesitatea diversificării sarcinilor pentru categoriile de elevi, pentru afirmarea elementelor de creativitate.

În fixarea cunoștințelor, în cazul în care este bine dozat timpul lecției combinate, apar posibilități de utilizare a muncii independente, deși fixarea orală încă domină. Astfel, după verificarea algoritmilor însușiți, o muncă independentă de control evidențiază nivelul de înțelegere, dacă se precizează sarcinile în acord cu obiectivele vizate inițial sau se efectuează exerciții din manual, se corelează cu alte cunoștințe, se sintetizează cunoștințele pe un text nou, se realizează, noi comparații sau se utilizează fișe diferențiate, în funcție de participarea constatată anterior.

În majoritatea cazurilor, munca independentă elucidează, aplică, consolidează învățarea anterioară. Menționăm în continuare câteva criterii necesare conturării unui ghid practic:

- se impune analiza, cunoașterea factorilor variabili care definesc atât momentul angajării elevilor, cât și esența, orientarea, integrarea în activitatea independentă, cunoașterea particularităților individuale, adaptarea la condițiile colectivului eterogen, diversificarea după natura obiectului, după tehnologia cunoscută, după etapa învățării. Astfel, prin obiectivele formative operaționalizate, munca independentă poate realiza diferențierea, ca și cooperarea între elevi, nu numai rezolvarea unor sarcini unitare, în orice etapă, structură a lecției;

- deși este pregătit elevul pentru autonomie, totuși învățătorul organizează, îndrumă, controlează, apreciază, dirijarea lui transformându-se în cooperare, o dată cu progresul elevilor. În acest sens poate fi acceptat termenul de “muncă autonomă” pentru a sublinia rolul coordonator al cadrului, nu atitudinea permisivă; forma și ponderea fiind determinate de etapa învățării;

- acordând atenție sporită obiectivelor formative, precizate și ordonate, se poate echilibra, nu numai sistemul de sarcini date, pe structurile lecției, dar și forma deprinderi de învățare prin căutare proprie, planificând progresiv sarcinile, tehnicile și apelând la evaluarea continuă;

- se impune necesitatea pregătirii muncii independente prin comunicarea obiectivelor, integrarea lor în experiența elevului, familiarizarea cu sarcinile date, cu mijloacele necesare, inițierea în algoritmi de rezolvare, stabilirea limitelor, cooperării cu ceilalți elevi. Chiar dacă munca cu manualele sau rezolvarea de exerciții au dominat prin referire la gama deprinderilor necesare ulterior, echilibrarea cu alte procedee se cere - munca și cu alte cărți, observații variate, elaborarea de planuri, efectuarea de lucrări practice, compuneri variate etc;

- lecția combinată este dominantă în învățământul primar, dar prin creșterea muncii independente, ea se poate apropia de cerințele lecției moderne, cu funcție predominant formativă. Deci însăși structura ei poate suferi modificări - verificarea, dobândirea, fixarea clasică având altă pondere și conținut, organizare, integrare și creându-se astfel variante tehnologice.

Educația incluzivă, necesitate a sistemului educațional modern

*Prof. înv. primar Lăcraru – Vărzaru Cristina-Gabriela
Școala Gimnazială nr. 4 Râmnicu Vâlcea*

În România, conform DEX, integrarea este definită ca „acțiunea de a include, îngloba, încorpora, armoniza într-un tot”. Integrarea, ca proces psihologic de cuprindere, asimilare, implicare a unui element (impuls, semnal, operație, informație) nu se poate realiza decât în corelare cu integrarea socială care este un proces de încorporare, de asimilare a individului în unități și sisteme sociale (familie, grup, grupe, clase, școli, colective, societate). Putem vorbi de integrare obiectivă când copilul/elevul cu deficiențe din școala specială este „transferat”, în școala publică, deoarece colectivul, clasa care îl primește își reorganizează activitatea în funcție de reacțiile noului venit. Atunci când copilul debutează școlar în școala publică, conceptul de integrare se referă la adaptare, la socializare, la permisivitatea colectivului.

Incluziunea diferă de integrare. Integrarea copiilor cu nevoi speciale urmărește includerea lor în învățământul de masă și se referă la capacitatea unui grup, clasă, colectiv, școală de a primi noi membri care au nevoie de sprijin pentru adaptare, integrare, socializare. De obicei ei sunt mutați în clasele respective pentru a-și petrece timpul în clase separate și pentru a primi sprijinul necesar. Când această mutare a lor nu este acompaniată de o interacțiune crescută între copiii cu nevoi speciale și ceilalți copii, ea reprezintă doar un pas – integrarea fizică și nu adevărata incluziune.

Incluziunea implică modificări structurale și funcționale de ambele părți: atât pentru cel care urmează a fi integrat dar și pentru cei care primesc/includ în interiorul lor elemente noi. În Declarația de la Salamanca se spune că școala obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care creează comunități primitoare, construiesc o societate incluzivă și oferă educație pentru toți.

Educația incluzivă se referă la ridicarea tuturor barierelor în învățare și la asigurarea participării tuturor celor vulnerabili la excludere și marginalizare. Înainte de orice, ea este o abordare strategică desemnată pentru a facilita succesul învățării pentru toți copiii.

Prima cerință pe care o adresează educația incluzivă este descreșterea până la eliminare a excluderii în educație, cel puțin la nivelul pregătirii școlare elementare. Aceasta propune prin asigurarea accesului, participării și succesului învățării în educația de bază de calitate, pentru toți copiii. Școala de tip incluziv este școala de bază accesibilă, de calitate și care își îndeplinește menirea de a se adresa tuturor copiilor, a-i transforma în elevi și a-i deprinde și abilita cu elementele esențiale necesare integrării lor sociale.

Educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunități.

Școlile deschise, prietenoase, în care se urmărește flexibilizarea curriculumului, calitatea predării-învățării, evaluarea permanentă și parteneriatul educațional sunt școli incluzive.

Principiile cheie ale incluziunii au în vedere următoarele concepte fundamentale:

- valorizarea diversității
- dreptul de a fi respectat
- demnitatea ființei umane
- nevoile individuale înțelese ca cerințe individuale
- planificarea
- responsabilitatea colectivă
- dezvoltarea relațiilor și culturii profesionale
- dezvoltarea profesională
- șanse egale.

Factorii care facilitează incluziunea la nivelul școlii se concentrează pe trei dimensiuni: cultura, strategia (politica educațională) și practica.

Cultura se referă la măsura în care filosofia educației incluzive este împărtășită de toate cadrele didactice din școală și în care ea poate fi observată de toți membrii comunității școlare și de toți cei care intră în școală. De fapt, crearea culturii școlii trebuie să devină un proces la fel de important ca acela de predare a cunoștințelor și de dezvoltare a deprinderilor. O astfel de filosofie va putea sta apoi la baza elaborării unor strategii și a luării unor decizii curente privind practica. Această dimensiune se referă deci, atât la realitatea unei școli cât și la imaginea transmisă despre aceasta.

Strategia se referă la plasarea abordării incluzive în nucleul dezvoltării școlare, astfel încât aceasta să se reflecte în toate strategiile și să nu fie privită ca o nouă strategie, distinctă de toate celelalte, care se adaugă la cele existente. Conceptul de educație incluzivă trebuie să se reflecte în toate documentele de planificare școlară.

Practica se referă la asigurarea reflectării în activitatea la clasă atât a culturii cât și a politicilor incluzive ale școlii. Activitățile de predare-învățare trebuie să încurajeze participarea tuturor elevilor la clasă.

Pornind de la aceste definiții, putem enumera indicatorii de incluziune relativi la fiecare dimensiune și care fac posibilă implementarea incluziunii în școală. Dezvoltarea unor culturi incluzive determină o școală primitoare pentru toată lumea, o școală care caută în mod activ să-și dezvolte relațiile în comunitatea locală. Diversitatea elevilor este privită ca o resursă de valoare. Profesorul își cunoaște și își valorizează toți elevii în mod egal. Părinții și cadrele didactice sunt valorizați în mod egal. Elevii știu ce să facă atunci când au o problemă și se ajută reciproc. Cadrele didactice se sprijină reciproc în rezolvarea problemelor și se implică în luarea deciziilor. Oamenii se adresează unii altora în moduri care confirmă valoarea lor individuală.

Un sistem ideal incluziv ar trebui să dezvolte următoarele caracteristici:

- politicile incluzive în școală ar conduce la o școală care încearcă să includă toți elevii din comunitate și în care să existe un program eficient de integrare pentru toți elevii noi.

- elevii au dreptul să studieze orice materie și să participe la toate activitățile. Școala dispune de o politică eficientă de reducere a absenteismului elevilor și de reducere a exmatriculărilor din motive disciplinare, a încercărilor de intimidare și de abuz asupra elevilor și între elevi, iar sistemul de evaluare practicat de școală apreciază adecvat rezultatele tuturor elevilor.

- școala trebuie să realizeze adaptări ale clădirii și spațiilor educaționale care să o facă accesibilă tuturor,

- distribuirea resurselor școlii se face în mod echitabil și școala dispune de o strategie prin care părinții sunt încurajați să devină parteneri în procesul de învățare al copiilor lor,

- serviciile de sprijin de la nivelul școlii (cum ar fi cele asigurate de psihologi, logopezi, consilieri școlari, profesori de sprijin, medici etc.) asigură creșterea gradului de participare a elevilor. De asemenea, este încurajată implicarea și participarea la managementul școlii a tuturor cadrelor didactice.

Bibliografie

1. Gherguț, A., (2016), Educația incluzivă și pedagogia diversității, Editura Polirom, 2016;
2. Gherguț, A., Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale-strategii diferențiate și incluzive în educație, București, Editura Polirom, 2006;
3. Mara, D., Strategii didactice în educația incluzivă, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2009;
4. Vrajmaș T., Învățământul integrat și/sau incluziv, București, Editura Aramis, 2001;
5. <http://www.oecd.org>.

Egalitatea de șanse în educație

Prof. Manea Mariana Cornelia

Școala Gimnazială Anton Pann, Râmnicu Vâlcea

În trecut

Începuturile școlii moderne în România, putem spune ca a fost după primul război mondial, când învățământul a devenit gratuit, dar și obligatoriu, la nivel de școală primară.

După cel de-al doilea război mondial și instaurarea regimului comunist, sistemul educațional liberal a fost înlocuit cu un sistem de tip sovietic, bazat pe ideologie și îndoctrinare de masă.

După 1989 putem vorbi în România, pentru prima dată, despre egalitate de șanse în educație, deși într-un anumit fel, această egalitate de șanse exista oarecum și în perioada comunistă. Dar să nu uităm totuși ca tinerii proveniți din familii de chiaburi, de exemplu, erau excluși de la anumite forme de pregătire, în timp ce copiii nomenclaturiștilor aveau acces chiar și la studii în străinătate.

În prezent

După aderarea țării noastre la Uniunea Europeană, s-au făcut eforturi pentru instituirea egalității de șanse în educație. Vorbim desigur despre învățământul de stat.

Dascălii au fost primii care au adoptat acest concept, cât au putut. Copiii, tinerii, indiferent de sex, rasă, etnie sau minoritate de orice fel, au acces egal la învățătura din punctul de vedere al dascălului.

Sistemul public de învățământ mai are însă multe lacune. Vă prezint în continuare câteva probleme care afectează egalitatea de șanse, și care trebuie rezolvate:

1. Pregătirea profesională. Avem în continuare multe cadre didactice necalificate, în special în mediul rural. Există încă prea multe clase cu predare simultană.

Și încă avem mulți dascăli, cu diverse grade didactice, dar care nu au înțeles că asta nu e o meserie ci o chemare, e o vocație. Ce contează că profesorul știe să rezolve derivate parțiale și integrale pe volum dacă nu poate să le explice elevilor cum se rezolvă o ecuație de gradul 2 cu două necunoscute? Personalitatea profesorului este cea care dictează strategia abordării materiei. Poți fi pe un pedestal înalt și de acolo să abordezi clasa de elevi or, să te aliniezi cu ei, să abordezi conținutul într-o manieră umană, familiară

2. Avem multe școli cu toaleta în curte, cu dotări precare (fără laboratoare de exemplu) în timp ce avem și școli cu cele mai bune dotări;
3. Să nu uităm acest al doilea semenstru din anul școlar 2019-2020. În timpul pandemiei, au fost sau nu discriminați elevii care nu au avut un calculator sau un telefon bun ca să poată participa la ore online?
4. Avem multe clase suprapopulate. Un dascăl care predă la o clasă cu, să zicem 30 elevi, nu va putea să acorde la fel de mult timp unui elev, față de situația în care, în clasă ar fi 20 elevi.
5. Fiecare copil tânjește să fie un spirit liber, ca de altfel și noi, dar, întotdeauna există un “dar”, oare prin promovarea egalității în educație nu le împământănim zborul?
6. Dascălul și școala nu pot să se substituie familiei, iar familia nu întotdeauna se preocupă de situația elevului, dar vinovat pentru eșecul elevului este considerat dascălul. Copilul nu are nicio “vină” sau un “merit” că s-a născut într-o anumită familie, într-un anumit loc, într-un anumit mediu. Școala, ca instituție, în zilele noastre este pregătită să se adapteze la toate nevoile copiilor pe care îi educă. Principiul de bază al unui sistem educațional public este acela că “școala trebuie să fie pentru toți copiii”. Pentru a avea educația sortii de izbândă e nevoie și de familie.

7.

Sigur că există niște programe (after-school, tabere de excelențe, P.I.P. programul “ a doua șansă”...) care încearcă să îndrepte din aceste neajunsuri, dar în continuare educația nu este finanțată îndeajuns.

La nivel mai înalt, haideți să ne comparăm cu Finlanda, de exemplu, care are un profesor cu asistent pentru fiecare 15 elevi. Dar cum putem să ne comparăm cu Finlanda care are salarii între 3000 și 5.000 euro,

astfel încât la un concurs pentru ocuparea posturilor de profesor se prezintă 10 candidați pentru un loc?

Unde este egalitatea de șanse în educație? Doar suntem în U.E. și noi și ei. Și am adoptat același set de valori. România este un județ al Uniunii Europene. Nu?

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, o educație deschisă, evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea, care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială.

Cam asta este situația în România. În unele locuri chiar există această egalitate, dar în altele nu. Din păcate.

Abia aștept să dezbăt cu copiii această temă, ei sunt oglinda care reflectă rezultatele promovării șanselor în educație.

Responsabilitatea parintilor, a profesorilor si a elevilor-un tot unitar”

Marilena Matei

Colegiul Energetic Râmnicu Vâlcea

Stire mass-media iulie 2016”EXAMEN // *Mai mulți absolvenți ai liceelor din acest an nu vor primi diplomele de bacalaureat”-o realitate cruda dar adevarata...*

Au existat întotdeauna educatori excelenți și părinți iubitori, care nu și-au pus probabil atâtea probleme și totuși au reușit foarte bine; dar poate că acest lucru era mai ușor într-o lume foarte statornică, în care tradiția avea ultimul cuvânt. Modificarea pe care au suferit-o, în curs de o generație sau două, relațiile dintre părinți și copii, dintre adulți și tineri, apare mai vădită în considerația pentru copil că “are semnificația de recunoaștere intimă și profundă a valorii persoanei copilului și de încredere în potențialul lui de dezvoltare” (Osterrieth, P., 1973, p.70). Sentimentul de siguranță - singurul care permite copilului să se emancipeze și să-și dobândească personalitatea - depinde de următoarele condiții (Osterrieth, P., 1973, p.71-72): 1. Protecția împotriva lovirilor din afară; 2. Satisfacerea trebuințelor elementare; 3. Coerența și stabilitatea cadrului de dezvoltare; 4. Sentimentul de a fi acceptat de ai săi: a) ca membru al familiei: să fie iubit; să daruiască dragoste, să fie izvor de bucurie și de mulțumire pentru adulți; să fie condus și îndrumat; b) ca ființă umană: să i se accepte caracteristicile individuale; să aibă posibilitatea de acțiune și experiența personală; să aibă asigurată o anumită arie de libertate.

S-ar putea spune că aceste condiții sunt constante indispensabile, dacă ele nu ar cere să fie satisfăcute într-un mod care diferă riguros de la o vârstă la alta.

Pentru îndeplinirea funcției fundamentale a familiei - **de securizare a copilului** - și a rolului său socializator, aculturant și individualizator, finalitatea definitorie a educației părinților devine *formarea conștiinței educative a părinților, a necesității unui efort conștient pe măsura evoluției nevoilor (inclusiv de educație) ale copilului.*

Obstacolele relației școală-familie pot fi de ordin comportamental (întâlnite, atât între părinți, cât și la profesori și administratori școlari) sau de ordin material (relația școală-familie cere un surplus de efort material și de timp). Dificultățile pot rezulta din ideile divergente privind: responsabilitatea statului și a familiei privind educația copiilor; libertatea de alegere a școlii de către părinți sau unicitatea învățământului; impactul mediului familial asupra rezultatelor școlare ale copilului; randamentul pedagogic și datoria parentală; participarea părinților la gestionarea și procesul decizional din instituția școlară. Se considera, în general, că problema este de atitudine; este dificil de pretins, atât la părinți, cât și la profesori, că relația de colaborare școală-familie (nu este doar un “drept de opțiune”.

Reprosurile care li se fac parintilor privind colaborarea cu scoala sunt: **apatia** (nu vin la reuniuni anuntate); **lipsa de responsabilitate** (asteapta initiativa profesorilor); **timiditate** (lipsa de încredere în sine); **participare cu ingerinte** (critica cu impertinenta scoala); **preocupari excesive** (exclusive) **pentru randamentul scolar** (notele copilului); rolul parental rau definit (nu înțeleg corect functiile si rolurile în educatia copilului); contacte limitate cu scoala (numai în situatii exceptionale, de criza în comportarea copilului); conservatorism (reactii negative la idei noi). Reprosurile care li se fac profesorilor privind colaborarea cu familiile elevilor sunt similare (nu identice!), inclusiv privind: **dificultati de a stabili relatia cu adultii** (trateaza parintii ca pe copii si nu ca parteneri în educatia copilului, decizând autoritar la reuniunile cu parintii); **definirea imprecisa a rolului de profesor** (oscileaza între autonomia traditionala si perspectivele noi ale parteneriatului); **lipsa pregatirii privind relatia scoala-familie**.

În conditiile unei societati democratice cu o economie de piata se pune si problema: parintii si elevii sunt utilizatori (clienti) sau consumatori? Se exprima urmatoarele puncte de vedere:

- a. deoarece guvernantii finanteaza scoala în profitul public, guvernantii si electorii lor sunt clientii institutiei scolare;
- b. deoarece parintii poarta responsabilitatea fundamentala a educatiei copilului (pâna la vârsta de 16 ani), iar scolile nu sunt decât ca sa-i ajute, parintii trebuie considerati clientii scolii, iar elevii drept consumatori;
- c. o atitudine intermediara considera parintii drept clienti ai scolii din punct de vedere al copilului; colectivitatea drept client al scolii sub unghiul gestiunii institutiei scolare si guvernul drept client al scolii în planul politicii generale a educatiei.

O buna parte din problema se rezolva în masura în care parintii si profesorii dispun de mecanisme de evaluare a activitatii scolare. Discutiile (critice) ale specialistilor si politicienilor despre institutia scolară, protestele elevilor, studentilor si cadrelor didactice, alte tensiuni de acest gen au tendinta de a slabi sustinerea parentala a scolii. Relatia familie-scoala apare justificata în masura în care restabileste încrederea colectivitatii în institutia educativa.

Informarea si formarea parintilor în ceea ce priveste scolaritatea copilului presupune, cel puțin, ca fiecare parinte sa cunoasca: obligatiile legale privind educatia copilului; drepturile de care dispune pentru educatia copilului; importanta atitudinii lui pentru reusita scolară a copilului; metodele de colaborare cu scoala. În acest scop este necesar un dialog între profesori si parinti; profesorii trebuie sa primeasca o pregatire în materie de relatie cu parintii iar competenta lor în aceasta materie trebuie considerata ca o aptitudine profesionala; parintii trebuie sa fie pregatiti pentru a juca rolul lor educativ în cooperare cu profesorii; scolile trebuie sa asigure (asociațiilor) parintilor asistenta necesara.

Cooperarea profesor-parinte în beneficiul elevului individual nu se poate substitui participarii parintilor la gestiunea scolii, din mai multe motive: parintii sunt responsabili legali ai educatiei copiilor lor, deci trebuie sa aiba posibilitatea de a influenta natura acestei educatii; modelele participative pot ajuta la coordonarea eforturilor educative si la orientarea adaptarii scolii la schimbarile din societate; este necesara o influentare pe plan local asupra rezolvarii problemelor locale si luarea deciziilor la nivelul cel mai de jos cu putinta; este necesara contrabalansarea "îndepartarii" (indiferentei) guvernamentale; cei care sunt afectati de o decizie trebuie sa poata avea o influenta asupra ei; dezechilibrele balantei grupurilor de interes trebuie sa fie corijate autorizând persoanele interesate sa fie reprezentate dupa importanta implicarii lor în institutia scolară; participarea trebuie sa faca apel la competentele locale; participarea poate stimula initiativele si inovatiile.

Sunt diferit. Vreau o șansă!

*Prof. Udrescu Mihaela
Școala Gimnazială Budești*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi. Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze

unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și g

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse în context european și național

*Prof. Miulescu Florina-Oana
Școala Gimnazială „I.Gh.Duca” Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Uniunea Europeană promovează drepturile fundamentale, nediscriminarea și egalitatea de șanse pentru toți. Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențelor de gen constituie premise pentru dezvoltarea societății și, totodată, asigură un cadru în care relațiile sociale au la bază valori ca toleranța și egalitatea. Cetățenii Uniunii Europene au dreptul la tratament egal indiferent de sex, etnie, orientare sexuală, vârstă și dizabilități, iar România, în calitate de Stat Membru s-a agajat să respecte aceste drepturi și să promoveze diversitatea.

Unul dintre cele mai importate drepturi este dreptul copiilor la educație, indiferent de etnie, dizabilități, religie. Școala românească se confruntă cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată

În aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Bibliografie

1. InfoPortal-ul FRA [Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene] <http://infoportal.fra.europa.eu>
2. Verza Emil; Paun Emil,(1998), Educatia integrata a copiilor cu handicap, As. RENINCO, UNICEF, Bucuresti
3. Vrasmas Traian, (2001), Invatamantul integrat si / sau Incluziv, Editura Aramis, Bucuresti
4. Vrasmas Traian,(2004), Scoala si educatia pentru toti, Ed. Miniped, Bucuresti

Educație pentru toți

Prof. Nicuț Nadia Costina

Grădinița cu Program Programn Ostroveni 1, Râmnicu Vâlcea

Educația reprezintă un proces complex care este destinat să ofere membrilor societății dezvoltarea și utilizarea potențialului intelectual și vocațional propriu la cele mai înalte nivele posibile. Egalitatea de șanse între genuri din perspectiva accesului la educație reprezintă o condiție esențială pentru progresul social actual, pentru afirmarea unor valori democratice.

Accesul la educație trebuie să se poată face liber, nerestricționat pentru diferiți indivizi și diferite grupuri sociale. Acest acces nu trebuie să fie îngrădit de nici un fel de bariere, problematica egalității în educație a fost văzută din perspectiva efortului de a diviza resursele educaționale în așa fel încât acestea să fie utilizate rațional și corect de către toți membrii societății.

Problematica accesului la educație poate fi analizată din perspectiva a 5 factori esențiali care influențează accesul efectiv: egalitatea din perspectiva resurselor, accesul la respect și recunoaștere, îngrijire, dragoste și solidaritate, putere.

Accesul la educație este strâns corelat în cadrul societății cu posesia resurselor economice necesare. Privarea de resurse economice, împiedică accesul la aceleași forme de educație, ulterior capitalul cultural oferit de către insituțiile de învățământ transformându-se în capital economic. Un individ care nu are acces la resurse economice nu poate accede la nivelurile cele mai înalte de educație și astfel nu poate achiziționa capital cultural care ulterior să îl transforme în capital economic. Dacă inegalitățile de gen sunt profunde și sunt puse în evidență pe piața forței de muncă, acest lucru poate afecta veniturile familiale și automat poate conduce la situații în care copiii nu vor avea un acces neîngrădit la forme superioare de educație. Eliminarea disparităților economice grave și intervenția statului prin asigurarea unui acces liber la servicii educaționale de bază poate oferi soluții pentru prima cauză a inegalităților în educație – accesul la resurse.

Un al doilea aspect important în gestionarea egalității în educație este reprezentat de oferirea în termeni echidistanți a respectului și a recunoașterii. Unele sisteme educaționale nu oferă posibilitatea recunoașterii diversității. Astfel, pot apare tratamente diferite în funcție de criterii referitoare la gen, religie, clasă, rasă, etnie, vârstă etc. Aceste tratamente se concretizează în programe de învățământ diferite, stiluri pedagogice diferite. Din perspectiva inegalităților de gen, acestea se pot manifesta și în domeniul educațional, începând cu lipsa de atenție acordată în clasă, până la stimularea inegală a inteligenței personale a copiilor cu diferențieri pe genuri.

Soluțiile la aceste fenomene grave sunt date de intervenția în forță atât a insituțiilor statului abilitate să organizeze sistemele de învățământ, cât și a societății civile prin intermediul reprezentanților săi. Educarea copiilor și a tinerilor, precum și promovarea în rândul cadrelor didactice a ideilor referitoare la acceptarea diversității culturale și de gen reprezintă baza pentru soluționarea acestor situații.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie romă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza

egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004. Verza E.,
3. Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Principiul accesibilității conținutului în educație fizică și sport

*Profesor Onogea Rodica-Maria
Liceul Sanitar „Antim Ivireanu” Râmnicu Vâlcea Județul Vâlcea*

Orice proces de practicare a exercițiilor fizice (bilateral, în mod special sau independent) trebuie să aibă o eficiență maximă, mai ales în raport cu “investițiile” pe care le presupune. În scopul realizării acestui obiectiv major, se impune ca organizarea și desfășurarea procesului respectiv să se efectueze în concordanță cu anumite cerințe, norme, reguli, directive etc., pe care le impune - obligatoriu - comanda socială.

Aceste “principii” se respectă, nu se aplică. Există două principale categorii de principii: de instruire și de educație.

Metodica educației fizice și sportului revine cu informații numai asupra principiilor de instruire din domeniu! De ce? Pentru că instruirea în educație fizică și sport are foarte multe “diferențe specifice”, față de genul proximal, fenomen neînțeles de foarte mulți factori care decid soarta acestui domeniu, factori fără

pregătire corespunzătoare de specialitate.

Principiul accesibilității subliniază necesitatea desfășurării activităților de practicare a exercițiilor fizice în funcție și de particularitățile subiecților (mai ales de vârstă, sex și nivel de pregătire). Dacă activitățile respective s-ar putea desfășura cu fiecare subiect în parte (practic posibil, dar nerentabil pentru sistemul nostru organizatoric și financiar), accesibilitatea ar putea merge până la individualizare sau “personalizare”. Cu alte cuvinte, individualizarea/personalizarea reprezintă faza superioară a accesibilității și nu un principiu de instruire de sine stătător.

Accesibilitatea nu înseamnă a fi impuse cerințe de conținut și metodico-organizatorice la nivelul posibilităților minime ale subiecților. Cerințele impuse trebuie să-i solicite pe subiecți, să-i determine să depună un efort, să “muncească” pentru rezolvarea diverselor situații din procesul de instruire sau din activitatea competițional-sportivă.

Accesibilitatea conținutului este prevăzută în documente oficiale (curriculă, programe de specialitate) și sunt necesare următoarele *acțiuni* ale celui care conduce instruirea sau ale celui ce se “autoinstruiește” (în activitatea independentă):

- selecționarea cu atenție a stimulilor, a exercițiilor fizice cu precădere;
- stabilirea unei dozări corespunzătoare a efortului fizic;
- folosirea unor reglatori metodici pentru a accelera procesul de însușire a unor acte sau acțiuni motrice de către subiecți;
- adaptarea metodelor și procedeele metodice de instruire și educație la nivelul de înțelegere și de dezvoltare psiho - motrică a subiecților;
- diferențierea evaluării randamentului subiecților.

Pentru respectarea acestui principiu se impun următoarele *cerințe*:

- 1) Necesitatea cunoașterii permanente a subiecților cuprinși în procesul de practicare a exercițiilor fizice.
- 2) Stabilirea unui ritm adecvat de lucru, în funcție de reacția subiecților la stimuli.
- 3) Necesitatea cunoașterii și aplicării celor trei reguli clasice ale practicii didactice, care se regăsesc și în cazul altor principii de instruire:
 - a) trecerea de la ușor la greu, în care funcționează prioritar criteriul forței necesare pentru efectuarea actelor și acțiunilor motrice;
 - b) trecerea de la simple la complex, în care funcționează prioritar criteriul îndemnării necesare pentru efectuarea actelor și acțiunilor motrice;
 - c) trecerea de la cunoscut la necunoscut, adică de la elemente deja însușite la altele noi, care să se bazeze - ca mecanisme de execuție - pe cele deja însușite.

Bibliografie

1. Cerghit, I., Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
2. Cârstea, Gh., Educația fizică - fundamente teoretice și metodice, Casa de Editură Petru Maior, București, 1999
3. Cârstea, Gh., Teoria și metodica educației fizice și sportului, Editura AN-DA, București, 2000
4. Dragnea, A., colaboratorii, Educație fizică și sport - teorie și didactică, Editura FEST, București,

2006

Grupul și socializarea individului în sport

Prof. Orza Elena Luminita
Liceul Tehnologic Bratianu Dragasani

În prezent , problema grupurilor mici stârnește interes nu numai în rândurile sociologilor sau psio-sociologilor , ci și al pedagogilor . Importanța cercetării grupurilor mici constă în aceea că ea contribuie la rezolvarea unor aspecte ca relația individ – colectiv , formarea colectivului, rolul de lider . Grupul social mic reprezintă unul din elementele mediului social , comportarea unei părți a acestui mediu , adică a colectivului , având o însemnătate esențială pentru activitatea și comportarea individului izolat .

Sociologii consideră grupul social mic o parte a sistemului de ansamblu ; caracterul și legile specifice grupului sunt determinate de locul lui în societate , de suportul socio-economic , de natura legăturilor cu societatea ca sistem și cu diferitele subsisteme ale mediului social .

Integrarea grupului social mic în sistemul social este determinat de tipul de activitate și de relațiile sociale care se formează în cadrul grupului. Societatea nu există alături de grupuri mici , nu se situează deasupra lor , nu derivă din ele , ci se manifestă în și prin ele ; omul aparține societății în calitate de membru al unui șir întreg de grupuri sociale mici . Grupul mic îndeplinește rolul unei verigi intermediare dintre individ și societate și , totodată , reprezintă un câmp de activitate nemijlocită a individului , în cadrul căreia stabilește relații reciproce și ceilalți oameni . Caracteristicile grupului social sunt :

- activitatea social comună a componentilor grupului ;
- reunirea se datorează intereselor , scopurilor și sarcinilor comune ;
- repartizarea funcțiilor și rolurilor între membrii grupului ;
- existența unui sistem de conducere .

O deosebită importanță trebuie acordată atmosferei psihologice create în cadrul grupului . Interdependența dintre individ ca membru al colectivului și colectivul ca organism social constituie una dintre problemele esențiale în studierea grupurilor mici .

În domeniul educației fizice și sportului cercetările asupra grupurilor mici pot fi determinate de următoarele motive :

- sportul reprezintă un model comod pentru experiențe și observații, deoarece are o motivație clar exprimată , iar rezultatele activității pot fi măsurate cantitativ ; el se poate constitui drept obiect al unor dezbateri privind diferitele concepții ale teoriilor grupurilor mici ;
- eficiența activității sportive a echipelor și sportivilor izolați depinde de cele mai multe ori de interacțiunile și inter-relațiile de grup .

B. Mc. Pherson (Canada) , studiind grupurile sportive a acordat importanță considerațiilor despre segregările sportivilor negri , motivând acest proces prin ipoteza indicatorilor de rasă . El explica socializarea prin acțiunea următoarelor elemente :

- *atribute individuale* (înclinații ,caracteristici fizice , particularitățile individuale , valori și raporturi) ;
- *agenți socializatori* (gama de posibilități , tipuri de comunicare , clasa socială) .

Ca exemple ale rezultatului socializării prin sport , autorul utilizează date furnizate de diferite publicații : lipsa propriilor terenuri de joc ... îl împinge pe adolescentul de culoare în stradă , majoritatea oamenilor de culoare sunt nevoiți să-și dezvolte măiestria sportivă într-o comunitate .

Cu alte cuvinte , dacă sportul realizărilor înalte are esența socială independentă , atunci sportul de masă (astăzi utilizăm conceptul sportul pentru toți) este supus acelei activități în care este inclus individul . Între sportul de performanță (includem sporturile olimpice și neolimpice) și sportul pentru toți se găsește sportul comercial , cu toate că încă mai există persoane care neagă această diferență și prognozează comercializarea deplină a mișcării olimpice.

Interesul și avantajele socializării în sport

*Prof. Orza Olimpiu Cristian
Liceul Tehnologic Brătianu Drăgășani*

Educația fizică și sportul reprezintă o școală de educare a spiritului activ care se manifestă nemijlocit sau sub formă de interese, comunicare. Nevoia de mișcare este înțeleasă ca una din condițiile de manifestare a spiritului activ al individului. Înfrângerile suferite în concursuri își pun amprenta asupra spiritului activ al sportivului. Este cunoscut faptul că eventualitatea unei înfrângeri stimulează spiritul activ al sportivului, mărește eficiența acțiunilor lui, dar în cazul în care aceasta devine eminentă se produce o dezorganizare a activității lui.

Tipurile de comportament ale sportivilor după înfrângere se pot împărți în două categorii: „adaptarea” legată de intensificarea eforturilor, de o mai bună utilizare a mijloacelor care contribuie la obținerea succesului, de stabilire precisă a sarcinilor și „inadaptarea” asociată cu ostilitatea sportivului față de cei din jur, cu manifestarea agresivității. În aceste condiții capătă o însemnătate deosebită pregătirea psihologică.

Studierea interesului față de educația fizică și sport are importanță pentru determinarea structurii personalității sportivului. Spiritul activ în domeniul sportului se manifestă și în interesul oamenilor față de această activitate.

În literatura psihologică, interesul este privit ca o manifestare cu caracter obiectiv, ca fenomen subiectiv și ca o îmbinare a ambelor aspecte. Latura obiectivă a interesului este condiționată de poziția socială a omului, de necesitățile lui care există în mod obiectiv, în timp ce latura subiectivă este exprimată în primul rând sub forma unor țeluri concrete.

Interesele în sfera domeniului educației fizice și sportului se formează ca o reflectare a relațiilor dintre oameni în procesul satisfacerii necesităților de practicare a exercițiilor fizice; aceste interese au un caracter activ. Interesul prezintă o orientare instructivă, de cunoaștere care duce la o anumită formă de activitate. Interesul nemijlocit este condiționat de activitatea însăși, iar cel indirect de rezultatele acesteia.

Studierea interesului este legată de interacțiunea dintre personal și social, de rolul individului în viața societății. Interesele sociale sunt obiective deoarece sunt legate de relații economice și prezintă manifestări ale acestor relații, dar ele au și o latură subiectivă. Dacă studiarea intereselor diferitelor categorii de indivizi pentru domeniul educației fizice și sportului constituia obiectivul multor lucrări nu cu mult timp în urmă, cel puțin la noi în țară, această preocupare este mult diminuată dacă nu chiar complet uitată.

Dacă ar fi să enumerăm câțiva factori care influențează formarea interesului față de educația fizică și sport, am numi:

- mijloace mass-media;
- diversificarea de servicii sportive;
- creșterea numărului de competiții la nivel local, regional, național;
- creșterea numărului de consumatori de sport;
- idealurile și valorile promovate de sport;
- creșterea efectului hedonistic al educației fizice și sportului.

Putem defini trei categorii de motive care determină practicarea activităților fizice:

- a) motive legate de satisfacția oferită (dinamismul, emoțiile, diversificarea, noutatea, etc.);
- b) motive legate de rezultatul activității (obținerea de performanțe);
- c) motive de perspectivă (obținerea de titluri, premii, avantaje materiale care îi conferă recunoaștere și prestigiu).

A fost odată... Nicolae Bălcescu

Prof. Popescu Florina

Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, com. N. Bălcescu, Vâlcea

„Deschid sfânta carte unde se află înscrisă gloria României, ca să pun înaintea fiilor ei câteva pagini din viața eroică a părinților lor...” Nicolae Bălcescu

Într-o binecuvântată zi de sărbătoare, Sfinții Petru și Pavel, pe 29 iunie 1819, se naște într-o familie de boieri din București. Era cel de-al patrulea copil al lui Barbu Petrescu și Zinca Bălcescu, toți adoptând numele de familie al mamei. Crește alături de doi frați, Costache și Barbu, dar și de două surori, Sevasta și Marghioală, despre care George Călinescu spune că *“toți alcătuiesc o strânsă fraternitate de conspiratori”*. Părinții lui Nicolae Bălcescu făceau parte din mica boierime munteană, starea materială a mamei fiind însă superioară celei a soțului, ea stăpânind în 1811, în același an când se căsătorește cu Barbu, jumătate din moșia Bălcești, pe Valea Topologului, precum și 12 pogoane de vie pe Valea Orliței, bijuterii, robi, vite etc.

Conform lui Bălcescu, scopul societății era răsturnarea dominației otomane și suprimarea regimului regulamentar, desființarea privilegiilor feudale și instituirea unei republici democratice, în care cetățenii să fie egali în fața legii, iar clăcășii eliberați și stăpâni embaticari pe pământul aflat în stăpânirea lor. **D a t o r i t ă** faptului că se implică în problema agrară, ajunge să plece din țară. Își petrece următorii ani la Viena și la Paris unde se documentează pentru cea mai importantă lucrare a sa, însă contactează o formă de tuberculoză care ulterior se va dovedi a fi letală. Revoluția de la Paris din februarie 1848 îl găsește pe Bălcescu la Paris, unde participa activ, întorcându-se plin de avânt și de încredere că o astfel de mișcare va avea succes și în Țările Române. Participă la revoluția din 11 iunie și este timp de două zile ministru de externe și secretar de stat al guvernului provizoriu instaurat de revoluționari.

Pentru a ne putea face o impresie cât mai bună despre activitatea și despre ideile revoluționare ale lui Nicolae Bălcescu, nu este de ajuns să tratăm revoluția de la 1848, ci trebuie să ne preocupăm și de operele sale, măcar de cele mai importante dintre ele.

Astfel Bălcescu își face debutul în literatură cu opera *“Puterea armată și arta militară de la întemeierea Principatului Valahiei până acum”* din 1844, completată cu *“Puterea armată în Moldova”*, opere în care atribuie armatei un rol important în cucerirea libertății și independenței naționale. Idealul de armată permanentă, recrutată din o țărănimă liberă, îl găsește la Mircea cel Bătrân și Ștefan cel Mare, scopul lui fiind să își îndemne poporul să-și caute dreptatea singur, la fel cum au făcut-o strămoșii prin puterea armelor lor.

În 1846 scrie primul său studiu de istorie socială *“Despre starea socială a muncitorilor plugari”* în care caută să demonstreze că stăpânirea pământului de boieri e o uzurpatie, iar pământul trebuie înapoiat țăranilor. Boierii și-au atins scopurile prin trei mijloace: interesul, nevoia și sila. Interesul deoarece marii proprietari, ca deținători ai dregătoriilor de stat, obținuseră de la domn scutirea de dări pentru locuitorii de pe moșiile lor.

Trebuie amintită principala operă a lui Bălcescu, scrisă între 1846 și 1852 și rămasă neterminată: *“Românii supt Mihai Voievod Viteazul”*, operă în care Mihai devine *“un erou de epopee”*, *“poate cel dintâi războinic din Europa”*, care, înainte de Gustav Adolf și Turenne, a înțeles tainele strategiei moderne. De fapt, Bălcescu proiecta în trecut preocupările și idealurile timpului său, așternând pe chipul lui Mihai Viteazul toate atributele omului de stat din preajma revoluției de la 1848.

Întreaga sa viață, Bălcescu a încercat să-și dubleze acțiunea politică cu demersul teoretic menit să justifice opțiunile, să-i convingă pe compatrioți și să devină un îndreptar pentru urmași. Din această cauză își îndreaptă preocupările, încă din adolescență, spre studiul istoriei, convins că *„o istorie adevărat națională ne lipsește”*.

Fascinația pe care personalitatea lui Mihai Viteazul a exercitat-o asupra lui Bălcescu este, evident, legată de actul de la 1600, unirea tuturor românilor sub același sceptru, întreprindere ce a constituit în îndemn și simbol pentru generațiile viitoare. Era logic ca istoricul și omul politic Bălcescu, cel ce considera unitatea națională drept ținta principală a generației sale, să se aplece asupra vieții primului făuritor al acestei unități. Probabil că el a început să reflecteze la monografia închinată lui Mihai Viteazul încă de la primul său studiu, urmat de *„Campania românilor din 1595”*.

„*Românii supt Mihai –Voievod Viteazul*” este o scriere despre domnul Unirii, dar și despre Bălcescu și epoca sa. Intelectualul și omul colaborează cu revoluționarul Bălcescu, conferind operei căldură comunicativă care o face nu doar accesibilă cititorului, ci și vie și profund contemporană românilor de la 1850. Nicolae Bălcescu își concepe monografia într-o compoziție care dă dovadă de măiestrie. Opera sa își propune să analizeze perioada domniei lui Mihai Viteazul (1593-1601) și este alcătuită din șase părți numite “cărți”, fiecare analizând o etapă importantă din domnia acestuia și o introducere.

Introducerea prezintă ideea că fiecare popor are o misiune stabilită de Dumnezeu, pe care trebuie să o ducă la îndeplinire. Bălcescu continuă introducerea cu o scurtă prezentare a istoriei poporului român, așa cum făceau și reprezentanții Școlii Ardelene, încă de la venirea lui Traian și continuă până la momentul sosirii lui Mihai pe tron, descriind totodată și situația din Transilvania și Moldova. Descrie pe scurt, însă foarte concis problemele cu boierii și cum cresc interesele acestora, felul în care evreii și grecii găsesc drumul spre putere, dar și felul în care cu câteva daruri scumpe plasate Porții puteai ajunge să jupoi o țară lăsând oamenii în sărăcie și deznădejde.

Elaborată și documentată, opera *Românii supt Mihai –Voievod Viteazul* va deveni *Biblia* istoriografiei noastre romantice, îndreptarul cel mai de preț al generațiilor de până la Marea Unire din 1918, după cum Al. I. Odobescu spunea : „*Azi într-adevăr e timp ca națiunea română să audă și să simtă adânc cugetele învietoare și spornicele cuvinte ale acestui nobil suflet, ale acelei întinse inteligențe, care odată se numea Nicolae Bălcescu.*”

Deschizător de drumuri noi, abordând fenomenul istoric în complexitatea sa editor de izvoare – în care vedea baza cercetării istorice, Bălcescu a dat istoriei o valoare practică, ceea ce explică răsunetul scrierilor sale. Unele limite ideologice, ca și unele erori izvorâte din insuficiența bazei de informare din vremea sa, nu afectează valoarea operei în ansamblul ei. Înscriindu-se în perspectiva istoriei ca un mare istoric al poporului nostru – care a lăsat în urma sa *o operă de istoric complet*, ca unul dintre iluștrii întemeietori ai istoriografiei moderne românești, Bălcescu impune respect și prețuire.

În concluzie, putem spune că Nicolae Bălcescu a fost unul dintre marii revoluționari de la 1848 și un apărător frecvent al idealurilor și năzuințelor naționale, în slujba cărora și-a pus viața, din frageda tinerețe și până la moartea sa prematură din 1852, de la Palermo.

Jocul în dezvoltarea conduitei preșcolarilor

*Prof. înv. preșc. Popescu Magdalena
Școala Gimnazială Tomșani, Vâlcea*

*** Jocul *Ce crezi că face?***

Scopul jocului:

- Dezvoltarea capacității de a recunoaște semnele exterioare ale diferitelor emoții, denumirea și exersarea acestora;

- Dezvoltarea creativității verbale, activizarea vocabularului preșcolarilor;
- Dezvoltarea creativității artistico-plastice prin realizarea unei compoziții originale.

Obiective operaționale:

- Să identifice stări sufletești și acțiuni sugerate de mimica feței sau poziția corpului;
- Să interpreteze stări sufletești sau acțiunile simbolizate de imaginile prezentate;
- Să creeze un tablou compozițional pornind de la imaginea unui obiect.

Sarcini didactice:

- Recunoașterea stărilor sufletești de pe chipurile desenate sau acțiunile sugerate de siluetele;
- Completarea unui tablou în care să integreze corespunzător un element dat de educatoare.

Material didactic:

- Chipuri de copii ce sugerează diferite emoții; siluete de copii sugerând acțiuni, coli de desen pe care apare

un element desenat de educatoare, carioca, panou pentru afișaj.

Reguli de joc:

- Preșcolarii privesc cu atenție chipurile desenate sau poziția siluetei prezentate, identificând stările sufletești sau acțiunile acestor personaje, argumentându-și răspunsul dat;

- Copiii descoperă pe coala de desen primită un element desenat de educatoare, aceștia integrând elementul descoperit într-un tablou.

Elemente de joc:

- surpriză, mișcare, recompensă.

Desfășurarea activității

- Preșcolarii sunt așezați în semicerc, pe scăunele, iar în fața lor este așezată o tăbliță magnetică pe care fiecare copil după ce alege un jeton (chip de copil a cărui mimică sugerează o stare sufletească) îl lipește și își argumentează alegerea făcută.

- Educatoarea îi stimulează pe copii să descopere ce ar putea determina apariția stării sufletești sugerată de imaginea ilustrată pe jetonul ales:

– de exemplu: *Copilul râde. El este bucuros pentru că...*

Va fi stimulată dezvoltarea creativității limbajului preșcolarilor pentru a crea enunțuri noi.

- Sunt prezentate apoi siluete de copii care sugerează diferite acțiuni:

– de exemplu: *Copilul aleargă.*

- Pentru dezvoltarea creativității limbajului preșcolarilor, se poate interveni cu întrebări care să orienteze copiii spre răspunsuri mai complexe.

- În ultima parte a jocului, preșcolarii primesc o coală de desen pe care apare un singur element (o floare, un copac, etc.), iar preșcolarii vor realiza o lucrare plastică în care integrează elementul existent

Bibliografie

1. Stoica, M., 2001, *Pedagogie și psihologie*, București, Editura Gheorghe Alexandru.
2. Șchiopu, U., 1970, *Probleme psihologice ale jocului și distracțiilor*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
3. Verza, E., Verza, E.F., 2000, *Psihologia vârstelor*, București, Editura ProHumanitate.

Asigurarea accesului egal la educație a minoritatilor etnice

Prof. Stanciu Elvira

Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Loc. Drăgășani Jud. Vâlcea

Educația, spunea J. J. Rousseau, o primim din trei surse: natura, oamenii și lucrurile. Dezvoltarea spontană a organelor și a capacităților noastre constituie educația dată de natură. Utilizarea pe care suntem obișnuiți să o dăm acestei dezvoltări constituie educația ce ne este transmisă de oameni. Dobândirea experienței personale de la obiectele care ne înconjoară constituie educația dată de lucruri.” Însă nu natura, ci societatea comandă, în esență dezvoltarea personalității. Astăzi a neglija educația unei persoane înseamnă a o condamna mâine la mediocritate. Același lucru poate fi spus și despre țări. Educația este baza unei societăți libere, temelia pe care este clădit un stat puternic și sănătos. Educația începe din copilărie și în condițiile societății contemporane devine permanentă. Ea are un caracter prospectiv, fiind principalul canal prin care cultura și civilizația sunt difuzate în masă. Ca zonă de interferență cu civilizația și cultura ea poate acționa spre fiecare și împreună cu ele spre realizarea idealului social. Școala, prin idealul său educativ, umanist și democratic, subordonat celui social, pe care-l urmărește, contribuie neîncetat la realizarea unei concordanțe și la unificarea

elementelor caracteristice modului de viață al unei colectivități.

Tradiția condensează ansambluri de obiceiuri, credințe, cunoștințe, practici păstrate și transmise din generație în generație. Ea constituie zestrea unei comunități, este dovada nivelului de viață al comunității în diferite perioade istorice. Este o componentă a identității. Prin sistemul educațional al comunității (formal, nonformal, informal) se transmite, selectiv și după criterii valorice, creația materială și spirituală a înaintașilor. Mândria de a aparține unei comunități sub emblema tradiției este un element de sprijin al siguranței de sine. Respectul propriei identități trebuie să mijlocească respectul identității altuia, fundamentul comunicării intercomunitare. Respectul pentru sine (demnitatea) și respectul pentru altul (altruismul și generozitatea) favorizează înțelegerea, colaborarea și toleranța. Pornind de la ideea celor patru piloni ai educației: a învăța să cunoști, a învăța să conviețuiești, a învăța să faci și a învăța să exiști putem dezvolta metode pentru prevenirea abandonului școlar în rândul minorităților. De exemplu, învățând tinerii să vadă lumea prin ochii altor grupuri etnice sau religioase este un mijloc de evitare a unor neînțelegeri care dau naștere urii și violenței printre adulți.

Politicile educaționale sunt menite așadar a transforma societatea într-o societate inclusivă, oferind fiecărui cetățean șansa de a-și valorifica propriul potențial și totodată într-o societate prosperă în cadrul căreia fiecare cetățean participă. Prevenirea și combaterea abandonului școlar stimulează inițiativele comunității în susținerea educației de bază pentru categorii defavorizate. Ameliorarea activității de învățământ prin crearea de facilități pentru transportul elevilor din mediul rural propunând asigurarea condițiilor de transport care să conducă la scăderea absenteismului, a abandonului și a neparticipării elevilor din zonele defavorizate. Sprijinirea elevilor ce provin din familii cu venituri reduse prin acordarea de rechizite școlare urmărindu-se creșterea participării școlare prin asigurarea de facilități pentru elevii săraci.

Asigurarea de șanse egale pentru copiii/tinerii aparținând minorităților naționale se face promovându-se: măsuri de asigurare a condițiilor pentru derularea învățământului în limba maternă și pentru studiul istoriei; stimularea formării de personal didactic cunoscător al limbii române; înființarea de clase/grupe în cadrul școlilor normale și a colegiilor pedagogice pentru formarea viitorilor învățători/institutori de etnie romă sau de altă etnie, care vor lucra la clase de romi se adresează următoarelor grupuri-țintă: populația de vârstă școlară care nu a frecventat niciodată școala, populația de vârstă școlară care a abandonat învățământul obligatoriu, populația de vârstă școlară care nu a continuat învățământul post-obligatoriu, șomerii cu vârste între 14-25 de ani, persoanele de peste 25 de ani care nu și-au completat educația obligatorie sau a căror pregătire inițială a devenit inutilă dezvoltării sociale și economice; asigurarea rechizitelor școlare pentru elevii provenind din familii cu venituri scăzute; asigurarea de ajutor social pentru transportul elevilor care se deplasează dintr-o localitate în alta și care provin din familii cu situație materială precară; analiza posibilității de organizare a unor instituții de învățământ primar, secundar și profesional pentru romi (arte și meserii, învățământ vocațional, formare și reconversie profesională, etc.); conceperea și implementarea unor programe de formare a mediatorilor școlari și de perfecționare pentru cadrele didactice în domeniul educației interculturale; introducerea temelor de prevenire și combatere a discriminării în trunchiul comun al programei școlare; introducerea în programele de pregătire ale specialiștilor în administrație publică, asistență socială, sănătate, poliție, învățământ a unor module didactice dedicate problemelor sociale și economice ale romilor; conceperea și implementarea unor programe de încurajare a participării părinților romi la procesele educaționale din școală și din afara ei.

Asigurarea învățământului pentru minoritățile naționale se realizează prin: asigurarea accesului fiecărui copil provenit din rândul minorităților (inclusiv a populației rromă) la educația de bază și stimularea participării acestora la niveluri superioare de educație; restructurarea curriculum-ului școlar din perspectivă multiculturală; elaborarea manualelor școlare în limbile minorităților naționale ș.a. Accesul la educație al copiilor provenind din familii sărace este o problemă atât de natură educațională, cât și socio-economică. Cu alte cuvinte, cauzele pentru care acestor copii le este îngreunat accesul la educație sunt în egală măsură legate de disfuncțiile din sistemul educațional, cât și de problemele de natură socio-economică, pornind de la imposibilitatea asigurării hranei zilnice și a pachetelului pentrușcoală, a îmbrăcăminte și încălțăminte adecvate fiecărui anotimp și terminând cu cheltuielile educaționale care depășesc cu mult posibilitățile părinților, care sunt confrunțați astfel cu o situație paradoxală, în care beneficiile materiale condiționate de frecventarea școlii sunt cu mult sub costurile educaționale pe care le presupune participarea școlară.

Situația este cu atât mai dramatică cu cât reiese clar că majoritatea dintre ei valorizează școala foarte pozitiv, identificând-o ca unica posibilitate ca măcar copiii lor să iasă din sărăcie și să aibă un viitor mai bun decât al lor. Cu toate acestea, tot ei realizează ca există puține șanse pentru copiii lor de a urma o forma de

învățământ după învățământul obligatoriu (în cazul încare reușesc să îl finalizeze) și de a obține în viitor o calificare care să le asigure un loc de muncă și un trai decent.

Bibliografie

1. Vrașmaș, T., (2004), "Școala și educația pentru toți", Ed. Miniped, București.
2. Ungureanu, D., "Educația integrată și școala incluzivă", Editura de Vest, Timișoara
3. Bistriceanu, Corina, Sociologia familiei, Editura Fundației România de Măine, București -2004

Cum îmbunătățim metodele de aplicare a abordării diferențiate a elevilor cu cerințe educative speciale?

*Prof. Înv. primar Tudoran Ana-Maria
Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea*

Scopul acestei teme nu este acela de a găsi imediat soluția de a elimina problemele elevului cu cerințe educative speciale. Ceea ce mi propun este de a discuta anumite tehnici și metode de lucru cu elevii cu cerințe educative speciale. Îmi doresc ca în viitor cadrele didactice, părinții să poată depăși cu succes situațiile dificile cu care se confruntă. Adulții trebuie să fie pregătiți pentru a răspunde provocărilor cu care se întâlnesc în interacțiunea cu elevii cu cerințe educative speciale. Mulți adulți se plâng că nu mai au timp pentru ei înșiși, astfel ajung într- un cerc vicios. Părinții cu greu acceptă că au un copil diferit. În timpul activităților de joc, tulburările de atenție și impulsivitate, tulburările opozante se observă foarte ușor. Se observă neliniștea, copilul se concentrează greu asupra sarcii pe care o are de îndeplinit.

Pentru elevii cu cerințe educative speciale este necesară o evaluare diferențiată. Lucrându-se diferențiat, elevii pot fi integrați și să se simtă apreciați.

Cum recunoaștem un elev cu cerințe educative speciale?

În general au dificultăți în respectarea regulilor importante în comparație cu elevii de aceeași vârstă. Au rezultate slabe la învățatură, ei se concentrează greu asupra sarcinii de învățare. Ei ajung deseori să aibă conflicte cu părinții sau cu alte persoane adulte semnificative, precum și cu frații, sau alți copii din afara familiei. Ei se înfurie foarte repede, îi enervează pe ceilalți în mod constant și îi învinovătesc pentru greșelile sau comportamentele proprii neadecvate. Manifestările opozante și agresive sunt până la un punct parte componentă a unei dezvoltări normale, existând anumite faze în care aceste manifestări sunt mai pregnante. Spre exemplu, mulți copii de trei ani au crize de furie intense care devin tot mai rare la patru - cinci ani. La pubertate, conflictele cu părinții cresc în amploare. Astfel, putem spune că până la un anumit punct comportamentele agresive și opozante sunt normale. Un copil care nu este niciodată agresiv ar trebui să vă îngrijoreze mai mult decât un copil care are din când în când crize de furie și încalcă regulile. Totuși există copii la care aceste furii sunt mai accentuate decât la cei de aceeași vârstă și care din cauza acestor manifestări, intră în conflict cu membrii familiei, cu colegii sau cu cadrele didactice.

Nivelul aptitudinal și cel al motivației învățării, implicarea afectivă, voința sunt elemente hotărâtoare în reușita individuală. Adulții trebuie să pornească de la câteva aspecte ca cerințe cadru ale acțiunii educaționale:

- dreptul de a fi diferit;
- potențialul individului trebuie valorificat maximal;
- asigurarea egalității de șanse la educație;
- recunoașterea și respectarea diferențelor de dezvoltare psiho-emoțională, cognitivă și psihomotorie;
- adaptarea programei la posibilitățile aptitudinale ale elevului;

Intervenția specialistului

Consilierea familiei, a elevului, a cadrelor didactice. Colaborare cu profesorul de sprijin, cadrul didactic de la clasă.

Consilierea psihologică având ca scop:

- observarea competenței școlare privind nivelul actual, potențialul de achiziție, progresul;
- formarea capacității de reacție rapidă;
- exersarea comunicării orale;
- controlul discriminării – înlăturarea etichetei, încurajarea și aprecierea elevului

Strategii de contracarare a stresului și anxietății.

Relaxare și discuții cu ajutorul imaginilor pozitive.

Selecție de instrumente, teste împreună cu cadrul didactic, profesorul de sprijin, familia.

Oferirea de suport emoțional familiei și elevului.

Dezvoltarea psihomotricității- jocuri cu imagini pentru învățarea prin observare.

Jocuri senzorio- motrice, de învățare a gesturilor și de învățare a unor noțiuni primare privind proprietățile diverselor obiecte.

Dezvoltarea autoservirii

Manipularea materialelor educative.

Formarea unor deprinderi elementare de autoservire și de comportament, în vederea integrării în activitatea instructiv-educativă a clasei.

Tehnici structurate de lucru

Ce comportament trebuie monitorizat

Jocuri de comunicare

Desenul în serie, participare activă în clasă

Dinamica clasei

Se face prin exerciții de relaxare, jocuri de rol, artterapie și meloterapie.

Pe termen scurt:

- să ia parte la discuții în mici grupuri informale;
- să întrebe și să răspundă la întrebări;
- să ia parte la activitățile de învățare în grup, intrând în relație cu ceilalți elevi.

Strategii de învățare a gestionării timpului, a emoțiilor.

Stimularea copilului de a intra în relație și de a comunica cu ceilalți elevi și adulți.

Bibliografie

1. Arădovoaița, Ghe., și Popescu, Ș. (2005). Teste psihologice de autoevaluare - cunoaște- te pe tine însuși și vei cunoaște lumea. București: Editura Antet.
2. Barkley, R.. (2009). Copilul Dificil. Manualul terapeutului pentru evaluare și pentru trainingul părinților – Colecția psihologului expert. Cluj- Napoca: Editura A.S.C.R.
3. Bloom, H. (2007). Creierul global - evoluția inteligenței planetare de la big bang până în secolul al XXI- lea. București: Editura Tehnică.
4. Bonchiș, E. (2011). Familia și rolul ei în educarea copilului. Iași: Editura Polirom.
5. Botiș Matanie, A., Axente, A. (2009). Disciplinarea pozitivă sau cum să disciplinezi fără să rănești. Cluj-Napoca: Editura A.S.C.R.
6. Cristea, S. Dicționar de termeni pedagogici
7. Maciuc, I. Formarea continuă a cadrelor didactice , Craiova, Ed. Omniscope, 1998

„Promovarea egalității de șanse prin educație”

Fița Ionela Narcisa

Grădinița Cu Program Prelungit Nord 1 Râmnicu Vâlcea

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, “o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socioeconomice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice - evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea - care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.

„*Sansa la educație și promovarea egalității*”

Profesor Flondor Iuliana -Svetlana

Dreptul la educație este un drept esențial al omului.

Comitetul ONU privind drepturile economice, sociale și culturale înaintea patru caracteristici principale dreptului la educație: disponibilitatea, accesibilitatea (nediscriminare, acces fizic și economic), acceptabilitate și adaptabilitate a educației, și, de asemenea, indică faptul că „dreptul la educație poate fi realizat numai în prezența libertății academice a profesorilor și studenților”. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse.

Specia umană se conformează și ea aceluiași principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor pe care îi luăm în considerație, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Problema accesului la educație este una primordială pentru comunitatea internațională, de aceea a determinat statele lumii să se întrunească în repetate rânduri, la cel mai înalt nivel, în cadrul unor conferințe mondiale privind educația, pentru stabilirea unor obiective educaționale comune, dar și pentru a elabora strategii de asigurare a accesului egal la educație pentru toți, fără vreo deosebire.

Strategia Națională „Educație pentru toți” pentru anii 2004-2018 reglementează printre obiectivele sale și accesul la educație și șanse egale.

Și totuși, trăind în epoca tehnologiilor informaționale, a unei game diverse de posibilități în domeniul educației, având un suport legislativ consistent în domeniul accesului egal la educație, nu a fost soluționată problema discriminării în acest domeniu..

Până în prezent, avem cazuri de limitare a accesului la educație, de discriminare în plan educațional și alte fenomene ce pun în pericol posibilitatea de dezvoltare a personalității.

Din acest punct de vedere, putem identifica următoarele forme de discriminare în domeniul educației:

- Discriminare pe bază de sex;
- Discriminare pe bază de apartenență socială;
- Discriminarea persoanelor cu dizabilități;
- Discriminarea persoanelor ținând cont de mediul de trai din care fac parte;
- Discriminarea pe bază de apartenență națională;

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Școala- locul în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Divinitate..

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale

Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială.

Această opțiune care a avut ca obiective:

- combaterea excluziunii și selecției,
- formarea competențelor de bază pentru toți indivizii,
- educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ,
- integrarea educației formale cu educația non-formală
- educația informală,

astfel încât să se extindă situațiile de învățare..

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii:

- dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor;
- nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități;
- școala se adaptează la nevoile elevilor;
- diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă.

Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt:

- tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare,
- tulburări de atenție și hiperactivitate
- deficiențe mintale,
- deficiențe de auz sau vedere,
- deficiențe fizice, psihomotorii, ADHD.

Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc.

Aspectul cel mai dureros și cel mai des întâlnit, probabil, în domeniul discriminării privind accesul la educație este -discriminarea persoanelor cu dizabilități. Persoanele cu dizabilități din cauza problemelor cu care se confruntă, a acțiunilor insuficiente din partea autorităților în reducerea obstacolelor de ordin cultural, fizic, social, economic, care le-ar permite un mod de trai decent, rămân printre cele marginalizate. Educația este un factor esențial al integrării sociale și de independență pentru toți indivizii, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități.

Crearea șanselor pentru ca persoanele cu dizabilități să participe la structurile învățământului general este importantă nu doar pentru aceștia, dar și pentru persoane fără dizabilități,

Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii.

În proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

În urma reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie

în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite.

Scolile trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte.

Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor, să își conștientizeze propriile prejudecăți.

Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor multiculturale, ideea ca nu există valori inferioare sau valori superioare.

Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar punerea în practică a acestui principiu continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Mediul școlar îi ajută pe copii să se adapteze lumii prin știință și cunoaștere. Educabilul trebuie învățat să respecte propriile valori, dar și pe ale altora. Școala trebuie să primească toți copiii, indiferent de condiția lor fizică, intelectuală, socială, emoțională, lingvistică.

Toleranța este o atitudine ce reprezintă deschiderea și respectul pe care le manifestăm față de diferențele dintre oameni, de orice natură ar fi ele. La fel ca toate atitudinile se transmite în mod subtil. Copiii trebuie ajutați să devină persoane tolerante.

De la vârste mici, copiii imită comportamentele celor din jur, dezvoltându-și valori proprii. Nici o vârstă nu este prea mică pentru a-l ajuta pe copil să fie tolerant.”Comoara noastră sunt copiii și ne revine responsabilitatea de a-i crește și educa. „A crește copii e un lucru riscant, căci reușita depinde de multă trudă și grijă, iar nereușita întrece orice durere”. (Democrit) .

De aceea, dascălul trebuie să manifeste toleranță în interacțiunea cu copiii. Toleranța, ca atitudine și comportament, se învață, se însușește pe bază de modele de la cea mai fragedă vârstă, școala devenind laboratorul principal pentru practicarea / exersarea acesteia, dar și un agent de integrare socială și un centru cultural al comunității.

Bibliografie

1. Boboc, I. – 2002, „Managementul educational” – EDP, Bucuresti.
2. Cucoș, C. – 2018, “Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade”, Editura Polirom, editia –III-
3. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
4. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
5. Neamtu, C. A. Ghergut, A. – 2000, „Psihopedagogie speciala”, Polirom, Iași.
6. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.
7. Vrasmas, T.- 1999, “Școala și educația pentru toți”, Editura Miniped, București.

Asigurarea egalității de șanse în sistemul educațional

*Profesor învățământ primar Gheorghe Elena Cristina
Școala Gimnazială "Șerban Vodă Cantacuzino", Călimănești*

Una dintre cerințele actuale, prevăzute în demersurile de politici educaționale naționale, o constituie egalitatea de șanse, ceea ce înseamnă o abordare prin care educația este formulată în baza principiului, "pentru toți și pentru fiecare". Această abordare revendică o adaptare a școlii prin prisma incluziunii, o adaptare a curriculumului în raport cu nevoile copiilor, o upgradare menită să centreze demersurile didactice pe fiecare elev în parte, pe problemele fiecărui individ aflat în formare, pe emoțiile și pe posibilitățile sale de dezvoltare.

Școala incluzivă reprezintă în fapt, expresia a ceea ce numim astăzi, sub genericul "egalitate de șanse" în sistemul educațional. Acest tip de școală urmărește un principiu de bază, acela al diferențelor dintre elevii văzuți ca sursă de bogăție și diversitate, niciodată ca probleme greu de rezolvat.

Însă, cum asigurăm incluziunea în condițiile în care în clasă ai aproximativ 30 de elevi fiecare cu nevoia sa de formare și mai ai și unul sau doi copii care sunt în permanență agitați, aruncă cu obiecte în tine și în ceilalți, se manifestă exploziv din punct de vedere comportamental? În această situație pare mult mai ușor să îl/ii excluzi decât să înțelegi ce se întâmplă cu el/ei.

Copilul este o cutie în care sunt depozitate, în principal, emoții. În interiorul acestei cutii, trebuie să pătrundem noi, dascălii. Dacă nu reușim să ne conectăm la lumea elevilor noștri suntem sortiți eșecului în ceea ce privește demersul de formare pe care îl întreprindem. Nu de puține ori, mediul din care provin tinerii școlari reprezintă sursa unor comportamente greu de înțeles și de gestionat. O situație materială precară, un părinte bolnav, lipsa unui părinte sunt cauze care afectează de multe ori ireparabil comportamentul individului.

În calitate de dascăli, avem obligația să asigurăm pentru fiecare elev din clasă, starea de bine, confortul fizic și mai cu seamă confortul emoțional, astfel încât să putem construi o bază solidă pentru conturarea unui om capabil, încrezător, mereu gata să se conecteze la viitor și la cerințele societăților pe care le traversează pe parcursul existenței sale fără teamă sau rezerve.

Înainte de a transmite informații, cunoștințe, detalii educative, înainte de a-i eticheta, înainte de a-i exclude sau mai grav, a-i ignora, este necesar să privim în profunzime, să cercetăm mai mult lumea interioară a copiilor, să le ascultăm gândurile, să le anticipăm trăirile, să relaționăm și interrelaționăm proactiv, să identificăm mediul din care aceștia provin pentru a putea preîntâmpina eventualele derapaje.

Ceea ce învățăm noi de la copiii cu nevoi speciale sau de la așa-numiții "copii-problemă" este faptul că fiecare schimbare minoră pe care o generăm în comportamentul lor reprezintă un pas enorm, o diferență care poate avea multiple implicații. Și nu este nevoie în modelarea acestora nici de strategii mărețe, nici de planuri bine elaborate de diverși specialiști (psihologi, consilieri, logopezi....) și nici de resurse financiare exagerate, ci doar de moduri inteligente de a te folosi de ceea ce ai deja – copilul.

Pentru a acționa în spiritul egalității de șanse, trebuie să înțelegem, mai mult chiar, să identificăm nevoile fiecărui elev în parte, deoarece unii dintre copiii pe care îi formăm au nevoie de o perioadă mai mare de tranziție înainte de a le transmite cunoștințe, unii au nevoie de muzică, alții poate au nevoie de mai multă ascultare, unii de valorizare și încurajare excesivă pentru a-și putea întinde aripile cunoașterii, iar cu toții au nevoie să fie tratați diferențiat și specializat, în funcție de natura lor genetică, de aptitudinile și interesele personale toate conectate la sistemul de competențe cerute de societate.

Drumul pe care îl au profesorii de străbătut nu este unul lin, este unul cât se poate de anevoios, presărat cu reforme la tot pasul, cu viziuni menite să "revoluționeze" educația și să producă schimbări majore, însă pe cât de anevoios și abrupt se întrevede acest traseu pe atât de plăcut devine datorită satisfacțiilor multiple pe care le oferă.

Dincolo de strategia didactică utilizată, de metodele și resursele procedurale care completează activitatea didactică, de politicile educaționale care impun direcția în conturarea profilului de formare al individului, educația înseamnă oameni, înseamnă relații, conexiune, putere, echilibru și nu în ultimul rând, valorizare.

Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc

Prof. Gherghinoiu Mihaela

Școala Gimnazială Nr. 13 Râmnicu Vâlcea

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea

și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009;
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004;
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Promovarea egalității de șanse în școala mea

*Prof. inv. preșcolar: Ghioculescu Elena Denisa
Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni 2 Râmnicu Vâlcea*

Dreptul la educație și dreptul la egalitate între femei și bărbați sunt drepturi fundamentale ale fiecărei ființe umane.

Educația este sursa principală a eliminării inegalităților de gen și unul dintre cei mai importanți factori care duc la posibilitatea de angajare pe piața muncii a femeilor și, astfel, la obținerea independenței economice a acestora..

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și

grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004. Verza E.,
3. Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse în educație

Prof. înv. preșc. Băluță Adriana

Grădinița cu Program Prelungit Nord 1, Râmnicu Vâlcea

Educația reprezintă un proces complex care este destinat să ofere membrilor societății dezvoltarea și utilizarea potențialului intelectual și vocațional propriu la cele mai înalte nivele posibile. Egalitatea de șanse între genuri din perspectiva accesului la educație reprezintă o condiție esențială pentru progresul social actual, pentru afirmarea unor valori democratice.

Accesul la educație trebuie să se poată face liber, nerestricționat pentru diferiți indivizi și diferite grupuri sociale. Acest acces nu trebuie să fie îngreunat de nici un fel de bariere, problematica egalității în educație a fost văzută din perspectiva efortului de a diviza resursele educaționale în așa fel încât acestea să fie utilizate rațional și corect de către toți membrii societății.

Problematica accesului la educație poate fi analizată din perspectiva a 5 factori esențiali care influențează accesul efectiv: egalitatea din perspectiva resurselor, accesul la respect și recunoaștere, îngrijire, dragoste și solidaritate, putere.

Accesul la educație este strâns corelat în cadrul societății cu posesia resurselor economice necesare. Privarea de resurse economice, împiedică accesul la aceleași forme de educație, ulterior capitalul cultural oferit de către instituțiile de învățământ transformându-se în capital economic. Un individ care nu are acces la resurse economice nu poate accede la nivelurile cele mai înalte de educație și astfel nu poate achiziționa capital cultural care ulterior să îl transforme în capital economic. Dacă inegalitățile de gen sunt profunde și sunt puse în evidență pe piața forței de muncă, acest lucru poate afecta veniturile familiale și automat poate conduce la situații în care copiii nu vor avea un acces neîngreunat la forme superioare de educație.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația

de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare. Democratizarea învățământului a fost și este un deziderat permanent al societății contemporane care vizează egalizarea șanselor de reușita școlară în condițiile unei instruirii de calitate. Implicarea democratizării în domeniul educației presupune disponibilizarea efectivă a tuturor resurselor pedagogice – informaționale, umane, materiale, financiare – existente la nivelul societății, pentru formarea-dezvoltarea optimă a celor care îndeplinesc, în diferite etape ale vieții, rolul și statutul de “obiect al educației”.

Valorificarea diversității culturale, etnice și a diferențelor de gen, de vârstă constituie premise pentru dezvoltarea societății și, totodată, asigură un cadru în care relațiile sociale au la bază valori ca toleranța și egalitatea.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Stimularea procesului de democratizare a învățământului presupune acționarea asupra cauzelor care întrețin fenomenul de inegalitate atât în planul (ne)reușitei școlare individuale, cât și în planul instituției școlare.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Nereușita școlară depinde astfel în mare măsură de sărăcia moștenirii culturale preluată de elev de la

familia sa. Această moștenire este obiectivată în valorile care orientează viața de familie, condiționate de clasa socială sau de grupul social de apartenență, precum și în practicile educaționale promovate (relațiile între părinți – copii, climatul familial, atitudinea de școală, modul de organizare a vieții cotidiene etc.).

Nereușita școlară depinde, în același timp, de ceea ce se petrece în mod obiectiv și subiectiv la nivelul instituției școlare. Există, pe de o parte, inegalitatea generată de o relație profesor – elev concepută în termenii „teoriei etichetării“ care, ignorând premisele instruirii diferențiate, nu operează distincțiile necesare între performanță și comportament, între obiectivele de conținut și cele de ordin formativ.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Universității „Lucian-Bлага” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – Educația integrată a copiilor cu handicap, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Contribuția proiectelor europene la promovarea egalității de șanse în educație

Prof. Violeta Marilena Grecea

Colegiul Național de Informatică “Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale, prezența discriminării în societate actuală, dată de motive variate. Sistemul de învățământ oferă variante pentru reducerea discriminării și oferirea reală a egalității de șanse tuturor copiilor, o variantă foarte îndrăgită fiind participarea la activități extrașcolare, mai ales la proiecte de colaborare cu școli din alte județe, dar și din alte țări. Rolul școlii în viața copiilor este foarte important. Activitățile de bază în școală sunt, în mod evident, cele care se desfășoară în conformitate cu programa școlară. Doar că, de foarte multe ori s-a dovedit faptul că elevii participă cu mult mai multă implicare, cu mult mai mult efort și cu rezultate remarcabile la activități extrașcolare. Acestea pot îmbrăca forme variate: vizitele la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, case memoriale, înscrierea în diferite cluburi, participarea ca voluntari la diverse activități, participarea la spectacole de teatru, filme, participarea la parteneriate școlare etc.

Toate aceste activități trebuie să țină cont de particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, de interesele și talentul lor și, sunt cu atât mai eficiente cu cât sunt proiectate și desfășurate interdisciplinar.

Scopul activităților extrașcolare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale dar și contribuția la oferirea egalității de șanse tuturor elevilor. Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru informal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual.

Printre tipurile de parteneriate care se pot realiza, un loc important în ocupă proiectele e-twinning, care pot avea subiecte variate, dar și cele Erasmus. Selectarea grupului țintă trebuie să țină cont de principiul egalității de șanse, să ofere tuturor elevilor posibilitatea implicării în activități în funcție de interesul lor, nu de alte criterii. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Șanse egale pentru toți copiii

Prof. înv. primar Bălțatu Laura

Școala Gimnazială Comuna Fâncești Comuna Frâncești, Județul Vâlcea

„Fericit este copilul care găsește în fiecare etapă a drumului său pe educatorul capabil să- i insufle treptat forța și elanul necesare împlinirii destinului său ca OM.” (Maurice Debesse)

Johann Amos Comenius, în lucrarea sa „Didactica magna”, considera că la naștere, natura înzestrează copilul numai cu „semintele științei, ale moralității și religiozității”, ele devin un bun al fiecărui om numai prin educație. Rezultă că în concepția sa, educația este o activitate de stimulare a acestor „seminte”, și implicit, de conducere a procesului de umanizare, omul ”nu poate deveni om decât dacă este educat”. Platon definea educația ca fiind „arta de a forma bunele deprinderi sau de a dezvolta aptitudinile native pentru virtute ale acelor care dispun de ele.” Aristotel, în lucrarea sa „Politica”, considera că „educația trebuie să fie un obiect al supravegherii publice, iar nu particulare”.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Educația este un drept fundamental al omului (toți copiii trebuie să aibă dreptul la o educație gratuită și de calitate) ce permite fiecăruia să dobândească cunoștințele necesare pentru a înțelege lumea de astăzi și pentru a putea participa în mod activ la aceasta. Ea contribuie la păstrarea valorilor, stă la baza învățării de-a lungul vieții, creează încredere, te face mai independent și totodată conștient de drepturile și posibilitățile proprii. Ea îl învață pe individ cum să se comporte în calitate de cetățean responsabil și informat. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Discriminarea în educație și pe piața muncii creează indivizi neadaptați condițiilor sociale, care nu fac față cerințelor, fie că este vorba despre femei, romi, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile. Pentru un stat, asta înseamnă că, în loc să formeze cetățeni care să contribuie la dezvoltare, formează cetățeni care devin cazuri sociale. Așadar, există un avantaj economic al aplicării principiilor egalității de șanse.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii:

*dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor;

*nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități;

*școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Incluziunea presupune efortul de a asigura tuturor elevilor - de limbă și cultură diferite, din familie diferite, cu orice probleme de sănătate, cu interese și moduri de învățare diferite - strategii de predare-învățare adecvate și individualizate, fără a stigmatiza sau a separa. Incluziunea îmbunătățește procesul de învățare pentru toți elevii, cu și fără nevoi speciale. A asigura șanse egale elevilor înseamnă a asigura posibilități maxime de dezvoltare fiecăruia, în funcție de aptitudinile și interesele sale.

În concluzie, educația incluzivă:

- este parte a unei strategii mai largi de promovare a unei societăți incluzive;

- confirmă că toți copiii pot învăța și că toți au nevoie de o formă de sprijin pentru învățare; este un proces dinamic, care se dezvoltă constant în funcție de cultură și context.

- înseamnă schimbare de comportamente, atitudini, metode de predare-învățare, curriculum adaptat care să îndeplinească cerințele speciale ale tuturor copiilor.

Fiecare persoană care locuiește pe această planetă posedă o abilitate deosebită de a urca culmile sau de a cădea în disperare, dar ni se oferă tuturor șansa de a putea încerca? Toți avem "daruri" și "talente". Toți suntem identici și, totuși, deosebiți. Un suflet inocent ca cel al unui copil este ca o pasăre care dorește să își ia zborul. Zborul spiritului nu poate fi îngrădit sau restricționat, el dorește să fie liber să poată atinge imensitatea albastrului de o claritate orbitoare. Egalitatea între copii ar trebui să reprezinte un mod de viață existent, nu doar o concepție care pare imposibil de atins din cauza unor lucruri minore care în ochii unora iau proporții colosale. Este deplin acceptat că persoanele cu nevoi speciale au, în general, mai puține posibilități de afirmare și o calitate a vieții mai scăzută.

„Vânturile și valurile sunt întotdeauna de partea navigatorilor pricepuți”, spunea Edward Gibbon. Analizând această idee, putem spune, că noi în desfășurarea actului educațional suntem "navigatori", iar în „barca” noastră se află pasageri, acei elevi ce doresc să ajungă la destinație iar soarta lor se află în mâinile noastre. Suntem sau nu pricepuți? Fiecare „pasager” este diferit în felul său, iar noi avem obligația să ajungem la destinația fiecăruia. Cum procedăm?

Trebuie să admitem că oamenii sunt diferiți unul de celălalt, unii sunt veseli, adaptabili, alții au probleme, se adaptează lent, au dispoziție negativă, sunt greu de liniștit, cu un nivel scăzut al activității. Pentru acești copii, etichetați ca fiind „dificili”, școala românească trebuie să intervină, deoarece societatea a reușit să înțeleagă că fiecare persoană este utilă și poate contribui la progresul general în felul său.

„Educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop exploatarea resurselor existente, și mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunități”, afirmație formulată de către UNICEF în 1999.

Educația incluzivă are ca scop adaptarea continuă a școlii la cerințele speciale de învățare ale elevilor și se realizează prin eliminarea barierelor în învățare și asigurarea participării tuturor celor vulnerabili la excludere și marginalizare printr-o abordare strategică menită să faciliteze necesarul învățării pentru toți copiii.

Educația incluzivă a devenit parte integrantă a educației pentru toți și constituie răspunsul școlii la nevoile ce decurg din diversitatea copiilor. Incluziunea presupune efortul de a asigura tuturor elevilor - de limbă și cultură diferite, din familie diferite, cu orice probleme de sănătate, cu interese și moduri de învățare diferite - strategii de predare-învățare adecvate și individualizate, fără a stigmatiza sau a separa. Incluziunea îmbunătățește procesul de învățare pentru toți elevii, cu și fără nevoi speciale. A asigura șanse egale elevilor înseamnă a asigura posibilități maxime de dezvoltare fiecăruia, în funcție de aptitudinile și interesele sale. Fiecare copil este unic, cu necesități diferite. Însă există copii marginalizați, defavorizați și/sau excluși de la educație. Aceștia sunt cei pentru care educația incluzivă a devenit o șansă pentru o dezvoltare armonioasă. Școala de tip incluziv este școala de bază, accesibilă, de calitate și care își îndeplinește menirea de a se adresa tuturor copiilor, de a-i transforma în elevi și de a-i deprinde și abilita cu cunoștințele și aptitudinile de bază.

„Școala pentru toți” reprezintă dezideratul maximei flexibilități și toleranțe în ceea ce privește diferențele fizice, socio-culturale, lingvistice și psihologice existente între copii, scopul fiind acela de a le oferi tuturor posibilitatea de a învăța în funcție de ritmul, capacitatea și nevoile proprii și de a se exprima

conform trăsăturilor individuale de personalitate. Acest fapt impune gândirea unei structuri care să îmbine flexibil și eficient demersurile din toate domeniile, proces care implică formarea unei atitudini pozitive față de incluziune.

Imaginea reală a ceea ce înseamnă ȘCOALA PENTRU TOȚI trebuie promovată, iar elevii, părinții și cadrele didactice din școlile de masă trebuie convinși de necesitatea și avantajele integrării acestor copii în sistemul obișnuit de învățământ, pentru că învățând împreună, copiii învață să trăiască împreună.

„Copiii învață ceea ce trăiesc!

Dacă trăiesc în încurajare, copiii învață să fie încrezători./

Dacă trăiesc în acceptare, copiii învață să iubească.

Dacă trăiesc în aprobare, copiii învață să se placă pe sine.

Dacă trăiesc înconjurați de recunoaștere, copiii învață că este bine să ai un țel.

Dacă trăiesc împărțind cu ceilalți, copiii învață generozitatea.

Dacă trăiesc în bunăvoință și considerație, copiii învață respectul.

Dacă trăiesc în prietenie, copiii învață că e plăcut să trăiești pe lume.”Dorothy Law Nolte

Este nevoie ca dascălul să aibă în vedere faptul că “fiecare om în același timp seamănă cu toți, seamănă cu unii și nu seamănă cu nimeni”(V.Pavelcu), căci așa cum nu există doi fulgi de nea în natură care să aibă același desen, două apusuri de soare identice, tot așa omul – copil este unic - unicitate irepetabilă. Esențială este modalitatea prin care putem stârni curiozitatea și imaginația fiecărui copil. Stă în puterea educatorului să găsească bobul de rouă și raza de lumină pe care să le insereze în sămânța cu rod curat a minții copilului, astfel încât acesta să rodească și să înflorească. Și totuși, cel mai important lucru este să putem să facem ca rozul zâmbetului să persiste pe fețele pure ale copiilor noștri. Zâmbetul este un gest tandru de prietenie. El destinde sufletul împovărat și redă speranța celui descumpanit. Este nevoie uneori de un singur zâmbet, căci el durează un moment, dar se păstrează în minte, veșnic!

Educația incluzivă reprezintă așadar soluția nu doar pentru creșterea șanselor de acces egal tuturor copiilor la educație ci și pentru ameliorarea calității în educația contemporană. Așadar o școală incluzivă este o școală deschisă către orice elev, o școală care primește orice elev. Îi valorizează și îi fac să se simtă ca acasă, o școală care oferă sprijin accentuat pentru acei copii, o școală ideală unde sunt ajutați să-și atingă potențialul nativ, **unde toți sunt diferiți, dar egali** în șansa de a se educa.

În concluzie, fiecare copil are dreptul fundamental la educație și trebuie să aibă șansa de a-și atinge și menține un nivel acceptabil de dezvoltare și învățare. Educația copiilor cu cerințe educaționale speciale este parte integrantă a sistemului de învățământ. Educația incluzivă înseamnă adaptarea școlii la nevoile copilului și nu adaptarea copilului la cerințele acestora. Fiecare copil are caracteristici, interese, abilități și nevoi educaționale individuale. Școlile incluzive sunt factorul cel mai puternic în lupta împotriva atitudinii discriminatorii și spre crearea unei societăți incluzive și a unei educații pentru toți.

Bibliografie

1. Gherguț, A. – Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată, Iași, Editura Polirom, 2001;
2. Popovici, D.V. – Elemente de psihopedagogia integrării, 1999, București, Editura Pro Humanitate;
3. Vrașmaș, T., Școala și educația pentru toți, Ed. Miniped, București, 2004.

Promovarea egalității de șanse în școală

*Prof. învă. primar – Iliescu Aurora
Liceul „Preda Buzescu” Berbești – județul Vâlcea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Școala se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm.

Valorificarea diversității permite toleranța, recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie

să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă.

Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea că nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Bibliografie

1. <https://edict.ro/egalitatea-de-sanse-in-sistemul-educational-romanesc/>
2. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
3. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004. Verza E.,
4. Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008

Practică pedagogică - factor determinant al învățământului european

*Profesor Ioana Lidia Paula
Colegiul Economic, Râmnicu Vâlcea*

Motto: „Toate sunt legate de toate” Barry Commoner

Procesul de învățare elaborează programe școlare ce pun accentul pe aplicabilitatea cunoștințelor în privirea citirii. Învățarea prin cercetare, prin descoperire și deducere, îi provoacă pe profesori să devină mentori, ghizi spre învățare, (la mijloace de evaluare ce cer de obicei „personalizarea” informațiilor acumulate). Tumultul de informații nu poate fi „aruncat” în mod haotic și să se aștepte un progres real și imediat fără o sistematizare, o codare a acestora, cerându-se societății, o decodare. Sistemele de educație se adaptează nevoilor și cererilor individului prin activitățile de învățare:

- învățare formală – calificări recunoscute oficial;
- învățare nonformală – prin activități ale organizațiilor societății civile; poate fi oferită și la locul de muncă; în afara școlilor;
- învățare informală – educația primei copilării.

Educația omului debutează în familie, se continuă și, în același timp, este dezvoltată de educația primară. La rândul ei se continuă și este dezvoltată de cea secundară. Nu putem spune că totul se încheie odată cu încheierea anilor de școală căci, individul este chemat să răspundă unor cerințe date de o societate mereu în schimbare. Trebuie învățată arta de a învăța, să participe activ la dezvoltarea viitorului. Dorința de a-și ameliora calitatea vieții, motivația și educabilitatea îl determină pe individ să se adapteze, să se corecteze și să creeze.

Lumea este într-o continuă mișcare, în continuă devenire și astfel, îl forțează pe om să învețe întreaga viață. Formarea continuă a pus accentul pe dezvoltarea profesională în vederea creșterii gradului de ocupare și adaptare a forței de muncă, în vederea creșterii toleranței față de pluralitatea culturală, etnică și lingvistică.

Societatea trebuie să se bazeze pe nevoile și cerințele indivizilor. Dascălul este agentul procesului de învățământ ce are rolul de a ne îndruma să învățăm arta comunicării, să învățăm a învăța. Competențele educatorului, cunoștințele, deprinderile și atitudinile sunt transmise și prin însăși competența comunicării fie că este ea aptitudinală, fie că este dobândită. El, pentru a reuși să-și exercite profesia, trebuie să fie în posesia unor competențe profesionale (să lucreze cu public, cu ceilalți colegi și să organizeze activități), competențe de a dezvolta bune relații cu elevii, părinții, comunitatea, cu directorii și inspectoratele.

Comunicarea, pe lângă voință, memorie, gândire este cea care ne deosebește de celelalte ființe, de animale. Este sinceră, substanțială și plină de conținut, fiind prilej de împărtășire, de dăruire și de deschidere reciprocă. Produce un strop de cunoaștere și contribuie la consolidarea puterii de a ne rezolva singuri problemele. Astfel noi reușim să ne înțelegem pe noi înșine, să transmitem simțirile, trăirile noastre. Așteptările pe care le are societatea din ziua de azi de la profesori sunt din ce în ce mai mari. Astfel, pregătirea în specialitate și, în același timp, cea pentru cariera pedagogică presupune o dublă responsabilitate. Ca în cazul multor altor profesii, cea de cadru didactic implică mai multe aspecte cum sunt acumularea unor cunoștințe și dobândirea de abilități și competențe specifice necesare exercitării acestei profesii. Toate acestea sunt posibile după parcurgerea de către formabili a unor activități teoretice și practice, atât în domeniul specific specializării fiecăruia, cât și în domeniul științelor educației. Profesionalizarea constituie procesul formării unui “ansamblu de capacități și competențe într-un domeniu dat pe baza asimilării unui sistem de cunoștințe teoretice și practice, proces controlat deductiv de un model al profesiei respective”.

Formarea cadrelor didactice trebuie să vizeze atât elemente teoretice cât și practice. Pregătirea teoretică vizează cultura generală, de specialitate, dar și cea psihopedagogică. Aceasta din urmă implică două laturi: cunoștințe de psihopedagogie, etică, sociologie și cunoștințe de pedagogie practică, didactică, metodică. Aceste două axe principale ale formării în această profesie sunt cele care definesc traseul pe care trebuie să-l urmeze studenții care se pregătesc să devină cadre didactice, iar în acest sens activitatea reprezentativă este practica pedagogică.

Prima și cea mai importantă etapă în trecerea de la statutul de amator la aceea de profesionist este perioada practicii pedagogice din studenție. Este un prim contact cu colective de elevi și un prim prilej de a trece de la teorie la practică. Oricât de bine ai stăpâni aspectele teoretice ale conținutului pe care trebuie să-l predai, totul este nul dacă nu știi cum să-l transmiți pe înțelesul elevilor tăi. Nu este suficient să știi pentru tine, trebuie să știi și cum să transmiți aceste cunoștințe sau deprinderi. Tocmai de aceea, practica pedagogică joacă un rol vital în formarea noului cadru didactic. Toate cunoștințele dobândite prin studiul disciplinelor de specialitate trebuie fundamentate prin cunoașterea nemijlocită a ambianței școlare și extrașcolare. Mai mult, prin practică, cele două axe ale formării cadrului didactic (cunoștințele de specialitate și cele didactice) se intersectează cu adevărat. Practica pedagogică reprezintă procesul prin care se concretizează și se formează aptitudinea pedagogică și în același timp se conturează stilul didactic personal. Tocmai de aceea, practica pedagogică din timpul facultății are un rol extrem de important. Însă, puține instituții de învățământ superior privesc lucrurile din acest punct de vedere. Cel mai adesea, ea este desconsiderată în raport cu celelalte discipline de învățământ ce se predau studentului.

Practica pedagogică este constituită din două componente, una de instruire sau observare și cealaltă de exercițiu. Obiectivele intermediare și specifice, tipurile de activități și formele de organizare a acestora se subordonează obiectivului general al practicii pedagogice: învățarea și exersarea profesiunii didactice. Mai întâi, studentul va fi familiarizat cu școala de către coordonatorul de practică pedagogică, care îl va prezenta profesorului mentor, conducerii școlii și membrilor catedrei. De la profesor-mentor află orarul, clasele la care predă sau alte activități complementare. Apoi studentul află care sunt manualele și mijloacele didactice folosite. Tot în cadrul școlii la care a fost repartizat, studentul se familiarizează cu documentele școlare: cataloage, condica de prezență, regulamentul școlii, ghiduri metodologice, etc. Apoi începe prima fază a practicii pedagogice, cea de observație. Aceasta presupune asistența la ore ale profesorului-mentor. Orele de asistență vor fi stabilite împreună cu profesorul-mentor în funcție de orarul acestuia și de cel al studentului. Astfel, studentul poate să observe metode și tehnici de predare-învățare-evaluare, poate să observe reacția elevilor la diferite forme de organizare a lecției etc.

Desprinderea semnificațiilor și funcțiilor activității de predare îl va ajuta pe student să-și asume responsabilitatea preluării lor pentru a susține el însuși o lecție pe care să o poată controla sub cât mai multe din aspectele desfășurării ei. Astfel, acesta va ști să își stabilească obiectivele operaționale ale unei lecții, să

își alege judicios strategia (metodele și mijloacele de învățământ), să îmbine diferitele forme de activitate cu elevii (frontală, pe grupe, individuală), să respecte principiile didactice în organizarea și în desfășurarea orelor, manifestând rigoare științifică și creativitate. A doua fază a practicii pedagogice este cea de exercițiu, în cadrul căreia studentul trebuie să predea minimum 3 lecții pentru care trebuie să întocmească documente le didactice aferente, sub îndrumarea profesorului-mentor. Desigur, tinerii studenți vor fi plasați în clase supravegheate, unde vor găsi ajutor imediat atunci când se vor afla în dificultate. Premisă de la care e pornește este aceea că studentul trebuie să se pregătească pentru a-și asuma responsabilitatea totală a educatorului. El va lua în acest fel cunoștință de un principiu deontologic de mare importanță: nu avem dreptul, sub pretextul formării unui educator, de a folosi școlile de aplicație în moduri care să traumatizeze copiii.

Nu poate fi sacrificată pregătirea școlară a elevilor pentru a favoriza pregătirea profesională a viitoarelor cadre didactice. Susținerea lecțiilor de probă trebuie să se realizeze în condiții maxime de succes, atât pentru studenți, cât și pentru elevi. Studenții trebuie să-și fi asimilat, mai înainte de a se fi angajat în susținerea unei lecții de probă, exigența că, pentru a fi un adevărat profesor trebuie să fii capabil să educi. De asemenea, fiecare student practicant are obligația de a-și asista colegii la lecțiile predate de aceștia și să participe la discuțiile purtate pe marginea fiecărei lecții, spunându-și părerea.

O altă obligație a studentului practicant o reprezintă întocmirea caietului de practică pedagogică, în care vor fi consemnate observațiile făcute la lecțiile ținute atât de profesorul din școală, cât și de ceilalți studenți practicanți.

Activitățile didactice din timpul practicii pedagogice și cele din primul an de activitate par să constituie o singură fază a evoluției pe parcursul căreia începătorii realizează trei sarcini de bază: - dobândesc cunoștințe despre elevi; - folosesc aceste cunoștințe pentru a-și modifica și reconstrui imaginile personale despre sine ca profesori; - își formează priceperi procedurale standard care includ managementul clasei și timpului.

Competențele pe care cei care sunt instruiți pentru a deveni profesori trebuie să le dobândească pot fi de mai multe feluri: - metodologice: proiectarea conținuturilor instructiv-educative și realizarea activităților proiectate în conformitate cu obiectivele vizate, stabilirea materialelor și auxiliarelor utilizate, utilizarea adecvată a conceptelor și teoriilor din științele educației, adaptarea strategiilor de predare la particularitățile individuale sau de grup și la scopul și tipul lecției; - de comunicare și relaționare: utilizarea variatelor surse de informare în scopul documentării, proiectarea, conducerea și realizarea activităților ca act de comunicare; - de evaluare a elevilor: proiectarea evaluării și utilizarea strategiilor de evaluare în funcție de obiective și de particularitățile elevilor; - psihosociale: valorificarea metodelor și tehnicilor de cunoaștere și activizare a elevilor; - tehnologice: conceperea și utilizarea materialelor și mijloacelor de învățare și diversificarea lor; - de management didactic: asimilarea unor cunoștințe referitoare la organizarea clasei de elevi, adoptarea de conduite eficiente pentru depășirea «situațiilor de criză educațională» etc.

Așa cum am văzut, profesiunea didactică presupune dobândirea unui ansamblu de competențe de către cei care se pregătesc să o exercite. Aceste competențe implică pe de o parte formarea teoretică ce presupune dobândirea de cunoștințe din domeniul de specializare și din domeniul științelor educației, care are scopul de a asigura cunoașterea temeinică a conținutului ce urmează a fi transmis dar și a principalelor fenomene de abordare a conținutului. Pe de altă parte, este imperioasă și o formare practică, menită să dezvolte capacitatea de acțiune și să formeze competențele și abilitățile necesare pentru desfășurarea acestui tip de activitate.

Exercitarea funcției de educator este dependentă de concepția care stă la baza semnificației care se acordă școlii și organizării ei, de felul în care profesorul își înțelege misiunea, de totalitatea sarcinilor cuprinse în funcția de profesor și nu în ultimul rând, de atitudinile părinților

Bibliografie

1. Călțun, O. F., Practica pedagogică, Editura Universității „Al.I.Cuza“ in press „Standarde profesor calificat COSA”, București, 2000
2. Cucoș, C., Pedagogie, Ed. Polirom, Iași, 1999.
3. Ionescu, M., Radu, I., Didactica modernă, Ed. Dacia., Cluj-Napoca, 1995.
4. Lăscoiu, M. E., Practica pedagogică, modalitate de formare a competențelor practice specifice carierei didactice apărut în „Revista de Cercetare în Științele Educației”, Timișoara, 18 nov. 2009. disponibil la: <http://www.rcsedu.info>

5. Păun, E., Profesionalizarea activității didactice, în Gliga, L. (coord), „Standarde profesionale pentru profesia didactică”, București, MEC, 2002, p. 20.

Egalitatea de șanse în învățământul românesc

*Profesor Ionescu Maria
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea*

Dreptul la educație și dreptul la egalitate între femei și bărbați sunt drepturi fundamentale ale fiecărei ființe umane.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu

cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc.

Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Rolul școlii și necesitatea asistenței sociale în societatea contemporană

Ispas Elena Simona

Școala Gimnazială, Comuna Budești, Județul Vâlcea

Școala este prima instituție care îi confruntă pe elevi cu exigențele integrării socionormative și toate cercetările demonstrează convingător că modul în care se adaptează un copil la școală reprezintă principalul indicator predictiv cu privire la calitatea conduitei sale socioprofesionale ca adult. Toate marile teorii sociologice subliniază importanța calității experiențelor școlare în integrarea socială a indivizilor, ceea ce argumentează interpretarea: școala și problemele sociale reprezintă cele două fețe ale aceleiași monede.

Principiului intervenției timpurii precizează că este mai bine să previi, decât să vindecii, iar principiului intervenției eficiente precizează că investiția în școală se finalizează în calitatea intelectuală, morală, profesională și socială a absolvenților; absolvenții care probează autonomie intelectuală și morală, capacitate de adaptare la schimbări, solidaritate și atitudine deschisă, pozitivă față de învățare sunt mai apti să-și rezolve singuri și corect problemele existențiale și vor da dovadă de o conduită dezirabilă social - deci, pe scurt, nu vor contribui la creșterea disfuncționalităților sociale.

Obiectivul major al școlii este să ofere un context adecvat pentru învățare și dezvoltare, în care toți copiii să se pregătească să înțeleagă lumea în care trăiesc și în care vor deveni activi în viitor.

Asistența socială în școală, ca aplicare a principiilor asistenței sociale în interiorul sistemului educativ, urmărește să faciliteze realizarea acestui obiectiv. Scopul fundamental al serviciilor de asistență socială în școală se subordonează finalităților educației, urmărind să creeze condițiile necesare pentru ca elevii să-și satisfacă trebuințele educative de bază, să-și dezvolte abilitatea de a lua decizii și de a rezolva probleme, să-și dezvolte capacitatea de adaptare la schimbare și să fie pregătiți să-și asume responsabilitatea pentru propria conduită. Elevii care sunt susținuți să găsească satisfacții, practice sau intelectuale, în procesul învățării și al

formării propriilor competente dezvoltă un sens al autonomiei personale și sociale definitoriu pentru integrarea eficientă în comunitate. De aceea, obiectivul general al asistenței sociale în școală urmărește în primul rând identificarea barierelor învățării și îndepărtarea acestora.

Necesitatea asistenței sociale școlare a devenit evidentă, în cursul deceniilor de după cel de-al doilea război mondial, în strânsă corelație cu o serie de evoluții majore la nivelul societății și educației, și anume: *democratizarea educației, extinderea drepturilor civice și asupra copilului și creșterea rolului educației în viața socială modernă.*

Întrucât democratizarea educației nu înseamnă doar mai multă educație pentru mai mulți oameni, ci și mai mulți oameni care să participe la luarea deciziilor școlare, atât pe linie administrativă, cât și educativă, asistenții sociali școlari au avut de realizat o nouă misiune - aceea de a facilita participarea elevilor și părinților la gestiunea fondurilor școlii, la stabilirea calendarului de activități, la discutarea regulamentelor școlare etc. Intensificarea participării elevilor și părinților la toate momentele vieții școlare, reșezarea relației profesor - elev pe baze democratice și atenuarea disparităților social-culturale în educație, determinate de liberalizarea accesului la învățarea școlară, au reprezentat obiective majore în activitatea asistenței sociale din școală.

În fața acestor realități, școala s-a dorit un instrument de egalizare a șanselor. Idee centrală în demersul democratizării educației, egalizarea șanselor nu presupune nici nivelare, nici „garantarea unui tratament identic tuturor, în numele unei egalități formale”, ci înseamnă „a oferi fiecărui individ o metodă, o cadență, forme de învățământ care-i corespund” (*Faure, „A învăța să fii” 1974, p. 126*).

La 20 noiembrie 1989, Adunarea generală a ONU a adoptat Convenția Drepturilor Copilului, document internațional prin care se recunoaște pentru prima dată în istorie că un copil are aceeași valoare umană ca și adultul și trebuie să fie tratat cu același respect ca și acesta. Convenția Drepturilor Copilului deduce toate drepturile copilului din următoarele patru principii:

1. *principiul interesului superior al copilului* afirmă necesitatea ca toate deciziile privitoare la copil să fie luate ținând cont de interesul acestuia, nu al adultului;
2. *principiul nondiscriminării*: toate drepturile trebuie aplicate fără nici o discriminare între copii;
3. *principiul participării* afirmă necesitatea participării copiilor la luarea deciziilor care-i privesc;
4. *principiul supraviețuirii și dezvoltării* afirmă dreptul inerent la viață și obligația autorităților de a asigura un cadru pentru dezvoltarea potențialităților copilului.

Aplicarea acestor principii în domeniul educației școlare a generat două efecte specifice, care au impulsionat, de asemenea, diversificarea activităților de asistență socială în școală; este vorba despre apariția principiului *educației integrate* și a *Cartei Drepturilor Elevului*.

Educația integrată desemnează cuprinderea în învățământul de masă a copiilor educabili cu cerințe educative speciale, care învață astfel să se dezvolte și să evolueze alături de covârșnicii lor obișnuiți, într-un sistem educativ unic, care le satisface tuturor (deficienți și nondeficienți) toate cerințele educative. Integrarea școlară a copiilor cu deficiențe a generat o creștere a nevoii de servicii de asistență socială în școală; asistenților sociali le revine misiunea să creeze condițiile optime pentru integrarea socială a copiilor cu deficiențe, susținând colaborarea părinților cu educatorii, identificând toate resursele necesare unei evoluții școlare bune, stimulând interacțiunile sociale ale elevului cu deficiențe cu ceilalți membri ai comunității școlare.

Adesea, elevii reprezintă unul pentru celălalt un prieten sau un simplu copil, un coleg de joacă sau un prieten mai deosebit, o cunoștință, un model, un amic sau un coleg de clasă, un semen de încredere sau un vecin etc.; în toate aceste situații, elevii învață câte ceva unii de la alții. Astfel, elevii se cunosc mai bine, procesul de socializare capătă o serie de valențe noi prin înlăturarea unor bariere de relaționare determinate de anumite prejudecăți, stereotipuri sociale sau, uneori, chiar de modele ale indiferenței și intoleranței oferite de experiența socială în comunitatea din care fac parte (în acest sens, este suficient să amintim experiența segregării rasiale sau etnice întâlnită în anumite școli sau a marginalizării și etichetării copiilor cu deficiențe sau aflați în condiții socio-economice precare). Școala pentru diversitate luptă împotriva acestor forme de discriminare prin promovarea unor modele și forme de interacțiune între elevi bazate pe egalitate deplină între parteneri și unde spiritul de toleranță și acceptare totală prevalează în fața oricăror alte atitudini sau reacții discriminatorii.

Carta Drepturilor Elevului este un document ce reunește principalele drepturi de care trebuie să beneficieze elevii într-un sistem de învățământ cu adevărat democratic. Drepturile elevului au apărut ca o specializare a drepturilor copilului în domeniul educației școlare și se referă la: dreptul de a nu fi tot timpul

atent; dreptul la forul său interior; dreptul de a învăța numai ceea ce are rost și sens; dreptul de a nu fi supus și ascultător 6-8 ore pe zi; dreptul de a se mișca; dreptul de a nu se ține de toate promisiunile; dreptul de a alege cu cine dorește să lucreze; dreptul de a nu iubi școala și de a declara acest lucru; dreptul de a nu coopera la propriul proces de formare.

Introducerea drepturilor elevilor în școală a atras după sine obligația asistentului social de a supraveghea respectarea lor și de a preveni orice formă de abuz din partea profesorilor și a părinților. S-a acordat o atenție mai mare drepturilor elevului în raport cu aspecte precum: disciplina școlară și utilitatea unor sancțiuni ca pedeapsa corporală, suspendarea și exmatricularea; implicațiile sociale ale curriculumului; plasarea elevilor în clase speciale; accesul elevilor la documentele școlare.

În concluzie, din prezentarea evoluțiilor interdependente la nivelul educației școlare și la nivelul asistenței sociale școlare, rezultă că *necesitatea asistenței sociale în școală provine din însăși determinarea socială a sistemelor educative*; elevii ajung în școală marcați de proveniența lor socioculturală, care se manifestă în setul de valori specific, în nivelul și conținutul „preștiințific” de utilizare a cunoștințelor școlare, în competențele lor de interacțiune socială.

Nevoia de asistenți sociali în școli este susținută, alături de realitatea evidentă a înmulțirii problemelor medicale, psihologice și social-culturale din sistemele educative, și de rezultatele investigațiilor; astfel, un studiu realizat în SUA a găsit că, atunci când li se cere să alcătuiască o listă de servicii pentru care ar dori să crească fondurile în școala lor, aproximativ 40% dintre profesorii americani nominalizează în primul rând „asistența socială și serviciile pentru familie”.

Promovarea activității fizice la nivel european

Prof. Lakotos Ilie Ionuț

Școala Gimnazială „Take Ionescu”+C.N.I „Matei Basarab” din Râmnicu Vâlcea

Prof. Andrei Adrian Mihai

Școala Gimnazială, sat Bodești, comuna Bărbățești

Școala trebuie să organizeze o varietate de oportunități de învățare menite să descopere nivelul elevilor și abilităților, nivelul de interes privind activitatea fizică. O astfel de instruire, adecvat dezvoltată și bine determinată contribuie la un fundament puternic pentru menținerea sănătății și promovarea succesului școlar. O literatură consistentă afirmă că beneficiile sănătății publice ale unei activități fizice crescute sunt observabile mai cu seamă în cazul reducerii efectelor unui stil de viață sedentar.

Avantajele activității fizice pentru sănătate sunt:

- activitatea fizică reduce riscul atacului cerebral, cancerului de colon, diabetului, tensiunii arteriale, infarctului;

- ajută la controlul greutateii;

- contribuie la mușchi, oase, articulații sănătoase;

- reduce anxietatea și depresia;

- este asociată cu spitalizare și medicație redusă;

- sprijină funcțiile cognitive.

Beneficiile aduse copiilor care participă la activitatea fizică regulată sunt:

- reducerea totalului de grăsime al copiilor supraponderali;

- îmbunătățirea sindromului metabolic (colesterolul ridicat, presiune arterială mare);

- îmbunătățirea stării generale a copiilor cu astm;

- reducerea anxietății și a depresiei;

- îmbunătățirea rezistenței musculare.

Promovarea sănătății naționale, legate de încurajarea activității fizice în rândul tinerilor are ca obiective:

- creșterea proporției școlilor care cer folosirea echipamentului de protecție adecvat în cazul participării

la activitățile fizice;

- creșterea proporției adolescenților care participă la activitatea fizică moderată, cel puțin 30 de minute în fiecare zi;
- creșterea proporției adolescenților care participă la activitatea fizică menită să promoveze starea cardio-respiratorie, 3 ¼ zile săptămânal, câte 10 minute;
- creșterea proporției școlilor care cer educație fizică zilnică pentru toți elevii;
- creșterea proporției adolescenților care participă la orele de educație fizică zilnic;
- creșterea proporției adolescenților care petrec cel puțin 50% din ora de educație fizică în cadrul unei activități fizice care să îi solicite, să fie activi;
- creșterea proporției adolescenților și copiilor care urmăresc emisiunile la TV, la două sau mai puține ore pe zi;
- creșterea numărului de drumeții (ce presupun mersul pe jos);
- creșterea numărului de drumeții ce presupune mersul pe bicicletă.

Participarea în cadrul programelor bazate pe activitatea fizică a fost relaționată de o concentrare îmbunătățită, rezultatele mai bune la teste și comportamente negative reduse. Activitatea fizică este esențială pentru maxima funcționare a creierului. Deși creierul nu cântărește mai mult de 2% din totalul corpului, folosește mai mult de 20% din aportul de oxigen. Când elevii sunt pasivi pe perioade îndelungate, sângele care oferă oxigen își reduce din viteză, iar funcțiile creierului devin inefficiente.

Cercetările au arătat că dezvoltarea creierului este legată de mișcare și de dezvoltarea aptitudinilor motrice. Profesorii sunt încurajați să țină seama de următoarele strategii menite să accentueze relația dintre activitatea fizică și rezultatele academice:

- angajarea elevilor într-o varietate de posturi-mers, mișcare, îndoiri;
- angajarea elevilor în mișcare;
- încurajarea jocului de rol zilnic sau săptămânal în cadrul orelor, pentru a accentua concepte cheie;
- folosirea pauzelor pentru mișcare, la fiecare 20 de minute, pentru a energiza clasa.

Recomandări pentru promovarea activității fizice în rândul tinerilor:

1. Stabilirea politicilor care promovează activitatea fizică pe durata vieții:

- cerința educației fizice zilnice și a educației pentru sănătate cuprinzătoare (lecții cu privire la activitatea fizică) pentru toții elevii (grădiniță – clasa a XII-a);
- oferirea fondurilor, echipamentului, supervizării adecvate pentru programele menite să vină în sprijinul nevoilor și interesele elevilor.

2. Oferirea mediilor fizice și sociale care încurajează tinerii să se angajeze în activitatea fizică sigură și plăcută:

- oferă acces în spații fizice și implementează măsuri pentru a preveni activități legate de răni și îmbolnăviri;

- oferă timp pentru activitate fizică nestructurată;
- descurajează folosirea activității fizice ca pedeapsă.

3. Implementarea curriculei secvențiale de educație fizică și instruire pentru grădiniță – clasa a XII-a:

- accentuarea participării plăcute la activități fizice;
- ajutarea elevilor să-și dezvolte cunoașterea atitudinilor de care au nevoie pentru a adopta și menține un stil de viață activ fizic;
- urmărirea standardelor naționale pentru educație fizică, dezvoltate de Asociația Națională a Sportului și Educației fizice.

Standardele naționale pentru educație fizică sunt:

- o persoană educată fizic demonstrează competență în aptitudinile motrice și modele de mișcare spre a performa o varietate de activități fizice;
- demonstrează înțelegerea conceptelor de mișcare, a principiilor, a strategiilor, tacticilor, aplicându-le învățării și performanței în cadrul activităților fizice;
- participă regulat la activități fizice;
- obține și menține un nivel al activității fizice care sporește sănătatea;
- manifestă comportament de respect de sine și al celorlalți în cadrul desfășurării activității fizice;
- a fi atent la atitudinea elevilor privind valoarea unei vieți dominate de o activitate;

- promovarea participării la activității extracurriculare, extrașcolare.

Bibliografie

1. Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, *Stilul de viață sănătos și cetățenia activă în rândul elevilor din școala românească*, București, 2011.
2. Potolea, D., I., Jinga, L., Vlăsceanu, *Profesorul și strategiile conducerii învățării*, Editura Academiei, București, 1983.
3. Dumitrescu, Marinela, Dumitrescu, Sorina, *Educația pentru sănătate mintală și emoțională*, Editura Aramis, 2005.

Egalitatea de șanse prin educație fizică și sport

Prof. Lakotos Ilie Ionuț

Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de gen se referă la drepturile, responsabilitățile și oportunitățile egale ale femeilor și bărbaților. Aceasta presupune luarea în considerare a intereselor, necesităților și priorităților femeilor și bărbaților, recunoscând diversitatea diferitelor grupuri de femei și bărbați. Egalitatea de gen se realizează atunci când femeile și bărbații se bucură de aceleași drepturi și oportunități în toate sectoarele societății, inclusiv participarea economică și luarea deciziilor și când diferitele comportamente, aspirații și nevoi ale femeilor și bărbaților sunt la fel de apreciate și favorizate.

Egalitatea de gen este măsurată prin analizarea reprezentării bărbaților și a femeilor într-o serie de roluri (muncă, putere, bani, sănătate, cunoaștere, timp).

Biroul de statistică al Uniunii Europene, publică o privire de ansamblu asupra statisticilor de gen pentru Uniunea Europeană din domenii precum educația, piața forței de muncă, veniturile și sănătatea, importante pentru a demonstra diferențele în situația femeilor și a bărbaților prin 5 arii de lucru:

1. creșterea participării femeilor la activități sportive;
2. atingerea unei reprezentări egale și sensibilizare de gen la nivel decizional;
3. realizarea egalității de gen în antrenamentul și predarea sportului;
4. eradicarea violenței bazată pe gen în și prin sport
5. eliminarea stereotipurilor de gen în sport și în mediatizarea sportului.

Aria 1: Participarea femeilor în sport. Conform sondajului „euro-barometru” din 2014, bărbații au mai multe șanse decât femeile să practice un sport: 45% dintre bărbați fac acest lucru cel puțin o dată pe săptămână, comparativ cu 37% dintre femei. Sondajul a mai constatat că 37% dintre bărbați nu fac niciodată sport, comparativ cu 47% dintre femei. Diferența dintre femei și bărbați este mai puternică în grupurile de vârstă mai mică: 74% dintre bărbații cu vârste între 15 și 24 de ani exercită sau joacă sport cel puțin o dată pe săptămână, comparativ cu 55% dintre femeile din aceeași grupă de vârstă. Cetățenii din nordul UE sunt cei mai activi din punct de vedere fizic. Proporția în care practică sport cel puțin o dată pe săptămână este de 70% în Suedia, 68% în Danemarca, 66% în Finlanda, 58% în Țările de Jos și 54% în Luxemburg. Cele mai scăzute niveluri de participare sunt grupate în statele membre din sudul UE. Majoritatea respondenților care nu practică niciodată sport pot fi găsiți în Bulgaria (78%), Malta (75%), Portugalia (64%), România (60%) și Italia (60%).

Aria 2: Atingerea unei reprezentări egale la nivel decizional În medie, în 2015, doar 14% din toate posturile de conducere ale federațiilor sportive din statele membre au fost ocupate de femei, variind de la 3% în Polonia până la 43% în Suedia. În majoritatea țărilor, ponderea femeilor în posturile de decizie a fost sub 20%.

• Numărul femeilor din organele de conducere de elită ale mișcării olimpice este sub 30%. • Reprezentarea femeilor în Comitetele Naționale Olimpice este de 16,5%. • Reprezentarea femeilor în cadrul federațiilor sportive internaționale este de aproape 18%. (date din 2016)

Aria 3: Realizarea egalității de gen în antrenamentul și predarea sportului Ca profesie, antrenamentul sportiv este dominat de bărbați. Pe baza cifrelor din 7 state membre ale UE, se estimează că doar 20% până la 30% din totalul antrenorilor din Europa sunt femei. La nivelul de elită, numărul de antrenori femei este foarte scăzut și de obicei ocupă poziții de antrenor second sau asistent, sprijinind antrenorii de sex masculin. Antrenorii de sex feminin instruiesc aproape exclusiv femei, tineri sau copii.

Aria 4: Eradicarea violenței bazată pe gen în sport Formele de violență pe motive de gen în sport includ hărțuirea sexuală și abuzul sexual, violul, violența fizică sau emoțională și violența față de LGBT. Datele privind prevalența abuzului sexual și hărțuirea sexuală în sport variază între 14% și 73% în 9 țări europene care au efectuat studii empirice în acest domeniu. Se estimează că sexul și hărțuirea sexuală apar în toate sporturile de la nivelul recreativ la cel de elită și afectează nu numai femeile, ci și toți sportivii care se află într-o poziție vulnerabilă în ceea ce privește vârsta, orientarea sexuală, poziția lor în grup, funcția lor, capacitățile fizice sau sexul.

Aria 5: Eliminarea stereotipurilor de gen în sport și în mediatizarea sportului În timp ce femeile sunt deosebit de atrase de sporturile în care se pune accentul pe expresia fizică (dans, gimnastică și patinaj), bărbații se regăsesc într-o mare majoritate în sporturile de luptă, sporturile de echipă jucate pe terenuri mari (fotbal, rugby), sportul cu motor și sporturile extreme. Acest model este repetat în multe țări europene. Rezultatele diferă ușor atunci când vârsta participanților este luată în considerare. Cu toate acestea, unele fete și femei traversează liniile acestor stereotipuri de gen și practică „halterofia”, fotbalul, cursele cu motor și alpinismul în cluburi și asociații sportive sau chiar în competiții. Aceste sportive pot fi văzute ca pionieri pentru noile modele culturale (femei emancipate sau moderne), dar riscă să fie clasificate drept “băiețoi” a căror identitate sexuală este privită ca îndoielnică, întrucât astfel de practici nu se aseamănă cu clișeele pe baza cărora bărbații și femeile decid ce este potrivit pentru o femeie. Un alt aspect care trebuie luat în considerare este lipsa femeilor din jurnalismul sportiv. Pe plan internațional, femeile reprezintă doar 10% din pozițiile din presa scrisă și producția media. La Jocurile Olimpice de la Londra din 2012, doar 15% dintre jurnaliști și fotografi erau femei.

Sportul ca unealta pentru atingerea egalității de gen Prin promovarea unor valori generale, cum ar fi jocul fair-play, nediscriminarea și munca în echipă, sportul poate fi folosit ca instrument pentru a atinge egalitatea de gen. De asemenea, sportul poate fi folosit pentru a spori oportunitățile femeilor și fetelor de a-și dezvolta noi abilități, de a obține sprijin din partea altora și de a se bucura de libertatea de expresie și de mișcare. Sportul poate promova educația, comunicarea, abilitățile de negociere și conducere, toate acestea fiind esențiale pentru cariera profesională a femeilor. Sportul poate, de asemenea, să sporească stima de sine a femeilor și fetelor și să le permită să aleagă modul de viață.

Statele membre, Comisia Europeană și organizațiile sportive sunt chemate să dezvolte și mențină strategii și planuri naționale de acțiune privind egalitatea de gen în sport, să integreze perspectiva de gen în toate aspectele politicii sportive și să se angajeze la eliminarea stereotipurilor de gen la toate nivelurile, să evidențieze valoarea diversității și echilibrului între sexe în administrația sportivă să promoveze egalitatea de gen la nivel decizional în toate domeniile sportive, crească echilibrul de gen în comisiile și comitetele executive din domeniul sportului, precum și în management și antrenorat, să dezvolte materiale educaționale pentru formarea factorilor de decizie și antrenorilor în sport pentru a promova egalitatea de gen la toate nivelurile de educație și formare sportivă, să includă obiectivele privind egalitatea de gen ca o condiție pentru acordarea de finanțare publică organizațiilor sportive.

Bibliografie

1. A Guide for Gender Equality in Teacher Education Policy and Practices, published by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2015
2. European Union, Special Eurobarometer 334, Sport and Physical Activity, March 2010.
3. European Union Agency for Fundamental Rights, Racism, ethnic discrimination and exclusion of migrants and minorities in sport: a comparative overview of the situation in the European Union,

- October 2010.
4. European Commission - Final Report on Study on Sport Qualifications acquired through Sport organisations and (Sport) Educational Institutes, Luxembourg, 2016
 5. European Women and Sport (EWS), www.ews-online.org/en
 6. Gasparini W. and Talleu C., Sport and discrimination in Europe, Council of Europe Publishing, Sports policy and practice series, 2010.
 7. Gender Equality in Sport - Proposal for Strategic Actions 2014 – 2020, Approved by the Group of Experts ,Gender Equality in Sport’ at Brussels on 18 February 2014
 8. Lis Nicholl et. al., Gender Balance in Global Sport Report 2016 >>Lutter contre les stéréotypes filles-garçons, travaux coordonnés par Marie-Cécile Naves et Vanessa Wisnia-Weill, Commissariat général à la stratégie et à la prospective, France, 2014
 9. Recommendations on Gender Equality in Sport, Expert Group on Good Governance, 2016
 10. Talleu C., Access for Girls and Women to Sport Practices, printed by the Council of Europe, September 2011
 11. With-Nielsen N. and Pfister G., Gender constructions and negotiations in PE – case studies”, in Sport, Education and Society, 2010

Asigurarea șanselor egale în educație

Prof. Lazăr Șchiopu Ionela Mădălina

Școala Gimnazială, sat Valea Mare, oraș Băbeni - G.P.P. , sat Tătărani, Rm. Vâlcea, Jud. Vâlcea

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială. Educația reprezintă instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Reformele secolului nostru, îndeosebi cele contemporane, urmăresc să asigure învățământului, o democratizare autentică, în care educația să nu fie întreruptă pe baza unor criterii formale, iar barierele sociale, regionale, religioase să nu mai opereze o selecție care de fapt frustrează o mare parte a indivizilor de dreptul lor natural la instruire. Atât rapoartele oficiale, cât și studiile statistice asupra învățământului oferă, în majoritatea cazurilor, un asemenea tablou al situației învățământului încât este imposibil să se observe în ce măsură este realizată egalitatea formală. Esența fenomenului analizat aici constă în faptul că numărul tinerilor, proveniți din diferite categorii sociale, care ajung la – sau absolvă – diferite niveluri de învățământ, nu este proporțional cu efectivele acestor categorii de origine: întotdeauna descendenții categoriilor sociale superioare reușesc să termine o anumită treaptă școlară – în speță cele înalte – într-o proporție mai mare decât o fac cei proveniți din categorii inferioare. Acest lucru se produce peste tot acolo unde are loc vreun proces de învățământ, chiar și în societățile cele mai deschise și chiar și acolo unde există gratuitatea școlarizării la toate nivelurile. Sociologia educației se interesează îndeaproape în primul rând de cauzele care generează un asemenea fenomen. Una dintre condițiile structurale care fac posibilă apariția inegalității șanselor în fața școlii, o constituie caracterul piramidal al procesului de învățământ. Indiferent de forma concretă de organizare și de complexitatea rețelei de școli, sistemul de învățământ este constituit în trepte, adică pe niveluri ierarhice. Aceasta înseamnă nu numai că diplomele corespunzătoare respectivelor trepte sunt valorizate în mod diferit, ci că, în general, accesul la o treaptă superioară presupune parcurgerea tuturor treptelor inferioare. Dacă dintr-o generație de copii intră aproape toți în treptele obligatorii de învățământ, apoi, pe măsură ce urcăm spre alte niveluri superioare, numărul lor devine din ce în ce mai mic.

Trăsătura aceasta atât de firească și de „naturală“ se realizează pe baza unui complex mecanism de selecție cu ajutorul căruia o parte din tineri sunt menținuți în sistemul școlar și altă parte sunt eliminați.

Aparent acest mecanism este de natură strict pedagogică, în sensul că toate criteriile formale de trecere de la o treaptă la alta se bazează pe conținutul de cunoștințe dobândite, evaluate cât mai obiectiv. S-ar părea că ceea ce contează sunt exclusiv meritele tânărului, dar în realitate, selecția este eminentă socială cum se poate ușor demonstra.

Studiile de sociologia educației pun în evidență câteva concluzii în acest sens și anume:

- în deceniile postbelice numărul de elevi și studenți a crescut în marea majoritate a țărilor lumii;
- statele alocă fonduri tot mai însemnate pentru susținerea educației școlare;
- a avut loc o scădere a inegalității școlare, practic la toate nivelurile de selecție;
- rămân inegalități semnificative, în special la nivelurile superioare și, în cadrul acestora, vizavi de școlile care oferă cele mai prestigioase diplome.

Persistența inegalităților de șanse, chiar în țările cu cea mai puternică politică de susținere financiară a școlii, constituie un fapt care a moderat mult optimismul manifestat în anii '50-'60; succesele au fost doar parțiale, iar țelul final – o societate fără inegalitate de șanse, inclusiv în domeniul educației – este departe de a fi atins. Mai mult decât atât, s-au formulat argumente cum că anumite măsuri, aparent foarte democratice, cum este gratuitatea învățământului, sunt profitabile pentru categoriile sociale privilegiate. „Într-adevăr – scriu cei doi profesori clujeni – dacă prin astfel de măsuri inegalitatea șanselor școlare nu este eliminată complet, înseamnă că de gratuitatea învățământului profită în primul rând clasele superioare, ai căror descendenți urmează, proporțional vorbind, în număr mai mare cursurile școlare“

O concluzie oarecum pesimistă se poate trage, de asemenea, vizavi de această problemă: „atâta timp cât școala rămâne o instanță importantă de plasare a indivizilor în sistemul de stratificare socială, șansele în fața ei nu pot fi egalizate“.

Egalitatea de șanse în educația românească

Prof. Liviu Lazăr

Școala Gimnazială „Teodor Bălășel” - Ștefănești

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte.

Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dezabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă

dăruită de Dumnezeu.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie romă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dezabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea

practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrația secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu, D., Nicu, A., „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009;
2. Mara, D., „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004;
3. Verza, E., Păun, E., „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Promovarea egalității de șanse prin educație

*Mănescu Mihaela Daciana
Liceul „Preda Buzescu”, Berbești, Vâlcea*

Egalitatea șanselor semnifică oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială.

Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranța, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități

în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Directorilor de școli, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Așadar, fiecare elev are dreptul la educație pe baza egalității șanselor și nu poate fi exclus sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, dizabilități, iar școala se adaptează nevoilor elevilor.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse pentru elevii cu dificultăți de învățare

Profesor Manolache Andreea Dorina

Școala Gmnazială Colonie, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Educația incluzivă are ca principiu fundamental – un învățământ pentru toți, împreună cu toți – care constituie un deziderat și o realitate ce câștigă adepti și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare / incluziune. Programele de stimulare timpurie a dezvoltării reprezintă o etapă decisivă în realizarea obiectivelor educației pentru toți. Acestea au o influență determinantă asupra formării inteligenței, a personalității și a comportamentelor sociale.

Primirea în școală a copilului cu cerințe educative speciale, atitudinea față de el trebuie să păstreze o aparență de normalitate, copilul trebuind să fie tratat la fel cu ceilalți copii din clasă. Conduita și atitudinea învățătoarei trebuie să demonstreze celorlalți copii că i se acordă școlarului cu dizabilități aceeași valoare ca și celorlalți, respectându-se principiul democratic al valorii egale.

În practica școlară am regăsit destul de rar o componentă esențială a personalizării învățării, ce presupune utilizarea unor strategii variate de predare și învățare, care să valorizeze la maxim potențialul fiecărui copil.

Metode active-participative utilizate în practica instrumental educațională permit elevului satisfacerea cerințelor educaționale prin efort personal sau în colaborare cu alți colegi, specific acestor metode este faptul că se stimulează interesul pentru cunoaștere, este facilitat contactul cu realitatea înconjurătoare, sunt subordonate dezvoltările mintale și nivelul de socializare a elevilor.

Experiența practică de până acum în aplicarea metodei de învățământ prin cooperare a evidențiat o serie de rezultate dintre care cele mai evidente sunt :

- creșterea motivației elevilor pentru activitatea de învățare,
- încrederea în sine bazată pe acceptarea de sine,
- atitudine pozitivă față de personalul didactic, disciplinele de studiu și conținutul acestora (de cele mai multe ori conținutul lecției suferă o serie de modificări și adaptări care să favorizeze spiritul de investigație, descoperirea noului și cooperarea între elevii clasei),
- relații mai bune, mai tolerante cu colegii, indiferent de apartenența etnică sau culturală , clasa socială, capacitatea intelectuală sau unele deficiențe ale colegilor,
- capacitate sporită de a percepe o situație, un eveniment sau o serie de obiecte și fenomene și din perspectiva celuilalt.

Lecțiile bazate pe învățare prin cooperare prezintă câteva caracteristici importante :

- răspunderea individuală se evaluează frecvent ca performanța fiecărui elev care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului; rezultatele se comunică atât elevului, cât și grupului din care face parte,
- interacțiune directă - elevii se ajută unii pe alții încurajându-se și împărtășindu-și ideile, explică celorlalți, discută ceea ce știu, se învață unii pe alții,
- interdependența pozitivă - elevii realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit sarcina grupului,
- deprinderi interpersonale și de grup mic - grupurile nu pot exista și nici nu pot funcționa eficient dacă elevii nu au și nu folosesc anumite deprinderi sociale (conducerea, luarea deciziei, încrederea reciprocă, comunicarea, managementul conflictelor,
- procesarea în grup - elevii au nevoie de momente pentru a vedea cât de bine și-au atins scopurile și cât de eficiente au fost în grup; profesorul monitorizează în permanență activități de învățare a grupurilor, le ofera feedback (lor și întregii clase) intervine și corectează eventualele confuzii sau răspunsuri incomplete.
- Implicarea elevilor cu nevoi educaționale speciale în activități de învățare, alături de colegi.

Structura unei lecții alcătuite pe baza metodei activ - participative este diferită de structura unei lecții clasice. Momentele principale ale unei lecții corespund unor etape bine definite și anume :

- a) evocarea - interpretarea cunoștințelor noi prin prisma cunoștințelor anterioare,
- b) realizarea / construirea activă a sensului - participarea activă din partea elevului,
- c) reflecția - reevaluarea și reconstruirea / resistemizarea cunoștințelor anterioare.

Pentru fiecare moment sau etapă a lecției se pot folosi o serie de metode sau tehnici de lucru, incluse într-o strategie adaptată disciplinei, conținutului, vârstei și performanței elevilor. Iată câteva posibile strategii de învățământ prin cooperare care pot fi aplicate cu mare eficiență în condițiile școlii incluzive : știu / vreau să știu / am învățat , brainstormingul și brainstormingul în perechi, turul galeriei, jurnalul cu dublă intrare, eseul de 5 minute, cubul , bulgărele de zăpadă, ciorchinele.

Lista metodelor și tehnicilor este foarte vastă și poate fi îmbogățită și cu alte variante în funcție de imaginația și creativitatea profesorului. Principalele argumente care justifică eficiența acestor metode activ participative sunt :

-*diversitatea* - elevii sunt liberi să facă speculații, apare diversitatea de opinii și idei, este încurajată libera exprimare a ideilor. Sunt situații în care un singur răspuns este corect, iar profesorul trebuie să fie onest cu elevii, mediind procesul prin care aceștia ajung la răspunsul corect (în multe cazuri acest lucru este mai important decât răspunsul însuși deoarece se încearcă evitarea adevărului unic exprimat într-o formă categorică de către profesor și sprijinirea elevilor de a ajunge să se convingă singuri de adevărul respectiv - o formă

democratică de abordare a procesului educațional).

- *permisiunea* - de cele mai multe ori elevii așteaptă ca profesorul să le dea „singurul răspuns bun”, ceea ce reduce eficiența și productivitatea învățării; astfel elevii sunt încurajați să fie spontani, să le permită exprimarea liberă a ceea ce gândesc despre o anumită temă.

- *respectul* - elevii sunt ajutați să înțeleagă că opiniile lor sunt apreciate și respectate de colegi și fiecare este dator să respecte opinia celorlalți.

- *valoarea* - când elevii își dau seama că opinia lor are valoare se implică mai activ în activitatea de învățare.

- *ascultarea activă* - elevii se ascultă unii pe alții și renunță la exprimarea unor judecăți pripite sau la impunerea propriului punct de vedere.

- *încrederea* - elevii conștientizează propria lor valoare și devin mai încrezători în propriile forțe.

Toate aceste elemente au implicații directe și indirecte asupra componentei afectiv motivaționale care influențează fundamental conduita elvului în cadrul activității din clasă, atât față de profesor (care este interesat ca partener și nu ca autoritate inflexibilă în raport cu cerințele și dorințele lor de învățare și cunoaștere), cât și față de colegi, facilitând încrederea reciprocă, comunicarea, cooperarea și intercunoașterea dintre elevi).

Fiecare copil cu dificultăți de învățare are dreptul de a fi considerat un copil cu șansă la dezvoltare și felul cum îl apelăm este important pentru imaginea lui. Munca didactică trebuie să pună în centru copilul, nu problema acestuia.

Bibliografie

1. Mara, D., Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004
2. Ungureanu, D., Educația integrată și școala incluzivă, Editura de Vest, Timisoara, 2000

Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc

Mareș Mirela Raluca

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Sfântul Stelian – Costești

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces

în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și

grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Modalități de optimizare a comportamentului comunicativ în sala de clasă

*Prof. Marinescu Jeanina-Mihaela
Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea*

Comunicarea este un proces deosebit de important și complex care stă la baza organizării și evoluției sociale, ce influențează raporturile între oameni, motiv pentru care este considerată cea mai importantă competență socială cu implicații în manifestarea și dezvoltarea celorlalte.

Comunicarea pedagogică reprezintă un transfer complex de informații între două entități ce-și asumă simultan sau succesiv rolurile de emițător și receptor, semnificând conținuturi dezirabile în contextul procesului instructiv-educativ. Comunicarea pedagogică presupune o interacțiune de tip feedback, privind atât explicațiile explicite cât și pe cele adiacente, intenționate sau formate pe parcursul comunicării.

Comunicarea didactică se referă la transmisia și schimbul de informații dintre educator și elev și invers, la circulația de impresii, trăiri afective, judecăți de valoare, comenzi, cu scopul de a îmbogăți sfera cunoștințelor, pentru a determina modificări comportamentale. Ea vizează în principal **înțelegerea**, pentru asigurarea căreia educatorul are un rol activ, în sensul că el acționează ca un filtru ce selectează, organizează și personalizează informația.

Competența didactică, centrată pe aptitudinea pedagogică, se concretizează în stilul activității de comunicare cu elevii. Stilul constă în totalitatea procedurilor generale și specifice de acțiune permițând folosirea optimă a calităților și capacităților persoanei, ca și compensarea unor minusuri ale ei. În el se îmbină caracteristicile de conținut și cele formal – dinamice ale personalității didactice, ambele influențând asupra comunicării pedagogice. Personalitatea didactică reprezintă filtrul care imprimă direcții și finalități nuanțate întregului demers educativ. Fiecare educator asimilează și integrează valorile și instrumentele teoretice într-un mod personal, asigură o anumită îmbinare funcțională a variabilelor implicate în desfășurarea procesului educațional și intervine cu modificări adecvate în concordanță cu cerințele contextului în care are loc procesul.

Cercetările întreprinse au dus la stabilirea mai multor categorii de stiluri. În realitate există numai stiluri individuale care se exprimă printr-o sinteză unică și irepetabilă de manifestări. Prin urmare, aceste

tipologii nu reprezintă altceva decât cadre de referință pentru caracterizarea și aprecierea eficienței activității educatorilor.

Personalitatea fiecăruia poate fi considerat un factor decisiv în comunicare factorul uman fiind conștient de rolul său comunicativ cognitiv. Stilul de comunicare este o carte de vizită a individului care ne indică cu exactitate personalitatea fiecăruia. Comunicarea didactică depinde în mare măsură de măiestria didactică și măiestria educațională a fiecăruia.

Comunicarea didactică se poate defini ca fiind o comunicare instrumentală, direct implicată în susținerea unui proces sistematic de învățare. Ea constituie baza pe care se desfășoară procesul de predare – învățare – evaluare. Specificul comunicării la clasă este determinat de cadrul instituțional *în care se efectuează* și de logica specifică a învățării, ca modalitate fundamentală de instruire și educare.

Pentru optimizarea comunicării trebuie să am în vedere următoarele aspecte:

- să întrețin interesul pentru procesele de instruire ;
- să îmbunătățesc relațiile interpersonale cunoscut fiind faptul că procesele de comunicare se configurează întotdeauna situațional antrenând un potențial energetic pe care contextul poate să-l amplifice sau, dimpotrivă, să-l diminueze.

- să îmbunătățesc latura persuasivă a discursului didactic;

- să îndepartez eventualele bariere apărute în calea comunicării, precum zgomotul (starea de neatenție a elevilor, caracteristicile vocale ale vorbitorilor;

- să perfecționez mesajul nonverbal, referindu-mă în primul rând la privire care îndeplinește nu numai roluri funcționale în planul interacțiunii, dar stabilește, de asemenea, o anumită etică a relației profesionale.

- să utilizez mesaje focalizate pe ceea ce simte emițătorul și pe comportamentul interlocutorului, prevenind relațiile defensive în comunicare. Procesul de comunicare este mai complet, se pot comunica emoțiile și descrie comportamentele fără a face evaluări și atacuri la persoană;

- să ascult cu atenție, căci ascultatul activ este o modalitate de a asculta și a răspunde, care duce la îmbunătățirea înțelegerii reciproce și la depășirea obstacolelor în comunicare. Comunicarea empatică conține mesaje de înțelegere, compasiune și afecțiune față de interlocutor.

- să evit stereotipurile și prejudecățile deoarece duc la opinii negative despre ceilalți, sunt cauze ce duc la discriminare și chiar la violență.

- să utilizez mesaje care să ajute interlocutorul în găsirea de alternative, posibilități noi de rezolvare a unei situații. Uneori sfatul este perceput de cealaltă persoană ca o insultă la inteligența sa, ca o lipsă de încredere în capacitatea sa de a-și rezolva singură problema.

- să nu critic interlocutorul. Critica nu duce neapărat la schimbarea celeilalte persoane.

- să evit amenințările și pedepsele. Insistând în aplicarea unei pedepse pentru rezolvarea unei probleme ori situații, se vor genera sentimente negative;

- să nu fiu moralizatoare deoarece aceasta cauzează sentimente de neliniște, stimulează resentimentele și blochează exprimarea sinceră a celeilalte persoane;

- să țin cont de factorii sentimentali, să încercăm să convingem prin argumentare logică, fără a duce la frustrare, pentru a nu bloca comunicarea;

- să dau posibilitatea explorării soluțiilor alternative prin folosirea brainstorming-ului, a ascultării reflexive, a discutării posibilelor rezultate ale alegerii uneia dintre alternative etc.

- să folosesc tactica devierii când doresc să schimbăm cursul conversației de la preocupările celeilalte persoane la propriile preocupări;

Comunicarea didactică este una din resursele majore ale procesului instructiv – educativ. Ea se în cadrul conținuturilor latente ale procesului formativ, fiind, prin maniera și nivelul realizării sale, o sursă de potențare sau diminuare a conținuturilor formale. De aceea comunicarea didactică are o influență majoră asupra reușitei sau eșecului școlar și este considerată premisa esențială a eficientizării învățământului în vederea reușitei școlare.

Bibliografie

1. Dumitriu, Gh., (1998) - *Comunicare și învățare*, EDP, București
2. Ezechil Liliana (2002)– *Comunicarea educațională în context școlar*, EDP, București

Copii diferiți, abordări diferite, șanse egale

Înv. Martin Laura Betinia

Școala Gimnazială "I. Gh. Duca" Râmnicu Vâlcea

”- Te du cu bine! zise vulpea. Iată care-i taina mea. E foarte simplă:limpede nu vezi decât cu inima.Ochii nu pot să pătrundă-n miezul lucrurilor.(...) Numai timpul cheltuit cu floarea ta face ca floarea ta să fie atât de prețioasă.” (“Micul prinț”- Antoine de Saint-Exupery)

Conceptul de ”șanse egale” în educație consider că este încă o provocare pentru învățământul nostru. Cu toate că legislația ne ajută, rămân totuși alte lipsuri (programă, manuale, consilieri școlari, neimplicarea unora dintre părinți și , de ce nu, lipsa de interes, a noastră, a cadrelor didactice).Mă refer aici, strict la copiii cu CES și anume cei cu autism deoarece patru ani am lucrat cu o fetiță(D.L.) diagnosticată cuTSA(tulburări din spectrul autist). Educația incluzivă ne învață că școala se adaptează la nevoile elevilor astfel, aducând un mare beneficiu acestora. Și am putut să văd singură că rezultatele apar dacă învățăm și noi, învățătorii dar , mai ales dacă, privim acești copii cu dragoste.

Primii doi ani (CP și clasa I), am mers în ritmul clasei cu ea, nu pentru că așa am vrut eu ci pentru că D.L.refuza să scrie sau să învețe altceva decât scria colega ei de bancă. Refuzul se manifesta prin țipat și plâns, uneori era nevoie de intervenția mamei pe care o sunam să vină la școală deoarece nu știam cum să o fac să se liniștească..În acești doi ani a reușit să copieze litere, cuvinte, cifre, a participat la toate activitățile extracurriculare, a memorat parțial poeziile la serbări, a participat la toate orele de engleză, religie și educație fizică,și-a cunoscut toți colegii, a legat prietenii dar a avut și momente de irascibilitate față de unele colege sau colegi, mai mult sau mai puțin justificate,a continuat să meargă la (ASCHFR) Asociația Copiilor cu Handicap Fizic din România , filiala Vâlcea, Centrul Cozia și la logoped. Un lucru care mie mi se pare important este că nu a lipsit niciodată de la școală.De aceea a reușit să lege prietenii trainice cu colegele ei iar acestea să o îndrăgească,să aibă grijă de ea în pauze sau să o ajute la unele activități practice unde ea nu reușea să facă ce ne propuneam(în general la decupat ,lipit sau împletit).

În schimb , clasele a II-a și a III-a au fost mai ușoare. D.L., datorită faptului că a schimbat terapeutul de la Centrul Cozia, s-a transformat ca prin minune. A acceptat să lucrez separat cu ea, nu a mai opus rezistență atunci când trebuia să repete de mai multe ori o activitate ca să reușim să o facem foarte bine. Am lucrat cu PIP(Program de Intervenție Personalizat) și astfel a reușit să termine clasa a II-a cunoscând jumătate dintre litere ,realizând transcrieri corecte, dictări doar litere, cititul a fost greoi dar citea cuvinte cu literele învățate, calcula fără trecere peste ordin în centrul 0-30.De asemenea, consider ca pe o mare realizare participarea ei la Evaluarea Națională pentru clasa a II-a. Puteam alege să lipsească în cele trei zile de la școală, dar am hotărât să nu facem asta. Am construit pentru ea niște subiecte și a participat. La proba de Scriere a fost foarte emoționată dar la celelalte și-a revenit și a lucrat bine. Pun mai jos modelele de evaluări pe care le-a primit D.L., elevă cu TSA(tulburări din spectrul autist), în clasa a II-a în anul școlar 2018-2019.

EVALUAREA COMPETENȚELOR FUNDAMENTALE
LA FINALUL CLASEI a II-a 2018
Test 1

MATEMATICĂ

Județul / sectorul.....

Localitatea.....

Școala.....

Numele și prenumele elevei / elevului.....

Clasa a II-a.....

Băiat.....

Fată.....

1. Completează:

a) 46 _____ 57

b) 84 _____ 74

nu se completează de către elev
COD.....

2. Calculează:

$2 + 6 =$ $6 - 2 =$ $7 + 2 =$ $7 - 4 =$
 $5 + 3 =$ $5 + 3 =$ $9 - 7 =$ $8 + 2 =$

nu se completează de către elev
COD.....

3. Completează numerele care lipsesc:

$5 + \dots = 9$ $9 - \dots = 3$ $\dots + 8 = 10$
 $\dots + 4 = 7$ $10 - \dots = 7$ $6 - \dots = 5$

nu se completează de către elev
COD.....

4. Completează cu unul din semnele : <, > , =

7.....9 9.....11 10.....10 2.....2
12.....15 30.....19 23.....29 17.....15

nu se completează de către elev
COD.....

5. Încercuiește varianta potrivită :

Lungimea unei panglici se poate măsura cu :	metrul	litrul	cântarul
Cantitatea de lichid din bidon se poate măsura cu:	metrul	litrul	cântarul
Greutatea fructelor se poate măsura cu :	metrul	litrul	cântarul

nu se completează de către elev

COD.....

6. Denumește formele geometrice desenate:

.....
.....

nu se completează de către elev

COD.....

7. Calculează :

$$23 + 14 =$$

$$30 + 12 =$$

ȘCOALA GIMNAZIALĂ "IOAN GHEORGHE DUCA"

Str. Mărășești nr. 14, Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

Telefon/Fax: 0350414865

Email: genducavi@yahoo.com

**EVALUAREA COMPETENȚELOR FUNDAMENTALE
LA FINALUL CLASEI a II-a 2019**

Test 1

SCRIS

Județul

Localitatea.....

Școala.....

Numele și prenumele elevei

Clasa a II-a.....

Băiat -----

Fată-----

1. Citește cuvintele și scrie numărul de silabe:

împachetează ----- plimbă----- România ----- înghețată-----
crengi ----- tren ----- Eugen -----
ghiozdan-----

COD – despărțirea corectă în silabe

2. Eu scriu una, tu scrii mai multe:

ceas _____ cireașă _____
minge _____
carte _____
deget _____
perie _____

COD – scrierea corectă a cuvintelor

COD- găsierea corectă a formei de plural

3. Transcrie următoarele propoziții pe spațiul de mai jos:

A sosit vara, anotimpul care aduce în dar Ziua Copilului și vacanța mare.

Liza și Viorel își fac planuri de vacanță. Vor merge la mare, la bunici, împreună cu părinții lor. Pe plaja fierbinte vor construi castele de nisip și vor strânge scoici.

COD – semne de punctuație

COD – scrierea corectă a cuvintelor

ȘCOALA GIMNAZIALĂ "IOAN GHEORGHE DUCA"

Str. Mărășești nr. 14, Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

Telefon/Fax: 0350414865

Email: genducavl@yahoo.com

EVALUAREA COMPETENȚELOR FUNDAMENTALE
LA FINALUL CLASEI a II-a 2019

Test 1

CITIT

Județul / sectorul.....
Localitatea.....
Școala.....
Numele și prenumele elevei / elevului.....
.....
Clasa a II-a.....
Băiat..... Fată.....

Citește textul de mai jos cu atenție, pentru a răspunde la întrebări:

A sosit vara, anotimpul care aduce în dar Ziua Copilului și vacanța mare. Ana și Ion își fac planuri de vacanță. Vor merge la mare și la bunici. Pe plaja fiebinte vor face castele de nisip. Vacanța dragă, toți copiii te așteaptă !

1. Alege varianta corectă de răspuns:

• Titlul textului poate fi:

- a) Vara b) Ziua copilului c) Vine vacanța

nu se completează de către elev

COD.....

b) Ultima propoziție are:

- a) 8 cuvinte b) 6 cuvinte c) 7 cuvinte

nu se completează de către elev

COD.....

c) Cuvântul anotimpul are:

- a) 5 silabe b) 4 silabe c) 3 silabe

nu se completează de către elev

COD.....

2. Scrie, pe spațiul de mai jos, două locuri unde vor merge copiii în vacanța de vară.

.....
.....
nu se completează de către elev

3. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Cum se numesc cei doi copii?

- a) Viorel și Ana
- b) Matei și Ioana
- c) Ana și Ion

nu se completează de către elev

COD.....

4. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Despre ce sărbătoare e vorba în text?

- a) Crăciunul
- b) Ziua Copilului
- c) Paștele

nu se completează de către elev

COD.....

5. Tu ce vei face în vacanța de vară?

Scrie pe spațiul punctat două activități.

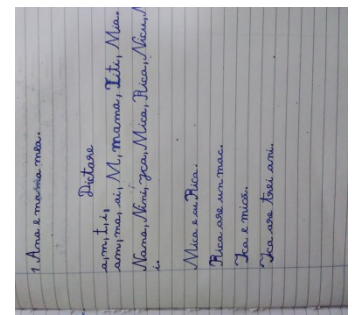
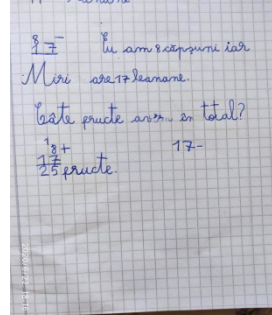
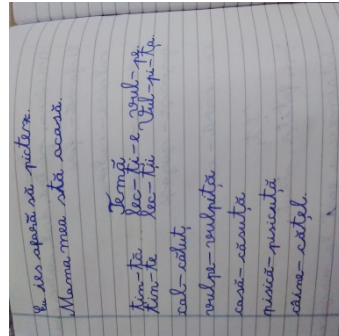
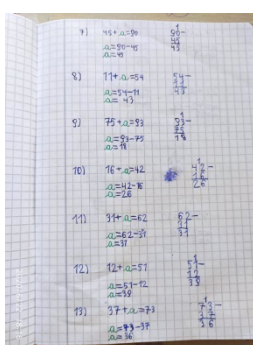
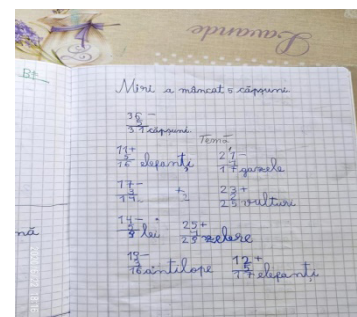
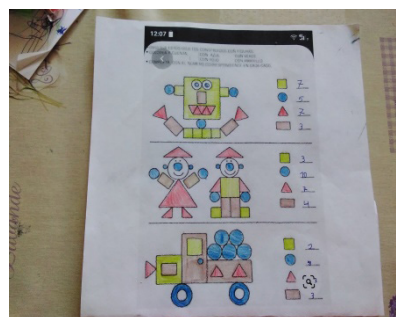
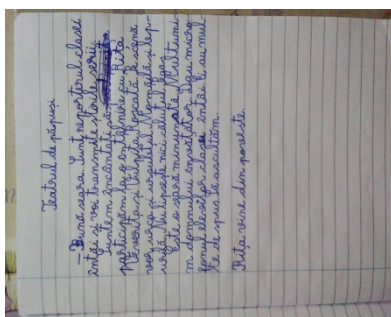
.....

nu se completează de către elev

COD.....

De asemenea atașez și câteva poze din caietele L.D. din perioada 11 martie-12 iunie 2020, perioadă în care fetița, ajutată de părinți, a participat la activitățile online. La orele online am lucrat doar cu ea după ce terminam activitățile cu ceilalți copii. De asemenea, trebuie să menționez că fără sprijinul familiei nu reușeam să o aducem la nivel de clasa I. Pentru anul școlar următor ne-am propus să trecem la tabla înmulțirii și să aprofundăm adunarea și scăderea în centrul 0-100, la MEM, iar la CLR să continuăm cu cititul și înțelegerea textului citit precum și dictări de texte scurte.

Pentru a reuși cu acești copii este nevoie de două lucruri simple: ajutorul părinților și al specialiștilor precum și dorința noastră, a învățătorilor, de a-i privi ca pe propriii noștri copii. Într-un cuvânt, este nevoie de DRAGOSTE.

Principiile drepturilor și șanselor egale

*Prof. Maria Mecu
Liceul Tehnologic Băile Govora*

ASIGURAREA DREPTURILOR EGALE

Presupune că necesitățile fiecărui individ, precum și ale tuturor indivizilor sunt de importanță egală, ca atare aceste necesități trebuie să stea la bază planurilor făcute de societate, iar utilizarea resurselor să se facă în așa fel încât fiecare individ să aibă șanse egale de acces și participare.

EGALIZAREA ȘANSELOR

Are înțelesul unui proces prin care diversele sisteme ale societății și mediului sunt puse la dispoziția tuturor, inclusiv a persoanelor cu handicap. Deoarece din egalitatea în drepturi decurge și egalitatea obligațiilor, principiul egalizării șanselor trebuie să aibă în vedere și sprijinirea persoanelor cu handicap pentru a-și putea asuma responsabilitățile ca membrii deplin ai societății.

TULBURĂRILE DE DEZVOLTARE

Întârzierea, afectarea dezvoltării unui copil este inerentă în cazul copiilor cu diferite deficiente, ale existenței unor limitări sau dizabilități; condiții negative în mediul de creștere, în mediul familial și socio-cultural, care împiedică dezvoltarea normală a copilului îndeosebi la vârstele timpurii. În contextul acestui termen, unii autori români vorbesc de “întârzieri de dezvoltare”, “tulburări primare” și “tulburări derivate”. Cele primare se leagă de existența unor deficiențe anatomo – fiziologice, în vreme ce cele derivate apar ulterior ca rezultat al interacțiunii dintre organismul uman care prezintă o tulburare primară și mediul înconjurător.

SITUAȚIE DE RISC ȘCOLAR

Elevii în situație de risc sunt cei care se află în pericol de a nu reuși să-și completeze educație școlară cu abilitățile necesare pentru a supraviețui într-o lume modernă, a societății tehnologice.

Caracteristici / probleme școlare:

- realizări școlare scăzute / note slabe;
- implicare scăzută în activității extra-curriculare;
- motivația scăzută, frecvența slabă;
- consum de droguri;
- probleme de disciplină (în școală);
- încredere în sine redusă;
- rată ridicată a activității criminale;
- rezultate scăzute la testele de evaluare;
- insatisfacție și dezinteres pentru școală;
- absente numeroase și cazuri de exmatriculare din școală;
- rată înaltă de abandon școlar;
- repetenție.

Bibliografie

1. **Daniels H.** - Educația specială din perspectiva drepturilor omului, Conferința națională „Integrarea școlară și socială a copiilor cu cerințe educative speciale”, București, 1997;
2. **Ungureanu, Dorel**, Copiii cu dificultăți de învățare, E.D.P., S.A., București, 1998;
3. **Vrăsmaș, Traian**, Școala și educația pentru toți, Ed. Miniped, București, 2004.

Programe educaționale pentru grupuri dezavantajate

Prof. Mihai Andra Mihaela
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea

Conform Legii Educației Naționale nr. 1/2011 cu completările și modificările ulterioare se precizează că "Statul garantează și susține, inclusiv financiar, accesul la educație și formare profesională continuă" a:

- a) tinerii și adulții care nu au finalizat învățământul obligatoriu;
- b) tinerii care au părăsit sistemul de educație înainte de a obține o calificare profesională și nu sunt cuprinși în nicio formă de educație sau formare profesională;
- c) absolvenții de învățământ nonprofesional sau cei care au absolvit studiile învățământului liceal sau ale învățământului superior în domenii și calificări redundante ori nerelevante pe piața forței de muncă;
- d) persoanele cu cerințe educaționale speciale;
- e) tinerii și adulții care revin în țară după o perioadă de muncă în străinătate;
- f) tinerii și adulții rezidenți în comunități dezavantajate economic și social;
- g) angajații de peste 40 de ani cu nivel scăzut de educație, rezidenți în mediul urban și în mediul rural, cu calificare redusă sau necalificați;
- h) elevii cu risc major de eșec școlar;
- i) toți cetățenii care doresc să urmeze programe de educație permanentă.

Politici specifice creșterii accesului la educație pentru grupuri dezavantajate:

- Programul școală după școală
- Programul Șansa a II-a
- Interzicerea segregării școlare a copiilor rromi
- Furnizarea de servicii de mediere școlară de către mediatori specializați
- Introducerea claselor cu frecvență redusă în învățământul preuniversitar obligatoriu

Prin implementarea programelor pentru grupurile dezavantajate se preconizează obținerea următoarelor rezultate:

- Îmbunătățirea accesului la îngrijirea și educația timpurie a copilului cu accent pe grupurile dezavantajate
- Asigurarea învățământului primar și secundar inferior tuturor
- Consolidarea sistemelor de avertizare timpurie elaborate și programe remediale și de sprijin pentru elevii aflați în situație de risc în învățământul obligatoriu

- Îmbunătățirea atractivității, incluziunii, calității și relevanței învățământului profesional și tehnic
- Ofertă adecvată de programe educaționale de tip A Doua Șansă de calitate

POLITICILE DE PREVENIRE au scopul de a reduce riscul de părăsire timpurie a școlii înainte de apariția primelor probleme. Astfel de probleme optimizează prevederile sistemului de educație și formare profesională de a spori randamentul școlar și de a îndepărta obstacolele din calea succesului educațional. Ele își propun să pună, din timp, baze solide, astfel încât copiii să își dezvolte potențialul și să se integreze în școli. Instrumentele politicilor de prevenire includ:

- ***Un sistem de educație timpurie de bună calitate*** este benefic pentru toți copiii și este, în special, relevant pentru aceia care vin din medii defavorizate, inclusiv emigranții și romii. Facilitățile trebuie să fie de calitate, accesibile din punct de vedere financiar, să aibă un personal adecvat și să fie accesibile familiilor care provin din medii defavorizate.
- ***Diversificarea ofertei educaționale, prin extinderea oportunităților de educație și pregătire profesională, dincolo de vârsta la care se termină învățământul obligatoriu***, care poate influența comportamentul tinerilor și al familiilor acestora și poate duce la rate mai mari de finalizare a ciclului secundar superior.
- ***Promovarea unor politici active de desegregare și acordarea unui sprijin suplimentar școlilor din zonele defavorizate***, sau care au un număr mare de elevi care vin din medii defavorizate, din punct de vedere social și economic, le vor ajuta pe acestea să își diversifice componența socială și să își diversifice oferta educațională.
- ***Sublinierea valorii diversității lingvistice și sprijinirea acelor copii care au o altă limbă maternă, în vederea îmbunătățirii cunoștințelor de limbă necesare procesului de învățare***, fie că este vorba despre altă limbă sau de limba lor maternă, precum și acordarea de sprijin cadrelor didactice în vederea predării unor grupe de elevi cu grade diverse de competență lingvistică.
- ***Implicarea mai intensă a părinților***, printr-o intensificare a colaborării acestora cu școala și prin crearea de parteneriate între școli și părinți, poate contribui la o mai bună motivare a elevilor.

POLITICILE DE INTERVENȚIE LA NIVELUL ȘCOLII

La nivelul școlii sau al instituției de învățământ, strategiile utilizate pentru a reduce rata de părăsire timpurie a școlii se află la baza întregii politici de dezvoltare instituțională. Ele au scopul de a crea un mediu de învățare pozitiv, de a consolida calitatea și inovația la nivel pedagogic, de a spori calitatea competențelor corpului didactic în vederea unei abordări corecte a diversității sociale și culturale, precum și în vederea dezvoltării unor tactici adecvate de combatere a violenței și intimidării în școală. Acestea pot fi:

- ***Transformarea școlilor în comunități de învățare*** care să se bazeze pe o imagine de dezvoltare instituțională comună tuturor beneficiarilor, prin utilizarea experienței și cunoștințelor tuturor acestora, prin crearea unui mediu confortabil, care să inspire și să încurajeze libertatea de gândire, motivându-i astfel pe tineri să își continue educația și instruirea.
- ***Perfectarea unor sisteme care să identifice primele semne de risc***, ceea ce oferă posibilitatea de a fi luate măsuri prompte înainte ca problemele să se manifeste și înainte ca elevii să înceapă să se

- distanțe de școală, să lipsească sau să o abandoneze.
- **O strânsă legătură cu părinții și cu alte organizații relevante din afara școlii**, cum ar fi: serviciile comunitare din zonă, care reprezintă emigranții sau minoritățile, asociațiile sportive și culturale, angajatorii sau organizațiile societății civile, ceea ce facilitează găsirea unor soluții holistice pentru ajutarea acelor elevi din grupele de risc și mediază apelarea la sprijin din exterior, la psihologi, asistenți sociali, servicii comunitare sau asociații culturale. Acest lucru poate fi facilitat de mediatorii din comunitatea respectivă, capabili să susțină comunicarea cu părinții și copiii din aceste grupe de risc și să reducă gradul de neîncredere al acestora în școală.

Bibliografie

1. www.edu.ro
2. **Legea nr. 448/2006 cu modificările din 17 iulie 2018** (www.mmuncii.ro)
3. <https://www.proform.snsr.ro/baza-de-date-online-cu-bune-practici-pentru-educatie-incluziva-de-calitate/programe-privind-accesul-la-educatie-pentru-grupuri-dezavantajate>

Educația și egalitatea de șanse

*Profesor Mihai Sorina Gabriela
Liceul Tehnologic Ferdinand I Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală.

Ceea ce înseamnă că și în cazul educației, fiecare individ, indiferent de etnie, religie, sex, vârstă, dizabilități sau orientare școlară, are dreptul să primească o educație, deci are dreptul de a merge la școală.

Egalitatea de șanse se referă de asemenea și la faptul că toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte; faptul că diferitele comportamente, aspirații și necesități ale femeilor și bărbaților sunt luate în considerare, evaluate și favorizate în mod egal înseamnă că femeile și bărbații se bucură de aceeași libertate de a-și realiza aspirațiile.

Preocupările privind accesul populației la educație au apărut odată cu instituirea învățământului public, ceea ce ne permite să afirmăm că cele două au o istorie comună și, cel mai probabil, atât timp cât va exista învățământ public de masă, vom discuta și despre accesul la educație.

O istorie comună care se întinde pe aproape două secole nu înseamnă și rezolvarea acestei probleme – crearea unui învățământ accesibil tuturor oamenilor indiferent de particularitățile lor psihointelectuale, socioeconomice, familiale, culturale, etnice, religioase etc. Dimpotrivă, pe măsură ce gradul de complexitate a societății în general și a sistemelor de învățământ în particular a crescut, accesul la educație a devenit un obiectiv a cărui realizare pare că se îndepărtează tot mai mult. Accesul la educație a fost încă odată confirmat ca drept fundamental al omului în 1948, prin Declarația universală a drepturilor omului care prevede nu doar faptul că orice persoană are dreptul la educație, ci și că cel puțin nivelul de bază al educației ar trebui să fie gratuit. Astfel, orice societate democratică sau care aspiră la acest statut trebuie să depună eforturi pentru a face accesibil învățământul tuturor membrilor săi respectând astfel drepturile fundamentale ale cetățenilor.

Accesul la educație are și o dimensiune economică care, potrivit studiilor și cercetărilor realizate până în prezent, nu este deloc neglijabilă. Societatea a înțeles la un moment dat că lipsa de educație a membrilor săi este mult mai costisitoare decât -educarea lor.

Deschiderea porților școlii către toți membrii societății are, așadar, la bază nu numai o motivație etică, morală, ci și un calcul simplu de cost/beneficiu, societatea preferând să acopere costurile cu educația indivizilor pentru o perioadă determinată decât să-i întrețină din resurse publice o viață întreagă.

Înțelesul conceptului de acces la educație pentru toți face trimitere la cel de egalitate, un concept complex, pentru care nu există o definiție unanim acceptată. Această situație s-a transferat și la nivelul domeniului educației, aici conceptul îmbracând diverse forme. De asemenea există numeroase perspective din care a fost abordat.

Una dintre cele mai cunoscute forme ale egalității în educație este egalitatea de șanse de acces, considerată de altfel „mama tuturor egalităților din educație” (Dupriez și Vandenberghe, 2004: 5), însă curând au devenit cunoscute și celelalte forme: egalitate de tratament, egalitate de rezultate și, mai nou, egalitate de impact (Meuret, 2002).

Pentru unii egalitatea de șanse în educație înseamnă asigurarea de condiții, perspective de reușită egale tuturor indivizilor care manifestă același tip de competențe, talent, dorință și voință de a le valorifica – în cazul de față în cadrul sistemului de învățământ (Meuret, 2002). Teoria lui Amartya Sen este cea potrivit căreia egalitatea de șanse este cea care asigură fiecărui individ acele competențe, abilități, deprinderi de bază („capabilități”) care să le permită să se integreze social.

Oricare ar fi formele pe care le îmbracă egalitatea în domeniul educației, este evident faptul că ele nu pot fi separate: nu poate fi vorba despre egalitate de șanse de acces dacă elevii vor fi tratați inegal în interiorul școlii, după criterii care au legătură cu originea lor socială, sex, etnie etc. și nu cu interesul, efortul, dorința de a învăța sau dacă aceste criterii se vor aplica după ce finalizează școala – accesul la o poziție socioprofesională nu se va face cu preponderență după criterii care țin cont de pregătirea educațională și profesională, ci în funcție de originea socioeconomică, familială, etnică, culturală, sex etc.

Prin urmare este foarte dificil de precizat ce anume înseamnă un învățământ egal pentru toți.

Bibliografie

1. www.adevarul.ro
2. www.researchgate.net

Egalitatea de șanse prin educație

Prof. Mihalcea Lidia

Școala Gimnazială "Take Ionescu" Râmnicu Vâlcea

Societățile moderne au ales să acorde copiilor șanse egale de a atinge orice poziție în societate. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie. Vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură dăruită de Dumnezeu.

Conceptul de "egalitate" înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, "o educație pentru toți și pentru fiecare", o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajarea diversitatea.

România este încă la început în privința abordării la clasă a educației în spiritul egalității de șanse, și anume într-o perioadă de cumul cantitativ. Eliminarea totală a fenomenului discriminării implică în cele din urmă o schimbare fundamentală de mentalitate. Adoptarea unei mentalități mai libere și de însușirea principiului egalității de șanse ca pe un drept fundamental, se realizează în timp. Ca orice proces de schimbare

a mentalității sociale, există obstacole de trecut, sunt minți care dintr-o firească inerție a gândirii, se opun. Există în continuare numeroși oameni care nici nu conștientizează existența fenomenului de discriminare și care totuși o fac încă la nivel inconștient.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă.

Putem realiza incluziunea copiilor dezavantajați prin intervenții / acțiuni de tip:

- **comportamental** -reguli tip ”cod de conduită” în regulamentul clasei / școlii, care să facă referire la comportamentul acceptat față de copiii vulnerabili, copii care fac parte din clasa/ școala respectivă și să se aplice atât cadrelor didactice , personalului auxiliar, cât și elevilor. Toți elevii vor fi implicați în activitățile clasei, iar rezultatele vor fi valorizate în fața grupului.

- **comunicațional** - se vor evita elementele de limbaj sau termenii care ar putea răni sau jigni copilul. Copilul vulnerabil se va simți valorizat pentru ceea ce realizează nu pentru ceea ce nu a ales, sau nu poate controla. Accentul va cădea pe progrese și realizări.

- **educațional** – utilizarea materialelor educaționale, metode de intervenție școlară, tehnicilor de testare și urmărire a evoluției specifice pentru copiii cu CES, pentru copiii din medii sărace, copiii rromi. Cercetătorii au constatat că, în cazul acestor copiii din medii sărace, metodele flexibile de predare, cu utilizarea elementelor de educație non-formală au dat roade, iar ca intervenție se va folosi valorizarea și abordarea personalizată.

Orice disciplină poate fi predată pornind de la experiența și cunoștințele copiilor. Mai ales în cazurile copiilor care provin din medii dezavantajate, este extrem de importantă abordarea predării prin exemple la îndemâna lor, care la trezește curiozitatea despre cauzele unor fenomene.

Talentul este tocmai elementul care are nevoie cel mai mult de absența discriminării pentru a dezvolta și pentru a putea aduce un maxim de beneficii atât pentru individ, cât și pentru societatea din care face parte.

Există un întreg lanț de persoane, organizații și resurse la care dirigintele sau profesorul poate apela în procesul educativ, astfel încât să fie asigurată egalitatea de șanse: profesioniști experți din exteriorul școlii - psihologi, psihiatri, medici, asistenți sociali, mediatori sanitari sau școlari, inspectori școlari, avocați, persoane din organizațiile neguvernamentale etc; familia, consilierul psihopedagogic, logopedul, profesorii clasei, personalul auxiliar.

România este un loc unde răbdarea trebuie exersată și cultivată, iar înțelepciunea dobândită.

Promovarea egalității de șanse prin educație

*Prof. inv .preșcolar Munteanu Daniela Alexandra
Grădinita cu Program Prelungit Căsuța Piticilor, Horezu Jud. Vâlcea*

„Egalitatea este sufletul prieteniei.” (Aristotel)

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent

de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD

Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrația secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Educația interculturală

*Prof. înv. primar Munteanu Mihaela Sorina
Școala Gimnazială Achim Popescu, Păușești Măglași*

Lumea contemporană este o structură din ce în ce mai evident pluriculturală. Însă modalitățile prin care sistemul de învățământ – de la grădiniță până la ultimul stadiu de școlaritate – răspunde acestor realități rămâne un subiect deschis, un domeniu în care inițiativele concrete sunt aproape inexistente.

Cadrele didactice pot avea tentația să considere pregătirea pentru interculturalitate un lux sau o gratuitate, inventată din dorința de a face pe plac standardelor euro-atlantice. Însă o multitudine de motive demonstrează contrariul: pregătirea dascălilor în spirit intercultural este o necesitate evidentă, chiar o prioritate.

Interculturalismul presupune două niveluri principale de acțiune:

- primul, la nivel internațional presupune conlucrarea între diferite culturi, diferite țări, pentru cooperare internațională
- al doilea nivel privește colaborarea dintre diferitele segmente culturale și etnice ale unor comunități în vederea formării tuturor membrilor, indiferent de etnie (respectarea și valorificarea specificității etnice și culturale a minorităților).

Educația interculturală acționează pentru:

- promovarea unor atitudini tolerante, deschise, de acceptare și înțelegere firească a raportului eu – celălalt și a noțiunii de străin
- recunoașterea și respectarea diferențelor culturale prin valorificarea pozitivă a relațiilor de egalitate între oameni și nu prin aplicarea polarității superior – inferior
- promovarea unor politici școlare care să promoveze egalizarea șanselor în educație
- strategii de valorificare a diferențelor culturale pentru a le transforma în resurse pedagogice.

„Diversitatea culturală, etnică, socială este un fenomen care cauzează multe probleme oamenilor, pentru că niciodată nu au învățat să o accepte și să o prețuiască. Au învățat asta în școală? Nu. Unde altundeva?”

Școala este spațiul învățării pluralității culturale prin prețuirea diversității, a notei distincte aduse de cultura fiecărui actor social participant. Scopul acțiunii școlii în optica interculturalității este educația pentru diversitate prin diversitate.

În școală trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea că nu există valori superioare sau inferioare; există valori specifice care nu trebuie judecate pornind de la criteriul apriori etnocentriste, ci prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Regulile unei comunicării eficiente sunt:

- ✓ Ascultarea - cine nu ascultă, nici nu știe ce spune și despre ce se vorbește
- ✓ Schimbul – comunicarea trebuie să aducă beneficii tuturor părților implicate, atât în plan intelectual, cât și afectiv
- ✓ Anticiparea – orice comunicare trebuie să aibă un scop a cărui atingere să fie rezultatul interacțiunii
- ✓ Voința de comunicare – prin acceptarea criticii și a exprimării dezacordului
- ✓ Credibilitatea – a fi autentic este mai important decât a avea dreptate (M. Fabre)
- ✓ Multilateralitatea – multiplicarea canalelor, tipurilor, direcțiilor, sensurilor și formelor de comunicare
- ✓ Respectul identității fiecărui partener de comunicare.

Pașii unei comunicării interculturale eficiente sunt:

1. Cunoașterea

Înainte de toate, trebuie să ne informăm în legătură cu cultura altora. E nevoie de o cunoaștere dinăuntru, personalizată, printr-o proiecție empatică.

2. Acceptarea

Chiar dacă registrele de coduri, lingvistice sau simbolice, nu coincid, trebuie să știm să-l ascultăm pe celălalt, să-i simțim prezența, să-i cunoaștem mobilurile, pretențiile, visurile.

3. Comunicarea nonverbală

Capacitatea de comunicare derivă și din știința decodificării elementelor supra-segmentale ale limbajului verbal, a raportării la contextul emiterii mesajului propriu-zis.

4. Contactul cu mediul

Deplasările în contextul fizic, socio-cultural al unor valori străine sunt de o mare eficacitate în comunicarea dintre culturi.

5. Raportarea la timpul celuilalt

Descoperirea universului celuilalt constituie un demers care încearcă să se apropie de o altă dimensiune a temporalității, trăită de celălalt.

Competențele comunicării interculturale:

- **Competența cognitivă** – capacitatea de a cunoaște cultura și limba celui cu care se intră în contact, istoria, instituțiile, concepțiile asupra lumii, credințele, moravurile, normele, regulile de relaționare etc.;
- **Competența afectivă** – disponibilitatea de adaptare interculturală prin probarea capacităților, emoționale și motivaționale, de a empatiza;
- **Competența operațională** – capacitatea de a te comporta într-un anumit fel, de a experimenta conduite interculturale pozitive, de a combina conduite verbale și nonverbale.

Educația interculturală acționează pentru:

- ✓ Promovarea unor atitudini tolerante, deschise, de acceptare și înțelegere firească a raportului eu-celălalt și a noțiunii de străin;
- ✓ Recunoașterea și respectarea diferențelor culturale prin valorificarea pozitivă a relațiilor de egalitate între oameni și nu prin aplicarea polarității superior/inferior;
- ✓ Promovarea unor politici școlare care să promoveze egalitatea șanselor în educație;
- ✓ Strategii de valorificare a diferențelor culturale pentru a le transforma în resurse pedagogice.

J. A. Banks distinge, în cartea sa **INTRODUCERE ÎN EDUCAȚIA MULTICULTURALĂ (1999)**, următoarele caracteristici întâlnite în școlile multiculturale:

1. Cadrele didactice și inspectorii școlari au așteptări mari față de toți elevii și o atitudine pozitivă față de fiecare dintre ei. De asemenea, vor răspunde elevilor cu o atitudine pozitivă și caldă.

2. Curriculumul reflectă experiențele, culturile și perspectivele diferite ale tuturor grupurilor etnice și culturale, dar și ale sexelor.

3. Stilurile de predare utilizate de cadrele didactice corespund stilurilor de învățare, culturilor, motivațiilor diferite ale elevilor.

4. Cadrele didactice și inspectorii școlari tratează cu respect limbile materne și dialectele diferite ale elevilor.

5. Materialele școlare reflectă evenimente, situații și concepte din punctul de vedere al mai multor grupuri etnice, culturale și rasiale.

6. Procedurile de evaluare și examinare aplicate în școală țin cont de identități culturale diferite din școală și se concretizează prin reprezentarea, în mod proporțional, a copiilor de culoare sau altă etnie în clasele pentru copiii talentați și aflați la un nivel avansat.

7. Mediul cultural din școală și curriculum-ul la decizia școlii reflectă diversitatea etnică și culturală.

8. Consilierii școlari au așteptări mari față de toți elevii, indiferent de rasă, etnie sau limbă și ajută pe fiecare elev să țințească spre o carieră și să o atingă.

Strategii și forma de realizare a educației interculturale

Există trei aspecte:

1. Educația interculturală la nivelul curriculum-ului nucleu

Educația interculturală se poate articula pe toate disciplinele de învățământ pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare.

Cadrele didactice trebuie să identifice acele obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea și să identifice posibilitățile de valorificare a diversității culturale din clasa de elevi ca resursă în procesul didactic.

2. Educația interculturală la nivelul curriculum-ului la decizia școlii

Este o cale oficială prin care se poate introduce în școala interculturală sub forma propunerii unor discipline opționale care să promoveze valorile interculturale: interdependența, toleranța, negocierea,

cooperarea, empatia, nonviolența, depășirea prejudecăților, egalitatea, demnitatea etc.)

O metodă complexă de învățare bazată pe pregătirea și realizarea de către elevi a interviurilor și valorificarea acestora la clasă este **Istoria orală**.

Exemple de teme pentru posibile proiecte: Jocuri ale copiilor; Tradiții de sărbători; Folclorul numelor; Povestirile de familie; Legende moderne; Eroi locali; Evenimente deosebite în comunitate; Povești referitoare la ocupații; Balade, cântece, dansuri; Mâncăruri tradiționale etc.

O altă posibilitate: **Literatura pentru copii** (studiul ei, în cadrul unui opțional, un aspect important în vederea egalizării șanselor reprezentându-l potențialul de identificare a copilului cu personajele prezentate în literatură).

3. Educația interculturală la nivelul activităților extracurriculare

Presupune organizarea unor activități care să implice comunitatea, activități în cadrul căruia participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente.

Exemple:

- Activități sportive
- Invitarea în școală sau în mediul educativ a unor persoane avizate din exterior
- Utilizarea bibliotecilor din școli, dotate cu lucrări prezentând drepturile omului și libertăți fundamentale accesibile diferitelor grupuri de vârstă, expuneri ale unor evenimente istorice sau contemporane, invitând la reflecție asupra problemelor supraînmăării, rasismul și excluderea minorităților etnice, naționale sau religioase
- Participarea la evenimentele culturale și sărbătorile locale
- Antrenarea în activitățile muzicale și corale.

Educația interculturală nu este o nouă disciplină școlară, o extindere a programei prin “predarea culturilor” și nici o folclorizare. Dascălul va profita efectiv de prezenta elevilor de origini diferite pentru a (re)valoriza cultura lor de origine și a-i sensibiliza, în același timp, pe ceilalți la diversitatea culturală. Educația interculturală se apropie astfel de pedagogia diferențiată, care tine seama de achizițiile prealabile și de particularitățile fiecărui elev.

Bibliografie

1. BOURHIS, R.Z., LEYENS, J.F. (coord.) (1997) – *Stereotipuri, discriminare și relații intergrupuri*, Polirom, Iași
2. DASEN, P., PERREGAUX, C., REY, M. (1999) – *Educația interculturală*. Experiențe, politici, strategii, Polirom, Iași
3. DOISE, W., DESCHAMPS, J.C., MUGNY, G (1996) – *Psihologie socială experimentală*, Polirom, Iași
4. GOLU, P. (1974) – *Psihologie socială*, Editura Didactică și Pedagogică, București
5. NICOLESCU, B. (1999) – *Transdisciplinaritatea*, Polirom, Iași

Promovarea egalității de șanse prin educație strategii de integrare a elevilor cu C.Ē.Ē.

*Prof. Munteanu Gheorghiu
Școala Gimnazială Sat Popești Com. Golești*

Integrarea școlară este un proces de includere în școlile de masă obișnuite, la activitățile educative formale și nonformale, a copiilor considerați ca având cerințe educative speciale. Considerând școala ca principala instanță de socializare a copilului (familia fiind considerată prima instanță de socializare), integrarea școlară reprezintă o particularizare a procesului de integrare socială a acestei categorii de copii, proces care are o importanță fundamentală în facilitarea integrării ulterioare în viața comunitară prin formarea unor conduite și atitudini, a unor aptitudini și capacități favorabile acestui proces.

Cerințele educative speciale desemnează acele nevoi speciale față de educație care sunt suplimentare, dar și complementare obiectivelor generale ale educației. Fără abordarea adecvată acestor cerințe speciale nu se poate vorbi de egalizarea șanselor de acces, participarea și integrarea școlară și socială. În jurul nostru observăm în fiecare zi oameni diferiți. Aceste diferențe nu se referă doar la înălțime, forma fizică, conturul feței, culoarea pielii, ci, mai ales la felul de manifestare al fiecăruia, la calitatea muncii sale. De asemenea, aceste diferențe sunt constatate și la nivel intelectual, nivel de care depinde în cea mai mare măsură reușita sau nereușita unei activități. Fiecare elev este unic și are valoarea sa, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Fiecare copil prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare personalizată. Copiii cu deficiențe au și ei aceleași trebuințe în creștere și dezvoltare. Acești copii au în același timp și anumite necesități particulare, individualizate. Ei sunt diferiți din punct de vedere al temperamentului, motivațiilor, capacității chiar dacă prezintă același tip de deficiențe. Integrarea copiilor cu CES permite, sub îndrumarea atentă a cadrelor didactice, perceperea și înțelegerea corectă de către ceilalți elevi a problemicii și potențialului de relaționare și participarea lor la serviciile oferite.

Educația integrată se referă la integrarea în structurile învățământului general a elevilor cu CES pentru a oferi un climat favorabil dezvoltării armonioase și cât mai echilibrate a acestor categorii de copii. Educația integrată a copiilor cu CES urmărește dezvoltarea capacităților fizice și psihice a acestora care să-i apropie cât mai mult de copii normali; a implementării unor programe cu caracter colectiv-recuperator, stimularea potențialului restant ce permite dezvoltarea compensatorie a unor funcții menite să suplinească pe cele deficitare, crearea climatului afectiv în vederea formării motivației pentru activitate în general și pentru învățare în special, asigurarea unui progres continuu în achiziția comunicării; formarea unor abilități de socializare și relaționare cu cei din jur; formarea de deprinderi cu caracter profesional și de exercitare a unor activități cotidiene; dezvoltarea comportamentelor adaptative și a însușirilor pozitive ale personalităților care să faciliteze normalizarea deplină. Fiecare copil cu CES trebuie să beneficieze de un program adecvat și adaptat de recuperare care să dezvolte maximal potențialul fizic și psihic pe care îl are. Integrarea urmărește valorificarea la maximum a disponibilităților subiectului deficient și antrenarea în mod compensatoriu a palierelelor psiho-fizice, care nu sunt afectate în așa fel încât să preia activitatea funcțiilor deficitare și să permită însușirea de abilități care să înlesnească integrarea eficientă în comunitatea normală. Prin integrare se realizează și o pregătire psihologică a copilului, care să contribuie la crearea unor stări efectiv emoționale corespunzătoare în care confortul psihic este menținut de satisfacțiile în raport cu activitățile desfășurate. Raportul relației socializare, integrare, incluziune are în vedere implicațiile practice, teoretice ce privesc evoluția sistemului de organizare a educației speciale și a pregătirii copiilor pentru integrarea și incluziunea în activitățile profesionale și în colectivitățile sociale.

Procesul integrării școlare a copiilor cu CES presupune elaborarea și aplicarea unui plan de intervenție individualizat, centrat pe folosirea unor modalități eficiente de adaptare a curriculumului și pe diversificarea ofertelor de învățare în cadrul lecțiilor. Elevii cu CES au, majoritatea, capacități intelectuale reduse, suprasolicitând dascălul în găsirea celor mai bune metode de lucru în cadrul lecției. Reluarea, repetarea,

elemente mereu prezente în lecțiile cu elevi cu CES, pot afecta calitatea participării active. Așadar, este mereu necesară identificarea celor mai bune metode pentru ca elevii cu CES să-și mențină participarea activă la un nivel optim pentru ca, în cadrul lecției, să nu intervină plictiseala, modificarea conținuturilor învățării fiind un proces gradat și anevoios, mai ales sub aspectul corelării instruirii cu restul elevilor clasei.

Ca și în cazul celorlalte discipline, ora de limbă și literatură română, devine prilej de încercare de a dezvolta capacitățile de exprimare orală și scrisă a elevilor cu CES. Cele trei competențe generale nu se pot regăsi în activitatea de zi cu zi a cadrului didactic desfășurând al unei activități ce are în prim plan relația cu acești elevi. Întreaga activitate trebuie să se organizeze în vederea informării și formării cadrelor didactice de sprijin/itinerante privind utilizarea corectă a modalităților de proiectare și implementare a demersului de intervenție personalizată asupra copiilor cu cerințe educative speciale, a identificării instrumentelor și a metodelor specifice de lucru adaptate particularităților de vârstă și individuale ale elevilor integrați, creării premiselor pentru asigurarea unui climat socio-afectiv favorabil dezvoltării armonioase a personalității copiilor cu dizabilități. Profesorul trebuie să dovedească creativitate în conceperea unor materiale auxiliare care să favorizeze o evoluție favorabilă a copilului cu cerințe educative speciale, să dezvolte abilități de a constitui un portofoliu individual de intervenție personalizată conform particularităților psiho-individuale ale copiilor integrați.

Competențele specifice și conținuturile asociate dezvoltă un program educativ complex și numai pregătirea cadrului didactic determină integrarea acestora în sistemul educațional.

Evaluarea elevilor cu CES se realizează diferențiat față de ceilalți participanți la lecție prin evaluări formative și sumative personalizate, prin itemi care să măsoare o înregistrare minimă a progresului școlar prin raportare la cerințele din curriculum

Reușita activităților depinde de reușita dublei abordări a instruirii în interiorul clasei și a relației fundamentale dintre instruire și evaluare. Pentru ca activitățile să fie profitabile pentru toți elevii, dascălul trebuie să găsească calea de mijloc în care instruirea și evaluarea să aibă atât caracter integrat, cât și caracter diferențiat, adaptat la particularitățile deficiențelor elevilor cu CES, participanți la procesul educativ. Raporturile dascălului cu fiecare elev în parte sunt foarte importante. Elevii cu CES au mare nevoie de a dezvolta relații afective cu cei cu care intră în contact social, aspect care vizează calitățile etice și morale ale dascălului, sub al cărui control se află limita relaționării.

Progresul educativ al elevului cu CES depinde de relația pe care cadrul didactic de la clasă o stabilește cu profesorul de sprijin, dându-i permanent informații despre punctele slabe ale acestuia. Intervenția acestuia permite valorificarea și insistarea pe cunoștințele greu asimilabile determinând raportarea la nivelul cunoștințelor de grup.

Ora de limbă și literatura română devine astfel importantă și prin relația personală care se stabilește între profesor și elev, cu încercarea permanentă a primului de a determina dezvoltarea capacității de exprimare a propriilor sentimente, a propriilor atitudini și, nu în ultimul rând, a propriei viziuni despre viață.

Bibliografie

1. Alois Gherguț, 2006, *Psihologia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, Iași
2. Carmen Crețu, 1999, *Curriculum diferențiat și personalizat*, Editura Polirom, Iași
3. Ecaterina Vărăjmaș, 2001, *Strategiile educației inclusive*, Editura Polirom
4. *Ghid de predare – învățare pentru copii cu C.E.S.*, UNICEF și Asociația Reninco, București, 2000

Egalitatea de șanse - o provocarea a sistemului de învățământ

Prof. Înv. Preșc. Mușat Ioana Roxana

Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu , loc Nicolae Bălcescu , jud Vâlcea

Copilul are dreptul de a primi o educație care să îi permită dezvoltarea, în condiții nediscriminatorii, a aptitudinilor și personalității sale.

Statul român garantează accesul obligatoriu și gratuit la educație pentru toți copiii, fără discriminare. Părinții au obligația de a înscrie copiii la școală și de a se asigura că aceștia nu lipsesc de la cursuri.

Părinții copilului au, cu prioritate, dreptul de a alege felul educației care urmează să fie dată copiilor lor și au obligația să înscrie copilul la școală și să asigure frecvența cu regularitate de către acesta a cursurilor.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate

a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii.

De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte.

Cadrelor didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004. Verza E.,
3. Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

4. Convenția cu privire la drepturile copiilor „Salvați copiii”, disponibil online la adresa [http://salvaticopiii.ro/upload/p999999*9999AConventieA754AdrepturileAcopiluluiA\\$9*9.pdf](http://salvaticopiii.ro/upload/p999999*9999AConventieA754AdrepturileAcopiluluiA$9*9.pdf)

Egalitatea de șanse în educație - mit sau realitate

Prof. Mustățeanu Alina Georgeta

Școala Gimn. Acad. Marin Voiculescu, Giurgiu

Ideea că ar trebui să existe egalitate de șanse în educație și toată lumea să aibă acces corect și egal la o educație de bună calitate, indiferent de mediul social, rasă, sex sau religie, și în care oamenii obțin succes în educație, în funcție de eforturile și capacitatea lor, în afara oricărei forme de discriminare, este înscrisă în mai multe convenții internaționale. Articolul 26 din Declarația Universală a drepturilor omului (Națiunile Unite, 1948) proclamă că „toată lumea are dreptul la educație”, că „educația va fi gratuită, cel puțin în etapele elementare sau fundamentale” și că „educația va fi îndreptată către dezvoltarea deplină a personalității umane ...”.

În ceea ce privește promovarea egalității de șanse în educație, articolul 1 din Convenția împotriva discriminării în educație (UNESCO, 1960) constată că termenul *discriminare* include orice distincție, excludere, limitare sau preferință care, bazându-se pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, orientare politică, originea națională sau socială, condiția economică sau mediu, are scopul sau efectul de a anula sau de a compromite egalitatea de tratament în educație și în mod particular: (a) de a priva orice persoană sau grup de persoane de acces la educație de orice tip sau la orice nivel; (b) limitarea șanselor oricărei persoane sau oricărui grup de persoane și educarea unui standard inferior; și (c) să creeze pentru orice persoană sau grup sau persoane condiții incompatibile cu demnitatea omului. În cadrul convenției, termenul „educație” se referă la toate tipurile și nivelurile a educației și include accesul la educație, standardul și calitatea educației și condițiile în care este desfășurată. În aceste declarații și Convenții privind egalitatea de șanse în educație este, în general, considerat că indivizii au egalitatea de oportunități „pe baza capacității individuale” (Articolul 28 din Convenția privind drepturile copilului, Națiunile Unite, 1989; Articolul 26 din Declarația universală a drepturilor omului; Raportul educației mondiale, UNESCO, 2000.)

În ciuda acestor convenții internaționale, care încearcă să promoveze accesul egal și echitatea în educație, în realitate trăim într-o lume în care egalitatea de șanse în educație nu există în prezent de cele mai multe ori. În schimb, mulți indivizi din întreaga lume primesc o a doua educație sau nicio educație, nu pentru că nu au capacitate, sunt leneși sau nu apreciază educația, ci din cauza circumstanțelor dincolo de controlul lor imediat. În țările în curs de dezvoltare în care este disponibil accesul la educație, programele de educație oferite sunt adesea minimale și de calitate scăzută, astfel încât elevii revin la analfabetism la doar câțiva ani după terminarea școlii.

Școlarizarea a fost considerată în România în perioada comunistă „marele egalizator” în cadrul societății. Datorită școlii, abilitățile copilului pot triumfa asupra circumstanțelor și acesta ar fi rezultatul predominant dacă școlile publice din România zilelor noastre ar furniza egalitate în acoperirea conținutului. Orice elev dispus să muncească din greu și să folosească oportunitatea de a învăța cu siguranță ar avea șansa de a reuși în funcție de cât ar permite talentul său, indiferent de originile familiei și statutul socio-economic. Uneori, o concluzie falsă este aceea că lipsa succesului școlar trebuie să se datoreze lipsei de talent sau de inteligență a unui elev, lipsei de muncă, de perseverență sau un amestec al acestora. Eșecul este mereu considerat ca fiind individual, provocat de lipsa de efort, talent, motivație, aplicare sau perseverență, nu o lipsă de oportunități.

Este egalitatea de șanse în educație o realitate sau este un mit satisfăcător care ușurează conștiința națională? Dacă o astfel de egalitate este reală, atunci mulți vor susține că nimeni - cu excepția, poate, a

elevului – nu poate fi învinovățit pentru rezultate discordante - nu educatorii, nu factorii de decizie, nu școlile și nici comunitatea. Totuși, efectele sărăciei trebuie luat în considerare în țara noastră unde din populație trăiește la limita subzistenței. Pe de altă parte, dacă o asemenea egalitate este un mit, atunci toți trebuie să participe la succesul sau eșecul individual al elevilor.

Prin urmare, este important să se stabilească dacă șansele egale de a învăța sunt o realitate în România. Egalitatea oportunităților de învățământ implică faptul că serviciile educaționale ar trebui să fie accesibile tuturor, respectând abilitățile și interesele lor. Utilizarea tehnologiei în educație este folosită pentru a crește accesul atât la cunoștințe, cât și la resurse pentru elevi. În contextul din ultima perioadă, școala online pune problema impactului tehnologiei asupra egalității șanselor educaționale. Tehnologia este în perioada școlii la distanță un factor decisiv care în unele zone produce inegalitate de șanse.

Nici cererea de resurse educaționale egale, nici cererile de rezultate educaționale egale nu pot înlocui în mod adecvat cererea de șanse educaționale egale. Din acest motiv, egalitatea de șanse în educație rămâne un ideal important, chiar dacă are potențialul de a provoca controverse și ar trebui, prin urmare, să fie privit cu mare precauție. În primul rând, cererea de șanse educaționale egale poate duce la atribuirea prematură a rezultatelor educaționale inegale, care ar fi putut fi evitate, la talent și eforturi inegale. În al doilea rând, această cerere creează tendința de a justifica inegalitățile sociale, spunând că, până la urmă, au fost luate măsuri pentru a realiza șanse educaționale egale. În al treilea rând, poate duce la limitarea tuturor eforturilor din sistemul educațional pentru a realiza doar oportunități educaționale egale. Această cerere este însă incompletă, deoarece cei care au dificultăți în învățare ar trebui să primească mai multă atenție și mai multe resurse pentru educația lor decât ceilalți. O abordare mai puternică asupra rezultatelor educaționale, în loc de oportunități educaționale egale, ar contracara aceste pericole. Cu toate acestea, este imposibil să înlocuim pe deplin cererea de șanse educaționale egale cu cererea de rezultate educaționale egale.

În plus, chiar și cu prezența unor standarde de performanță bine definite, evaluarea nu este standardizată, iar discrepanțele în notare între urban/rural, școli de top/școli de cartier, zone cu nivel material ridicat/ zone sărace sunt foarte mari, ceea ce face dificilă privirea de ansamblu asupra sistemului. Doar evaluările și examenele naționale pot oferi un cadru standardizat de unde reies diferențe mari, care scot în evidență că există cu adevărat o inegalitate de șanse, dată de dotări, de calitatea corpului educațional, de lipsa implicării familiilor sau de condițiile dificile de trai.

Astfel, este important modul în care oportunitățile educaționale egale, oportunitățile egale de muncă și egalitatea de oportunități pentru bunăstare sunt legate între ele și cum sunt legate de alte probleme de inechitate socială. Există mai multe obiecții importante cu privire la accentul pe egalitatea de șanse educaționale. Cu toate acestea, egalitatea de șanse educaționale este inevitabilă atunci când pledăm pentru oferirea de oportunități tuturor elevilor, în spiritul drepturilor omului și ale copilului.

Organizarea contabilității instituțiilor publice, principii și tratamente contabile

Negoita Melania

Pentru organizarea corectă a contabilității la nivelul instituțiilor publice și pentru evaluarea corectă a posturilor cuprinse în situațiile financiare se va ține seama de următoarele principii contabile:

-principiul continuității activității - presupune că instituția publică își continuă în mod normal funcționarea, fără a intra în stare de desființare sau reducere semnificativă a activității. Dacă ordonatorii de credite au luat cunoștință de unele elemente de nesiguranță legate de anumite evenimente care pot duce la incapacitatea acesteia de a-și continua activitatea, aceste elemente trebuie prezentate în notele explicative;

- principiul permanenței metodelor – presupune utilizarea acelorași reguli sau norme privind evaluarea pe tot parcursul desfășurării activității, astfel încât să se asigure comparabilitatea în timp a informațiilor contabile;

- principiul prudenței - admite că evaluarea elementelor patrimoniale trebuie făcute pe o bază prudentă și în special: trebuie să se țină cont de toate angajamentele apărute în cursul exercițiului financiar curent sau al unui exercițiu precedent, chiar dacă acestea devin evidente numai între data bilanțului și data depunerii acestuia; trebuie să se țină cont de toate deprecierile;

- principiul contabilității pe bază de angajamente - se referă la faptul că tranzacțiile și alte evenimente sunt recunoscute în contabilitate atunci când acestea se produc și nu pe măsură ce numerarul sau echivalentul de numerar este încasat sau plătit. Situațiile financiare întocmite în baza acestui principiu oferă informații nu numai despre tranzacțiile și evenimentele trecute care au determinat încasări și plăți dar și despre resursele viitoare, respectiv obligațiile de plată viitoare. Acest principiu se bazează pe independența exercițiului potrivit căruia toate veniturile și toate cheltuielile se raportează la exercițiul la care se referă, fără a se ține seama de data încasării veniturilor, respectiv data plății cheltuielilor;

-principiul evaluării separate a elementelor de active și de datorii - presupune că fiecare poziție din bilanț este evaluată separat, pentru a stabili valoarea individuală a fiecărui element de activ și de pasiv,

-principiul intangibilității - se referă la faptul că, bilanțul de deschidere pentru fiecare exercițiu financiar trebuie să corespundă cu bilanțul de închidere al exercițiului financiar precedent (dacă ulterior datei depunerii situațiilor financiare s-au identificat erori de reflectare a elementelor patrimoniale, corecțiile se realizează în exercițiul următor, fără să se afecțeze datele din bilanțul de închidere);

- principiul necompensării - presupune că orice compensare între elementele de activ și de datorii sau între elementele de venituri și cheltuieli este interzisă, cu excepția compensărilor între active și datorii permise de reglementările legale;

- principiul comparabilității informațiilor - consideră că elementele prezentate în situațiile financiare se impun a fi întocmite în baza acelorași metode de evaluare, astfel încât să se asigure comparabilitatea în timp a informațiilor;

-principiul materialității (pragului de semnificație) consideră că orice element care are o valoare semnificativă trebuie prezentat distinct în cadrul situațiilor financiare iar elementele cu valori nesemnificative dar care au aceeași natură sau au funcții similare trebuie însumate și prezentate într-o poziție globală.

Un element patrimonial este considerat semnificativ dacă omiterea sa ar influența în mod vădit decizia utilizatorilor situațiilor financiare;

-principiul prevalenței economicului asupra juridicului (realității asupra aparenței) - consideră că informațiile contabile prezentate în situațiile financiare trebuie să fie credibile, să respecte realitatea economică a evenimentelor sau tranzacțiilor, nu numai forma lor juridică. Abaterile de la principiile generale prezentate mai sus pot fi efectuate în cazuri excepționale. Astfel de abateri trebuie prezentate în notele explicative, precum și motivele care le-au determinat, împreună cu o evaluare a efectului acestora asupra valorii activelor, datoriilor, poziției financiare și a rezultatului patrimonial.

Politici Contabile

Politicile contabile se referă la stabilirea unui set de proceduri de către conducerea fiecărei instituții publice pentru toate operațiunile derulate, pornind de la întocmirea documentelor justificative până la întocmirea situațiilor financiare trimestriale și anuale.

Procedurile trebuie elaborate de către specialiști în domeniul economic și tehnic, cunoscători ai specificului activității desfășurate și ai strategiei adoptate de instituție.

În elaborarea politicilor contabile trebuie să se țină seama, în primul rând, de conceptele de bază ale contabilității, precum contabilitatea de angajamente și celelalte principii ale contabilității.

Politicile contabile trebuie elaborate astfel încât să se asigure furnizarea, prin situațiile financiare, a unor informații care trebuie să fie relevante pentru nevoile utilizatorilor în luarea deciziilor economice; și credibile în sensul că reprezintă fidel rezultatul patrimonial și poziția financiară a instituției publice; sunt neutre; sunt prudente; sunt complete sub toate aspectele semnificative.

Pentru ca informațiile cuprinse în situațiile financiare să fie comparabile în timp, modificările de politici contabile nu sunt permise, decât în cazul în care acestea sunt cerute de lege, sau modificarea acestora ar aduce informații mai relevante și credibile referitoare la operațiunile instituției publice. Modificarea politicilor contabile se menționează în notele explicative. Tratamentele contabile se referă la modul în care sunt evaluate elementele de activ și de pasiv în diverse momente ale existenței lor în cadrul patrimoniului instituției, precum și modul în care se prezintă acestea în cadrul situațiilor financiare. Elementele patrimoniale se evaluează în următoarele momente: la intrarea în instituția publică; la inventariere; la data întocmirii bilanțului; la ieșirea din patrimoniu

a) Evaluarea la data intrării în instituția publică

La data intrării în patrimoniu bunurile se evaluează și se înregistrează în contabilitate la valoarea de intrare, denumită valoare contabilă, care se stabilește:

- la cost de achiziție - pentru bunurile procurate cu titlu oneros;
- la cost de producție - pentru bunurile produse în instituție;
- la valoarea justă - pentru bunurile obținute cu titlu gratuit.

Costul de achiziție al bunurilor cuprinde: prețul de cumpărare, taxele de import și alte taxe (cu excepția acelor pe care instituția publică le poate recupera de la autoritățile fiscale), cheltuielile de transport, manipulare și alte cheltuieli care pot fi atribuite direct punerii în funcțiune a bunurilor sau pentru intrarea acestora în patrimoniu. Reducerile comerciale acordate de furnizor nu fac parte din costul de achiziție.

Costul de producție al unui bun cuprinde: costul de achiziție al materiilor prime și materialelor consumabile, cheltuielile cu manopera și cota de cheltuieli indirecte ce trebuie repartizate asupra valorii bunului. Nu sunt incluse în costul de producție costurile generale de administrație, costurile de depozitare, costurile peste limitele admise de consum, precum și costurile de desfacere, acestea fiind recunoscute drept cheltuieli ale perioadei în care au survenit. De asemenea, nu intră în costul de producție pierderile de materiale, manopera sau alte costuri de producție înregistrate peste limitele normale admise. Valoarea justă a unui bun reprezintă suma pentru care un activ ar putea fi schimbat de bună voie între două părți aflate în cunoștință de cauză, încadrul unei tranzacții cu prețul determinat obiectiv.

b) Evaluarea cu ocazia inventarierii presupune evaluarea tuturor elementelor patrimoniale în momentul inventarierii generale a patrimoniului, cu ocazia efectuării lucrărilor de închidere. Evaluarea elementelor de activ și pasiv cu ocazia inventarierii se face la valoarea actuală a fiecărui element, denumită valoare de inventar, stabilită în funcție de utilitatea bunului, starea acestuia și prețul pieței, conform normelor emise în acest scop de Ministerul Finanțelor Publice. Pentru creanțele și datoriile instituției, valoarea de inventar este egală cu valoarea posibil de încasat, respectiv de plată.

c) Evaluarea la încheierea exercițiului financiar

La încheierea exercițiului financiar, elementele de activ și de pasiv de natura datoriilor se evaluează și se reflect în situațiile financiare anuale la valoarea de intrare, pusă de acord cu rezultatele inventarierii. În acest scop, valoarea de intrare se compară cu valoarea stabilită pe baza inventarierii, respectiv valoarea de inventar. În acest caz, se vor avea în vedere printre altele:

- pentru elementele de activ, diferențele constatate în minus între valoarea de inventar și valoarea contabilă netă a elementelor de activ se înregistrează în contabilitate pe seama unei ajustări pentru depreciere sau pierdere de valoare, atunci când deprecierea este reversibilă, aceste elemente menținându-se, la valoarea

lor de intrare. Prin valoare contabilă netă⁴ se înțelege valoarea de intrare, mai puțin amortizarea și ajustările pentru depreciere sau pierdere de valoare, cumulate.

- pentru elementele de pasiv de natura datoriilor, diferențele constatate în plus între valoarea de inventar și valoarea de intrare se înregistrează în contabilitate, pe seama elementelor corespunzătoare de datorii.

La fiecare dată a bilanțului:

- elementele monetare exprimate în valută (disponibilități și alte elemente asimilate, cum sunt acreditivele și depozitele bancare, creanțe și datorii în valută) trebuie evaluate și raportate utilizând cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României, valabil la data încheierii exercițiului financiar.

- pentru creanțele și datoriile, exprimate în lei, a căror decontare se face în funcție de cursul unei valute, eventualele diferențe favorabile sau nefavorabile, care rezultă din evaluarea acestora se înregistrează la venituri sau cheltuieli financiare.

- elementele nemonetare achiziționate cu plata în valută și înregistrate la costul istoric (active fixe, stocuri) trebuie raportate utilizând cursul de schimb de la data efectuării tranzacției. Prin elemente monetare se înțelege disponibilitățile bănești, și activele/ datoriile de primit/de plătit în sume fixe sau determinabile

d) Evaluarea la data ieșirii din instituția publică. La data ieșirii din instituție sau la darea în consum, bunurile se evaluează și se scad din gestiune la valoarea lor de intrare. Pentru elementele de natura activelor necurente corporale se admite, ulterior recunoașterii utilizarea unui tratament alternativ — reevaluarea. Reevaluarea activelor fixe corporale se face la valoarea justă de la data bilanțului. Valoarea justă se determină pe baza unor evaluări efectuate, de regulă, de profesioniști calificați în evaluare, membrii ai unui organism profesional în domeniu. În cazul în care, ulterior recunoașterii inițiale ca activ, valoarea unui activ fix corporal este determinată pe baza reevaluării activului respectiv, valoarea rezultată din reevaluare va fi atribuită activului, în locul costului de achiziție/costului de producție sau al oricărei alte valori atribuite înainte aceluia activ.

Stereotipurile și intervenția educativă a profesorului pentru combaterea lor

Prof. Ochia Florin Cristian

Colegiul Național de Informatică "Matei Basarab" Râmnicu Vâlcea

Stereotipurile

Natura stereotipurilor.

Cine sunt pisicile negre? Stereotipuri culturale

O pisică este, în principiu, o felină. Totuși, pentru unii oameni, pisicile, atunci când au blana neagră, au însemnat mult mai mult decât un animal obișnuit. Cea mai frecventă asociere contemporană, în cultura noastră, este aceea de ghinion. Dacă îți taie calea o pisică, sufletul unora dintre noi este traversat de un fior de teamă că ceva le va merge prost în ziua respectivă. În Evul Mediu, pisicile negre au fost considerate ca purtătoare de prevestiri rele, iar credința era atât de puternică încât uneori erau ucise. Mai mult, în unele comunități religioase din acea epocă, suspiciunea relației cu Necuratul a pisicilor negre s-a extins și asupra oamenilor care erau văzuți în compania lor și care erau pedepsiți sever sau condamnați la moarte.

Deși această „teamă” a rezistat până azi, există culturi - țări – în care pisica neagră are cu totul altă imagine – este aducătoare de noroc (Japonia) și este un apreciat cadou pentru o mireasă (Marea Britanie), ori este prevestitoare de prosperitate (Scoția) (Singer, 2009)

În general, însă, trebuie să subliniem faptul că, în culturile contemporane, intensitatea acestor superstiții nu mai atinge nivelul dramatic pe care o avea în epocile în care lipsa de informații îi făcea pe oameni dependenți de „soluții magice”.

La nivel psihologic, aceste „soluții magice” sunt un substitut de cunoaștere. Ele au o componentă pur cognitivă – o „etichetă” mentală care înlocuiește percepția propriuzisă. Toți folosim acest tip de scurt-circuit de cunoaștere pentru a câștiga eficiență în viața de zi cu zi. Un copil merge mai des la tatăl său să-i ceară voie să iasă la joacă pentru că i s-a întâmplat de câteva ori să fie refuzat de mama sa, deși nu există nici o certitudine că aceasta l-ar refuza din nou. Acesta este suportul psihologic al unui fenomen care poate să prindă dimensiuni de amploare socială.

Atunci când o „scurtătură” de acest gen este împărtășită de un număr considerabil de persoane, ea poate să influențeze viața multor oameni. Imaginea schematizată - până la dimensiunile unei caricaturi - pe care o parte a populației o atribuie unei alte categorii de persoane este numită **stereotip cultural**.

Vorbim, așadar, despre o formă de etichetare care se aplică tuturor membrilor unei grupări de persoane identificate în baza unui criteriu unic: naționalitate, etnie, religie, gen, rasă, vârstă, profesie etc. Cel mai ușor poate fi recunoscut un stereotip în acțiune atunci când auzim pe cineva formulând o propoziție de genul: „X sunt...”, unde „X” poate să însemne „românii”, „negrii”, „femeile” etc. Formularea are un nivel de generalitate care nu are cum să fie adevărat. (Exceptând criteriul în baza căruia a fost identificat grupul, ex: „negrii sunt negri”).

Românii sunt atât de diferiți între ei încât nu vor avea niciodată o notă unică în comun. Evident că există particularități culturale – adică unele obiceiuri pe care majoritatea românilor le împărtășesc, dar niciodată toți, ci doar majoritatea. Asta nu-i împiedică pe români să creadă despre români că „vorbesc mult și fac puțin”. Stereotipurile pot să pornească de la incidente concrete, reale, care, ulterior, prin contagiune, devin definitorii pentru o întreagă categorie socială.

Stereotipurile își pot avea originea în trei categorii de surse. Una este experiența directă. Un zbor cu avionul poate lăsa amintiri neplăcute din cauza unor turbulențe – ceea ce are ca urmare refuzul de a mai folosi avionul pentru călătorii. Decizia este în contradicție cu realitatea: pentru călătorii la mare distanță, avionul este cel mai sigur mijloc de transport.

Apoi, oamenii se pot contamina cu stereotipuri de la persoanele cu care sunt în contact direct – rude, prieteni, colegi. Mulți copii români au fost amenințați de mame încă de la vârste foarte mici cu expresia „dacă nu ești cuminte te dau la țigani”. O atare asociere va fixa de la vârste atât de timpurii ostilitatea față de etnia romilor încât va lăsa senzația că este ereditară. În sfârșit, sursa cea mai puternică de impregnare și consolidare a stereotipurilor este mass media.

În câte spoturi publicitare (publicitatea este unul dintre vehiculele majore de comunicare în masă a stereotipurilor) ați văzut femei citind? Și în câte le-ați văzut ocupându-se de aspectul corpului sau de gospodărie? Iar ritmul cu care ne întâlnim cu asemenea mesaje contaminate este gigantic față de incidența experiențelor directe ori a contactelor cu apropiați.

Intervenții la îndemâna profesorului

Câteva lucruri pot fi eficiente în a gestiona situații dificile care apar în cazul unor copii din grupurile vulnerabile:

A. Parteneriat cu elevul

Așa cum ați văzut în capitolul anterior, implicarea elevilor ca parteneri în luarea unor decizii se poate dovedi mai eficientă decât a impune deciziile.

Exemplu: Exact ca în cazul regulilor clasei, elevii pot fi implicați ca parteneri uneori în managementul timpului într-o oră de curs. Ei pot fi, de pildă, co-interesați în a stabili ordinea unor activități: astăzi trebuie să lucrăm, la franceză, gramatică și vocabular, apoi să dăm un test de 5 minute de recapitulare a lecției de săptămâna trecută. Elevii pot să voteze sau să decidă prin consens cu ce încep și care este ordinea celor 3 în cadrul orei. De asemenea, orice temă nouă poate porni de la propriile lor cunoștințe, experiențe și istorii personale. Reușesc astfel să contextualizeze informația, să găsească corespondențe cu ceea ce trăiesc și nu se vor simți doar “neștiutori” ci cei “în curs de învăța mai multe”.

B. Intervenție, nu fugă

Dacă un elev are un comportament problematic (plânge, strigă, deranjează colegii) reacția de tip pedeapsă sau de a-l da afară din clasă reprezintă mai degrabă o fugă din calea problemei apărute. Este, dimpotrivă, recomandată intervenția cât mai rapidă și cu tact pentru corectarea comportamentului, pentru a evita producerea lui pe viitor. Exemplu: Daniel a deranjat colegul din banca din față în mod repetat în ora

de matematică, pentru că nu știa să rezolve problemele. Profesoara îl dă afară, dar acest lucru nu are efect pozitiv: pe de-o parte, el va învăța că așa scapă de eventualele întrebări sau de ironiile colegilor, atunci când se vede că nu știe ceva; pe de altă parte, e posibil să li se pară cool și colegilor faptul că a fost dat afară și Daniel să dorească să devină o “marcă”. Alternativa: Profesoara de matematică îl întreabă pe Daniel ce se întâmplă, ce nu știe, ce nu a înțeles. Daniel răspunde că nu a învățat formula de calcul a suprafeței cercului și nu știe să facă nicio problemă. Profesoara îi spune că, dacă n-a învățat, acum e în situația de a întreba și îi dă un termen rezonabil (a doua zi) până la care să învețe. La următoarea oră de matematică, Daniel e verificat și demonstrează că a învățat formula. Daniel va realiza că greșeala nu îl etichetează și că un comportament mai potrivit ar fi fost să exprime deschis faptul că nu a înțeles / că nu a învățat, în loc să deranjeze colegii. Profesoara poate întări comportamentul dacă îl laudă că a învățat, de această dată și dacă stabilește cu el o consecință pentru următoarea dată când nu-și învață formulele.

C. Definirea corectă a comportamentelor, nu etichetare

Orice comportament este învățat și orice comportament se menține atâta timp cât produce efecte de natură fie să producă ceva pozitiv (“dacă îl întreb pe colegul de bancă, aflu răspunsul”), fie să înlăture ceva negativ (“dacă arunc cărțile pe jos, profesorul mă va lăsa în pace / nu mă va întreba despre...”), fie pentru că persoana nu are instrumentele să comunice ceva ³². Exact după cum comportamentele se învață, se învață și renunțarea la un comportament. Pentru a înlătura un comportament, este important să înțeleg ce îl produce și ce efecte are el, conștiente sau inconștiente, pentru copil. Dacă reușim înlăturarea cauzelor, sau dacă lucrăm în zona efectelor produse, comportamentul poate să dispară. Înțelegerea de către copil a propriilor mecanisme care declanșează și întăresc comportamentul este importantă pentru a-l schimba. De multe ori, comportamentele au la bază emoții, iar copiii pot beneficia de ajutor pentru a-și exprima emoțiile altfel decât prin comportamente problematice.

D. Prevenție, nu combatere

Cele mai multe dintre problemele de comportament sau dintre stările copiilor au cauze care se pot defini. Comunicarea cu familia și o relație bună cu părinții, bazată pe încredere și parteneriat, poate ajuta să fie identificate, de îndată ce se întâmplă, evenimentele neplăcute de acasă sau de la școală.

Exemplu 1

Părinții Alinei se decid să plece la muncă în străinătate. Părinții comunică și dirigintei decizia lor, iar el le comunică celorlalți profesori, astfel încât aceștia să știe că Alina este afectată, de ce și să poată controla, înainte să se producă, anumite comportamente.

Exemplu 2

Rafael e rom, mutat de curând în clasă și riscă să fie ironizat de colegi înainte să-l cunoască. O bună comunicare cu elevul sau cu părinții și întreprinderea unor acțiuni ca: activități de cunoaștere, lauda copilului în fața grupului atunci când dă primele răspunsuri bune, manifestarea fățisă a curiozității profesorului față de cultura din care vine pot preveni situațiile discriminatorii înainte de a apărea.

E. Acțiune conform unor obiective rezonabile

Fiecare copil este diferit, iar copiii din grupurile vulnerabile resimt cu atât mai acut aceste diferențe. De aceea, abordarea egalitaristă (toți sunt la fel, toți trebuie să progreseze la fel, toți trebuie să-și însușească aceleași cunoștințe, în același grad) îl va face pe copil să simtă diferența ca pe o țară, un stigmat. Diferențele pot fi însă utilizate pentru a depista cele mai bune căi pentru ca un elev să progreseze. A lucra diferențiat cu un copil cu dizabilități, de pildă, luând în calcul posibilitățile lui, și a fixa obiective rezonabile, de termen scurt, este o soluție mai bună decât a aștepta ca el să fie “ca ceilalți”. Exemplu Vlad își poate utiliza mâinile în mică măsură, este evident că nu va scrie caligrafic. Învățătorul nu va insista pe acest lucru. Vlad poate, în schimb, să utilizeze computerul pentru a comunica, de aceea se va insista pe cunoașterea semnelor, pe citit și i se vor aprecia progresele.

Bibliografie

1. Oameni diferiți, șanse egale - GHID DE BUNE PRACTICI PENTRU PROFESORI

Egalitatea de șanse prin educație

Prof. Ochia Mădălina Camelia
Liceul Tehnologic "Ferdinand I" Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse

Înțelegem prin șansă o situație favorabilă, un prilej, o oportunitate. Egalitatea, în acest sens, înseamnă că indivizii au șanse egale de acces la ceea ce își doresc: loc de muncă, profesie, statut decizional și economic. Egalitate de șanse are sensul de a crea acces mai mare pentru grupurile vulnerabile (care întâmpină greutăți ca să acceadă) la: - servicii sanitare, - educație, - locuințe, - locuri de muncă, - dreptul la vot, - participarea în luarea deciziilor. Acest acces nu poate fi îngrădit, sub nicio formă, pe baza poziției sociale, clasei, sexului, apartenenței confesionale, etniei sau dizabilității.

De ce avem nevoie de egalitatea de șanse?

Discriminarea în educație și pe piața muncii creează indivizi neadaptați condițiilor sociale, care nu fac față cerințelor, fie că este vorba despre femei, romi, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile. Pentru un stat, asta înseamnă că, în loc să formeze cetățeni care să contribuie la dezvoltare, formează cetățeni care devin cazuri sociale. Așadar, există un avantaj economic al aplicării principiilor egalității de șanse. În altă ordine de idei, segregarea celor care fac parte din grupuri dezavantajate, care, așa cum am arătat, a fost o practică frecventă în istoria discriminării, a dus, în timp, la conflicte sociale, date fiind necunoașterea dintre grupuri, distanțele sociale și neînțelegerea culturilor, nevoilor și caracteristicilor de grup. Așadar, prezența celor care fac parte din grupurile vulnerabile alături de ceilalți, ghidată de autoritate, este de natură să creeze o mai bună cunoaștere a diversității, curiozitate față de necunoscut în detrimentul fricii de necunoscut, curajul de a explora alte culturi sau situații de viață.

Egalitatea de șanse, la nivel educațional înseamnă oferirea de "opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare” (Reuchlin, 1991), o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice - evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea - care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială (Husén, 1975) ”.

Politicile de egalizare de șanse mizează pe formarea unor competențe de bază pentru toți copiii, combătând excluziunea socială și selecția ca mod de departajare între copii, și aduc în educația formală tehnici non-formale pentru a întări procesul de învățare. De asemenea, aceste politici au urmărit extinderea învățării dincolo de educația considerată până atunci standard, prin apariția programelor de tip a doua șansă pentru cei care au abandonat școala timpuriu sau nu au făcut-o deloc. Incluziunea în clasă și în școală Incluziunea presupune un set de politici, măsuri sau acțiuni al căror scop este ca cel dezavantajat / grupul defavorizat să se simtă și să devină egalul tuturor.

Putem realiza incluziunea copiilor dezavantajați sau din grupurile vulnerabile prin intervenții / acțiuni de tip:

Comportamental

De exemplu, prevederi de tip "cod de conduită" în regulamentul clasei, dacă există, sau al școlii; acestea ar trebui să se refere la comportamentul acceptat față de copiii care fac parte din grupurile vulnerabile, la utilizarea sau neutilizarea unor termeni considerați jignitori ("nebun", "handicapat", "bozgor") și ar trebui să se aplice atât cadrelor didactice și personalului auxiliar, cât și elevilor.

Comunicațional

În timpul interacțiunii cu elevii din grupuri vulnerabile sau în interacțiuni cu terți profesorii vor evita orice elemente de limbaj sau termeni care ar putea răni sau jigni copilul, precum și orice categorisire în funcție de sex, rasă, etnie, clasă socială, nivel de venit, religie sau orientare sexuală, astfel încât copilul să se simtă valorizat pentru ceea ce realizează, nu pentru ceea ce nu a ales și nu poate controla. Colegilor tipici nu trebuie să li se ascundă problema unui copil atipic (de pildă, cu dizabilități), se va discuta deschis cu ei, li se va

răspunde la întrebări, însă ideal este să nu se insiste asupra problemelor și profesorul / dirigintele, de comun acord cu părinții, să mute accentul de pe problemă pe progrese și realizări. În cazul unor copii care provin din medii sărace, de pildă, se poate accentua progresul, în ciuda unor condiții dificile de viață.

Fizic

Accesibilizări fizice în cazul copiilor cu anumite tipuri de dizabilități –

Educațional

Consultarea familiilor și a specialiștilor care îngrijesc copiii cu anumite tipuri de dizabilități în procesul educativ. Utilizarea resurselor specializate, de tip ONG, pentru probleme specifice ale copiilor cu dizabilități, pentru abordarea educației de gen sau a educației copiilor aparținând minorităților etnice, religioase sau sexuale. ONG-urile pot ajuta cadrul didactic să înțeleagă mai bine anumite probleme, nevoi și au experiență în a aborda obstacole de diverse tipuri. Utilizarea materialelor educaționale, metodelor de intervenție școlară, tehnicilor de testare și urmărire a evoluției specific pentru copiii cu CES, dar și în cazul copiilor care provin din medii sărace, ai căror părinți / aparținători sunt analfabeți. Acești copii au nevoie de îndrumare suplimentară de la școală pentru a recupera “handicapul cultural” și au nevoie de o predare atractivă, de metode creative de transmitere a informațiilor.

Intervenția integrată la nivelul școlii și familiei

Există un întreg lanț de persoane, organizații și resurse la care dirigintele sau profesorul poate apela în procesul educativ, astfel încât să fie asigurată egalitatea de șanse. Îi vom grupa pe două categorii, în relație cu școala, însă toate aceste resurse, dacă ne dorim ca procesul educațional să fie:

A. externii

- *Profesioniștii/experti din exterior.*

În cazul nostru, sunt acele persoane specializate într-o latură din sfera drepturilor omului, educației speciale, problematicii de gen, cunoașterii comunităților de romi, problematica LGBT. Pot fi profesori, psihologi, psihiatri, medici, asistenți sociali, mediatori sanitari sau școlari, inspecți romi, avocați, persoane din organizațiile neguvernamentale etc. Ei pot veni cu o perspectivă mai largă asupra mediului în care trăiesc copiii din grupurile vulnerabile, asupra problemelor cu care se confruntă grupurile vulnerabile, pot oferi date și cercetări sociologice, informații despre intervenție, exemple de bune practici aplicate de alții, ajutor concret, prezența la clasă pentru observare și feed-back, implicarea periodică în activități cu elevii.

- *Familia.*

Implicarea familiei copiilor din grupuri vulnerabile este fundamental pentru procesul de educație. Dacă, la prima vedere, o mama analfabetă nu poate părea un partener de dialog pentru profesor, aceasta se poate dovedi, de fapt, un sprijin incredibil. Dacă i se vor explica cerințele și progresele copilului, comportamentele lui, dacă i se vor cere detalii sau opinia în gestiunea comportamentelor lui, mama poate fi atât o sursă de informare excelentă, cât și un bun partener în a direcționa copilul în continuare. Valorizarea fiecărui pas pe care acesta îl face în fața părintelui îi va crea un sentiment de confort și de încredere și îl poate determina să discute cu propriul copil atât în perioadele lui bune, pentru a-l încuraja, cât și în perioadele lui mai puțin bune.

B. Internii

- *Profesioniștii / experții din interior.*

Consilierul psihopedagogic vă poate sprijini să identificați abilitățile speciale ale copilului, modul lui de relaționare, eventuale problem socio-afective. El vă poate sfătui și sprijini în a găsi modalitățile de lucru potrivite copilului la ore. De pildă, un copil care, la clasa a VIIa, citește și scrie cu dificultate, mănâncă litere, încurcă frecvent litere între ele poate fi dislexic. Dacă este corect evaluat de psiho-pedagogul școlii, veți descoperi că există metode ușoare și eficiente de lucru cu acel elev, astfel încât să facă progrese remarcabile la scris și citit, și chiar să învețe o limbă străină. La fel, în cazul unui copil de altă orientare sexuală, puteți discuta cu psiho-pedagogul care îi poate da mai multe informații, poate identifica pentru el grupuri de sprijin locale sau organizații care să îl sprijine în nevoile lui de informare și afirmare. Logopedul poate identifica dificultățile și tulburările de limbaj și, în afară de intervențiile lui, vă poate îndruma în modul de lucru potrivit cu un elev care are astfel de probleme. Profesorul de sprijin / itinerant / coordonator (am identificat licee care au numit un profesor coordonator pentru elevii romi, de pildă) intervin în a rezolva problemele de învățare și adaptare pentru copiii cu CES. Din păcate, știm că multe unități școlare nu au deloc un astfel de profesor sau el

deservește prea mulți copii ca să poată asigura un sprijin de calitate. De aceea, recomandăm lucrul cu voluntari și cererea sprijinului experților externi, atunci când nu aveți resurse interne în școală.

- *Profesorii.*

Colegii de catedră pot avea greutăți și experiențe similare și puteți descoperi la ei bune practice în incluziunea cu succes a elevilor din grupuri vulnerabile. - Alte persoane. Personalul auxiliar (bibliotecara, secretarele) pot sprijini profesorul cu resurse informaționale, cu contactarea unor externi, astfel încât acesta să aibă acces la cât mai multe date în ce privește procesul de educației pentru diversitate.

Bibliografie

1. Oameni diferiți, șanse egale - GHID DE BUNE PRACTICI PENTRU PROFESORI

Educația incluzivă

Prof. Oprea Carmen Elena

Școala Gimnazială I.Gh.Duca, Râmnicu Vâlcea

Motto:

„Eu sunt copilul. Tu ții în mâinile tale destinul meu. Tu determini, în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață! Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire. Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume! „(din Child’s Appels, Mamie Gepe Cole)

La Salamanca (Spania), în 1994, a fost adoptată viziunea asupra educației incluzive și au fost făcute recomandări care au rămas de referință pentru UNESCO și întreaga comunitate internațională, în toată perioada ulterioară: „...școlile trebuie să includă în procesul de învățământ toți copiii, indiferent de condițiile fizice, intelectuale, sociale, emoționale, lingvistice sau de altă natură ale acestora”. Acestea (școlile) trebuie să includă în egală măsură copiii cu dizabilități și pe cei supradotați, copiii străzii și pe cei încadrați în muncă, copiii aparținând populațiilor locuind în zone greu accesibile sau ducând o viață nomadă, copiii aparținând minorităților lingvistice, etnice sau culturale, precum și copiii provenind din alte zone sau grupuri dezavantajate sau marginalizate.

Principiul fundamental al școlii incluzive este acela că toți copiii trebuie să învețe împreună, oricând acest lucru este posibil, indiferent de dificultățile pe care le au sau de diferențele dintre aceștia. Școala incluzivă trebuie să recunoască și să reacționeze la diversele cerințe ale elevilor, armonizând, pe de o parte stiluri și ritmuri diferite de învățare, iar, pe de altă parte să asigure o educație de calitate pentru toți, prin programe de învățământ adecvate, bună organizare, strategii de predare, folosirea optimă a resurselor și parteneriatul cu ceilalți membri ai comunităților în care funcționează. Trebuie să se asigure un continuum al sprijinului și serviciilor oferite pentru cerințele speciale în fiecare școală.

Toți copiii trebuie să beneficieze de educație. Fiecare poate fi sprijinit prin măsuri pedagogice în clasă și cu sprijin suplimentar prin colaborarea cu alți specialiști și cu familia. Înainte de a apela la măsuri speciale sau la alți profesioniști, profesorul trebuie să cunoască modele concrete privind posibilitatea de integrare școlară și educațională a tuturor copiilor pentru individualizarea acțiunii didactice.

În sistemul de educație românesc, integrarea copiilor cu cerințe educative speciale în școlile de masă se poate realiza în mai multe forme: clase compacte, grupuri de 3-4 copii cu CES integrate în școlile de masă. Cea mai des uzitată formă de integrare este integrarea individuală în clase obișnuite în școlile de masă cele mai apropiate de domiciliul elevilor. De fapt, vorbim mai mult de o integrare fizică decât de una reală. Serviciile de sprijin sunt insuficiente și ineficiente atât pentru copiii cu CES și familiile lor, cât și pentru cadrele didactice,

copiii și familiile copiilor din școlile de masă.

Nu avem încă, în România, școli incluzive în adevăratul sens al cuvântului, serviciile educaționale de sprijin sunt ineficiente și prea puțin dezvoltate iar mentalitatea comunității nu s-a îmbunătățit prea mult în ceea ce privește incluziunea tuturor copiilor în orice școală. Cu toate acestea, în cursul ultimilor ani, au fost derulate o serie de proiecte, coordonate de organisme neguvernamentale, care au avut drept scop crearea școlilor incluzive în România. În ciuda acestor eforturi, societatea românească are încă o abordare segregționistă în ceea ce privește persoanele cu dizabilități, iar aceste experiențe nu au putut fi generalizate la nivel național.

Importanța educației este deosebită, întregul sistem educațional trebuind să se bazeze pe premisa că fiecare individ poate fi educat, poate fi ajutat să treacă de la o etapă la alta, atâta timp cât influențele educative se adresează “zonei proximei dezvoltări” (L. S. Vigotski). Izvorul dezvoltării psihice îl constituie, după cum se știe, contradicțiile interne care apar ca urmare a solicitărilor externe. Crearea mijloacelor necesare pentru depășirea și rezolvarea acestor contradicții revine, în primul rând, educației. Pe de o parte, educația oferă conținuturile ce urmează să fie asimilate, pe de altă parte, ea se preocupă de modul în care să fie asimilate, de formarea capacităților omului. Rolul conducător al educației apare în intervenția acesteia în crearea unui climat educațional favorabil, cu valențe educative puternice asupra formării personalității umane. De aceea, nu este deloc greșită sau inoportună afirmația că “educația este o artă”.

În acest sens, în cadrul procesului instructiv-educativ, misiunea cea mai importantă revine educatorului, care trebuie să realizeze accesibilizarea cunoștințelor înainte de a fi transmise subiecților educației (elevii).

Dreptul fiecărui individ la educație trebuie conștientizat de societate, iar dacă sistemul școlar general nu vine în întâmpinarea necesităților tuturor persoanelor, trebuie avută în vedere educația specială, care se referă la toți acei copii ale căror cerințe sunt generate de incapacități sau dificultăți în a se adapta cerințelor educaționale și societale ca și cei considerați “normali” de către societate. Totuși, trebuie să se tindă la o pregătire a tuturor copiilor în sistemul școlar obișnuit. Însă, dacă acest lucru nu este posibil, calitatea educației speciale trebuie să reflecte aceleași standarde și ambiții de calitate ca și educația obișnuită și să fie strâns legată de aceasta.

Presupunând un demers intenționat, educația are caracter teleologic, acțiunile educaționale derulate corelându-se cu o serie de reguli și norme cunoscute și aplicate de cadrele didactice. Aceste norme sunt cunoscute sub numele de principii didactice.

Diversitatea interindividuală este imensă, iar necesitatea luării în considerare a acestui lucru și accesibilizării conținuturilor apare în didactică, ca teorie a procesului de predare-învățare, sub forma principiului accesibilității și individualizării învățământului.

Egalizarea șanselor de reușită în învățământ devine astfel posibilă prin acțiunea a doi factori pedagogici constanți (după S. Cristea, 1994): cunoașterea psihologică a elevului și valorificarea “psihodiagnozei” și “diagnosticului diferențial” în direcția proiectării unui “model al învățării depline”.

Școala este astfel, oarecum “obligată” să creeze condiții adecvate pentru a da posibilitate fiecărui elev “să-si realizeze propria lui dezvoltare optimă” (J. Bruner). Această viziune optimistă asupra accesibilității presupune încredere și respect față de individualitatea elevului.

Întreaga activitate din școala este orientată spre formarea personalității elevului în conformitate cu cerințele sociale ale vremii, scopul principal fiind integrarea socială. Dacă conținutul și formele acestei activități nu ar lua în considerare realitatea psihologică a copilului, ar pune în primejdie realizarea scopului propus, afirmarea fiecărui copil ca individualitate.

Fiecare copil are un potențial educativ înnăscut care trebuie doar descoperit și activizat. Aceasta este misiunea sfântă a școlii, a educatorilor, deoarece, după cum spunea Comenius: “E îndoielnic să existe o oglindă atât de murdărită, încât să nu reflecte totuși imagini într-un fel oarecare; e îndoielnic să existe o tablă atât de zgrunțuroasă încât să nu putem scrie totuși ceva pe ea. Dacă se întâmplă însă ca oglinda să fie plină de praf sau pete, înainte de a ne folosi de ea trebuie să o ștergem, iar o tabla prea zgrunțuroasă trebuie s-o dăm la rindea”.

Bibliografie

1. Gherguț Alois - *Educație incluzivă și pedagogia diversității*, Editura Polirom, Iași, 2016
2. Cristea, S. – “Fundamentele pedagogice ale reformei învățământului”, EDP, București, 1994

3. Cerghit, I., Radu, I.T., Popescu, E., Vlasceanu, L. – “ Didactica “, manual pentru clasa a X-a, scoli normale, EDP, Bucuresti, 1994

Instruirea diferențiată a preșcolarilor

Prof. Înv. Preșc. Oteșanu Ioana

Școala Gimnazială Nr.13/G.p.nr.14 Loc. Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

Studiind modul în care oamenii rezolvă problemele, Gardner ajunge la concluzia că există șapte tipuri de inteligență (logico matematică, spațială, lingvistică, muzicală, corporal chinestezică, interpersonală și intrapersonală), la care în 1991 adaugă sistemului său și inteligența naturalistă.

Teoria lui Gardner justifică ceea ce se poate constata, de altfel, în activitatea cotidiană a fiecăruia, anume că nu învățăm în același mod, că avem stiluri diferite și atitudini de învățare diferite și, ca urmare, avem nevoie de un tratament diferit, individualizat, pe tot parcursul procesului de instruire și formare. Pe parcursul vieții omul se confruntă cu variate situații de învățare, iar el va alege pe cea care se potrivește cel mai bine pentru a realiza o învățare eficientă.

Cunoscând „Teoria inteligențelor multiple” și având în vedere valorificarea maximă a potențialului fiecărui elev prin expunerea sa la situații variate, care să-i dea ocazia de a se manifesta intens motivat în domeniul în care capacitățile sale sunt mai evidente, noi dascălii putem să creem modele multiple, de învățare activă.

Prezentul curriculum vizează proiectarea unui conținut optim și corect de instruire și educare, prin care vizăm dezvoltarea inteligențelor multiple corespunzătoare vârstei preșcolare – școlare mici, urmărind educarea afectivității, sociabilității, conduitelor morale și nu în ultimul rând a motivației învățării. Fiind modele pentru copiii ce intră în sistemul școlar, profesorul abordează conținuturile într-un mod creativ, folosindu-se de joc, pentru a pătrunde ușor în universul copilăriei.

În contextul unui învățământ modern, de tip european, implementarea noilor teorii este extrem de necesară. Pentru valorificarea și dezvoltarea fiecărui individ în parte, trebuie să ținem seama de particularitățile lui și de modul de manifestare al fiecăruia. La orice nivel de învățământ am realiza instruirea, aceasta trebuie să răspundă necesităților curriculumului.

Metodologia activităților cu preșcolarii trebuie și ea regândită. Acest lucru m-a determinat să cred că instruirea diferențiată răspunde cel mai bine necesităților copiilor. Ea constă în răspunsul educatorului în planul predării-învățării-evaluării.

Beneficiile instruirii diferențiate sunt deopotrivă numeroase atât pentru copii, cât și pentru educatoarele. Avantajele pentru copii se concretizează în:

- prevenirea și eliminarea fenomenelor de suprasolicitare și subsolicitare;
- valorificarea și dezvoltarea diferențelor individuale;
- atingerea unor performanțe;
- dezvoltarea memoriei, a operațiilor gândirii, a volumului de reprezentări;
- încrederea sporită în forțele proprii, în capacitatea de a-și folosi calitățile proprii în scopul dezvoltării personale;
- depistarea la timp și stimularea intereselor și aptitudinilor copiilor;
- egalitatea șanselor prin accesul egal la învățatură ;
- înțelegerea diferențelor de învățare în loc de incapacități de învățare;
- dezvoltarea personală și socială ca parte a curriculumului.

Aplicând “teoria inteligențelor multiple” a lui Gardner în tratarea diferențiată a copiilor, ne va fi mult mai ușor să atingem performanțe. Vom putea desfășura un învățământ de calitate , deoarece copiii participa la propria formare, conform intereselor personale.

În instruirea diferențiată, educatoarele trebuie să țină seama de unele principii cheie, cum ar fi:

- Să focalizeze esențialul. În general, se uită mai mult decât se memorează, deci pentru o învățare eficientă trebuie să se accentueze ceea ce e important.
- Să recunoască diferențele dintre copii. În graba de a asigura nevoile educaționale fundamentale, educatoarea uită diferențele specifice dintre ei.
- Să evalueze pe tot parcursul instruirii. Evaluarea trebuie să fie continuă și, mai ales, stimulativă. Educatoarea trebuie să ajute copiii să-și formeze o imagine de sine pozitivă.
- Să schimbe conținutul, procesul și produsul, pentru atingerea performanțelor.
- Copiii să participe permanent la propria lor educație. Respectând diferențele dintre copii, educatoarea așteaptă de la fiecare dintre ei o creștere pe anumite planuri, ofera tuturor șansa să cerceteze și să exerseze prin acțiuni diferite, oferindu-le sarcini interesante, importante.
- Să existe colaborare între copii și între copii și educatoare. Se colaborează prin planificarea unor proiecte, stabilirea unor obiective corespunzătoare intereselor copiilor, se monitorizează progresul, se stabilesc succesele și eșecul.
- Educatoarea să echilibreze normele individuale și de grup.

Fiecare dintre noi putem fi un reformator al învățământului participând nemijlocit la armonizarea intențiilor, resurselor, formelor și mijloacelor de realizare, astfel încât ceea ce producem prin actul educațional să fie degajat, stimulativ –cognitiv, generator de idei creative, în sens dublu atât din direcția cadrului didactic spre copil cât și a copilului spre cadru didactic.

Bibliografie

1. Breben Silvia, Gongea Elena, “Activitati bazate pe inteligente multiple” ,Ed. Reprograph, Craiova, 2003
2. Dumitrana, M., Didactica preșcolară, Editura V&Integral, București, 1998;

Promovarea egalității de șanse prin programe alternative de educație -studiu-

*Prof. Păușescu Ioana Consuela
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea*

Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse.

Școala este mediul în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă,

religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Politici specifice creșterii accesului la educație pentru grupuri dezavantajate:

- Programul școală după școală
- Programul Șansa a II-a
- Interzicerea segregării școlare a copiilor rromi
- Furnizarea de servicii de mediere școlară de către mediatori specializați
- Introducerea claselor cu frecvență redusă în învățământul preuniversitar obligatoriu

Prin implementarea programelor pentru grupurile dezavantajate se preconizează obținerea următoarelor rezultate:

- Îmbunătățirea accesului la îngrijirea și educația timpurie a copilului cu accent pe grupurile dezavantajate
- Asigurarea învățământului primar și secundar inferior tuturor
- Consolidarea sistemelor de avertizare timpurie elaborate și programe remediale și de sprijin pentru elevii aflați în situație de risc în învățământul obligatoriu

Politicile de prevenire au scopul de a reduce riscul de părăsire timpurie a școlii înainte de apariția primelor probleme. Astfel de probleme optimizează prevederile sistemului de educație și formare profesională de a spori randamentul școlar și de a îndepărta obstacolele din calea succesului educațional. Ele își propun să pună, din timp, baze solide, astfel încât copiii să își dezvolte potențialul și să se integreze în școli.

La nivelul școlii sau al instituției de învățământ, strategiile utilizate pentru a reduce rata de părăsire timpurie a școlii se află la baza întregii politici de dezvoltare instituțională. Ele au scopul de a crea un mediu de învățare pozitiv, de a consolida calitatea și inovația la nivel pedagogic, de a spori calitatea competențelor corpului didactic în vederea unei abordări corecte a diversității sociale și culturale, precum și în vederea dezvoltării unor tactici adecvate de combatere a violenței și intimidării în școală.

Bibliografie

1. www.edu.ro
2. <https://edict.ro/egalitatea-de-sanse-in-sistemul-educational-romanesc>
3. <https://www.proform.snsr.ro/baza-de-date-online-cu-bune-practici-pentru-educatie-incluziva-de-calitate/programe-privind-accesul-la-educatie-pentru-grupuri-dezavantajate>

Egalitatea de șanse - studiu de caz

*Prof. Gheorghe Pavelescu Camelia
Liceul Tehnologic Băile Govora*

Egalitatea de șanse se bazează pe principiul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte.

Egalitatea de șanse are la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități sau orientare sexuală

Studiu de caz

Vă propun în continuare descrierea unui caz concret de discriminare și modul în care am intervenit.

Maria crește de una singură doi copii, cel mai mic are 11 ani, iar cel mai mare a împlinit 13 ani. După moartea soțului a acumulat mai multe datorii, iar, în consecință, locuința i-a fost deconectată de la curentul

electric și de la căldură. Lucrează în câteva locuri, de dimineață până noaptea târziu pentru a le asigura hrana copiilor.

Salariul de menajeră este prea mic ca să le cumpere haine la modă sau accesorii tehnice de ultima generație, motiv pentru care cei doi copii au devenit subiect de discuție la școală între colegii cu părinți mai înstăriți, ajungând să fie marginalizați și să dezvolte anumite complexe de inferioritate.

Argument

Am ales exemplul de mai sus pe care îl voi aborda în rândurile următoare deoarece este inedit atât pentru clasa de elevi, cât și pentru cadrele didactice care predau la clasa la care sunt eu dirigintă. Nu voi reuși să epuizez subiectul în doar câteva pagini, dar voi încerca să surprind esența acestui caz pentru care mi-am stabilit următoarele **obiective**:

- conștientizarea problemelor discriminării prin îmbunătățirea educației în ceea ce privește promovarea drepturilor omului, prevenirea și combaterea discriminării, informarea elevilor cu privire la producerea de acte/fapte de discriminare, precum și la efectele negative ale acestora asupra climatului social, informarea lor cu privire la drepturile și obligațiile ce derivă din implementarea principiilor egalității de șanse și nediscriminării;

- prevenirea și combaterea discriminării și intoleranței față de acele persoane care îi tratează pe cei din jur în funcție de statutul lor social și aspectul vestimentar;

- promovarea valorilor ce însoțesc lupta împotriva discriminării;

Etape de intervenție:

a) Identificarea și cunoașterea situației de criză: începând cu luna octombrie, cei doi frați au absentat de la școală periodic și au acumulat 20 zile de absențe. În această perioadă, după o săptămână de absente, am efectuat vizite la domiciliul lor, am trimis scrisoare mamei Maria, am chemat-o la școală, am întrebat copiii ce știu despre colegii lor, am încercat să aflu ce se întâmplă exact cu acestia. Din cercetările făcute în cadrul școlii am descoperit că cei doi frați erau zilnic batjocoriți de câțiva colegi care se amuzau de aspectul sărăcăcios al celor doi frați și de pachetul de mâncare inconsistent pe care îl aveau.

b) Etiologia: elevii, vecinii și în special mama au confirmat până la urmă faptul că cei doi copii nu mai vor să frecventeze școala deoarece nu au posibilități financiare și nu pot ține pasul cu ceilalți colegi

c) Decizia: am gândit variante de soluționare, iar mama a făcut demersuri la primărie pentru ca să fie ajutată. Nu s-au obținut rezultatele așteptate.

d) Program de intervenție:

-având în vedere situația delicată în care se află Maria, școala o va sprijini să facă cunoscut cazul celor doi frați și să obțină bursa socială

e) Punerea în practică a intervenției:

-primul pas a fost să port discuții cu cei doi frați și să-i conving că nu va râde nimeni de ei, că vor fi înțeleși și că vor fi ajutați. Am cerut sprijinul d-nei doctor și psihologului școlar pentru a-i ajuta să treacă mai ușor peste momentul reîntâlnirii cu colegii, după perioada de absență;

-următorul pas: am purtat discuții cu elevii, colegii de clasă pentru a evita situațiile neplăcute ce s-ar fi putut ivi, pentru a-i face să înțeleagă că noi trebuie să-i ajutăm să finalizeze cursurile;

-am discutat cu profesorii și i-am rugat să-i ajutam pe elevi să se integreze în societate și să nu simtă diferențele care există între ei și ceilalți copii.

f) Controlul:

-am ținut în permanență legătura cu mama copiilor și am constatat că aceștia au reușit să treacă peste trauma produsă și au reluat cursurile;

-observ ca elevii îi ajută, îi protejează și îi înțeleg;

-încerc să controlez în permanență această situație, acum, când elevii au depășit momentul de criză și au înțeles că, deși suntem diferiți, avem aceleași drepturi;

g) Evaluarea

-elevii au înțeles lipsurile familiei Mariei, iar incertitudinile au dispărut și situația s-a calmat;

-cei doi frați au acceptat înțelegerea colegilor și a cadrelor didactice și se comportă firesc (integrați în colectivul clasei, nu marginalizați);

Câteva aspecte importante:

-s-a evitat un abandon școlar;

-elevii au înțeles ca oamenii nu pot fi judecați după situația lor financiară și nu trebuie să-și ia în răș pe colegii care au nevoie de sprijinul lor;
-să cultive relații de prietenie și să se sprijine unii pe alții în situații de criză;
-colegii mei, cadrele didactice, au dovedit că se poate lucra în echipă și că există (poate exista) comunicare între noi.

Bibliografie

1. Cucos, Constantin, Pedagogie, Ed. "Polirom", Iasi, 2000
2. Suporturi de curs "Educație și schimbare", Universitatea "1 Decembrie 1918" Alba Iulia, 2006.
3. Stan, Emil, Managementul clasei, Ed. "Aramis", București, 2003

Socializarea copiilor cu dizabilități în cadrul activităților extracurriculare

*Prof. înv. primar Pietraru Denisa
Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu” Drăgășani, Jud. Vâlcea*

Orice individ trebuie să acorde o deosebită atenție grupului social din care face parte, așadar nu poate exista în afara unei experiențe de grup. Nașterea, creșterea, educația, asigurarea traiului zilnic, locul de muncă etc. sunt doar câteva etape prin care trece omul în decursul vieții sale.

Copilul cu dizabilități trebuie considerat ca făcând parte din societate. Nu putem să-l ascundem, nu are nevoie de mila noastră, ci de sprijinul nostru, permițându-i să trăiască alături de ceilalți copii, ca parte integrantă a comunității.

Urmând deviza socializării copiilor cu dizabilități : «ÎNVĂȚÂND ÎMPREUNĂ, COPIII ÎNVAȚĂ SĂ TRĂIASCĂ ÎMPREUNĂ!», tragem concluzia că termenul de socializare se referă, de fapt, la integrare. Integrarea școlară reprezintă procesul de includere în școlile de masă/clasele obișnuite, la activitățile formale și non-formale ale copiilor considerați ca având cerințe educative speciale. Considerând școala ca principala instanță de socializare a copilului, integrarea școlară reprezintă o particularizare a procesului de integrare socială a acestei categorii de copii, proces care are o importanță fundamentală în facilitarea integrării ulterioare în viața comunitară prin formarea unor conduite și atitudini, a unor aptitudini și calități favorabile acestui proces.

Participarea la concursurile școlare, mai ales cele care permit socializarea elevilor prin lucrul în comun la anumite proiecte, activități practice, constituie un prilej extraordinar de integrare a elevilor cu diverse dizabilități.

Înainte de a vorbi, educatorul trebuie să se asigure că este liniște, atrăgând atenția copiilor când va anunța ceva important, deci și copilului cu dizabilități, să se asigure că recepționează (ar putea fi nevoie ca anumite informații să fie decodificate special pentru el); Folosirea unui limbaj simplu și direct, însoțit de mimică expresivă și gesturi adecvate, solicitarea copilului cu dizabilități să rezolve sarcini diferite, astfel încât să aibă timp să le încheie; de reușita în aceste activități va depinde motivația lui pentru învățare și progresele înregistrate, chiar dacă la început timpul necesar este mai lung pentru a finaliza o activitate, rezolvând singur sarcina, elevul este capabil de anumite performanțe și astfel își îmbunătățește imaginea de sine. Educatorul trebuie să păstreze față de copii aceeași atitudine, cu toții trebuie să stabilească reguli de comportare în grup, cu toții trebuie să le respecte.

Păstrarea legăturii cu părinții, informându-i despre progresele copilului și despre modul în care își pot ajuta copilul acasă, este o altă regulă de care trebuie să țină cont educatorul. Putem să realizăm socializarea copiilor cu dizabilități, indiferent dacă știm cauza dificultăților sale (tulburări de dezvoltare, leziuni neurologice) prin antrenarea lor în realizarea lucrărilor de educație plastică sau de lucru manual din cadrul

diverselor concursuri sau proiecte educaționale extrașcolare, deoarece cel mai important lucru este ajutorul timpuriu dat copilului în această direcție (în familie, grădiniță, școală).

De asemenea, atitudinea pozitivă pe care și-o formează copilul cu dizabilități prin participarea la aceste activități extrașcolare, îl poate ajuta efectiv în dezvoltarea capacităților de comunicare. Copilul va comunica mai ușor dacă dorește să o facă, dacă dorește să exprime lucrurile pe care le trăiește. Folosind eficient capacitățile noastre de comunicare, vom putea stimula modul de comunicare al copilului.

Este foarte important ca un copil cu dizabilități să fie ajutat să devină cât mai independent posibil în toate acțiunile pe care le întreprinde, aceste proiecte educative contribuind major la atingerea acestui scop.

Bibliografie

1. Stănică I, Popa M (și alții), Psihopedagogie specială. Deficiențe senzoriale,
2. Ed. ProHumanitate, București, 1997
3. Romiță Iucu, Managementul și gestiunea clasei, Ed. Polirom, Iași, 2000
4. A. Băban, Consiliere educațională, Ed. Psinet, Cluj-Napoca, 2001 A. Cosmovici, Psihologie școlară, Ed. Polirom, Iași, 1998

Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc

Popa Diana Florentina

Școală Gimnazială „I. Gh. Duca” Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD.

Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrația secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluiași principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de

numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic“ al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Educația incluzivă

Prof. Pureca Elena Emanuela

Grădinița cu Program Prelungit Nr1 Căsuța Piticilor, Horezu

Fiecare copil prezintă particularități individuale de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare personalizată. Copiii cu deficiențe au și ei aceleași trebuințe în creștere și dezvoltare. Acești copii au în același timp și anumite necesități, particulare, specifice, individualizate.

Educația specială este concept fundamental utilizat în cadrul procesului instructiv-educativ al copiilor cu deficiențe și care se desprinde tot mai mult de conținutul învățământului special.

Principiile care stau la baza educației speciale:

- Toți copiii trebuie să învețe împreună indiferent de dificultățile pe care le întâmpină aceștia sau diferențele dintre ei;
- Societatea și școala trebuie să le acorde tot sprijinul suplimentar de care au nevoie pentru a-și realiza educația în școala publică;
- Formarea și dezvoltarea școlilor incluzive atât în mediul urban cât și în cel rural prin asigurarea resurselor umane cât și a celor materiale;
- Educația egală se realizează prin acordarea sprijinului necesar pentru fiecare copil cu deficiențe în funcție de cerința individuală.

Activitatea de incluziune și de integrare a copiilor cu deficiențe în școala publică trebuie făcută cu mult simț de răspundere de către specialiștii care acționează la diferite nivele structurale.

Conceptul de cerințe educative speciale aspiră la depășirea tradițională a separării copiilor pe diferite categorii de deficiențe, printr-o abordare noncategorială a tuturor copiilor.

Educația sau școala incluzivă implică ideea de schimbare, a școlii și societății în ansamblu, cu scopul de a răspunde dezideratului societății viitorului - „o societate pentru toți” comprehensivă și integratoare prin însăși natura ei, care să răspundă mai bine prin co-educație-nevoilor, potențialului și aspirațiilor tuturor copiilor, inclusiv ale celor deosebit de dotați sau talentați, ale celor care nu fac față în prezent în școala obișnuită, ale celor cuprinși în școlile speciale separate.

Condițiile de care are nevoie copilul cu CES sunt:

Condiții de stimulare și sprijin a dezvoltării din cele mai timpurii perioade;

Flexibilitate didactică;

Adaptarea curriculumului la posibilitățile individuale;

Individualizarea educației;

Protecție socială;

Programe individualizate de intervenție;

Integrare școlară și socială.

Educația integrată a copiilor cu CES urmărește dezvoltarea capacităților fizice și psihice a acestora care să-i apropie cât mai mult de copiii normali, a implementării unor programe cu caracter corectiv-recuperator; stimularea potențialului restant, ce permite dezvoltarea compensatorie a unor funcții menite să le suplinească pe cele deficitare; crearea climatului afectiv în vederea formării motivației pentru activitate, în general și pentru învățare, în special asigurarea unui progres continuu în achiziția comunicării; formarea unor abilități de socializare și relaționare cu cei din jur; formarea de deprinderi cu caracter profesional și de exercitare a unor activități cotidiene; dezvoltarea comportamentelor adaptative și a însușirilor pozitive ale personalității, care să faciliteze normalizarea deplină.

Fiecare copil cu CES trebuie să beneficieze de un program adecvat și adaptat de recuperare, care să dezvolte maximal potențialul fizic și psihic pe care îl are. Integrarea urmărește valorificarea la maximum a disponibilităților subiectului deficient și antrenarea în mod compensatoriu a palierelelor psiho-fizice care nu sunt afectate în așa fel încât să preia activitatea funcțiilor deficitare și să permită însușirea de abilități care să înlesnească integrarea eficientă în comunitatea normală

Trebuie menționat faptul că numai prin unirea forțelor părinților, cadrelor didactice și a școlii se poate face o mai bună integrare a copiilor cu CES.

Bibliografie

1. POPESCU, E. , PLESA, O.(coord) „Handicap, retardare, integrare”, Bucuresti, Pro Humanita, 1998
2. VRASMAS, T. „, Invatamant si/sau inclusiv”, Ed. Aramis, 2001

Asigurarea egalității de șanse pentru copiii defavorizați

*Prof. Radu Laura-Elena
Colegiul Economic, Râmnicu Vâlcea*

Educația pentru toți copiii este o cerință fermă și clară a epocii noastre, determinată de nevoile acute ale timpului prezent. În filosofia lumii moderne materializată în politicile educaționale, internaționale și naționale, se caută răspuns la întrebări firești care doresc să exemplifice îngrijorarea față de viitorul lumii. Procesul educativ trebuie să se adreseze tuturor și să se concentreze pe soluții rapide și adecvate la adaptarea față de diversitatea și unicitatea umană.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii.

De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor, cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani pentru a aduce la cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranța, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009
2. Mara D. – Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004
3. Verza E., Păun E. – Educația integrată a copiilor cu handicap, UNICEF și RENINCO, București, 2008

Educația incluzivă în școala românească

Prof. înv. primar: Roman Elena-Bianca

Școala Gimnazială Nr.13, Mun. Rm. Vâlcea, Jud. Vâlcea

Educația incluzivă și integrată s-a impus nu doar ca alternativă educațională modernă, ci a devenit, în ultimii douăzeci de ani, o realitate a sistemului educațional românesc. Acest proces de integrare se regăsește în primul rând în acceptarea diversității. Încurajarea condițiilor de acceptare a ”*celuilalt*” înseamnă o intervenție din start în reducerea posibilelor greșeli cu caracter educativ, didactic, psihologic sau medical.

În primul rând, în domeniul educației, egalizarea șanselor susține școlarizarea copiilor cu deficiențe/dizabilități în sistemul public de învățământ (în măsura posibilităților materiale și a asigurării unui personal calificat în cadrul comunității în care își derulează activitatea instituția de învățământ, dar și în funcție de particularitățile psiho-individuale ale copilului cu C.E.S.), precum și cuprinderea în sistemul obligatoriu de învățământ (grădinițe și învățământul obligatoriu de zece clase) a tuturor copiilor cu C.E.S., indiferent de tipurile de deficiențe/dizabilități, incluzând aici și deficiențele grave, inclusiv cele multiple, asociate. În plan socio-cultural și economic integrarea se referă la ”*acceptarea necondiționată, includerea organică a tuturor persoanelor, luate împreună, dar și a fiecărui individ luat separat, în condițiile unei enorme diversități a acestora, în limitele condiției umane*”.

În al doilea rând, educația integrată reprezintă o ”*modalitate instituționalizată de școlarizare a copiilor cu dizabilități (ca și a altor copii cu cerințe speciale) în școli și clase obișnuite sau în structuri școlare cât mai apropiate de cele obișnuite. Adoptarea, de către școala de masă, a ideologiilor educației integrate impune adaptări la nivelul procesului de predare-învățare-evaluare – prin întocmirea unor documente speciale concretizate în programele de intervenție personalizată (PIP) și programele educative personalizate (PEP)*”.

De asemenea, educația incluzivă în școala românească presupune adaptarea, alegerea, aplicarea diferitelor strategii, precum:

- activități de învățare individualizate, desfășurate sub îndrumarea unui cadru didactic specializat (profesorul de sprijin sau profesorul itinerant) care îl completează, pe cadrul didactic de specialitate;
- adaptarea curriculumului, realizat de către cadrul didactic specializat (profesorul de sprijin sau profesorul itinerant), împreună cu cadrul didactic de specialitate;
- alegerea unor conținuturi ale învățării care să respecte atât cerințele curriculumului școlii de masă, cât și posibilitățile reale de comprehensiune și operare cu aceste conținuturi ale copilului cu C.E.S., toate acestea în așa fel încât să nu fie deteriorată calitatea învățării pentru ceilalți copii;
- aplicarea unor strategii de predare-învățare care să faciliteze operarea cu conținuturile învățării, atât pentru elevul cu C.E.S. cât și pentru ceilalți elevi;
- gestionarea diferențiată a timpului – fiecare individ are nevoie de timp pentru procesarea noilor informații; această perioadă de timp diferă de la copil la copil; una dintre caracteristicile de dezvoltare psihică a copilului cu C.E.S. (mai ales acolo unde există deficiență mintală), constă în nevoia unei perioade de timp mai îndelungate pentru procesarea informației noi;
- organizarea spațiului clasei – trebuie să țină cont de copilul cu C.E.S. și de tipul deficienței acestuia;

În concluzie, educația incluzivă își operaționalizează finalitățile educaționale prin adaptări și modificări de diferite grade de complexitate ale finalităților curentului principal al educației. Obiectivul principal al educației integrate (echivalentul idealului educativ) îl reprezintă asigurarea accesului egal la educația de bază pentru toți membrii unei societăți/ comunități

Bibliografie

1. Alexandru, C. (2008)- Copiii cu dizabilități multiple. Educația incluzivă – deziderat al societății contemporane; Timișoara; Editura: MacPixel;
2. Mara D. (2009)– Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică,

Educația nonformală - un promotor al egalității de șanse în educație

*Prof. Roman Nicoleta
Liceul Tehnologic "Decebal" Loc. Drobeta Turnu Severin*

O educație bună este izvorul întregului bine în lume.

Immanuel Kant

Educația reprezintă un pilon fundamental al societății umane, prin intermediul căreia se urmărește clădirea unei vieți de calitate a fiecărui individ în mod particular, precum și dezvoltarea în mod general a societății și culturii acesteia. În context actual, cadrele didactice nu se pot rezuma doar la aspectele tradiționale ale educației, fiind necesară introducerea aspectelor educației nonformale.

Educația copiilor și a tinerilor reprezintă un proces amplu de acțiuni cu impact asupra cunoștințelor, atitudinilor, valorilor și caracterului acestora. În funcție de gradul de organizare al formelor educației se delimitează trei mari categorii: educația formală, educația nonformală și educația informală. Educația formală este educația oficială, care implică conform Legii Educației Naționale (nr.1/2011) învățarea în context organizat și structurat, realizată într-un cadru instituționalizat și care se fundamentează pe o proiectare didactică explicită, cu obiective, durate și resurse, și care se finalizează cu certificarea instituționalizată a cunoștințelor și competențelor dobândite.

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent

de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare. Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Educația nonformală reprezintă, conform lui J. Kleis (1973) ”orice activitate educațională, intenționată și sistematică, desfășurată de obicei în afara școlii tradiționale, al cărei conținut este adaptat nevoilor individului și situațiilor speciale, în scopul maximalizării învățării și cunoașterii și al minimalizării problemelor cu care se confruntă acesta în sistemul formal.” Educația informală este un proces spontan care se realizează pe toată durata vieții, prin care individul acumulează cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi, își structurează convingerile și atitudinile, se dezvoltă prin intermediul experiențelor cotidiene.

Cunoștințele teoretice nu au valoare foarte mare dacă nu sunt aplicate corespunzător. De asemenea, pe lângă dezvoltarea cognitivă este determinant să fie vizate dezvoltarea personalității copilului, inteligența sa emoțională, abilitățile sociale și cele de gândire. Aici educația nonformală vine ca o punte între cunoștințele predate de profesori și punerea acestora în practică. Educația nonformală, fiind un tip de educație organizată sau semiorganizată, operează în afara sistemului educațional formal, maximizând procesul de învățare și minimalizând constrângerea specifică școlii.

Din experiența educațională practică s-a demonstrat că tipuri de educație formală, precum educația prin experiență (learning by doing) sau educația outdoor, au efecte benefice pe termen lung și dezvoltă abilitățile educabililor în ceea ce privește cooperarea, colaborarea, organizarea, asumarea de responsabilități precum și motivația și plăcerea de a descoperi și învăța, dezvoltarea gândirii critice și multiplicarea experiențelor pozitive.

Cadrul didactic devine un pilon în descoperire și învățare, la care educatul se raportează pentru a fi ghidat. În același timp, educatul devine resursă, producător, participant activ la propria învățare. Nu putem nega rolul determinant al educației formale în dezvoltarea integrală și armonioasă a personalității copiilor și în sprijinirea copilului în achiziționarea de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini necesare pe tot parcursul vieții, însă consider determinant rolul integrării aspectelor educației nonformale pentru maximizarea bucuriei și plăcerii de a învăța și pentru dezvoltarea abilităților de viață și sociale, a inteligenței emoționale și a relațiilor interpersonale necesare atât copiilor cât și viitorilor adulți. Este de datoria noastră ca și cadre didactice să ajutăm la crearea unei societăți echilibrate și civilizate prin dezvoltarea unor viitori adulți adaptabili, pregătiți pentru eventualele schimbări globale, cu gândire critică și perspicace, mereu în căutare de a se dezvolta și cu o inteligență emoțională ce le conferă atât sentimentul fundamental de apartenență socială cât și cel de empatie vizavi de semenii lor.

Principalele aspecte care atrag la educația nonformală sunt caracterul voluntar al acesteia pe de-o parte, dar și faptul că se bazează mai mult pe practică decât pe teorie. Deși se desfășoară totul într-un mod organizat, persoana în cauză alege de bunăvoie să se implice, fără să aștepte în schimb recompense financiare sau recompense specifice educației formale: notele. De asemenea nu se aplica nici pedepse, cum ar fi absențele, scăderea notei la purtare și altele. Există totuși obiective clare de învățare atașate activităților desfășurate într-un cadru nonformal, dar atingerea lor se realizează într-un alt mod decât acela al predării, care este metoda de baza din instituțiile de învățământ. Educația nonformală oferă posibilitatea unor altfel de metode, interactive și diversificate, pentru obținerea unor cunoștințe și aptitudini noi, cât și pentru punerea acestora în practică. Cateva exemple de metode folosite în contextul nonformal pot fi: activități de team building, jocuri de rol, dezbateri, brainstorming, jocuri de improvizație.

În concluzie, educația nonformală oferă libertatea foarte mare, îți dă posibilitatea să îți exprimi propriile idei, dar să și auzi altele noi, și cel mai important este că poți învăța doar ceea ce îți place, nu ești obligat în niciun fel să asimilezi lucruri care nu corespund cu părerile și cu dorințele proprii.

Bibliografie

1. Bloom, B.S., Human characteristics and school learning, McGraw-Hill, 1976
2. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității
3. Gardner, H., Multiple Intelligences: The theory in Practice, Perseus Books, 1993;
4. Oprea, Crenguța, Pedagogie. Alternative metodologice interactive, Ed. Universității, București, 2003;
5. ***Nonformal Education Manual, Peace Corps, 2004;
6. ***Legea Educației Naționale nr.1/2011;
7. „Lucian Blaga” Sibiu, 2009. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.
8. www.ted.com;
9. <http://www.tribunainvatamantului.ro>;
10. <http://www.imparte.ro/Ajutor/Reintegrare-sociala/Educatia-non-formala-si-avantajele-sale-406.html>;
11. www.copii.psihologie.ro.

Implicarea părinților în educarea elevilor cu C.E.S.

Rotea Anca Maria

Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu Drăgășani, Jud. Vâlcea

Responsabilizarea familiei în educarea copiilor este esențială pentru succesul participării școlare. La orice copil, în mod particular la copiii cu cerințe educative speciale, gradul de interes și de cooperare a părinților cu școala este cel mai frecvent direct proporțional cu rezultatele școlare obținute de copii. Psihopedagogia modernă centrată pe copil se bazează pe convingerea fermă că familia este factorul educativ cu cel mai mare potențial de educare.

Adesea, familiile copiilor cu nevoi speciale sunt responsabile de copiii lor tot restul vieții. Școala trebuie să sprijine familiile pentru a face față greutăților cu care se confruntă. Fiecare familie are potențialul și nevoile sale unice, care trebuie valorizate de către școală în mod corespunzător.

Elemente necesare pentru comunicarea și colaborarea eficientă dintre cadrele didactice și părinți:

- respectul reciproc care poate fi modelat adesea de către cadrele didactice. Este important să se plece de la premisa că părinții sunt cei mai importanți profesori din viața copilului.
- atitudinea obiectivă, imparțială, care solicită gândirea pozitivă și deschisă despre familie, evitarea judecăților dezaprobatore, distructive. Atitudinea imparțială înseamnă încurajarea familiilor de către cadrele didactice să-și evalueze deciziile fără a-i influența cu o părere personală;
- empatia, respectul față de părinți pot fi sesizate de acesta prin disponibilitatea la dialog și comunicare onestă.

Forme de colaborare și sprijin reciproc între școală și familie:

Activități de comunicare a informațiilor – cele mai obișnuite activități de acest tip sunt ședințele părinți – cadru didactic. În educația elevilor cu nevoi speciale, ședințele cu părinți se concentrează pe planuri educaționale de intervenție individualizată. Se planifică activitățile de colaborare, se rezolvă problemele apărute în aplicarea planului. Informațiile pot proveni atât de la cadrul didactic la părinți, cât și în sens invers.

Activitățile de sprijin presupun o implicare activă a membrilor familiei în cadrul programelor școlii.

Cele mai obișnuite activități de acest gen sunt intervențiile comune familie –școală, în care membrii familiei lucrează împreună cu cadrele didactice pentru fixarea obiectivelor planurilor educaționale de intervenție individualizată. Părinții pot juca rolul de profesori acasă și pot supraveghea studiul suplimentar al copilului în scopul sprijinirii derulării planurilor educaționale de intervenție individualizată sau a temelor școlare.

Colaborarea cu comunitatea școlară - presupune cooperarea pentru îndeplinirea unei sarcini împreună, membrii familiei și cadrele didactice. În cadrul acestei colaborări, membrii familiei pot juca rolul în cadrul școlii de instructor, voluntar, membri de comitet de intervenție, tutori, asistenți în cadrul călătoriilor în afara școlii, ajutor în pregătirea materialelor didactice și echipamentului necesar.

Pregătirea părinților – cere atât părinților cât și specialiștilor să-și aloce timp pentru pregătirea și programele educaționale ce vor fi aplicate. Pregătirea părinților este o activitate constructivă deoarece implică învățarea și acumularea cunoștințelor și tehnicilor utile părinților în schimbarea comportamentelor neadecvate ale copiilor.

Există diferite tipuri de probleme, cu care școala se confruntă:

- probleme native ale părinților: vigoarea fizică și energia mentală de a putea trăi și sprijini copilul care are o dizabilitate;
- tendințele psihologice de apărare folosite de părinți pentru a face față epuizării, furiei și durerii ca părinte al unui copil cu dizabilități;
- în mod frecvent, părinții își alocă o mare parte de timp și resurse financiare pentru a se documenta singuri în problematică specifică dizabilității.

Realizarea colaborării autentice între cadrele didactice, elevi, familiile lor și specialiști, bazată pe respect, toleranță și empatie este un proces complex, care necesită timp, energie, cunoștințe adecvate și devotament.

Bibliografie

1. Bauer, A. M., & Shea, T. M. Parents and schools: Creating a successful partnership for students with special needs. Columbus, OH: Merrill Prentice Hall (2003).
2. Verza E. – *Psihopedagogia integrării și normalizării*, în Revista de Educație Specială, nr.1, 1992.
3. Vrășmaș E., *Introducere în educația cerințelor speciale*, Editura Credits, București, 2004;

Formarea cunoștințelor geografice în ciclul primar

*Prof. înv. primar Șerban Mariana Liliana
Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea*

Geografia, în ansamblul ei, reprezintă una dintre formele de cunoaștere științifică și sistematică a lumii în sens larg. Originea sa este duală, atât de știință a naturii, cât și de știință a societății; de aceea geografia este prevăzută în planul-cadru de învățământ în aria curriculară *Om și societate*.

Încă din primele clase ale învățământului primar, conținutul unor lecții de citire oferă învățătorului posibilitatea de a-i familiariza pe elevii săi cu unele noțiuni geografice cum ar fi: deal, izvor, lac, drum, râu, mare, munte, țară etc; însă planul de învățământ al școlii primare prevede începerea studiului organizat al geografiei în clasa a IV-a.

La nivelul acestei clase, *Programa de Geografie* are unele caracteristici:

- experiența concretă a elevului în orizontul lui de existență cotidiană este un element pe care se va *construi* întreaga învățare geografică;
- întregul demers de învățare are ca punct de plecare localitatea natală și se ajunge, la final, la nivel planeta; trecând prin spații de referință semnificative (orizontul local și apropiat, regiunea

natală, județul natal, țara, continentul, planeta ca întreg);

•își propune să asigure o legătură mai strânsă între geografie, domeniul științelor naturii, matematică și istorie.

Noțiunile geografice sunt forme de gândire care exprimă în mod abstract și sintetic însușirile comune, generale și esențiale ale unei clase sau categorii de obiecte sau fenomene geografice. În predarea geografiei se urmărește ca elevul să-și însușească temeinic noțiunile de bază ale disciplinei (relief, climă, faună, floră) pentru a cunoaște mai bine fenomenele elementare ale geografiei.

La copiii de vârstă școlară mică, desprinderea de materialul concret se face greu, din cauză că gândirea lor păstrează în mare măsură caracterul intuitiv. Observațiile pe care le face copilul în mediul înconjurător și îmbogățirea experienței sale de viață ridică încă din clasa a II-a (și chiar mai devreme) problema familiarizării elevilor cu noțiunea de orizont. În etapa premergătoare familiarizării elevilor cu această noțiune, învățătorul va face cu elevii săi exerciții de dezvoltare a percepțiilor de spațiu. Pe baza exercițiilor de măsurare cu pasul sau cu metrul, se va urmări formarea priceperii pentru aprecierea unor distanțe mai mari decât distanța pe care o parcurge copilul de acasă până la școală. După efectuarea în prealabil a unor astfel de exerciții, învățătorul va organiza o plimbare cu elevii în împrejurimile localității, unde va prezenta obiectele aflate în peisajul pe care-l observă, discutând despre fenomenul perspectivei.

Tot din clasa a II-a se începe formarea priceperii elevilor de a se orienta în natură. Elementele noi care intervin în cunoștințele elevilor sunt datele privind sfera noțiunii de puncte cardinale. Procedându-se tot intuitiv, în clasa a II-a se urmărește formarea priceperii elevilor de a se orienta după Soare. Pentru acumularea unui fond variat de percepții și reprezentări, pe care să se bazeze formarea noțiunii de puncte cardinale se organizează o excursie în împrejurimile localității și se fixează cu elevii locul de unde răsare Soarele, comunicându-se acestora denumirea de răsărit, apoi se determină și celelalte puncte cardinale.

După ce elevii se familiarizează cu punctele cardinale, se începe activitatea de formare a noțiunii de plan. Exercițiile de întocmire a unui plan se desfășoară progresiv, pornindu-se de la planul clasei, apoi planul școlii, planul localității etc. Sunt însușite apoi principalele semne convenționale utilizate: șosea, cale ferată, hotar, pârâu, râu, pod, deal, munte etc.

În decursul desfășurării procesului de predare a geografiei este necesar să se formeze la elevi și deprinderea de a lucra cu harta. Formarea acestei deprinderi este un proces complex care se desfășoară de-a lungul mai multor etape.

Excursiile în natură și îmbogățirea volumului de percepții pe care le au elevii despre înfățișarea Pământului, constituie o premisă pentru formarea reprezentărilor și noțiunilor despre formele de relief. Familiarizarea elevilor cu formele suprafeței Pământului, începe prin observarea atentă a acestora în timpul excursiilor. O primă observație cu caracter general pe care trebuie să o rețină elevii, este că suprafața Pământului nu este peste tot la fel. Ea prezintă neregularități care au forme diferite de la un loc la altul.

În concluzie, ca să înțeleagă esența fenomenelor geografice, elevii trebuie să cunoască primele elemente din alfabetul acestei discipline, și anume: noțiunile de orientare (orizont, puncte cardinale), plan, semne convenționale, hartă, forme de relief, climă, ape curgătoare și stătătoare etc.

Bibliografie

1. **Dulamă, M. E.**, *Elemente din didactica geografiei*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2011;
2. **Miu, F.**, *Tendențe în didactica geografiei cu aplicații în învățământul preșcolar și primar-suport de curs*, Editura Mondoro, București, 2015

Abordarea problematicii egalității de șanse în învățământul primar

*Prof. Inv. Primar Smărăndoiu Ilie
Școala Gimnazială Nr. 5, Râmnicu Vâlcea*

Este deja cunoscut faptul că școala românească se confruntă de mai multă vreme cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Este deja o certitudine că egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate“ înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; niciun elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Se constată că orice lege care ține de atitudini nu are metodologii adecvate de aplicare care să cuprindă toți factorii implicați. Faptul că avem nevoie de existența legilor antidiscriminare și de promovare a egalității de șanse arată clar că societatea în care trăim are cel puțin tendința de a discrimina, că este o societate inechitabilă, din moment ce are nevoie de legi pentru promovarea egalității de șanse. Cu toate acestea, la o privire mai atentă, lucrurile se complică. Cateva exemple de actualitate s-ar încadra cu succes în răspunsurile întrebărilor precum - Cine poate obliga un părinte să accepte în clasa copilului său (aproape) orice fel de copii? Cum se demonstrează și se sancționează presiunile asupra actorilor școlari atunci când este vorba de formarea claselor? sau mult dezbătutele clase de elită?

La prima vedere, pentru un cadru didactic profesionist cu adevărat, nondiscriminarea și egalitatea de șanse în mediul școlar nu sunt amenințare și nici provocare. Acestea sunt situații obișnuite care trebuie abordate potrivit legilor țării, potrivit celor învățate în anii de pregătire profesională – psihopedagogia oferă un ajutor neprețuit – și nu în ultimul rând, potrivit unor norme elementare de bun-simț. Ele sunt amenințări pentru cadrele didactice care au o înțelegere incompletă a menirii pe care o au în viața elevilor și care adoptă atitudinea discutabilă dar greu de condamnat „puțin mi se oferă, puțin ofer și eu”. Provocarea începe în momentul în care dorești să obții performanță cu elevii pe care îi ai în clasă

În fapt, realitatea oferă mult prea multe situații care nu pot fi încadrate în legi și regulamente. „Nimic

nu se obține fără luptă” nu este o vorbă goală. Există nenumărate cadre didactice care sunt exemple de dăruire până la sacrificiu, pentru care interesul partenerului în educație este primordial, dar acestea rareori stârnesc interesul nostru.

În concluzie, să ne onorăm meseria cum se poate mai bine, promovând accesul la educație tuturor categoriilor de elevi. Să facem procesul educațional unul accesibil tuturor elevilor, dascăli fiind înconjurați cu respect și admirație de generații de elevi: pentru că au dăruit fără rezerve priceperea și cunoștințele lor. Pentru că, în felul lor unic, au fost campioni ai egalității de șanse și ai nondiscriminării în școlile lor.

Abordarea bunelor practici privind egalitatea de șanse în învățământul primar

*Prof. Inv. Primar Smărăndoiu Tamara
Școala Generală „Take Ionescu”, Râmnicu Vâlcea*

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se identifica soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme). Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc.

Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori

superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Directorilor de școli, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Egalitatea de șanse în învățământul românesc

Prof. Stănescu Adela-Florentina

Școala Gimnazială nr. 280 București, sector 5

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără niciun fel de limitări.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau a celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială.⁵

Articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale interzice discriminarea pe orice motiv: sex, rasă, culoare, origine etnică sau socială, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau de altă natură, apartenența la o minoritate națională, naștere, dizabilități, vârstă sau orientare sexuală. Educația este sursa principală a eliminării inegalităților de orice fel și unul dintre cei mai importanți factori care duc la posibilitatea de angajare pe piața muncii.

Una dintre problemele cu care se confruntă societatea românească, este aceea a discriminării de gen. **Legea educației naționale** nr. 1 din 5 ianuarie 2011 face referiri în mai multe articole la interzicerea discriminării în învățământul superior pe criterii de sex, la echitate și etică academică. Legea nr. 229/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați garantează egalitatea de șanse și tratament între aceștia, eliminarea tuturor formelor de discriminare și luarea de măsuri pentru promovarea egalității de șanse. Se poate observa că în România fetele și băieții au acces în număr egal la educație (rata alfabetizării la femei între 15 și 24 de ani fiind de 97,4%, iar la bărbați de 97%), pe piața muncii nu se vede acest lucru. Numai 53,2% dintre femei au un loc de muncă, rata pentru bărbații angajați fiind mult mai mare, de 69,5%.⁶ Așadar, egalitatea de șanse în funcție de gen, este respectată în învățământul românesc.

Există însă numeroase alte discriminări care se fac în învățământul românesc, acestea depunzând de

5 <https://edict.ro/egalitatea-de-sanse-in-sistemul-educational-romanesc/>

6 <http://www.educatiefaradiscriminare.ro/articole/egalitatea-de-gen-si-educatia/>

factori complecși ai societății românești: mediul de proveniență, etnie, religie, vârstă, starea de sănătate etc.

Un raport al Comisie Europene din 2017, referitor la egalitatea de șanse în învățământul românesc, arată că mai este mult de lucru până a se ajunge la standardele europene cerute. Iată care erau concluziile raportului:

- 3,7% din PIB se alocă pentru educație (sub media UE și sub nivelul de 6% cerut de sindicate);
- finanțarea rămâne inegală în defavoarea învățământului de bază (pre-primar și primar)
- aproximativ 1 din 10 elevi nu participă la educație timpurie (4-6 ani)
- aproape 2 din 10 elevi abandonează timpuriu școala
- 4 din 10 elevi de 15 ani sunt analfabeți funcțional, iar probabilitatea de a te afla în grupul celor 40% e mai mare dacă ai părinți cu un statut socio-economic scăzut (conform rezultatelor la PISA)
- rata ocupării în rândul tinerilor 20-34 ani e redusă, în special în cazul absolvenților de gimnaziu, școală profesională, liceu și post-liceală (aprox. 7 din 10)
- doar 26% din tinerii 30-34 sunt absolvenți de studii universitare, mult sub media UE.
- la toți indicatorii există inegalități între rural și urban și între etnici romi și etnici români, în defavoarea primilor⁷

În contextul pandemiei de Coronavirus, izbucnite în 2020, egalitatea de șanse în învățământul românesc pare a fi un obiectiv destul de greu de atins. Școala on-line a demonstrat că există mulți copii din medii defavorizate care nu pot beneficia decât de învățământul clasic. Unele statistici arată că aproximativ 250.000 de elevi din România nu au acces la internet⁸, ceea ce le-a îngrădit dreptul la educație în perioada școlii on-line. Desigur, au existat profesori care au încercat să le ofere elevilor lecții chiar și în aceste condiții, folosind metoda „magazinul”. Această metodă, presupune ca profesorii să lase fișele de lucru la un magazin de unde sunt ridicate de un părinte, iar temele rezolvate să fie din nou predate la magazin după un anumit interval.⁹

În condițiile în care elevii din mediile defavorizate nu aveau mijloacele tehnice necesare desfășurării școlii on-line, unii profesori au făcut apel la diferite organizații sau la prieteni pentru a-i sponsoriza pe elevi cu tablete, telefoane sau calculatoare. Aceste eforturi arată că dascălii dedicați încearcă să ofere egalitate de șanse elevilor chiar și în situații speciale.

Bineînțeles, merită amintite și emisiunile de teleșcoală realizate la TVR, în perioada pandemiei, de către diferiți dascăli din țară, pentru elevii claselor terminale. Aceste emisiuni au fost o altă modalitate de a le oferi elevilor egalitate de șanse.

În concluzie, aș putea spune că în România se încearcă respectarea egalității de șanse pentru toți elevii, dar acest lucru este dificil de realizat, parțial nivelului de trai al elevilor, dar și din cauza subvenționării insuficiente a învățământului românesc.

7 https://adevarul.ro/educatie/scoala/educatie-toti-politica-egalitatii-sanse-educatia-romaneasca-1_5bc836d1df52022f759f2347/index.html

8 <https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/educatie/circa-250-000-de-elevi-din-romania-nu-au-acces-la-tehnologie-online-1301387>

9 <https://romania.europalibera.org/a/coronavirus-metoda-magazinul-folosit%C4%83-de-unii-profesori-%C3%AEn-perioada-pred%C4%83rii-online-/30609298.html>

Asigurarea șanselor egale pentru copiii defavorizați

*Profesor învățământ preșcolar Stani Florentina-Mihaela
Grădinița cu Program Prelungit Nord 1, Râmnicu Vâlcea*

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte.

Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc/

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu.

Cea mai buna soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii:

- dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor;
- nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități;
- școala se adaptează la nevoile elevilor;
- diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin:

- selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale;
- introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora;
- folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă.

Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD.

Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc.

Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Școala trebuie să fie într-o permanentă colaborare cu familiile elevilor (pentru a discuta eventualele probleme de natură comportamentală, materială sau socială și pentru a se găsi soluții care să ducă la rezolvarea acestor probleme), cu centrele de plasament sau cu orfelinatele, în cazul copiilor orfani (pentru a aduce la

cunoștința acestora abaterile școlare ale elevilor și pentru a afla despre modul lor de viață în aceste instituții, activitățile extrașcolare în care sunt implicați etc).

Pentru elevii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate de unitatea de învățământ, școala încearcă, printr-un parteneriat cu primăria și prin semnarea unui contract cu o firmă de transport, să le asigure transportul zilnic spre cea mai apropiată unitate de învățământ.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite.

Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte.

Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm.

Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cel mai adesea, prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație.

Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu.

Spre exemplu, copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află.

Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii.

Marginalizarea rromilor merge de la atitudinea mai puțin binevoitoare față de elevi, așezarea lor în ultimele bănci până la lăsarea de izbeliște a claselor și școlilor în care învață copiii rromi.

Mulți dintre elevii rromi ajung de multe ori în situații de eșec și abandon școlar. Discriminarea elevilor rromi în cadrul sistemului de învățământ, sărăcia, tradițiile etniei se transformă în cauze principale ale abandonului școlar.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare.

Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc).

Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Directorilor de școli, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – Educația integrată a copiilor cu handicap, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Integrarea prin educație a copiilor cu CES

Înv. Stoian Adela

Școala Gimnazială „I. Gh. Duca” Râmnicu Vâlcea

„... în livadă ne place să avem copaci care rodesc mai devreme sau mai târziu [...] toate aceste roade sunt bune, nici unul nu este de aruncat. De ce să nu acceptăm în școli, minți mai agere sau mai încete? De ce nu i-am ajutat? Pierdem timp dar câștigăm satisfacție și respect...” Comenius

O dificultate de învățare se referă la o întârziere, o tulburare, o dezvoltare încetinită în plan emoțional sau comportamental. Se manifestă prin dificultăți semnificative în achiziționarea și utilizarea receptării și înțelegerii limbajului, a vorbirii, scrierii, citirii (literizării, silabisirii), a raționamentului și abilităților matematice, ca și unor abilități sociale.

Educația copiilor cu CES a devenit în ultimii ani o preocupare aparte în rândul specialiștilor. Apariția conceptelor de educație integrată și școală incluzivă a determinat modificări fundamentale în percepția actului educativ.

Necesitatea integrării copiilor cu dizabilități în școala publică a apărut ca o reacție obiectivă și firească a societății la obligația acesteia de a asigura normalizarea și reformarea condițiilor de educație pentru persoanele cu cerințe educative speciale.

Din acest motiv, progresele înregistrate de psihologia și pedagogia diferențiată, perfecționarea tehnicilor de cunoaștere a dezvoltării psihice a copiilor au permis să se distingă categorii mai nuanțate de copii în raport cu capacitatea lor de răspundere la exigențele școlare. În rândul acestora, alături de elevii cu CES integrați individual, există și elevi cu dificultăți de învățare, cu ritm lent de acumulare de achiziții dar cu intelect normal. Confundați adesea cu elevii din prima categorie sunt nestimulați sau categorizați ca atare

Integrarea înseamnă că relațiile dintre indivizi sunt bazate pe o recunoaștere a integrității lor, a valorilor și drepturilor comune pe care le posedă. Când lipsește recunoașterea acestor valori, se instaurează alienarea și segregarea între grupurile sociale. Altfel spus, integrarea se referă la relația stabilită între individ și societate și se poate analiza având în vedere mai multe niveluri, de la simplu la complex.

Integrarea presupune egalitatea de participare socială și egalitatea de șanse în realizarea accesului la educație.

Accesul la integrare este valabil pentru toate persoanele, inclusiv pentru cele cu un handicap, indiferent de handicapul și gravitatea acestuia. Persoanele cu un anumit handicap și mai ales cu un handicap mintal sunt oameni cât se poate de obișnuiți, oameni cu vise, speranțe, aspirații, dar cu mai multe dureri și mai multe obstacole cu care se confruntă.

Integrarea se bazează pe convingerea că adulții lucrează în comunități incluzive, alcătuite din persoane de diferite rase, religii, aspirații, cu sau fără dizabilități. Tot așa, indiferent de vârstă, copiii au nevoie să crească și să învețe în medii asemănătoare celor în care vor lucra ca adulți, iar școala este principala instituție care trebuie să răspundă acestei nevoi.

Evaluând particularitățile specifice procesului de învățare a copiilor cu diferite tipuri de deficiență, se ajunge la concluzia că una dintre calitățile esențiale ale curriculum-ului școlar vizează un grad cât mai mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale în învățământul de masă presupune:

- a educa copiii cu cerințe speciale în școli obișnuite, alături de copiii normali;
- a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară, asistență medicală și socială etc.) în școala respectivă;
- a acorda sprijinul necesar personalului didactic și managerilor școlii în procesul de proiectare și aplicare a programelor de integrare;
- a permite accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la programul și resursele școlii obișnuite (biblioteca, terenuri de sport etc);
- a încuraja relațiile de prietenie și comunicarea între toți copiii din clasă/școală; - a educa și ajuta toți copiii pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre ei;
- a ține cont de problemele și opiniile părinților, încurajându-i să se implice în viața școlii;
- a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerințe speciale;
- a accepta schimbări în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv-educative din școală.

Elaborarea unui curriculum flexibil și ușor de adaptat cerințelor educaționale ale fiecărui elev are la bază mai multe argumente:

- respectarea dreptului fiecărui copil la instrucție și educație pe măsura potențialului și capacităților sale;
- formarea la copilul deficient a unui registru comportamental adecvat care să permită adaptarea și integrarea sa socială printr-o experiență comună de învățare alături de copiii normali;
- asigurarea legăturii cu faptele reale de viață și familiarizarea cu o serie de obișnuințe privind activitățile de utilitate practică și de timp liber;
- dezvoltarea capacităților necesare pentru rezolvarea independentă (în limitele permise de gradul deficienței) a problemelor de viață, autocontrol în situații dificile și practicarea unor metode și tehnici de muncă intelectuală care să asigure eficiență în adaptarea și integrarea școlară și socială.

În activitățile didactice destinate elevilor cu CES se pot folosi metodele expositive, (povestirea, expunerea, explicația, descrierea) dar trebuie respectate anumite cerințe:

- să se folosească un limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării verbale;
- prezentarea să fie clară, precisă, concisă;
- ideile să fie sistematizate;
- să se recurgă la procedee și materiale intuitive;
- să se antreneze elevii prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor de către aceștia și pentru a interveni cu noi explicații atunci când se impune acest lucru.

Metodele de simulare (jocul didactic, dramatizare) pot fi aplicate cu succes atât în ceea ce privește conținutul unor discipline cât și în formarea și dezvoltarea comunicării la elevii cu deficiențe mintale și senzoriale. Implicarea lor cât mai directă în situații de viață simulate, trezesc motivația și participarea activă, emoțională a elevilor, constituind și un mijloc de socializare și interrelaționare cu cei din jur.

Metoda demonstrației ajută elevii cu dizabilități să înțeleagă elementele de bază ale unui fenomen sau proces . Alături de metoda demonstrației, exercițiul constituie o metodă cu o largă aplicabilitate în educația specială, mai ales în activitățile de consolidare a cunoștințelor și de antrenare a deprinderilor.

În activitatea educativă a copiilor cu cerințe educative speciale se poate folosi cu maximă eficiență învățarea prin cooperare. Lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare permit evaluarea frecventă a performanței fiecărui elev care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului, elevii se ajută unii pe alții, încurajându-se și împărtășindu-și ideile, explică celorlalți, discută ceea ce știu, se învață unii pe alții, realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit o sarcină a grupului.

Profesorul din școala integrativă va avea o serie de obiective de perfecționare și autoperfecționare profesională, cum ar fi :

- să fie capabil să remarce punctele forte și interesele fiecărui copil și să le utilizeze pentru motivarea

interioară în procesul de educație;

- să știe să stabilească obiective ambițioase dar diferențiate, adecvate elevului respectiv, ceea ce impune evaluare diferențiată;
- să formuleze așteptări adecvate pentru elev, oricare ar fi capacitățile acestuia. Aceasta abilitate a cadrului didactic permite tuturor elevilor să devină membri ai clasei și ai școlii;
- să știe să utilizeze un stil de predare bazat mai mult pe activități decât pe intervenția de la catedră;
- să știe să ofere zilnic condiții pentru ca fiecare elev să aibă un succes;

Educația integrată dorește să ofere copilului cu deficiențe posibilitatea unei dezvoltări fizice și psihice care să-i permită să se asemene cât mai mult posibil cu copiii normali. Se vehiculează în acest sens conceptul de normalizare care simbolizează idealul educațional și se află în interdependență cu cel de integrare, care reprezintă mijlocul de atingere a scopului. În accepțiunea largă, integrarea are ca obiective nu uniformizarea cantității și calității procesului instructiv-educativ, ci mai curând înlăturarea discriminărilor și segregărilor de orice natură care pot umbri eficacitatea actului educațional.

Educația integrată îi va permite copilului cu CES să trăiască alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune, dobândind abilități, indispensabile pentru o viață cât mai apropiată de cea a valizilor, pentru o adecvată inserție socială.

Bibliografie

1. Ionescu M., Radu I. (coord.). Didactica modernă, ediția a II-a, revizuită. ClujNapoca: Dacia, 2001.
2. Gherguț, A., Sinteze de psihopedagogie specială, Editura Polirom, 2005
3. Stănică, I., Popa, M., Psihopedagogie specială, Editura Pro Humanitas – București, 2001

Educația integrată și inclusivă în grădiniță

Prof. înv. preș. Stroie Nicoleta-Alina

Grădinița cu Program Normal Cârstănești, Școala Gimnazială Cârstănești Comuna Oteșani

Odată cu trecerea timpului s-a dezvoltat înțelegerea naturii sociale și individuale a fiecărui copil, s-a început intervenția, prin dezvoltarea unui domeniu educațional: educația specială. Primul pas în tratarea adecvată a problemelor pe care le pot avea copiii cu dizabilități și/sau CES în dezvoltarea lor a fost educația specială. La început educația integrată s-a referit la copiii cu dizabilități, dar odată cu apariția modelelor de integrare au început să fie operaționale conceptele de individualizare, normalizare, adaptare la școala obișnuită. Astăzi vorbim despre o pedagogie a incluziunii, fiecare copil primește educație diversificată, individualizată și chiar personalizată, pentru dezvoltarea potențialului său optimal, indiferent de particularitățile sale de învățare. În prezent pot fi indentificate două direcții principale de care se apropie actuală fază de dezvoltare a educației cerințelor speciale:

1. Pe de o parte este vorba de afirmarea necesității evaluării și intervenției timpurii asupra unor copii care prezintă riscuri de dezvoltare, pentru a sprijini învățarea și evoluția lor optimală și reconsiderarea politicilor educative încă de la vârstele mici;
2. Pe de alta parte este vorba de schimbări ale practicilor educaționale, atât la nivelul activităților directe cu copiii, cât și la nivelul managementului instituțiilor educaționale, pentru flexibilitatea și adaptarea curriculumului educațional.

Principiile educației cerințelor speciale:

1. **Principiul drepturilor egale:** egalitatea în drepturi și responsabilități a tuturor copiilor, indiferent de caracteristicile lor determinate de nivelul proceselor de învățare și dezvoltare, de mediul de viață și de relațiile care îi modelează.
2. **Principiul egalizării șanselor:** egalizarea șanselor copiilor, permițând fiecăruia să își dezvolte po-

tențialul optim.

3. **Principiul intervenției timpurii:** orice intervenție educațională, sau de sprijin pentru dezvoltarea copiilor, devine cu atât mai eficientă cu cât se realizează mai devreme.
4. **Principiul asigurării accesului și participării** tuturor copiilor la programele de educație la care sunt înscriși copiii din comunitate.
5. **Principiul serviciilor individualizate** și al intervenției individualizate și personalizate propune activitatea personalizată și individualizată, ca cel mai util mod de a sprijini învățarea și dezvoltarea copiilor.
6. **Principiul cooperării și parteneriatului** definește eficiența cooperării factorilor educaționali și a celor care intervin cu măsuri specifice de ordin medical, educațional, social sau psihopedagogic, pentru integrarea optimă a copiilor cu CES.
7. **Principiul designului universal al mediului educațional** se referă la ambientul în care se petrece actul educațional care este comun și adaptat tuturor copiilor, inclusiv celor care au dizabilități.

Integrarea

Când vorbim despre integritatea educațională a copiilor ne referim la modul în care aceștia participă și se implică în mediul care le oferă un program educațional. Baza sa teoretică este derivată din principiul normalizării, care presupune respectarea unui traseu de viață cât mai normal, firesc pentru toți copiii, indiferent de caracteristicile sau nivelurile lor de dezvoltare.

Analiza procesului integrării educaționale a evidențiat patru trepte (Vrăsmaș, Daunt & Musu, 1996):

1. **Integrarea fizică:** prezența copiilor împreună, acceptarea, cuprinderea, reducerea distanței fizice dintre ei.
2. **Integrarea funcțională:** participarea la un proces comun, în care și copilul cu dizabilități și/sau CES are contribuția sa.
3. **Integrarea socială:** includerea copilului cu dizabilități în toate activitățile comune din viața instituției de educație.
4. **Integrarea societală:** persoana integrată dobândește sentimentul de apartenență și participare deplină la viața grupului.

Astfel, pentru un copil cu CES nu este suficient să fie integrat în grădiniță, este necesar ca acestuia să participe la toate activitățile, după posibilitățile lui, să fie activ în viața grupe și să aibă roluri diferite pentru a învăța și a se dezvolta.

Educația inclusivă

Pornind de la sintagma ”educație pentru toți”, prin acces și participare, pas cu pas, se ajunge la educația inclusivă, care se definește ca o schimbare majoră, care presupune politici, practici și culturi inclusive.

Educația inclusivă pornește de la următoarele ipoteze validate de argumentele legislației, cercetărilor și practicii intenționale:

1. Fiecare copil are particularități, trăsături și ritmuri unice de învățare și dezvoltare.
2. Fiecare copil este important și valoros pentru educație, indiferent de ritmul și de modul lui de învățare și dezvoltare.
3. Orice copil poate învăța și se poate dezvolta sub influența factorilor educaționali adecvați.

”Educația inclusivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunități”(acceptie din HGR nr. 1251/2005, bazată pe lucrarea *Dezvoltarea practicilor inclusive în școli*, publicată de UNICEF și MEC în 1999).

Avantajele educației inclusive

Educația inclusivă se referă la echitate și, prin urmare, ține de aspectele de calitate cu impact asupra tuturor copiilor. Sunt subliniate trei afirmații cu privire la educația inclusivă (UNESCO, 2009, p. 8):

1. Incluziunea și calitatea sunt reciproce.
2. Accesul și calitatea sunt strâns legate și se susțin reciproc.
3. Calitatea și echitatea sunt esențiale pentru a asigura o educație inclusivă.

Beneficii ale educației inclusive pentru copii cu dizabilități (adaptare după EASNIE, 2018):

1. Interacțiuni eficiente: prin intermediul educației inclusive cresc oportunitățile pentru interacțiunea cu

- ceilalți și prietenii strânse între cei care învață, fie că au sau nu dizabilități.
2. Participare activă: promovarea participării celor care învață.
 3. Performanțe : copiii cu dizabilități educați în medii inclusive pot performa academic și social mult mai bine decât cei educați în medii segregate.
 4. Motivare pentru studii: participarea și sprijinul din mediile inclusive crește și încadrarea în învățământul superior.

”Când își asumă provocarea de a face clasele sau școala mai inclusive, profesorii devin profesioniști și practicieni mai buni. Acesta înseamnă că au de câștigat toți elevii, nu numai cei cu cerințe speciale”(UNESCO, 2002, p. 31). Educația inclusivă înseamnă sprijin și educație pentru toți, grijă și atenție pentru fiecare.

Bibliografie

1. Albușescu, I., Catalano, H., Sinteze de pedagogia învățământului preșcolar, Editura DPH, p. 549, 2019
2. Vrăsmaș, T.; Daunt, P.; Musu, I. (1996), Integrarea în comunitate a copiilor cu cerințe educative speciale, Ministerul Învățământului, UNICEF, București
3. Vrăsmaș, E.; Preda, V. (2015), Practici bune în educația din grădiniță, UNICEF, MECTS, RENINCO, Editura ALPHA MDN, Buzău
4. ***EASNIE (2018), European Agency for Special Needs and Education Evidence of the Link Between Inclusive education and Social Inclusion: A review of the Literature, S. Symeonidou, Editura Odense, Denmark, [URL: http://www.european-agency.org](http://www.european-agency.org)
5. ***UNESCO (2002), Să înțelegem și să răspundem la cerințele speciale ale copiilor la clasă. Ghid pentru profesori, UNICEF
6. ***UNESCO (2009), Policy Guidelines on Inclusion in Education, Paris

Egalitatea de șanse prin educație

*Prof. Samoilă Mirela Andreea
Școala Gimnazială „Anton Pann”, Râmnicu Vâlcea*

Acest referat are rolul de informa cititorul asupra conceptului de egalitate de șanse și de a prezenta și exemplifica diferite accepțiuni ale termenului. Înțelegem prin șansă o situație favorabilă, un prilej, o oportunitate. Egalitatea, în acest sens, înseamnă că indivizii au șanse egale de acces la ceea ce își doresc: loc de muncă, profesie, statut decizional și economic. Egalitate de șanse are sensul de a crea acces mai mare pentru grupurile vulnerabile (care întâmpină greutăți ca să acceadă) la : educație, servicii sanitare, locuință, locuri de muncă, dreptul la vot sau participarea la luarea deciziilor.

Discriminarea în educație și pe piața muncii creează indivizi neadaptați condițiilor sociale, care nu fac față cerințelor, fie că este vorba despre femei, romi, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile. Pentru un stat, asta înseamnă că, în loc să formeze cetățeni care să contribuie la dezvoltare, formează cetățeni care devin cazuri sociale. Așadar, există un avantaj economic al aplicării principiilor egalității de șanse.

În altă ordine de idei, segregarea celor care fac parte din grupuri dezavantajate, care, așa cum am arătat, a fost o practică frecventă în istoria discriminării, a dus, în timp, la conflicte sociale, date fiind necunoașterea dintre grupuri, distanțele sociale și neînțelegerea culturilor, nevoilor și caracteristicilor de grup. Așadar, prezența celor care fac parte din grupurile vulnerabile alături de ceilalți, ghidată de autoritate, este de natură să creeze o mai bună cunoaștere a diversității, curiozitate față de necunoscut în detrimentul fricii de necunoscut, curajul de a explora alte culturi sau situații de viață.

Egalitatea de șanse, la nivel educațional înseamnă oferirea de “opțiuni multiple pentru capacități și

aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare” (Reuchlin, 1991), o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice - evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea - care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială (Husén, 1975).

Incluziunea în clasă și în școală

Incluziunea presupune un set de politici, măsuri sau acțiuni al căror scop este ca cel dezavantajat / grupul defavorizat să se simtă și să devină egalul tuturor. Putem realiza incluziunea copiilor dezavantajați sau din grupurile vulnerabile prin intervenții / acțiuni de tip:

Comportamental.

De exemplu, prevederi de tip “cod de conduită” în regulamentul clasei, dacă există, sau al școlii; acestea ar trebui să se refere la comportamentul acceptat față de copiii care fac parte din grupurile vulnerabile, la utilizarea sau neutilizarea unor termeni considerați jignitori (“nebun”, “handicapat”, “poponar”, “bozgor”) și ar trebui să se aplice atât cadrelor didactice și personalului auxiliar, cât și elevilor.

Comunicațional:

În timpul interacțiunii cu elevii din grupuri vulnerabile sau în interacțiuni cu terți profesorii vor evita orice elemente de limbaj sau termeni care ar putea răni sau jigni copilul, precum și orice categorisire în funcție de sex, rasă, etnie, clasă socială, nivel de venit, religie sau orientare sexuală, astfel încât copilul să se simtă valorizat pentru ceea ce realizează, nu pentru ceea ce nu a ales și nu poate controla. Colegilor tipici nu trebuie să li se ascundă problema unui copil atipic (de pildă, cu dizabilități), se va discuta deschis cu ei, li se va răspunde la întrebări, însă ideal este să nu se insiste asupra problemelor și profesorul / dirigintele, de comun acord cu părinții, să mute accentul de pe problemă pe progrese și realizări. În cazul unor copii care provin din medii sărace, de pildă, se poate accentua progresul, în ciuda unor condiții dificile de viață.

Fizic. Accesibilizări fizice în cazul copiilor cu anumite tipuri de dizabilități

Educațional. Consultarea familiilor și a specialiștilor care îngrijesc copiii cu anumite tipuri de dizabilități în procesul educativ. Utilizarea resurselor specializate, de tip ONG, pentru probleme specifice ale copiilor cu dizabilități, pentru abordarea educației de gen sau a educației copiilor aparținând minorităților etnice, religioase sau sexuale. ONG-urile pot ajuta cadrul didactic să înțeleagă mai bine anumite probleme, nevoi și au experiență în a aborda obstacole de diverse tipuri. Utilizarea materialelor educaționale, metodelor de intervenție școlară, tehnicilor de testare și urmărire a evoluției specifice pentru copiii cu CES, dar și în cazul copiilor care provin din medii sărace, ai căror părinți / aparținători sunt analfabeți. Acești copii au nevoie de îndrumare suplimentară de la școală pentru a recupera “handicapul cultural” și au nevoie de o predare atractivă, de metode creative de transmitere a informațiilor.

Tipuri de intervenție: valorizarea și abordarea personalizată

Pentru copiii care vin din familii cu analfabetism, primii 4 ani de școală sunt fundamentali în a recupera distanța cognitivă. Însă și după această perioadă, mai ales când materia se diversifică și devine stufoasă, copiii trebuie să primească ajutor de la profesori. Trebuie avut în vedere că, spre deosebire de copiii ai căror părinți îi pot ajuta la teme, acești copii nu au de unde să primească sprijin. De aceea, profesorii pot încerca să identifice ei înșiși programe extra-curriculare unde să-I îndrume pe copii: fundații, asociații, biserici care oferă after-school gratuit sau voluntari. O discuție cu aceștia privind nivelul copiilor și cerințele școlare poate duce la o intervenție care să îl ajute pe copil să depășească nivelul și greutățile.

Cadrele didactice care au elevi aparținând minorității rome își pot evalua singure toleranța înainte de a începe lucrul într-o clasă: ce se așteaptă de la acei elevi, dacă se așteaptă la rezultate diferite, dacă simt disconfort în prezența lor, dacă sunt deranjați de accentul sau îmbrăcămintea lor etc. Odată cu aceste răspunsuri proprii, pot înțelege de la ce atitudine pornesc ele însele și pot verifica atitudinea elevilor ne-romi, ierarhiile formate deja în colectiv, încercând ulterior mici intervenții în spiritul cooperării de grup.

Orice disciplină poate fi predată pornind de la experiența și cunoștințele copiilor. Mai ales în cazurile copiilor care provin din medii dezavantajate, este extrem de importantă abordarea predării prin exemple la îndemâna lor, care le trezește curiozitatea despre cauzele unor fenomene.

Implicarea familiilor în actul educațional este foarte importantă pentru succesul școlar al oricărui copil. Chemarea la școală a părinților romi doar pentru a lua act de comportamentele negative sau rezultatele proaste ale copiilor crează, atât pentru părinți, cât și pentru copii, un sentiment de rușine, de neliniște care poate genera reacție de retragere sau respingere. De aceea, este foarte important ca părinții să afle, prin întâlniri scurte

individuale, bilete sau telefon, atunci când copiii lor au rezultate bune. Asta îi va face încrezători în profesor și în mediul școlar și îi va determina să dea ei înșiși feed-back pozitiv copiilor.

Bibliografie

1. *Managementul Clasei. Ghid pentru învățători și profesori*, D.E. Tudose (coord.), B. Bursuc, A. Popescu, UNICEF, Centrul Parteneriat pentru Egalitate 2007.
2. *Vino mai aproape. Incluziunea și excluziunea romilor în societatea românească de azi* – G. Fleck, I. Florea, D. Kiss, Rughiniș, D. Arpinte, E. Ringhofer Agenția Națională pentru Romi 2009.

Sprijinul copilului cu C&S integrat în învățământul de masă

*Prof. itinerant/de sprijin Tănăsescu Maria Minodora
C.S.E.I. Băbeni, jud. Vâlcea*

În contextul actual, al intensificării eforturilor de redimensionare a politicii educaționale în sensul asigurării educației pentru toți, al egalizării șanselor de acces și reușită al tuturor copiilor, indiferent de natura "diferențelor" dintre ei și conform Declarației de la Salamanca și Cadrului de acțiune privind Nevoile educaționale speciale, "principiul fundamental al școlii incluzive este acela că toți copiii trebuie să învețe împreună, oriunde este posibil acest lucru, iar diferențele care pot exista între ei sau dificultățile în care se pot afla să nu mai aibă nicio importanță. În cadrul școlilor incluzive, variatele necesități ale elevilor trebuie recunoscute și trebuie căutată o soluție pentru fiecare dintre ele, ținând cont de stilurile și de ritmurile diferite de învățare. De asemenea, cu ajutorul unui curriculum adecvat, al unei bune organizări, al unor tehnici de predare, al folosirii resurselor și al unor parteneriate cu comunitățile lor se va crea un sistem de învățământ de calitate."

Ceea ce îi deosebește pe toți elevii cu dificultăți de învățare este caracterul unic al deficienței. Se constată că mulți elevi au eșecuri școlare, aceștia neputând prelucra anumite tipuri de informații, ceea ce determină diverse dificultăți: lipsa organizării, socializare dificilă, predispunere la accidente, adaptare dificilă la schimbări, hiperactivitate sau chiar letargie, lipsa atenției.

Ideal este ca elevii să învețe în clasă, sub supravegherea unui profesor sensibil la cerințele lor, care îi ajută și le îndrumă modul de învățare, prin stabilirea unui climat de încredere, dând regulat elevilor ocazia de a se întâlni în grup, pentru a discuta probleme din viața de școlar. Elevilor nu trebuie să le fie frică de eșec, ei trebuie să participe împreună cu profesorul la evaluarea muncii lor. Privind comportamentele inadecvate ale elevilor, profesorul explică posibilele consecințe ale acestui comportament, sub aspectul securității copiilor, în loc să recurgă la pedepse.

După cum știm, în cazul copiilor cu dificultăți de învățare, rolul cel mai important îl are învățătorul/profesorul clasei, atât din cauza bugetului de timp alocat, cât și din perspectiva intervenției precoce, cadrul didactic al clasei fiind cel care depistează, în cele mai multe cazuri, pe elevul cu dificultăți.

În cea mai mare parte a timpului, profesorul ar trebui să vorbească cu elevii, nu către ei, să îi asculte atent și zâmbitor când aceștia îi povestesc mici întâmplări din viața clasei, fiind deschiși față de ei și arătându-le încrederea în aceștia.

În general, cadrul didactic trebuie să cunoască dificultățile de învățare ale elevilor, modul în care se manifestă acestea, să se asigure dacă materialele pentru fiecare lecție sunt cele adecvate și să-și rezerve timp pentru evaluarea eficienței activităților de învățare și cunoaștere.

Copiii cărora le este dificil să urmărească lecțiile, pot folosi materiale audio-vizuale (filmulețe, desene etc.) sau obiecte, ce vin în completarea prezentării orale a materiei. Pentru elevii care nu au o memorie bună, ideile esențiale trebuie scrise pe tablă sau pe o foaie de lucru.

Pentru a lămurii sau a face un rezumat pentru elevii cu dificultăți de învățare, cadrul didactic poate acorda câteva minute, la sfârșitul expunerii, în timp ce majoritatea elevilor își continuă activitatea.

În scopul de a veni în ajutorul copilului cu CES în timpul orei, se poate recurge și la alte metode de învățare individualizată, cum ar fi: dacă un elev nu poate scrie la fel de repede ca și ceilalți sau are dificultăți cu ortografia, unul dintre colegi îl poate ajuta.

Un copil cu dificultăți de învățare, pe baza unui program eficient, poate depăși momentul. Acest lucru este posibil dacă elevul beneficiază de ajutorul unui profesor de sprijin, de ajutorul unei echipe de profesioniști.

Printre competențele profesorului de sprijin intră și suportul pentru copiii cu dificultăți de învățare. Abordarea presupune munca de parteneriat cu profesorul clasei, de elaborare și aplicare a unui program de intervenție personalizat, cât și consultanță/suport pentru cadrul didactic de la clasă și pentru părinții unui copil aflat în dificultate.

Rolul profesorului itinerant/de sprijin este de a informa cadrele didactice în cadrul comisiilor metodice cu privire la problematica educației integrate și modul de lucru cu elevii cu CES, de a oferi sprijin ori de câte ori este nevoie, de a observa copilul și de a-l ajuta atât individual, cât și în timpul orelor de curs, pe baza parteneriatului. De altfel, profesorul de sprijin, în colaborare cu profesorul clasei realizează fișe individuale pentru lucrul pe sarcini mici, diferențiate, care să permită achiziții în pași mărunți, conform ritmului de învățare al fiecărui elev.

În urma observării copilului, profesorul de sprijin va propune activități care să promoveze lucrul în echipă, ajutorarea între copii, susținerea și sprijinul între membrii echipei de lucru, element foarte important pentru copiii cu CES, deoarece în acest caz se simt valorizați pentru ceea ce sunt și-i valorifică drept indivizi. Tot în cadrul parteneriatului cu membrii echipei de intervenție, profesorul itinerant/de sprijin realizează activități de consiliere în cadrul colectivului clasei și de consiliere individuală a elevului cu CES, dar și cu părinții acestuia, pentru a asigura suportul familiei și intervenția eficientă a acesteia în procesul de învățare.

Rolul profesorului de sprijin este decisiv. El este persoana "cheie", liantul grupului de profesioniști, cel care trebuie să convingă și să determine adevărate colaborarea tuturor resurselor umane implicate în procesul integrării. El informează, mediază, consiliază, evaluează, predă, adaptează programe și metode, cooperează cu specialiștii și părinții, este "avocatul" intereselor copilului.

Un copil cu dificultăți de învățare nu va fi orientat spre învățământul special. El va trebui să beneficieze de ajutorul profesorului de sprijin și al cadrelor didactice de la clasă. Astfel, se recomandă ca profesorii din învățământul de masă să urmeze cursuri, module de pregătire teoretică în domeniul psihopedagogiei speciale pentru a fi informați despre diferitele tipuri de deficiență, despre educația incluzivă/integrată, despre metode de lucru cu elevul cu CES, despre faptul că dificultățile de învățare nu presupun în mod necesar deficiență mintală și pentru a afla informații despre educația diferențiată.

Bibliografie

1. Ghid de predare-învățare pentru copiii cu cerințe educative speciale, Asociația Reninco România, UNICEF;
2. Vrasmaș, E., Nicolae S., Oprea, V., Vrasmaș, T. – *Ghid pentru cadre didactice de sprijin*, Editura Vanemonde, București, 2005.

Egalitatea de șanse

Prof. Tănăsie Daniela Valeria

Liceul Tehnologic „Ferdinand I”, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

Trăim într-o lume în care diferențele există peste tot în jurul nostru: unii dintre noi sunt mai înalți decât alții, unii sunt femei, alții bărbați, unii sunt mai bogați, au o stare materială mai bună, alții nu reușesc decât să-și ducă traiul zilnic. Aceste diferențe își pun amprenta pe modul în care fiecare dintre noi este cunoscut, privit, analizat de către ceilalți, iar această cunoaștere operează, adesea, cu simplificări, cu șabloane, cu ceea ce este cunoscut sub numele de **stereotipuri**. Utilizarea acestor stereotipuri este un lucru firesc, până la un punct: așa funcționează cunoașterea umană, împarte în categorii, caută asemănări, operează cu simplificări, pentru că nu putem cunoaște tot ce există pe lume, nu putem ști fiecare membru al unei categorii de persoane, de exemplu. Dincolo de aceste etichete/stereotipuri se ascund, însă, anumite atribute, anumite valorizări, de cele mai multe ori negative, care le sunt asociate frecvent, și care le transformă în ceea ce este cunoscut sub numele de **prejudecată**.

Și stereotipurile și prejudecățile se rezumă la a fi modalități simplificate și chiar eronate, uneori, de a cunoaște realitatea, oamenii de lângă noi, însă, de multe ori, nu se limitează doar la atât, ci sunt transpuse în plan comportamental, se materializează în interdicții, negarea unor drepturi, diferențieri care favorizează o categorie și defavorizează alta, iar aceste comportamente sunt **discriminări**.

Odată familiarizate cu aceste noțiuni, s-a trecut la prezentarea unor *aspecte referitoare la ce înseamnă inegalitatea de gen și discriminarea de gen și cum se manifesta acestea pe piața muncii*.

Bibliografie

1. Neacșu, I. (2004). Egalitate, acces și șanse în și prin educație. Analiză conceptual –metodologică. în F. Antonescu (coord.). O șansă pentru fiecare - repere conceptuale, valori, bune practici. București: Editura Semne. 9. Perrenoud, M. (1995).

Paradigma egalității de șanse în învățarea online și offline

*Prof. dr. Mihaela Cătălina Tărcăoanu
Colegiul Național „Calistrat Hogaș”, Piatra-Neamț, Neamț*

Egalitatea de șanse (equal opportunities) este conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte; faptul că diferitele comportamente, aspirații și necesități ale femeilor și ale bărbaților sunt luate în considerare, evaluate și favorizate în mod egal înseamnă că femeile și bărbații se bucură de aceeași libertate de a-și realiza aspirațiile. În lucrarea de față ne propunem însă să analizăm paradigma egalității de șanse în învățarea online și offline.

Contextul pandemiei de coronavirus a fost o provocare pentru toți actorii implicați în procesul de predare-învățare-evaluare, elevi-profesori-părinți, fiind necesară crearea unei relații digitalizate. De la învățarea offline s-a făcut trecerea bruscă la învățarea online, fără a avea logistica necesară și fără ca profesorii să fi fost formați. Eram cumva alfabetizați digital, dar nu eram pregătiți pentru a trece total la online și cu toate acestea am dat dovadă de reziliență. Între rural și urban, a promova paradigma egalității de șanse în învățarea online și offline pare utopică.

Relația digitalizată profesor-elev are avantaje, dar, desigur, și dezavantaje. Este cert că nu ne putem închide doar într-o structură virtuală. Minusurile sunt obstacole pe care le implică o astfel de educație on-line. Nu poți forma conduite numai on-line, este nevoie de comunicarea față către față, oricât de bun ar fi ecranul, modul în care te simte, te percepe celălalt contează enorm. Aspectul formativ este diminuat. Activitățile cu caracter vocațional care pun accent pe motricitate, pe abilități practice nu se pot face offline.

Nu pot să nu îmi amintesc primele contacte cu tehnologia. Eram studentă la Litere la Cuza, la Iași, viața mea era să stau în bibliotecă. Dar bursa Erasmus+, la Universitatea „Friederich Schiller” la master mi-a schimbat perspectiva. Mi-am făcut prima adresă de email pentru a comunica cu reprezentanții facultății în 2004. Am ajuns la Jena, în Germania, și m-am trezit într-o altă lume. A viitorului. Aveam creată o adresă de email cu domeniul universității. A trebuit să ard etapele, să stau ore întregi în laboratorul care era deschis până la 22.00 și să învăț: să trimit documente cu atașament, să lucrez în echipă, să elaborez pentru unele discipline lucrări de semestru tehnoredactate impecabil, cu note de subsol inserate, bibliografii etc.

Ce era extraordinar era că în bibliotecă aveai acces liber la cărți și la computere. Am făcut față cu bine provocării. Dar la finalul celor șase luni am început să port ochelari. De vedere. La propriu. Vedeam lumea cu alți ochi. Aș fi putut să îmi prelungesc cu un semestru șederea la Universitatea „Friederich Schiller”. M-am întors în martie pentru că îmi doream să fiu profesor și mult timp am gândit că e o pierdere de timp. Ulterior am înțeles rostul acelei experiențe întemeietoare și că poate am împrumutat ceva din rigoarea națiunii germane.

Păstrez planificările din primul an de învățământ, olograf, ca un document de suflet, însă, ulterior, pentru că tehnologia m-a cucerit, le-am realizat folosind computerul. Când a trebuit să comunic și să fac ore online cu elevii, totul a decurs firesc. Tehnologia mă cucerise, motiv pentru care am aplicat și am devenit formator Intelteach (elevii mei din 2008, 2009 își amintesc că foloseam pagini wiki și bloguri). Și îi învățam și despre importanța respectării drepturilor de autor. Era provocator, cronofag, energofag, dar câte satisfacții aducea!!!

Pe 16 martie, s-a instituit starea de urgență. La nivelul Colegiului Național „Calistrat Hogaș” unde lucrez din 2008 (am absolvit liceul acesta în 1997) s-a stabilit o *Procedură de comunicare cu elevii pe perioada suspendării cursurilor*. „1. Datele de contact pentru reprezentanții fiecărei clase sunt în tabelul atașat – Anexa 1.; 2. Materialele/informațiile privind activitatea se trimit la reprezentantul desemnat de diriginte. 3. Fiecare cadru didactic completează activitatea în Centralizator – Anexa 2 urmând ca acesta și materialele trimise să fie depuse la dosarul catedrei/comisiei metodice în momentul revenirii la școală.”

Ce am făcut? La două clase de a IX-a, aveam create deja grupuri de WhatsApp. Le foloseam pentru a comunica, pentru a le transmite elevilor informații despre oportunități de formare, voluntariat etc., pentru a partaja materiale sau poze la pagini din manualul de la Editura Humanitas (Nu toți elevii au manual de limba

și literatura română sau unii au ediții diferite, așa că de multe ori foloseam această modalitate pentru a facilita accesul la conținut). Nu știam atunci că ceea ce făceam se numea deja digitalizarea materialelor. La clasa a X-a și la două clase de a XII-a aveam grupuri de Facebook de când nativii digitali erau în clasa a IX-a. Le foloseam pentru a comunica, pentru a partaja materiale. Am continuat să le folosim, însă provocarea era cum să îi fac pe elevi să interacționeze. Cum aș fi putut ști dacă au parcurs materialele trimise? Sistemul universitar era pregătit, având învățământul la distanță. Preuniversitarul ... aplica arderea etapelor.

Ce aș mai putea spune despre context? Elevii cu care lucrez provin din medii sociale favorizate. Dețin telefoane inteligente, tablete, laptopuri, deci au logistica necesară. Majoritatea vin la școală și învață din convingere. Deși predau limba și literatura română, îi învățasem să tehnoredacteze, să așeze impecabil un document în pagină, să numeroteze paginile, să pună bordură, antet, să trimită un email cu subiect, text, să insereze semnătură care să apară automat la fiecare email etc. Dacă îi ajută la ceva? Cred că da. Toată viața! Împună cu elevii stabilisem și Netiquette, codul bunelor maniere în mediul on-line. Îl adaptăm mereu, în funcție de aplicația/platforma folosită. M-am gândit că trebuie să respectăm niște reguli elementare pentru a putea comunica eficient. Era stabilit deja că folosim limba română literară când ne exprimăm și în scris.

După vacanța de Paști, la Colegiului Național „Calistrat Hogaș” s-a instalat aplicația G Suite, informaticianul a creat conturi instituționale tuturor profesorilor și elevilor cu extensia @calistrathogas.ro, ne-am întâlnit pe Google Classroom și ne-am apucat de treabă. Respectăm orarul școlii, în acesta apărând ore scrise cu roșu și cu bold – care reprezintă activități în mediul online, cu sau fără vizualizare (maximum 40 de minute)/pentru transmitere de materiale (suport de curs, fișe de lucru, explicații etc.) la disciplina precizată în orar. Restul orelor reprezintă activități independente/individuale la disciplina precizată în orar. De exemplu, la clasele la care am patru ore pe săptămână, 2 trebuie să se desfășoare on-line, sincron, pe Google Meet, de exemplu, sau asincron, pe Google Classroom. Ni s-a sugerat, totodată, flexibilitate.

Recomandările sunau cam așa: „O activitate online, cu sau fără vizualizare, să fie de 30 – 40 de minute. Elevii să stea la astfel de activități cel mult 3 ore/zi. Pentru discipline cu 1-2 ore/săptămână să se organizeze o întâlnire săptămânal. Pentru discipline cu mai mult de 2 ore/săptămână să se organizeze două întâlniri săptămânal. Orele din intervalul 7-9, conform celor discutate, să nu fie online (cu mici excepții, din cauza unor constrângeri obiective).”

Mă obișnuisem cu Zoom, cu Microsoft Teams și am fost puțin reticentă în a utiliza noile resurse și instrumente. Nu pot să nu îmi amintesc cât de inconfortabil m-am simțit la prima întâlnire pe Zoom, la clasa a IX-a. Simțeam că nu dețin controlul, că nu știu toate opțiunile... Dar în vacanța urmaseam cursul „Profesor în online”, Digital Nation, în cadrul căruia consolidasem tocmai utilizarea unor astfel de instrumente, așa că am răspuns noilor provocări cu plăcere. Informaticianul ne posta din când în când pe grupul de WhatsApp grafice pentru a ne arăta câte clase s-au creat și cum crește activitatea în acestea.

Creativitatea este o superputere, de care adesea nu suntem conștienți. Ceea ce ieri era distopie, astăzi a devenit realitate. Din aprilie 2020 avem cadru legal de desfășurare a învățământului on-line. Mileniul al III-lea aduce pentru generația „millenials” pedagogia 3000, care ia în considerare caracteristicile specifice ale copiilor și, implicit, superputerile acestora. Este o sinergie pedagogică, flexibilă, care se adaptează în funcție de mediul social, cultural, economic și ecologic. Încurajează școala o dezvoltare umană armonioasă și holistică în plin transumanism și promovează egalitatea de șanse în învățarea online și offline?

Profesorul de limba și literatura română devine și profesor de literație digitală, fără a neglija însă literația emoțională. Ideal ar fi să abordeze stilul de colaborare și să își pună autoritatea în soluție. Care este însă piesa lipsă din educație? **Inteligența emoțională? Literația emoțională?** Studiile arată că inteligența emoțională este cel mai bun predictor pentru achizițiile viitoare ale copiilor, pentru succes, față de inteligența tradițională, cognitivă și abilitățile tehnice.

În programele educaționale, dezvoltarea inteligenței emoționale: formează adulți responsabili și capabili să adopte o disciplină pozitivă; creează un climat securizant bazat pe încredere în sine și în ceilalți; promovează comunicarea și negocierea conflictelor; oferă mai multă mulțumire, pace, bucurie și mai puțin stres; dezvoltă simțul echilibrului ca o resursă importantă a diminuării anxietății, îngrijorării, fricii și a sentimentelor negative; ajută la învățarea și practicarea autodisciplinii, disciplinei pozitive, a responsabilității și a sănătății emoționale; dezvoltă o mai bună pregătire pentru viață; susține exersarea abilității de a conștientiza emoțiile, de a înțelege și aprecia sentimentele celorlalți, determină manifestarea unei atitudini flexibile, generoase. Managementul clasei este mai greu online, în lipsa unui cod al bunelor maniere. Împună cu elevii, am stabilit

însă netiquette, l-am adaptat continuu și l-am respectat.

Decidenții ar trebui să găsească soluții pentru paradigma egalității de șanse în online și offline, lor le incumbă datoria de a asigura egalitatea de șanse. Dacă în școala românească s-ar fi introdus învățarea online, am fi fost câștigați. Ce va fi în toamnă? Cum se va asigura egalitatea de șanse în învățarea online și offline, în condițiile în care se vehiculează că se vor face ore cu circa 10 elevi? Rămâne o necunoscută, iar promovarea egalității de șanse în online și în offline, în urban și în rural, un deziderat. În felul acesta se poate realiza decongestionarea claselor cu câte 36 de elevi!!! Cum se va elimina decalajul dintre rural și urban?

Curriculum nou, metode noi, instrumente noi, dar și înnoirea oamenilor sistemului de învățământ, cu mentalitate deschisă la schimbare și care să vrea să iasă din zona de confort. Este necesară o rută de rezervă pentru situații precum pandemia de coronavirus sau pentru situația în care școlile s-ar închide din cauza ninsorilor abundente și a drumurilor impracticabile.

Educație pentru toți într-o școală pentru toți

Prof. Popescu Cameluța

Colegiul Național „Gib Mihăescu” Drăgășani, Vâlcea

Societățile de azi se caracterizează prin complexitate și diversitate. Schimbarea socială este o caracteristică a timpurilor noastre. În fiecare societate se simte nevoia de unitate și coeziune dar și de integrarea și participarea fiecărui membru pentru a se utiliza la maxim potențialul existent.

Fiecare copil se constituie ca un model unic de nevoi specifice traduse în câmpul educațional prin cerințe de dezvoltare comportamentală și atitudinală. De aici se identifică nevoia de incluziune socială și de respect a diversității umane. A recunoaște rolul social al copilului, chiar înainte ca el să se poată exprima prin comunicare directă și să participe la viața socială prin contribuție personală, devine o direcție interesantă și incitantă pentru educatori. Cunoașterea nevoilor copilului, acordarea drepturilor lui la o viață decentă, normalizată care să îi ofere un viitor, ar trebui să constituie un element central al politicilor sociale actuale.

Incluziunea nu este un simplu concept, aplicat doar la mediul școlar. Din contră, problematica incluziunii, a diversității, este o sursă complexă de politici, dezbateri și acțiuni sociale. Unul dintre dezideratele acestor politici este acela de a asigura o schimbare durabilă de mentalitate la nivel de societate față de persoanele cu dizabilități, schimbare care să se integreze în mai largă cerință a acceptării și promovării diversității.

Programele care se referă la incluziunea socială se adresează astfel în principal combaterii discriminării și eliminării barierelor bazate pe standarde socio-economice, credințele politice, etnicitate sau alte caracteristici, care împiedică copiii să aibe un acces egal și echitabil la resurse, servicii și facilități de dezvoltare. Analizele efectuate demonstrează că respectul pentru diversitate se manifestă în principal prin promovarea atitudinilor pozitive și recunoașterea nevoilor diferite ale oamenilor .

Școala, prin misiunea ei de instituție formatoare de personalități, alături de misiunea de a transmite elevilor informații și un bagaj solid de cunoștințe reprezintă un mediu prioritar pentru începerea și implementarea politicii incluzive. Copii pe parcursul școlii pot fi marcați de segregare, de excluziune sau pot fi marcați de efortul de a adapta metodele, tehnicile și instrumentele de care dispune profesorul pentru a facilita integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în mijlocul copiilor fără CES. Trecerea societății în general și a școlii în special către acceptarea diversității și educația incluzivă este un demers de lungă durată.

Educația formală, nonformală și informală transformă individul dependent de familie, de societate, într-unul independent, care se bucură de autonomie. Valorile învățate în școală și în familie ar trebui să îndrume omul pe tot parcursul vieții. Un climat de armonie și bună înțelegere în școală este definitoriu. Un dezechilibru al școlii devine o problemă la nivelul societății. Educația sau școala incluzivă implică cu certitudine ideea de schimbare - reformă a școlii și societății în ansamblu, cu scopul de a răspunde dezideratului societății viitorului „o societate pentru toți” care să răspundă mai bine prin co-educație nevoilor, potențialului și aspirațiilor tuturor copiilor, inclusiv al celor deosebit de dotați și/sau talentați, al celor ce fac față în prezent în școala obișnuită,

al celor cuprinși în școli speciale separate. Acceptarea în plan teoretic și realizarea treptată a școlii incluzive devine atât o problemă de concepție și decizie politică cât și o chestiune de strategie și acțiune coerentă în plan pedagogic, de organizare și dezvoltare a sistemelor și structurilor de sprijin a educației speciale integrate.

Persoanele cu dizabilități, în special cele cu probleme de învățare, deranjează și tulbură ordinea acceptată majoritar în societate, stereotipurile dobândite în timp. Felul în care ne purtăm cu aceste persoane ne definește ca societate.

Fiecare copil trebuie tratat ca parte din societate, dincolo de și fără să conteze deficiența sa sau dificultățile pe care le întâmpină în învățare. Alături de copiii din școlile de masă, cresc și se dezvoltă și o altă categorie de copii și anume, cei cu cerințe sau nevoi speciale (CES).

Fiecare copil prezintă particularități individuale și de relație cu mediul, trăsături care necesită o evaluare și o abordare personalizate. Copiii cu deficiențe au și ei aceleași trebuințe de bază în creștere și dezvoltare ca toți copiii: nevoia de afectivitate și securitate, de apreciere și întărire pozitivă, de încredere în sine, de responsabilitate și independență.

Integrarea presupune în sens mai larg plasarea /transferul unei persoane dintr-un mediu mai mult sau mai puțin separat într-unul obișnuit, vizând ansamblul de măsuri care se aplică diverselor categorii de populație și urmărește înlăturarea segregării sub toate formele ei. Integrarea școlară, ca proces, este dificil de realizat în interiorul unui sistem de evaluare bazat pe competiție, care valorizează doar nivelurile de achiziții academice ridicate. Chiar dacă, în aparență, copiii parcurg același curriculum, asta nu înseamnă că ei au aceleași experiențe și competențe educaționale ca și colegii lor ori că împart aceleași experiențe sociale cu ei.

Educația incluzivă, educația integratoare, educația pentru toți reprezintă o nevoie a epocii noastre. Depinde de fiecare dintre noi, de responsabilitățile pe care ni le asumăm, de modul de implicare personală, a tuturor dascălilor, familiilor, persoanelor cu responsabilități sociale și nu numai ca aceasta să devină o realitate din care fiecare să învețe și să se dezvolte.

Bibliografie

1. Traian Vrăjmaș, *Învățământul integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001
2. Elisabeta Voiculescu, *Pedagogie preșcolară*, Editura Aramis, București, 2003
3. Alois Gherguț, - *Revista inovatie în Educatie* , nr. 6 / Aprilie 2020
4. T.M.Padurean , *Problema solidaritatii* , Universitatea Babes –Bolyai, Cluj Napoca, 2013

Rolul cadrelor didactice și familiei în vederea integrării copilului în școală

*Țircomnicu Daniela Simona
Școala Gimnazială Vulpeni, Județul Olt*

Nu este lucru ușor să începi școala. Nici pentru copil, dar nici pentru familia acestuia. Momentul în care puiul de om pășește - timid, emoționat, dar plin de speranță și entuziasm - pentru prima dată pe porțile școlii este începutul unui lung șir de schimbări majore, atât în viața proaspătului școlar, cât și a familiei lui. Întregul program este „dat peste cap”, apar obligații și reguli noi, copilul trebuie să „învețe”, chiar dacă în joacă la început, timpul liber nu mai este la fel structurat, prin urmare, întreaga familie trebuie să găsească resursele și căile pentru a se adapta la un stil de viață cu totul nou.

Cel mai important „actor” al educației, *copilul*, are ca sprijin în evoluția lui doi parteneri de nădejde - părinții și dascălul. Datoria lor este de a face trecerea de la grădiniță la școală mai ușoară, mai plăcută chiar, iar relațiile dintre acești doi parteneri trebuie să fie cât mai bune, pentru a putea să conducă la o dezvoltare frumoasă a micului școlar.

Psihologia educației pune la dispoziția educatorilor un set de cunoștințe teoretice și principii aplicative

ce pot fi utilizate de către aceștia în activitățile de predare-învățare-evaluare, în scopul obținerii *succesului școlar*. Asimilat cu „reușita școlară” și „progresul școlar”, succesul școlar constă în obținerea unui randament superior în activitatea instructiv-educativă, la nivelul cerințelor programelor, al finalităților învățământului și al dezvoltării psiho-fizice a elevului. În analiza succesului școlar trebuie să ne raportăm concomitent atât la exigențele externe, cât și la posibilitățile interne ale elevului, date fiind diferențele care există între elevi, în ceea ce privește posibilitățile acestora de a răspunde la solicitări. Astfel, putem considera că un elev înregistrează succes școlar individual dacă, într-un anumit interval de timp, acesta reușește, la nivelul posibilităților sale maxime, dar nu mai jos de un nivel minim obligatoriu, să-și însușească un volum determinat de elemente ale pregătirii instructiv-educative prevăzute în programa școlară. Prin urmare, succesul școlar poate fi considerat o expresie a concordanței între capacitățile și interesele elevului, pe de o parte, și exigențele școlare ce i se adresează în procesul de învățământ, pe de altă parte.

Încă din primele săptămâni de școală, cadrul didactic trebuie să fie pentru micul elev ca un amic, să facă tot ceea ce poate pentru a-l cunoaște, pentru a-i înțelege nevoile și posibilitățile, să empatizeze cu el în fiecare moment dificil pe care copilul, inevitabil, îl traversează în această perioadă. Lipsa cunoașterii elevilor de către cadrul didactic poate încetini sau pune în dificultate angajarea, acomodarea copilului la cerințele programului, iar tratarea diferențiată a elevilor trebuie să fie o prioritate. Pentru a reuși să cunoască personalitatea copiilor, cadrul didactic trebuie să se implice nu doar la nivel didactic, ci să creeze relații interpersonale armonioase, care să determine colaborare, ajutor, comunicare, în urma cărora elevii să fie încurajați să aprofundeze elementele de baza predate la clasă, să exploreze, să descopere conexiuni. Activitatea educativă trebuie să antreneze întreaga personalitate a copiilor, trebuie să-i conducă pe aceștia spre a gândi liber și creator, să-i încurajeze să se cunoască între ei, să-i antreneze să-și exprime cu claritate gândurile și sentimentele, să le dezvolte încrederea în forțele proprii și, nu în ultimul rând, să-i facă să vină cu drag și cu entuziasm la școală.

Colaborarea cu familiile copiilor este necesară pentru realizarea cu succes a tuturor acestor deziderate, precum și a cerințelor impuse de unitatea de învățământ unde elevul frecventează cursurile. Învățătorul va explica familiilor necesitatea realizării unui program care trebuie să împletească munca cu odihna, pentru a progresa în ritm propriu. Dacă nu are în familie un program care trebuie respectat și desfășoară activitățile la întâmplare, nu-și formează deprinderi de muncă ordonată și sistematică, va întâmpina tot mai mari greutăți în îndeplinirea sarcinilor școlare, căutând să le evite.

Succesul școlar al copilului este o miză importantă pentru orice părinte responsabil, din perspectiva faptului că acesta își dorește ca micuțul său să aibă parte de o cât mai bună educație, pentru a reuși cât mai bine în viață. Succesul școlar, notele și aprecierile profesorilor sunt considerate de către elevi și părinții acestora mijloace de estimare a disponibilităților intelectuale și morale, o garanție a reușitei școlare și profesionale ulterioare.

Este normal ca toți părinții să fie interesați care sunt factorii de care depinde reușita școlară a copiilor lor, pentru a putea să ia măsurile necesare de optimizare a acestora. Mulți dintre ei cred că performanțele școlare depind numai de inteligența copilului, de profesionalismul cadrelor didactice, de dotarea școlii, accesul la cărți, manuale, computere, internet etc.

De cele mai multe ori, din cauza lipsei de cunoștințe și de interes în domeniu, părinții nu conștientizează că unul din cei mai importanți factori îl constituie *factorul psihologic*, adică starea emoțional-afectivă a copilului lor. Aici intervine rolul cadrului didactic, care trebuie să fie și un foarte bun psiholog, pentru a fi capabil să explice părinților aceste aspecte, mai ales atunci când constată că apar probleme în evoluția copilului lor. El trebuie însă să facă acest lucru cu foarte mult tact, pentru a nu-i „deranja” pe acești părinți, a nu le produce o stare de disconfort, ci pentru a reuși să-i determine să acționeze în consecință și cât mai rapid, spre binele copilului lor.

Potrivit psihologilor, dacă un copil crește într-o familie liniștită, fără violență fizică și verbală, mai ales dacă are alături ambii părinți, are toate șansele să aibă o viață liniștită, fără stres, starea lui emoțional-afectivă fiind propice unei dezvoltări și evoluții școlare normale. Dacă nu sunt îndeplinite însă aceste condiții, riscurile apariției unor probleme grave de sănătate (anxietate, depresie, ADHD etc.) sunt foarte mari.

Copilul afectat de orice probleme sau situații stresante din familie – la vârsta aceasta el nu are încă un alt anturaj care să-l poată influența – își modifică starea emoțională și comportamentul de la școală, acest lucru fiind observat imediat de către cadrul didactic. Învățătorul trebuie să semnaleze cât mai urgent părinților situația apărută și, împreună cu aceștia, să ia toate măsurile ce se impun. La vârsta școlară mică, copilul trebuie

ajutat prin toate mijloacele de către adulți pentru a reuși să depășească astfel de probleme, deoarece el nu este capabil să-și gestioneze singur emoțiile, nu-și înțelege bine propriile stări, gânduri, trăiri, la această vârstă conștiința de sine nefiind încă suficient dezvoltată. În cazul în care se suspectează apariția unei depresii sau a altei boli de natură psihică, se impune intervenția urgentă a unui specialist psihoterapeut, numai acesta putând să stabilească diagnosticul corect și metodele terapeutice adecvate.

Un lucru este sigur – dacă dorim să obținem succesul școlar din partea unui copil, aceste probleme nu trebuie trecute cu vederea nici de cadrele didactice, dar mai ales de către părinți. Un copil cu o stare emoțional-afectivă degradată nu-și va reveni niciodată singur, nu va putea face față cu succes provocărilor școlare sau celor pe care viața i le va pune în față. Și pentru că lumea oricărui copil este definită de părinții acestuia, familia este în primul rând datoare să-i ofere în aceste situații suport emoțional, să-i acorde atenție sporită, părinții trebuie să fie total implicați dar și receptivi la sfaturile și indicațiile primite de la specialiști. Numai niște părinți inconștienți sau iresponsabili ar putea trece nepăsători pe lângă astfel de probleme cu care se confruntă din ce în ce mai mulți copii, costul pentru viitorul lor emoțional fiind în aceste cazuri unul uriaș.

Orice părinte își pune în mod firesc, mai ales la început de drum școlar al copilului său, întrebarea: *Cum pot să-mi ajut copilul pentru a avea succes la școală?* Răspunsul este unul complex, în primul rând pentru că sunt foarte mulți factori care influențează reușita școlară (genetic, psihologic, mediul social, mediul educațional etc.) și, în al doilea rând, pentru că, părinții fiind implicați emoțional și neavând prea multă experiență în domeniu, de multe ori văd lucrurile dintr-o perspectivă greșită. Astfel ei percep anumite situații, manifestări normale din evoluția școlară a copilului lor ca „eșecuri”, iar altele ca „succese”, derutându-l total și pe acesta, descurajându-l sau apreciindu-l în mod exagerat.

Înainte de toate, părinții trebuie să înțeleagă și să accepte faptul că un cadru didactic este întotdeauna mai în măsură să aprecieze just prestația școlară a oricărui copil, datorită pregătirii, experienței și priceperii sale. Ca urmare, părintele ar trebui să comunice permanent, deschis și eficient cu dascălul copilului său, să-l întrebe orice, să ceară sfatul acestuia, ori de câte ori simte nevoia și situația o impune. Niciun cadru didactic nu va refuza vreodată să discute cu un părinte despre problemele legate de copilul acestuia, din contră, este o mare bucurie pentru un învățător atunci când vede un părinte implicat și preocupat de evoluția școlară a elevului respectiv. Așadar, dragi părinți, stați cât mai aproape de școală și de dascăli, spre binele copiilor dumneavoastră!

O altă cale de a-ți sprijini copilul pe tot parcursul lui școlar, este de a-i asigura acestuia un stil de viață echilibrat, astfel de copii fiind, în general, sănătoși din punct de vedere mental și puternici din punct de vedere fizic. Aceste calități îi sunt absolut necesare unui elev pentru a putea obține succesul școlar.

Un părinte iubitor, responsabil, echilibrat, care-și cunoaște bine copilul și are o relație apropiată cu acesta, care știe să-l asculte, să-l încurajeze, dar și să-l dojenească cu blândețe la nevoie, va găsi cu siguranță calea cea mai bună de a-și ghida copilul spre un parcurs școlar de excepție. Exemplul personal, dragostea și înțelepciunea sunt ingredientele obligatorii pe care părinții trebuie să le folosească atunci când se pregătesc să „prepare” rețeta succesului școlar pentru copiii lor.

Bibliografie

1. Atkinson, R. L., Atkinson, R. C., Smith, E. E., Bem, D. J. (2002). Introducere în psihologie. Editura Tehnică, București.
2. Ionescu, M. și colab. (1998). Educația și dinamica ei. Ed. Tribuna Învățământului. Cluj-Napoca.
3. Păiși Lazărescu, M. (1991). Cunoașterea elevului – condiție a succesului școlar în învățământul primar. Editura Discipol, București.
4. Jurcău, N. (1999). Psihologie școlară. Ed. U.T. Press, Cluj-Napoca
5. Schaffer, H. R. (2007). Introducere în psihologia copilului. Editura ASCR, Cluj-Napoca.

Egalitatea de șanse- concept și exemple

Prof. Tița Anda Rodica

Școala Gimnazială Amărăști, jud. Vâlcea

Societățile moderne au ales să acorde copiilor șanse egale de a atinge orice poziție în societate. Această nobilă opțiune este, încă, un deziderat ideal, ea nu este suficient instalată în practică. Dar, până la a identifica natura obstacolelor care se interpun șanselor unor copii în societatea contemporană, este important să reamintim faptul că, raportat la istoria civilizației, aspirația către egalitatea de șanse este ea însăși o achiziție relativ recentă.

Prin șansă înțelegem o situație favorabilă, o oportunitate. Egalitatea, în acest sens, înseamnă că indivizii au șanse egale de a accede la ceea ce își doresc: un loc de muncă, o profesie, etc. Egalitatea de șanse are sensul de a crea acces mai mare pentru grupurile vulnerabile la:

- servicii sanitare,
- educație,
- locuințe,
- locuri de muncă,
- participarea la luarea deciziilor.

Acest acces nu poate fi îngăduit de poziția socială, clasa, sexul, etnia sau dizabilitățile indivizilor.

Avem nevoie de egalitate de șanse deoarece discriminarea în educație și pe piața muncii creează în primul rând, indivizi neadaptăți condițiilor sociale, care nu fac față cerințelor, fie că este vorba de femei, romi, persoane cu dizabilități sau alte grupuri vulnerabile. În al doilea rând, segregarea celor care fac parte din grupuri dezavantajate, a dus, în timp, la conflicte sociale, date fiind necunoașterea dintre grupuri, distanțele sociale și neînțelegerea culturilor, nevoilor și caracteristicilor de grup. Astfel, prezența celor care fac parte din grupuri vulnerabile alături de ceilalți, ghidată de autoritate, este de natură să creeze o mai bună cunoaștere a diversității, curiozitate față de necunoscut în detrimentul fricii de necunoscut, curajul de a explora alte culturi sau situații de viață.

Egalitatea de șanse, la nivel educațional înseamnă oferirea de „opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare” (Reuchlin,1991), o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice- evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea-care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială.(Husen, 1975) ”.

Politicile de egalizare de șanse mizează pe formarea unor competențe de bază pentru toți copiii, combătând excluderea socială și selecția ca mod de departajare între copii și aduc în educația formală tehnici non-formale pentru a întări procesul de învățare. Totodată, aceste politici au urmărit extinderea învățării dincolo de educația considerată până atunci standard, prin apariția programelor de tip a doua șansă pentru cei care au abandonat școala timpuriu sau nu au făcut-o deloc.

Incluziunea în clasă și în școală

Incluziunea presupune un set de politici, măsuri sau acțiuni al căror scop este ca cel dezavantajat/ grupul defavorizat să se simtă și să devină egalul tuturor.

Putem realiza incluziunea copiilor dezavantajați sau din grupurile vulnerabile prin intervenții de tip:

- **Comportamental.** De exemplu, prevederi de tip „ cod de conduită” în regulamentul clasei, dacă există, sau al școlii; acestea ar trebui să se refere la comportamentul acceptat față de copiii care fac parte din grupurile vulnerabile, la utilizarea sau neutilizarea unor termeni considerați jignitori(nebun, handicapat, țigăn) și ar trebui să se aplice atât cadrelor didactice și personalului auxiliar, cât și elevilor.

Orice copil din grupul vulnerabil va fi în mod obligatoriu implicat în activitățile clasei, în rezolvarea sarcinilor de grup, în jocuri, iar rezultatele sale vor fi valorizate în fața grupului. Învățătorul, dirigintele, psihologul școlii dar și orice profesor sau angajat din personalul auxiliar poate propune exerciții de creștere a coeziunii de grup, menite să ducă la mai bună înțelegere între membrii grupului clasei.

-Comunicațional. În timpul interacțiunii cu elevii din grupuri vulnerabile sau în interacțiuni cu terți, profesorii vor evita orice elemente de limbaj sau termeni care ar putea răni sau jigni copilul, precum și orice categorisire în funcție de sex, rasă, etnie, clasă socială, nivel de venit, religie sau orientare sexuală, astfel încât copilul să se simtă valorizat pentru ceea ce realizează, nu pentru ceea ce nu a ales și nu poate controla. Colegilor tipici nu trebuie să li se ascundă problema unui copil atipic (de pildă cu dizabilități), se va discuta deschis cu ei, li se va răspunde la întrebări, însă ideal este să nu se insiste asupra problemelor și profesorul/dirigintele, de comun acord cu părinții, să mute accentul de pe problemă pe progrese și realizări. În cazul unor copii care provin din medii sărace, de pildă, se poate accentua progresul, în ciuda unor condiții dificile de viață.

-Fizic. Accesabilizări fizice în cazul copiilor cu anumite tipuri de dizabilități.

-Educațional. Consultarea familiilor și a specialiștilor care îngrijesc copii cu anumite tipuri de dizabilități în procesul educativ. Utilizarea resurselor specializate, de tip ONG, pentru probleme specifice ale copiilor cu dizabilități, pentru abordarea educației de gen sau a educației copiilor aparținând minorităților etnice, religioase sau sexuale. ONG-urile pot ajuta cadrul didactic să înțeleagă mai bine anumite probleme, nevoi și au experiență în a aborda obstacole de diverse tipuri. Folosirea materialelor educaționale, metodelor de intervenție școlară, tehnicilor de testare și urmărire a evoluției specifice pentru copiii cu CES, dar și în cazul copiilor care provin din medii sărace, ai căroro părinți/ aparținători sunt analfabeți. Acești copii au nevoie de îndrumare suplimentară de la școală pentru a recupera „handicapul cultural” și au nevoie de o predare atractivă, de metode creative de transmitere a informațiilor.

Bibliografie

1. Participarea la educație a copiilor romi. Probleme, soluții, actori.- M. Jigău, M. Surdu și colab, Ministerul Educației și Cercetării, ICCV, UNICEF 2002
2. Oameni diferiți, șanse egale. Ghid de bune practici pentru profesori.- proiectul FormREF - Formarea profesorilor de limba română, engleză și franceză în societatea cunoașterii.

Educație fără discriminare

Secretar Toma Georgeta

Liceul Teoretic Videle

Demnitatea umană, diversitatea culturală, democrația, dreptatea socială, echitatea, egalitatea și statul de drept sunt valorile în baza cărora trebuie proiectat, realizat și evaluat demersul educațional. Acesta ar fi idealul educațional.

În România, potrivit legii nr. 324 din 14 iulie 2006, prin «discriminare» se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Fiecare copil are dreptul la educație fără discriminare. Nediscriminarea este un drept fundamental, fiind în strânsă legătură cu respectarea și promovarea interesului superior al copilului.

Educația fără discriminare trebuie să fie un efort comun: al școlii, al familiei, al comunității locale. Este un efort comun de a forma un sistem de valori sănătos, în care respectarea și promovarea drepturilor omului să obiectivul principal. Trebuie promovate valori și comportamente sociale ca acceptarea, toleranța, comunicarea și integrarea pozitivă și să evite atitudinile negative de etichetare, stereotipurile, prejudecățile și comportamentele discriminatorii, intoleranța, xefofobia, rasismul etc.

Drepturile omului în ceea ce privește educația implică trei dimensiuni:

- 1) dreptul la acces la educație – dreptul fiecărui copil la educație în condiții de șanse egale și fără discriminare;
- 2) dreptul la educație de calitate – care îi permite copilului să își dezvolte și să acceseze întregul potențial, să fie pregătit pentru piața muncii și să dezvolte abilități de viață;
- 3) dreptul la respect în mediul școlar – dreptul fiecărui copil de a-i fi respectată demnitatea și drepturile omului în sistemul educațional.

Combaterea discriminării este expresia egalității între oameni. Pentru aceasta trebuie dezvoltate acțiuni eficiente de prevenire și combatere a fenomenului discriminării cu implicarea tuturor instituțiilor publice cu responsabilități în domeniul prevenirii și combaterii discriminării la nivel local. Colaborarea reală și eficientă a instituțiilor cu rol în reducerea discriminării pe diferite criterii va favoriza dezvoltarea unor acțiuni suport focalizate pe grupuri aflate în situație de discriminare și reducerea incidenței formelor lor specifice de discriminare.

Realizarea egalității de șanse presupune introducerea unor **măsuri** sau acțiuni **speciale** menite să răspândească informația cu privire la drepturi egale și nediscriminatorii, acordarea de asistență tehnică și financiară persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile. Crearea de oportunități egale în educație pentru toți copiii este o obligație comună.

În asigurarea și promovarea egalității de șanse se pot utiliza mai multe instrumente utile, cum ar fi:

- sisteme de monitorizare a aplicării efective a principiilor legale relevante;
- monitorizarea și evaluarea impactului politicilor publice asupra dezideratelor egalității de șanse;
- parteneriate la nivel central, regional și local, dedicate implementării unor acțiuni favorabile egalității;
- impunerea principiului egalității de șanse în toate programele finanțate de surse publice.

Instituțiile de învățământ trebuie să promoveze și să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Personalul are nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor.

Promovarea egalității de șanse în educație se poate realiza numai prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor, a instituțiilor. Mediul școlar trebuie să îi ajute pe copii să se adapteze nevoilor și să manifeste toleranță și îngăduință față de diferențele dintre oameni, de orice natură ar fi ele. Școala trebuie să primească toți copii, indiferent de condiția lor fizică, intelectuală, socială, emoțională.

Integrarea școlară a copiilor cu deficiențe mintale

Prof. Trandafir Filofteia

Școala Gimnazială Budești, județul Vâlcea

Într-o societate multiculturală, educația trebuie să pună accent nu doar pe împărtășirea unor noi modele de socializare și de percepție a propriei persoane în relație cu semenii din jur, ci să faciliteze asumarea unor noi stiluri/strategii cognitive necesare înțelegerii și acceptării unor diverse situații, contexte, moduri de viață și puncte de vedere, pornind de la premisa că într-o societate există persoane și grupuri diferite, există motivații, experiențe de viață, idei și puncte de vedere diferite care nu trebuie să genereze atitudini partizane și ierarhii arbitrare în raport cu un set de valori aparținând unui tip de cultură sau să izoleze, să marginalizeze și, eventual, să excludă o anumită categorie socială, etnică, religioasă sau de altă natură.

Privită din perspectiva integrării, școala reprezintă locul/spațiul unde are loc un schimb intercultural al valorilor, într-o manieră activă, caracterizată prin participare și implicare, o realitate care impune organizarea

școlii după *modelul diversității*. Școala pentru diversitate sau școala pentru toți (școala deschisă și categoriilor de elevi cu cerințe educative speciale) pune un accent deosebit pe interrelația continuă a tuturor factorilor implicați în educația copilului, iar programul de lucru derulat în școală se materializează în acțiuni și activități concrete, focalizate pe analiza nevoilor reale ale copilului, pe valorificarea resurselor școlii și a resurselor existente în comunitate, pe stabilirea unor obiective care să îmbine armonios nevoile și resursele amintite anterior. În acest mod școala se integrează și se implică activ în viața comunitară, iar copiii, prin relaționare cu realitatea obiectivă a comunității, sunt socializați și integrați la rândul lor în comunitate. Legătura/medierea dintre părinți, profesori și profesorii de sprijin este făcută de specialiștii care studiază fenomenul din punct de vedere teoretic (cadre didactice universitare, cercetători, experți, consilieri pe probleme de curriculum etc.).

Școala pentru diversitate pune în centrul atenției sale persoana umană ca ființă originală, unică și irepetabilă, accentuând ideea că în fiecare societate există persoane diferite, grupuri diferite, motivații, rațiuni și puncte de vedere diferite .

Într-o școală pentru diversitate, perspectiva interculturală presupune reducerea inegalităților dintre actorii participanți la procesul care se desfășoară în școală, reconsiderarea principiilor de egalitate și libertate de acțiune necesare dezvoltării și manifestării elementelor specifice fiecărei culturi minoritare sau individuale. În acest mod se poate crea o cultură școlară care să permită respectarea diferențelor dintre elevi, reconsiderarea din partea profesorilor a diferențelor cognitive, sociale, etnice, culturale în scopul îmbunătățirii practicii lor profesionale și nu pentru a stabili inegalități, diferențe și categorizări bazate pe o serie de stereotipuri cognitive, prejudecăți, orgolii sau, ambiții subiective. Este dificil de acceptat acest nou mod de lucru în școală deoarece, pe de-o parte, „înseamnă a accepta că eu, ca profesor, sunt diferit și fiecare dintre elevii mei sunt diferiți” și, pe de altă parte, „înseamnă a accepta ca școala să se transforme într-o comunitate de învățare permanentă unde și profesorii să se considere elevi care să învețe să rezolve probleme/situații de viață în compania celorlalți, iar prin această schimbare atitudinală a profesorului să se influențeze calitatea procesului de învățare a propriilor elevi”. În opinia mai multor autori, promovarea educației integrate în școlile obișnuite trebuie să aibă la bază următoarele principii-cadru :

- toți elevii au dreptul să participe la toate activitățile incluse în programa școlilor de masă;
- în timpul programului școlar personalul didactic și de specialitate se va implica direct în susținerea pe toate căile a integrării maximale a elevilor cu cerințe educative speciale ;
- școala va trebui, printr-o serie de măsuri radicale în domeniul curriculumului, să vină în întâmpinarea tuturor cerințelor educaționale ale elevilor, fără a leza demnitatea și personalitatea acestora;
- în condițiile educației integrate, clasele/grupele de elevi vor include copii apropiați ca vârstă și nivel de experiență socio-culturală.

Aplicarea acestor principii în practica școlii pentru diversitate presupune, din partea personalului didactic și de specialitate, o serie de calități cum ar fi:

- să aibă responsabilitatea recunoașterii nivelului de competență profesională și dorința de perfecționare a capacităților de lucru în condițiile educației integrate;
- să manifeste atitudine critică și constructivă prin propuneri concrete și realiste în sprijinul integrării copiilor cu cerințe educative speciale în clasele unde își desfășoară activitatea;
- să dovedească implicare totală în procesul didactic, astfel încât să satisfacă într-o măsură cât mai mare cerințele educaționale ale elevilor din clasă;
- să trateze elevii cu demnitate și respect și să aibă considerație față de situația particulară în care se află copiii cu cerințe educative speciale;
- să aibă convingerea că educația integrată presupune cu necesitate activitatea în echipe de specialiști (profesori, educatori, profesori de sprijin, consilieri școlari, asistenți sociali, psihopedagogi specializați în activități cu diferite categorii de copii cu cerințe speciale etc.).

Adesea, elevii reprezintă unul pentru celălalt un prieten sau un simplu copil, un coleg de joacă sau un prieten mai deosebit, o cunoștință, un model, un amic sau un coleg de clasă, un semen de încredere sau un vecin etc.; în toate aceste situații, elevii învață câte ceva unii de la alții. Astfel, elevii se cunosc mai bine, procesul de socializare capătă o serie de valențe noi prin înlăturarea unor bariere de relaționare determinate de anumite prejudecăți, stereotipuri sociale sau, uneori, chiar de modele ale indiferenței și intoleranței oferite de experiența socială în comunitatea din care fac parte (în acest sens, este suficient să amintim experiența segregării rasiale sau etnice întâlnită în anumite școli sau a marginalizării și etichetării copiilor cu deficiențe

sau aflați în condiții socio-economice precare). Școala pentru diversitate luptă împotriva acestor forme de discriminare prin promovarea unor modele și forme de interacțiune între elevi bazate pe egalitate deplină între parteneri și unde spiritul de toleranță și acceptare totală prevalează în fața oricăror alte atitudini sau reacții discriminatorii.

Integrarea școlară a copilului cu handicap mintal se poate realiza, ca și în cazul copiilor cu alte tipuri de handicap, prin integrare individuală în clase obișnuite, integrarea unui grup de 2-3 copii deficienți în clase obișnuite sau constituirea unor clase diferențiate (clase de nivel) integrate în structura școlilor obișnuite. Această ultimă metodă s-a dovedit a fi în cele mai multe cazuri ineficientă, fapt dovedit și de experiența unor țări europene (Marea Britanie, Danemarca, Olanda, Norvegia etc.), în anii '70, când așa-numitele „clase de recuperare” nu au condus la rezultate spectaculoase, ba chiar au afectat calitatea procesului didactic datorită măririi decalajului dintre clasele de nivel superior și cele de nivel inferior. De aceea, atunci când se discută problema integrării în școlile obișnuite a copiilor cu deficiențe mintale, accentul nu trebuie pus pe formele de organizare a claselor, ci pe măsurile anticipative, centrate pe probleme specifice fiecărui copil, care pot sprijini integrarea organică a copiilor cu probleme de adaptare în fluxul normal din școala obișnuită, știut fiind faptul că mulți copii cu eșec școlar repetat ajung să fie suspectați și ulterior declarați deficienți mintal.

Practica psihopedagogică a relevat principiul conform căruia este mai bine să greșești prin supraaprecierea copilului orientat inițial spre învățământul obișnuit decât să-i subapreciezi capacitățile reale, orientându-l cu ușurință spre învățământul special. Este știut faptul că o reorientare tardivă spre învățământul integrat, după ce copilul cu falsă deficiență mintală și-a petrecut mai mult timp în instituții speciale de învățământ, duce la scăderea dramatică a șanselor de reușită a integrării sale în clase/școli obișnuite.

Pentru a favoriza integrarea copiilor cu deficiență mintală în structurile învățământului de masă și, ulterior, în comunitățile din care fac parte este nevoie de aplicarea unor măsuri cu caracter profilactic, ameliorativ sau de sprijinire/protejare cum ar fi:

- Inițierea și aplicarea în familie sau grădiniță, a unor măsuri de stimulare generală și terapie specializată (în plan senzorial, psihomotor, de limbaj etc.), în perioada vârstei preșcolare, pentru toți copiii cu deficiență mintală reală sau pseudodeficiență;
- Pregătirea atentă a debutului școlar al tuturor copiilor, mai ales a celor care prezintă dificultăți în comunicare și relaționare, în activitatea grafică, în orientare etc. Această măsură revine grupei pregătitoare din învățământul preșcolar care trebuie să-și fixeze ca obiectiv general pregătirea intensivă a debutului școlar, iar în cazurile de întârzieri accentuate să recomande amânarea cu încă un an a debutului școlar, dar cu obligația pregătirii intensive a acestui debut, care pentru unii copii este destul de anevoios.
- Copiii care continuă să întâmpine dificultăți de învățare și adaptare chiar și după parcurgerea perioadei de pregătire a debutului școlar, vor putea fi integrați individual sau în grupuri restrânse, în clasele primare obișnuite, beneficiind de toate facilitățile integrării.

O problemă cu totul specială apare în cazul integrării copiilor cu deficiență mintală în clasele mai mari sau în finalul procesului de școlarizare, atunci când solicitările depășesc cu mult capacitatea lor de utilizare a gândirii formale, iar dezideratul unei calificări și al integrării sociale, prin participare la activitățile productive, depășește limitele ergoterapiei, prioritară în etapele anterioare.

Actuala formă de pregătire profesională pentru această categorie de deficienți este total ineficientă, nu răspunde cerințelor ulterioare ale absolvenților și nici cerințelor existente pe piața muncii. O posibilă soluție pentru rezolvarea acestei situații, pe lângă clasicele ateliere protejate, este reprezentată de integrarea acestor copii în școli obișnuite de ucenici unde pot învăța o meserie cu cerere pe piața muncii, urmată de angajarea și/sau integrarea în unități productive aparținând unor asociații de tip familial sau în mici ateliere meșteșugărești, sprijinite prin facilități de ordin fiscal și de desfacerea producției și cu suportul logistic al comunității locale. În aceste situații absolvenții respectivi, fără experiență și fără abilitate în planul relațiilor sociale și antreprenoriale, pot beneficia de supraveghere și îndrumare din partea părinților, a tutorilor sau a altor persoane investite de comunitatea locală cu responsabilități în sprijinirea și ajutorarea lor.

Egalitatea de șanse: provocări și lacune

Prof. înv. primar Trușcă Maria

Școala Gimnazială „Costea Marinoiu” Ocnele Mari, Jud. Vâlcea

În timpul crizei, rata șomajului a atins niveluri intolerabile, atât în rândul bărbaților, cât și al femeilor, în prea multe țări. Cu toate acestea, în întreaga UE, din ce în ce mai multe femei sunt active din punct de vedere economic. În 2014, încadrarea în muncă a femeilor a atins cel mai mare nivel înregistrat până în prezent (64 %), în timp ce rata de încadrare în muncă a bărbaților (75 %) nu a revenit încă la nivelul de dinainte de criză.

Drept urmare, tot mai multe familii depind din punct de vedere financiar de munca femeilor. Femeile au dobândit acces la poziții de decizie în mai multe sfere ale vieții și, chiar dacă ele reprezintă în continuare numai 21 % din membrii consiliilor de administrație ale celor mai mari societăți cotate, aceasta constituie o îmbunătățire semnificativă (nouă puncte procentuale) în ultimii cinci ani. Cea mai notabilă ameliorare s-a înregistrat în țările unde au fost introduse măsuri legislative.

De asemenea, s-a îmbunătățit echilibrul de gen în politică, dar într-un ritm mai lent: procentul femeilor în parlamentele și guvernele naționale a crescut constant de la 22 % și, respectiv, 21 % la sfârșitul anului 2004 la 29 % și 27 % în 2015. Inegalitățile de gen în cadrul organelor decizionale ale organizațiilor de cercetare au fost, de asemenea, reduse: procentul de femei care conduc instituții a crescut în 15 dintre cele 20 de state membre ale UE pentru care au fost disponibile date din anii 2010 și 2014.

Atitudinile față de egalitate sunt în evoluție, însă tânăra generație de astăzi nu este imună la stereotipurile și disparitățile de gen. Inegalitățile de gen din educație persistă – în ceea ce privește preferințele pentru domenii de studiu, performanța și modelele de participare. Băieții, în special cei din medii defavorizate, abandonează școala mai frecvent decât fetele și se confruntă cu mai multe dificultăți de citire. Femeile sunt mai susceptibile să obțină o diplomă de învățământ superior, dar rămân suprareprezentate în domenii de studiu legate de rolurile tradiționale ale femeii, cum ar fi în domenii legate de îngrijire, și sunt subreprezentate în domeniile științei, matematicii, informaticii, ingineriei și în carierele conexe.

Prin urmare, inegalitatea ocupațională tinde să ia forme noi mai degrabă decât să scadă și, în pofida investiției lor în educație, femeile tinere prezintă o probabilitate de două ori mai mare decât bărbații tineri să devină inactive din punct de vedere economic. De asemenea, femeile constituie cea mai mare sursă de potențial antreprenorial neexploatat, reprezentând numai 29 % din întreprinzători. În ceea ce privește accesul la resurse financiare pe toată durata vieții, egalitatea de șanse între femei și bărbați rămâne un deziderat. Femeile (îndeosebi femeile migrante și femeile care conduc gospodării monoparentale) generează în continuare un procent mult mai scăzut de venituri pe piața muncii decât bărbații. Femeile care ocupă un loc de muncă, în special mamele, sunt mult mai predispuse să lucreze cu fracțiuni de normă și sunt plătite în medie cu 16 % mai puțin decât bărbații pentru fiecare oră de muncă.

În consecință, diferența generală de remunerare dintre femei și bărbați în cursul anilor activi a ajuns la 41 %, ceea ce conduce la o foarte mare disparitate de gen în ceea ce privește pensiile, situată, în prezent, la 40 %. Femeile în vârstă sunt mult mai expuse riscului de sărăcie și de excluziune socială decât bărbații în vârstă, iar în ultimii ani nu au fost observate tendințe atenuante. În lipsa unor noi măsuri, femeile vor continua probabil să fie dezavantajate din punct de vedere economic de maternitate pe parcursul carierei lor și la pensionare, în special ca rezultat al unei repartizări inegale a responsabilităților casnice și de îngrijire (femeile continuă să acorde sarcinilor casnice și parentale cu două ore și jumătate pe zi mai mult decât bărbații). Violența bazată pe gen este încă larg răspândită și poate lua multiple forme: una din trei femei a suferit violențe fizice sau sexuale, 5 % au fost violate după vârsta de 15 ani, iar 20 % s-au confruntat cu hărțuirea online.

O astfel de violență poate apărea oriunde – acasă, la locul de muncă, la școală, pe stradă sau online – indiferent de mediul social de proveniență. Violența bazată pe gen și stereotipurile negative, de exemplu în sport, sunt larg răspândite.

Acestea aduc prejudicii victimelor în ceea ce privește nu numai sănătatea și bunăstarea lor, ci și viața profesională, afectându-le independența financiară, precum și economia în general. De asemenea, se estimează că 500 000 de femei și fete din UE sunt expuse riscului de mutilare genitală feminină (MGF)²⁵.

În plus, femeile și fetele constituie majoritatea victimelor traficului de persoane (68 % femei, 17 % bărbați, 12 % fete și 3 % băieți). La nivel mondial, drepturile fundamentale ale femeilor continuă să fie încălcate, acestea confruntându-se cu discriminarea în ceea ce privește accesul la educație, locurile de muncă, protecția socială, moștenirea, bunurile economice, resursele productive, precum și participarea la procesul de luare a deciziilor și în societate în general. Femeile petrec de două ori până la de zece ori mai mult timp efectuând muncă neplătită decât bărbații, acesta fiind unul dintre principalele obstacole pentru emanciparea lor politică și economică. Aproximativ 140 de milioane de fete și femei suferă în prezent consecințele mutilării genitale.

O fată din nouă este dată în căsătorie înainte de vârsta de 15 ani, multe dintre acestea fiind forțate să se căsătorească și să devină mame înainte de vârsta de 16 ani. Această situație are consecințe grave: complicațiile în timpul sarcinii și la naștere sunt cea de a doua cauză de deces în rândul adolescentelor. De la stabilirea obiectivelor de dezvoltare ale mileniului, progresul în domeniul sănătății materne a fost dezamăgitor de lent, iar femeile și fetele sunt afectate în mod disproporționat de HIV. Acest aspect este legat, de asemenea, de incapacitatea de a asigura accesul universal la servicii de îngrijire a sănătății sexuale și reproductive în cazul femeilor și al fetelor.

Bibliografie

1. Sergiu Bălan „Egalitatea de șanse”
2. Laura CETEAN-Voiculescu „Suport de curs – Egalitatea de șanse
3. Cornel Liviu Popescu, ”Protecția internațională a drepturilor omului”, editura All Beck, București, 2004;

Formele integrării copiilor cu CES existente în școala românească

*Prof. înv. primar Truță Ana-Maria
Școala Gimnazială Colonie Râmnicu Vâlcea*

Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe. Ei sunt percepuți diferit, perceperea lor socială nefiind **întotdeauna** constantă, ea variază de la societate la societate, furnizând semnificații diferite, **în** funcție de cultura și de valorile promovate. Mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie **însă** să **înțelegem** că sunt niște oameni la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului.

Educația specială are în vedere un anumit tip de educație adaptată și destinată copiilor care nu reușesc să atingă în cadrul învățământului obișnuit nivele educative și sociale corespunzătoare vârstei. Acești copii sunt copii cu **cerințe/nevoi educative speciale**.

Aceste cerințe educative speciale solicită abordarea actului educațional de pe poziția capacității elevului deficient sau aflat în dificultate de a înțelege și valorifica conținutul învățării, și nu de pe poziția profesorului sau educatorului care desfășoară activitatea instructiv-educativă în condițiile unei clase omogene sau pseudo-omogene de elevi.

Normalizarea - asigurarea unor condiții de viață, corespunzătoare pentru persoanele cu cerințe speciale, acceptarea acestora în cadrul societății sau comunității din care fac parte, fiindu-le asigurate aceleași drepturi, responsabilități și posibilități de acces la serviciile comunitare ca și celorlalți membri ai societății, în scopul dezvoltării și valorificării optime a potențialului de care aceste persoane dispun. †

- presupune de fapt **integrarea** copiilor cu dizabilități (nevoi speciale) în școala publică.

Educația integrată - presupune ca relațiile dintre indivizi să se bazeze pe o recunoaștere a integrității lor, a valorilor și drepturilor comune pe care le posedă.

- are drept **obiective**, următoarele:

- a educa acei copii cu cerințe speciale în școli obișnuite alături de ceilalți copii normali;
- a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară, asistență medicală și socială) în școala respectivă;
- a acorda sprijin personalului didactic al managerilor școlii în procesul de proiectare și aplicare a programelor de integrare ;
- a permite accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la programul și resursele școlii obișnuite (săli de clasă, cabinete, laboratoare, bibliotecă, terenuri de sport etc.);
- a încuraja relații de prietenie și comunicare între toți copiii din clasă/școală;
- a educa și ajuta toți copiii pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre ei;
- a ține cont de problemele și opiniile părinților, încurajându-i să se implice în viața școlii;
- a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerințe speciale;
- a accepta schimbări radicale în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv-educative din școală.

Formele integrării copiilor cu CES existente în școala românească se bazează pe următoarele modele:

a. Modelul cooperării școlii obișnuite cu școala specială - în acest caz, școala obișnuită coordonează procesul integrării și stabilește un parteneriat activ între cadrele didactice din cele două școli care vor experimenta și susține un nou mod de desfășurare a activităților didactice, pregătind împreună conținutul activităților școlare, adaptând materialele și mijloacele de învățare folosite în timpul orelor și oferind un cadru confortabil tuturor elevilor din clasă.

- exista alternativa înființării unor centre de zi sau centre de recuperare pentru copiii deficienți (prin reorganizarea școlilor speciale actuale) care să includă un număr mic de copii și în care programul de activitate să fie destinat activităților recuperatorii, compensatorii și de consolidare a cunoștințelor primite la școală, iar regimul de viață să fie unul cât mai aproape de normalitate.

b. Modelul bazat pe organizarea unei clase speciale în școala obișnuită - acest model presupune integrarea copiilor deficienți în școli de masă unde să intre în relație cu elevii normali, facilitându-se, cu sprijinul cadrelor didactice și specialiștilor din școală, o mai bună intercunoaștere și relaționare între cele două categorii de copii.

- modelul este criticat de unii specialiști care nu consideră o integrare reală constituirea unei clase speciale într-o școală obișnuită, practica demonstrând dificultatea aplicării unui program de integrare după acest model; discrepanța dintre clasele obișnuite și clasa specială se accentuează, timpul efectiv în care elevii normali și cei cu cerințe speciale relaționează direct este destul de redus (în cele mai multe cazuri acest timp se reduce la durata pauzelor dintre activitățile școlare), iar în condițiile unui colectiv școlar de acest tip se constituie cu ușurință grupuri de elevi între care apar conflicte sau atitudini ce pot accentua discriminarea față de elevii deficienți din clasa specială.

c. Modelul bazat pe amenajarea în școala obișnuită a unui spațiu sau a unei săli de instruire și resurse pentru copiii deficienți, integrați individual în clase obișnuite din școala respectivă - în acest caz, profesorul care se ocupă cu elevii deficienți este și profesorul de sprijin care desfășoară activități cu acești copii, atât în spațiul special amenajat în școală, cât și la orele de clasă, atunci când condițiile solicită/permit acest lucru, colaborând direct cu educatorii din clasele unde sunt integrați copiii.

d. Modelul itinerant- acest model favorizează integrarea într-o școală de masă a unui număr mic de copii cu cerințe speciale, domiciliați la mică distanță de școală și sprijiniți de un profesor itinerant. Ei pot astfel participa la activitățile școlii respective.

e. Modelul comun - este relativ asemănător cu modelul precedent, cu deosebirea că în acest caz profesorul itinerant este responsabil de toți copiii cu deficiențe dintr-un anumit areal și oferă servicii de sprijinire a copilului și familiei, ajută părinții la alcătuirea programelor de învățare, urmărește evoluția școlară a copilului, colaborează cu profesorii școlii obișnuite în care este integrat copilul și intervine atunci când apar probleme de învățare sau de adaptare a copiilor la anumite cerințe școlare.

Procesul de integrare a copiilor în dificultate presupune din partea profesioniștilor antrenați nu doar interes, cunoștințe și competențe – ci și o capacitate reală de a lucra în echipă. O echipă constituită atât în cadrul școlii, dar și o echipă la nivel interinstituțional, care să-i includă pe toți profesioniștii care răspund de copil: educator sau asistent maternal, asistent social, profesor diriginte, director de școală și alții.

Școala publică devenită școală incluzivă va dispune de:

- dotări tehnico-materiale: săli specializate (de kinetoterapie, logopedie), aparate pentru diferite tipuri de deficiențe, mijloace de învățământ adaptate;
- asigurarea cu resurse umane corespunzătoare (specialiști în domeniu psihopedagogic și cadre didactice itinerante);
- adaptări funcționale la nivelul clădirilor (modificari ale clădirilor, rampe de acces, scări rulante).

Profesorul din școala integrativă va avea o serie de obiective de perfecționare și autoperfecționare profesională, cum ar fi :

- Să fie capabil să remarce punctele forte și interesele fiecărui copil și să le utilizeze pentru motivarea interioară în procesul de educație.
- Să știe să stabilească obiective ambițioase dar diferențiate, adecvate elevului respectiv, ceea ce impune evaluare diferențiată.
- Să formuleze așteptări adecvate pentru FIECARE elev, oricare ar fi capacitățile acestuia. Această abilitate a cadrului didactic permite tuturor elevilor să devină membri ai clasei și ai școlii.
- Să știe să utilizeze un stil de predare bazat mai mult pe activități decât pe intervenția de la catedră.
- Să știe să ofere zilnic condiții pentru ca fiecare elev să aiba un succes

Competențele utile profesorului din școala integrativă sunt:

- Să realizeze că răspunde de fiecare copil din clasă.
- Să cunoască diferite strategii de instruire și să știe să le folosească eficient.
- Să lucreze în echipă cu părinții și cu alți profesioniști care se ocupă de copil.
- Să perceapă lucrul cu fiecare membru al clasei ca pe o oportunitate de perfecționare profesională și nu ca problemă pe care el sau alții o au de rezolvat.
- Să fie flexibil și să demonstreze un grad ridicat de toleranță.

Strategii de integrare:

- strategii individuale
- strategii colective
- strategii totale

Strategii individuale. Această categorie privește mai mult posibilitățile pe care individul, luat ca entitate, le utilizează să se integreze. Orice sistem educațional trebuie să aibă în vedere să înzestreze individul cu o gamă de strategii individuale pe care acesta să le poată folosi în împrejurările diferite ale vieții sale. Toate abilitățile, începând cu abilitățile intelectuale și terminând cu abilitățile sociale comportamentale, fac parte din strategiile individuale. Dar nu trebuie neglijat faptul că strategiile individuale sunt rezultatul unor strategii colective de integrare la care individul este supus în permanent. Ceea ce este important, este că aceste strategii individuale nu constituie mecanismele de eludare, ci forma de fluentă și creativitate cu care individul este înarmat.

Strategii colective. Această strategie începe de la microgrupul familial, microgrupul de stradă, strategiile socioprofessionale, deci școlare și culturale.

Strategii totale. Societatea ca atare cunoaște și ea o gamă variată de strategii prin care facilitează integrarea individului în societate și a valorilor în conștiința individului. Gândirea social-culturală, modelul personalității, instituțiile sociale etc. sunt tot atatea strategii care deservește procesul de integrare.

Educația integrată, pornind de la intervenția timpurie, urmărește, deci, să ajute familia și copilul cu nevoi speciale în vedere valorizării tuturor potențialităților latente și manifeste, pentru a trăi din plin, cu posibilitățile pe care le are și le dezvoltă, într-o ambianță constructivă, echilibrată. Educația integrată îi va permite copilului cu CES să trăiască alături de ceilalți copii valizi, să desfășoare activități comune, dobândind abilități indispensabile pentru o viață cât mai apropiată de cea a valizilor, pentru o adecvată inserție socială.

Caracteristici ale copilului hiperactiv

Prof. Tudor Mădălina Maria

Grădinița cu Program Prelungit Căsuța Piticilor, Horezu, Vâlcea

De ce unii se joacă liniștit și pașnic, iar alții distrug, trec repede de la un joc la altul, de la o jucărie la alta și sunt permanent nemulțumiți?

De cele mai multe ori, copilul hiperactiv, căci despre el este vorba, este catalogat drept „rău” că face tot posibilul pentru a-i necăji pe copiii de lângă el și pentru a exaspera adulții din jurul lui: educatoarele, părinții, bunicii.

„Este neastâmpărat, nu stă o clipă liniștit, nu e atent atunci când i se explică ceva, nu termină ceea ce a început, e uituc, împrăștiat și calitățile ar putea fi multe”, ne spune mama. Din primele zile de viață copilul „se joacă”, este vrăjit de mișcarea în alb-negru a degetelelor, are loc un ritual de descoperire a sinelui. Acesta evoluează, misterul se amplifică, unda de cunoaștere se lărgeste iar jocul devine prieten de nedespărțit al copilăriei.

Jocul o să-i introducă în cunoașterea lumii complexe în care trăiesc, pentru copil sunt multe necunoscute, sunt taine care-l așteaptă pe el, pe el copilul plin de energie, veșnic în căutare, care încearcă să pătrundă cu neastâmpăr, cu sete de cunoaștere: strică și desface, demontează apoi încearcă să recladească întregul, dar nu-i mai iese, uneori este dezamăgit, n-a găsit ceea ce căuta și se înfurie. Mama îl ceartă, tatăl strigă și atunci cine să-l mai înțeleagă. El și așa are destule „probleme”. În astfel de situații mamele se simt singure, cred că problemele lor sunt unice, se simt înstrăinate de alți părinți, dau dovada de neîncredere, își pierd speranța, se citește deznădejdea pe chipul lor.

Este momentul când părinții sesizează existența unei „probleme”.

În ciuda comportamentelor perturbatoare pe care le manifestă, ei sunt sociabili, afectuoși și capabili de atașament. Ei au dificultăți pronunțate în controlarea activității motrice, în special în sarcinile complexe, în a rezista tentațiilor și a suporta întârzieri în obținerea satisfacției, au dificultăți de organizare a gândirii și de control al emoțiilor negative. În cazul copiilor hiperactivi, manifestările specifice sunt neliniștea și agitația psihomotorie, fiindu-le greu să se joace în liniște și să aibă răbdare. Pentru că la grădiniță acționează asupra copilului mai mulți stimuli distractori decât în familie, manifestările hiperactive devin mai evidente.

Preșcolarii se remarcă prin crize de furie exagerate, nerespectarea regulilor, regresii la nivelul limbajului și în coordonarea mișcărilor. Mediul familial și cel din grădiniță influențează manifestarea simptomelor și evoluția interioară a comportamentului unui copil hiperactiv. Din cauza neliniștii și a impulsivității, acești copii chiar dacă înțeleg regulile și limitele, ei nu sunt capabili să le respecte. Copilul ajunge să se simtă singur împotriva tuturor, să simtă că nu este înțeles, să creadă că într-adevăr este un copil „rău”, fără valoare. Ajunge să nu mai aibă încredere în el, înțelegând că singura modalitate prin care mai poate primi atenție din partea celorlalți și aceea – de cele mai multe ori negativă, este să provoace în continuare situații neplăcute.

Părinții trebuie să conștientizeze că copilul lor are nevoie de mai mult ajutor. Ei vor putea face față situațiilor dificile legate de educarea copilului lor dacă înțeleg natura problemei copilului și vor reuși să pună în aplicare strategii mult mai eficiente. Ele constau în a identifica pe rând comportamentele problematice și a pune în aplicare metode care contribuie la modificarea lor.

La copiii cu ADHD este necesar să facem distincția între disciplinare și pedeapsă. Pedeapsa se naște din răzbunare. Părintele ajunge să recurgă la pedeapsă când simte că nu mai are resurse. Dar din pedeapsă nu învață nimic decât că trebuie să evite situațiile în care este pedepsit. Nu va învăța să nu mai facă unele lucruri, ci să evite pedeapsa. A evita pedeapsa la vârsta preșcolară înseamnă a ascunde faptele rele de ochii părinților.

De aceea se recomandă disciplinarea însoțită de dragoste iar acest lucru implică fermitate și nici într-un caz agresivitate.

Recompensa și lauda, aprecierea unui comportament pozitiv constituie o modalitate miraculoasă în întărirea comportamentului dorit și în perseverarea acestuia.

Aceste reguli, impuse de părinți, vor fi completate de regulile grupei de la grădiniță. Este necesară o bună colaborare între educatoare și familie, numai astfel obținându-se rezultatele așteptate.

Bibliografie

1. Popenic, Ștefan; Fartușnic, Ciprian; Târnoveanu, Nadia, Managementul clasei pentru elevii cu ADHD, Editura DPH, București, 2005
2. Kuyma, Kay, Înțelege-ți copilul, Editura Viață și sănătate, București, 2006
3. Iucu, Ioniță, Managementul clasei de elevi, Editura Polirom, Iași, 2006

Importanța egalității de șanse în educație

*Tudora Sorin Gabriel
Liceul Gheorghe Surdu, Brezoi*

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii.

Specia umană se conformează și ea aceluiași principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Stimularea procesului de democratizare a învățământului presupune acționarea asupra cauzelor care întrețin fenomenul de inegalitate atât în planul (ne)reușitei școlare individuale, cât și în planul instituției școlare.

Nereușita școlară depinde astfel în mare măsură de sărăcia moștenirii culturale preluată de elev de la familia sa. Această moștenire este obiectivată în valorile care orientează viața de familie, condiționate de clasa socială sau de grupul social de apartenență, precum și în practicile educaționale promovate (relațiile între părinți – copii, climatul familial, atitudinea de școală, modul de organizare a vieții cotidiene etc.).

Nereușita școlară depinde, în același timp, de ceea ce se petrece în mod obiectiv și subiectiv la nivelul instituției școlare. Există, pe de o parte, inegalitatea generată de o relație profesor – elev concepută în termenii „teoriei etichetării” care, ignorând premisele instruirii diferențiate, nu operează distincțiile necesare între performanță și comportament, între obiectivele de conținut și cele de ordin formativ.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de **opțiuni multiple** pentru **capacități și aptitudini diferite**, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele **egalității șanselor de acces în viața socială**. Această opțiune a fost susținută de **politicile de egalizare a șanselor** care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare.

Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluiași principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Stănică, I., Popa, M., Psihopedagogie specială, Editura Pro Humanitas – București, 2001
2. Ionescu, M., Educația și dinamica ei, Editura Tribuna învățământului – București, 1998.

Egalitatea de șanse în sistemul educațional românesc

Tudora Ramona Mădălina

Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă. Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Cadrelor didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Bibliografie

1. „Lucian Blaga” Sibiu, 2009. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
2. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Educația și egalitatea de șanse

Prof. Ungureanu Elena Aurora

Școala Gimnazială Sat Măgura, Comuna Mihăești

Prin egalitatea de șanse se conceptualizează ideea conform căreia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte.

Egalitatea șanselor prezintă importanță majoră în reformele educaționale, axându-se pe o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare. În școala românească actuală se conturează diverse situații limită, una dintre acestea fiind școlarizarea elevilor defavorizați sau a celor cu cerințe educative speciale.

Egalitatea șanselor presupune „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

Legea educației naționale nr. 1/2011 are numeroase prevederi în spiritul egalității de șanse, a incluziunii sociale, a respectării și a valorizării diversității etnice, culturale și sociale.

Conform legii educației, participarea la învățământ, incluzând participarea la procesele decizionale se face în mod echitabil, implicând în mod nediscriminatoriu toate părțile interesate.

Principiile care guvernează învățământul preuniversitar, cel superior precum și învățarea pe tot parcursul vieții din România sunt: principiul echității - în baza căruia accesul persoanelor aparținând la învățare se realizează fără discriminare; principiul recunoașterii și drepturilor per-minorităților naționale, dreptul la păstrarea, dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase; principiul asigurării egalității de șanse; principiul transparenței - concretizat în asigurarea vizibilității totale a deciziei și a independenței față de ideologii, dogme religioase și doctrine politice; principiul incluziunii sociale; principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia; principiul participării și responsabilității părinților; principiul fundamentării deciziilor pe dialog și consultare.

Conform acestor principii prezente în Legea Educației Naționale nr. 1/2011, educația din școală ar trebui să țină cont de diversitatea etnică și culturală și să sprijine combaterea discriminării. Legea Educației nu include însă și normele de punere în aplicare a principiilor mai devreme amintite, ceea ce face ca acest cadru legislativ să fie mai degrabă o declarație de intenție decât un sistem care să asigure egalitatea de șanse și educația incluzivă.

Categoria copiilor defavorizați îi include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie romă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Având la bază asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, egalitatea de șanse nu acceptă deosebiri de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc. Școala este universul în care se conturează profilul absolventului, egalitatea de șanse fiind esențială în procesul didactic.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD.

În această categorie se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. Proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranța; recunoaște, apreciază și facilitează procese implicate în explorarea și descoperirea noului, conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în majoritatea țărilor lumii, dar realizarea practică

a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

Conceptul de „egalitate” înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea maximă a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea aceluși principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Școala incluzivă

*Prof. Ungureanu Carmina
Școala Gimnazială Budești*

Cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor se dovedește a fi educația incluzivă, caracterizată prin următoarele principii: dreptul fiecărui elev la educație pe baza egalității șanselor; nici un elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării pe motive de rasă, religie, culoare, etnie, sex, limbaj, dizabilități; școala se adaptează la nevoile elevilor; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, și nu o problemă.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Școala este leagănul copilăriei în care toate speranțele pot deveni realitate dacă cei care iau parte la activitățile de învățare, profesori și elevi, conștientizează diversitatea și complexitatea naturii umane și valorifică fiecare talent sau latură creativă dăruită de Dumnezeu. Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD. Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc.

Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare

obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice, culturale sau sociale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cel mai adesea prezența oamenilor diferiți conduce la dezinteres și indiferență, ceea ce în cele din urmă nu înseamnă altceva decât o formă de discriminare. Ea se manifestă și în educație. Copiii cu diverse dizabilități, copiii de etnie rromă, elevii emigranți sunt adeseori marginalizați de către colegi, dar cadrele didactice trebuie să realizeze anumite activități în care să se integreze și copiii menționați anterior, deoarece prejudecățile unor profesori sau elevi pot genera un comportament discriminatoriu.

Spre exemplu, copiii rromi constituie una dintre cele mai defavorizate categorii de copii și au nevoie de mult sprijin pentru a depăși situația în care se află. Sărăcia și lipsurile familiilor rrome, prejudecățile care persistă în mentalitatea populației, inerția unor părinți rromi față de perspectivele pe care educația le oferă copilului școlarizat, toate acestea contribuie la marginalizarea copiilor rromi, la limitarea accesului la șansele egale la care au dreptul toți copiii.

Instituțiile de învățământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să își conștientizeze propriile prejudecăți, să fie corect formați, să ia în considerare condițiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiți să învețe să trăiască și să interacționeze pozitiv în această lume diversă. Multiculturalitatea este un fenomen care ne îmbogățește cu diversitate. Școala trebuie să formeze deprinderea prețuirii valorilor pluriculturale, ideea ca nu există valori superioare sau valori inferioare. Există valori specifice care trebuie prețuite prin aportul lor la nuanțarea și îmbogățirea celorlalte culturi cu care vin în contact.

Educația pentru diversitate se poate realiza prin toate disciplinele de învățământ, pentru că toate pot să invite la toleranță, la respectarea drepturilor omului, la dezvoltare. Cadrele didactice trebuie să identifice obiective și conținuturi care pot promova interculturalitatea, și să valorifice diversitatea culturală din clasa de elevi, ca resursă în procesul instructiv-educativ.

La nivelul activităților extracurriculare, se pot organiza activități care să implice comunitatea, activități în cadrul cărora participanții să se cunoască mai bine, să coopereze și să trăiască împreună diferite evenimente (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, înfrățiri etc). Recunoașterea, respectul diferențelor etnice, culturale sau sociale și egalitatea de șanse sunt provocări pentru instituția școlară. Directorilor de școli, cadrelor didactice le revin o multitudine de sarcini pentru a construi medii școlare incluzive.

Școala românească trebuie să construiască diverse strategii pentru o tratare pluralistă a diversității culturale, cum ar fi: aprecierea patrimoniului cultural pe care îl aduc cu ei elevii și utilizarea acestuia pentru a ajuta profesorii și directorii să învețe culturile elevilor; utilizarea conflictelor etnice pentru producerea unor schimburi culturale și sociale pozitive; crearea unui mediu de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor; facilitarea succesului tuturor prin asigurarea accesului egal și eficient la instituția școlară; înlăturarea prejudecăților legate de rasă, clasă socială sau etnie; eliminarea unor practici care dezavantajează persoane și grupuri de elevi.

Diversitatea culturală a elevilor poate deveni o oportunitate și o resursă de îmbogățire pentru copii și cadre didactice, numai dacă școala proiectează activități de învățare care să o valorifice și dacă asigură șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor părinților, a profesorilor și a instituțiilor locale abilitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009

2. Mara D. – Strategii didactice în educația incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – Educația integrată a copiilor cu handicap, UNICEF și RENINCO, București, 2008

Egalitatea de șanse între teorie și practică, între realitățile educaționale și realitățile societății actuale

Prof. Ungureanu T. Floarea

Școala Gimnazială „Serban Vodă Cantacuzino” Călimănești

Egalitatea de șanse reprezintă un concept căruia toți elevii, studenții și profesorii au șanse egale de a se dezvolta pe tot parcursul vieții, în condiții benefice acestui proces, doar că fiecare categorie este văzută din perspectiva vârstei biologice și anului școlar, universitar sau a unui an care aduce plus valoare competențelor unui profesor, indiferent dacă lucrează în mediul preuniversitar sau universitar. Fără școală, fără cadre didactice competente și foarte bune persoane care excelează, din punct de vedere relațional, nu ai cum să formezi tineri valoroși, profesori excepționali.

Bineînțeles că, nu ai cum să le asiguri unor elevi la clasele primare o pregătire temeinică, dacă viața familială îi lipsește de minimul confort financiar, asigurându-le astfel, hrana necesară, încălțăminte și îmbrăcăminte. Având experiența a aproximativ optsprezece ani, de când lucrez cu elevi de la învățământul primar, vreau să vă spun, că cei care provin din familii defavorizate, sunt tratați ca ceilalți, dar șansele lor de a crește spiritual sunt mai mici, decât ale celor care provin din familii organizate. Dintre categoriile de copii care provin din familii cu un nivel scăzut de trai, cel mai greu răzlesc cei care sunt de etnie romă, dar care, nu au parte de afecțiunea maternă, părinții fiind divorțați.

Fac parte din categoria părinților singuri, care-și cresc și educă copiii, fără ca celălalt părinte, să intervină în confortul psihic și relațional al copiilor. Cu toate acestea, fiica mea este cadru didactic, alți copii, foști elevi, sau elevi actuali, au obținut și obțin rezultate foarte bune la învățătură, dacă mama le este alături.

De aceea, vă mărturisesc, că sunt puține cazurile care se abat, de la această regulă. De asemenea, egalitatea de șanse semnifică oferta mai multor opțiuni, în care să li se ofere copiilor „o educație pentru toți și fiecare,” în funcție de nevoile fiecărui tânăr, „o educație pentru toți și fiecare,” indiferent de vârstă sau condiții socio-economice, de preferat, să se evite uniformizarea și tensiunile în grupuri etc.

Dacă în această categorie a copiilor defavorizați i-am introdus pe cei de etnie romă, dar și pe cei din familii monoparentale, mai sunt și copiii care prezintă grave tulburări de învățare, care se situează la o cotă scăzută comparativ cu ceilalți elevi, din cauza faptului că, părinții nu acceptă problemele pe care cei mici le au și nu apelează la specialiști, pentru a-i ajuta să-și rezolve problemele.

Din păcate, în România există mai multe subcategorii ale elevilor care se încadrează acestor realități crude, și anume: copiii / tinerii orfani de un părinte sau ambii părinți, copiii care rămân în grija bunicilor, iar părintele/ părinții sunt plecați în străinătate, elevii/ studenții care au părinții șomeri, ori grav bolnavi. Or realitatea educațională e una, iar cea socio-economică, alta. Sunt cadre didactice care fac ore suplimentare de pregătire a tuturor elevilor, fără a fi plătite sau, pentru programele gen „Afterschool, A doua șansă, Școala de Vară”, fiind plătite prin programe europene de finanțare, cum ar fi cel din Proiectul Sistem, în care programul prevăzut era acela de a se rezolva toate exercițiile și problemele, astfel încât cei mici și tinerii, să dobândească competențe socio-lingvistice, matematice, științifice etc. Într-un astfel de program am lucrat, la nivelul unității școlare, dar mai întâi, ani și ani, în cel de pregătire suplimentară, benevol.

Cred că mai greu le-a fost celor din categoriile mai sus-menționate, faptul că în anul școlar 2019/2020, s-a impus sistemul predării online, încă din luna martie, din cauza condițiilor impuse de virusul / virușii

produși de COVID 19. Închei acest articol, sperând că anul școlar viitor, ne va aduce mai multe bucurii în planurile sociale, profesionale și mai ales, familiale. Elevii au nevoie de modele palpabile, nu induse.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Egalitatea de șanse-prioritate majoră în învățământul românesc

Prof. Văduva Anca-Elena

Grădinița cu Program Prelungit Ostroveni 2 Râmnicu Vâlcea

Democratizarea învățământului a fost și este un deziderat permanent al societății contemporane care vizează egalizarea șanselor de reușita școlară în condițiile unei instruirii de calitate”. Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în Școala românească se confruntă în ultimul timp cu diferite probleme, printre care se numără și școlarizarea copiilor defavorizați sau celor cu cerințe educative speciale. Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltare.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de **opțiuni multiple** pentru **capacități și aptitudini diferite**, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele **egalității șanselor de acces în viața socială**. Această opțiune a fost susținută de **politicile de egalizare a șanselor** care au avut ca obiective combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare. În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe cei proveniți din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți, copiii ai căror părinți sunt șomeri, au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral, copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport și copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă. Conceptul de cerințe educative speciale presupune necesitatea unei abordări diferențiate și specializate a educației copiilor în funcție de deficiențele pe care le prezintă. Tipurile de deficiențe întâlnite la elevii cu cerințe speciale sunt: deficiențe mintale, deficiențe de auz sau vedere, deficiențe fizice, psihomotorii, tulburări de limbaj, tulburări de comunicare și relaționare, tulburări de atenție și hiperactivitate – ADHD.

Tot aici se înscriu și cazurile copiilor care eșuează la școală din diferite motive – copii instituționalizați, copii care provin din comunități etnice defavorizate etc. Aceștia au dreptul fundamental la educație, posedând

caracteristici, interese, aptitudini și necesități de învățare proprii. De aceea proiectarea sistemelor educaționale și implementarea programelor școlare trebuie să țină seama de marea diversitate a caracteristicilor și trebuințelor elevilor incluși în procesul instructiv-educativ, care trebuie să asigure șanse egale pentru copiii defavorizați prin implicarea tuturor cadrelor didactice, părinților și a instituțiilor locale abilitate. Din perspectiva reglementărilor adoptate de statul român, copiii cu cerințe educative speciale pot fi integrați fie în unități școlare de educație specială, fie în grupe și clase speciale din unități preșcolare și școlare obișnuite, fie în mod individual în unități de învățământ obișnuite. Aceste școli trebuie să se adapteze unei pedagogii centrate asupra copilului, capabilă de a veni în întâmpinarea trebuințelor fiecărui copil în parte. Cadrele didactice trebuie să adopte mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o societate bazată pe spiritul de toleranță și oferind șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. Societatea contemporană pune tot mai mult accentul pe diversitate.

Bibliografie

1. Crețu D., Nicu A. – „Pedagogie pentru definitivat și gradul didactic II”, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu, 2009.
2. Mara D. – „Strategii didactice în educația incluzivă”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2004.
3. Verza E., Păun E. – „Educația integrată a copiilor cu handicap”, UNICEF și RENINCO, București, 2008.

Principiul accesibilității în domeniul artistic

Prof. Zamfir Adrian

Liceul de Arte „Victor Giuleanu” Râmnicu Vâlcea

“Nu există și nu poate exista valoare inaccesibilă. Inaccesibilă este numai non-valoarea. Atâta doar că în domeniul artistic valoarea nu acționează instantaneu.”

Pascal Bentoiu

Principiul accesibilității își extinde valabilitatea în toate domeniile de cunoaștere, în cazul activității educaționale la toate disciplinele și pornește de la cerința respectării capacității de înțelegere a celor educați. Pentru educația muzicală acest principiu capătă caracteristici speciale, care țin nu numai de înțelegerea, sau de comprehensiunea intelectuală a elevului dar și de capacitățile lui interpretative, vocale și/sau instrumentale, de posibilitățile de receptare a unor lucrări propuse, de decodare a unor elemente de limbaj muzical.

În fond, în activitățile de educație muzicală putem vorbi de mai multe tipuri de accesibilitate: vocală, interpretativă, melodică, ritmică, de receptare etc. De aceea vor fi necesare treceri progresive prin toate palierele ale competențelor generale, urcând mereu ștacheta fiecăruia și ținând seama de nivelul atins anterior. În același timp principiul are în vedere și volumul cunoștințelor vizate precum și capacitățile lor de muncă.

Important rămâne faptul subliniat de compozitorul-muzicolog Pascal Bentoiu, care atinge problema falsei accesibilități, “cea al căror singur merit constă în apelul la modalități estetice acceptate, în cadrul cărora însă nu face altceva decât să mimeze trăiri și idei” și definește inaccesibilitatea în raport de nonvaloare.

Principiul are în vedere și o altă fațetă și anume de a face accesibil ceea ce este complex, neclar, greu, prin descompunerea metodică, în părți abordabile pentru potențialul elevului. În aceste condiții se asigură prima modalitate de aplicare a principiului constând în trecerea de la ușor la greu. Prin ușor, în acest caz, trebuie să se înțeleagă ceea ce pot realiza elevii fără prea mare efort. Îndeplinirea acestei condiții este posibilă în activitățile muzicale prin respectarea etapelor pregătitoare. Cel mai bun exemplu îl constituie drumul de la distingerea diferitelor înălțimi ale sunetelor până la descifrarea unor melodii, în moduri populare sau în tonalități, drum ce parcurge mai multe faze pentru a asigura ascensiunea prin pași mărunți, pregătind fiecare

fază ce devine astfel, cunoscută elevilor: perceperea sunetelor de diferite înălțimi, pornindu-se de la unele mai depărtate la cele mai apropiate, în final apărând secunde mici, organizarea sunetelor în scări simple și reprezentarea pe portativ și intonarea lor - cea mai indicată ordine fiind cea modală, prin extinderea scărilor de la cele simple, prepentatonice și pentatonice spre modurile populare și spre tonalități. Ascensiunea se realizează în ani și este netezită de transformarea progresivă a deprinderilor complexe și grele în unele ce devin astfel mai simple și ușoare.

Pe parcurs se armonizează celelalte laturi ale activității interpretative, trecându-se, tot progresiv, de la o execuție ce nu necesită eforturi speciale la o interpretare sensibilă, care pare la început greu de realizat, solicitând participarea afectivă a elevilor.

În mod asemănător se procedează pentru domeniul receptării, pornindu-se de la formarea deprinderii simple de a asculta anumite cântece prezentate de profesor, de elevi sau prin intermediul mijloacelor moderne PC, Youtube și ajungându-se la faza participării la manifestări culturale, concerte, spectacole de operă, operetă și de balet, emisiuni de radio și de televiziune.

Progresul se manifestă și în mărirea duratei unor asemenea activități, pornindu-se de la audiții de câteva minute la cele care pot ocupa o bună parte a orei de educație muzicală. Principalul beneficiu al acestei sporiri progresive de timp îl constituie educarea voinței copiilor pentru viitor, când, în adolescență și la maturitate vor audia în sălile de spectacole, lucrări de mare întindere.

Cea de-a doua modalitate o constituie mersul de la cunoscut la necunoscut. Respectarea acestui traseu asigură legătura firească dintre cunoștințele și deprinderile însușite și cele noi, care se clădesc pe cele anterioare și devin bază pentru altele viitoare. Exemplul cel mai citat este cel care privește ritmul. Se pornește de la distingerea sunetelor mai lungi și a celor mai scurte, de obicei însoțite de mișcări ritmice, ajutoare la perceperea duratelor sunetelor, la reproducerea și apoi la reprezentarea prin valorile de note și la interpretarea lor. Aceste faze devin accesibile prin permanenta transformare a necunoscutului în cunoscut. În abordarea elementelor ritmice se pornește de la valorile de note simple, cunoscute din folclorul copiilor, pătrimi și optimi, ajungându-se la formulele ritmice excepționale de tipul trioletului, netezind în permanență drumul de la cunoscut la necunoscut. În fond, principiul este vizat chiar de programa școlară, care eșalonează conținuturile pornind de la ceea ce este cunoscut anterior elevilor.

Următoarea modalitate o constituie trecerea de la simplu la complex, simplul rezultând în multe cazuri din descompunerea complexului. Această trecere trebuie urmărită în cadrul fiecărei activități educative dar și pe planul general al educației muzicale, știut fiind faptul că deprinderile complexe sunt rezultatul reunirii mai multor deprinderi simple.

O altă modalitate de descompunere metodică este cea a împărțirii unei piese muzicale în fragmente sintactice, rânduri melodice, fraze etc, care se învață separat și apoi se integrează în forma complexă în care se prezintă. Experiența a arătat că pentru a se realiza o intuire corespunzătoare se recomandă ca exemplul ales să nu conțină și alte elemente dificile care ar putea distra atenția elevilor și ar influența puterea lor de concentrare. Se impune și precizarea că, în timp, descompunerea metodică se diminuează, pentru a evita stereotipia și abandonarea căutărilor proprii ale elevilor.

Respectarea principiului determină și la elevi convingerea interferenței dintre cele trei planuri: necunoscutul este greu și complex, dar el poate deveni simplu și ușor prin descompunerea în cele două moduri amintite, astfel, prin activitate susținută, ceea ce este la prima vedere greu, necunoscut și complex poate deveni ușor, cunoscut, simplu. Măiestria profesorului în aplicarea acestui important principiu se relevă din alegerea celor mai potrivite piese muzicale propuse elevilor, din conducerea activității de la simplu, ușor, cunoscut, la complex, greu, necunoscut, prin adevărate trepte care devin elemente de sprijin pentru cele superioare și din abordarea noului prin pregătirea anterioară în cadrul activității respective sau/și a altora anterioare.

Pentru a preveni eventuale depășiri ale nivelului de înțelegere sau de însușire a unor deprinderi, se practică modalitatea de a prevedea în proiectul didactic premisele teoretice și practice ale noilor conținuturi. Acestea devin temeliiile viitoarelor construcții de cunoștințe și de deprinderi, de aceea au în vedere și domeniul teoreticului dar și al practicului. Verificarea lor directă sau indirectă înainte de abordarea elementelor noi, oferă garanția succesului activității de învățare.

În același scop se recomandă extragerea elementului nou din contextul general și analizarea lui, mai întâi detașat și apoi integrat în contextul din care a fost decupat.

De asemenea, este cunoscută metoda aplicării elementelor noi pe baze celor cunoscute anterior

elevilor, cum ar fi utilizarea nuanțelor într-un cântec învățat anterior, în care elevii pot ușor descoperi ineditul prin audierea și apoi prin interpretarea lui în noua formă ce respectă termenii specifici. Se asigură astfel consolidarea cântecului respectiv și trecerea la o fază superioară interpretativă.

Un rol deosebit în respectarea acestui principiu îl are momentul pregătitor al fiecărei lecții, numit și moment apercceptiv, care asigură legarea elementelor noi de altele cunoscute și trebuie să trezească interesul elevilor pentru descoperirea și însușirea acestora.

În general, principiul are în vedere două extreme:

- informații sau deprinderi care depășesc capacitățile elevilor;
- informații sau deprinderi care se situează sub nivelul capacităților lor.

Respectarea nivelului de înțelegere a celor educați nu echivalează cu renunțarea la accesul spre domenii aparent inaccesibile și la efortul personal al elevilor, ci profesorul va trebui să găsească soluțiile adecvate de abordare sistematică pentru înțelegerea și însușirea unor cunoștințe și deprinderi specifice.

În fond, cea mai complexă și mai grea activitate intelectuală, solicitând multiple funcții și atenție distributivă, rămâne solfegierea, dar numai în forma totală, care poate și trebuie să fie anticipată de stadiile pregătitoare: citire ritmică, exerciții de intonare melodică și ritmico-melodică, cu, sau fără tactare. O asemenea gradare a efortului asigură atingerea nivelului scontat de descoperire a ceea ce se ascunde, ca frumos și cunoaștere, în spatele notelor prin care este reprezentată o anumită piesă muzicală. Dictările muzicale reprezintă forma inversă a solfegierii și ele trebuie pregătite de aceleași descompuneri în elemente abordabile.

Este drept, cerințele actuale ale educației muzicale îngustează spațiul unor asemenea activități care pot fi folosite în forme fragmentare și orale, cu reale beneficii în muzicalizarea elevilor. Respectarea dezideratelor principiului are multe avantaje față de cele mai sofisticate explicații și ne scutește de ele.

Bibliografie

1. VASILE Vasile, Metodica educației muzicale, București, Editura Muzicală, 2004.

Editat și publicat de Casa Corpului Didactic Vâlcea
Bulevardul Nicolae Bălcescu nr. 30
Râmnicu Vâlcea
Vâlcea
Romania
Web: www.ccdvl.ro
E-mail: ccdvalcea@yahoo.com
Tel/Fax: 0350/421398
Director: Prof. dr. Adrian LUCA

Editura NOVA DIDACT

ISSN 2668-4586

9 772668 458004 >